

Jaarverslag 2025

En door

MOERDIJK

Colofon

Ontwerp/opmaak: John Gaasbeek, johngaasbeek.nl

Fotografie: Marcel Otterspeer, Gert van der Ros, gemeente Moerdijk, visitBrabant

Uitgave: mei 2026

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook en evenmin in een geautomatiseerd gegevensbestand worden opgeslagen zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Gemeente Moerdijk.

Inhoud

Inleiding 4

Programma's
Samen aan de slag voor het klimaat in Moerdijk 7
Prettig en veilig wonen en leven in Moerdijk 20
Economie als versneller voor een vitaal Moerdijk 33
Ondersteuning voor mensen die het écht nodig hebben 55
Partnerschap in een veranderende samenleving 79

Financiële paragraaf 95

Paragraaf Lokale heffingen 101
Paragraaf Financiering 112
Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing 117
Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen 131
Paragraaf Grondbeleid 142
Paragraaf Bedrijfsvoering 152
Openbaarheidsparagraaf Woo 158
Paragraaf Verbonden partijen 160
Paragraaf Subsidies 182

Beleidsindicatoren 186

Jaarrekening

Inleiding

Beste raadsleden,

In 2025 werkte de gemeente Moerdijk verder aan haar ambities in een tijd van aanhoudende maatschappelijke en financiële druk. Ook dit jaar hadden landelijke ontwikkelingen direct invloed op de uitvoering van gemeentelijke taken. Dat gold vooral voor het sociaal domein, waar de kosten, met name in de jeugdzorg, verder opliepen. Tegelijkertijd vroegen ook opgaven op het gebied van energie, wonen, duurzaamheid, bereikbaarheid en leefbaarheid blijvend om aandacht.

Tegen deze achtergrond heeft de gemeente Moerdijk in 2025 verdere uitvoering gegeven aan de ambities uit het bestuursakkoord en aan de opgaven die in onze gemeente spelen. Daarbij zijn op alle programma's concrete resultaten geboekt. Zo zijn stappen gezet in de verduurzaming van woningen en wijken, is voortgang geboekt in de woningbouw en de veiligheid, zijn economische en infrastructurele ontwikkelingen verder gebracht en is blijvend geïnvesteerd in ondersteuning van inwoners die dat het meest nodig hebben. Ook is gewerkt aan de verdere verbetering van de dienstverlening en de gemeentelijke organisatie.

Met deze jaarrekening legt het college verantwoording af over het gevoerde beleid en de financiële resultaten over 2025. Een belangrijk deel van de gemeentelijke inzet bestaat uit de uitvoering van reguliere taken die jaarlijks terugkeren, zoals het beheer van wegen en groenvoorzieningen, de uitvoering van zorgtaken en de dienstverlening aan inwoners. Ook in 2025 zijn deze taken onverminderd voortgezet. Per programma blikken wij terug op de belangrijkste resultaten van het afgelopen jaar.

Programma 1 Samen aan de slag voor het klimaat in Moerdijk

- In 2025 zijn diverse verduurzamingsmaatregelen uitgevoerd. Inwoners konden gebruikmaken van huisbezoeken met kleine energiebesparende maatregelen, adviesgesprekken en lekchecks door energiecoaches.
- Ook is het lokale isolatieprogramma verder uitgevoerd. Daarnaast is gestart met de uitgifte van vouchers via STEM aan bewoners van de windkernen langs de A16: Moerdijk, Langeweg en Zevenbergschen Hoek. Daarmee zijn in totaal 2.078 woningen bereikt.
- In Willemstad is gestart met het toekomstbestendig maken van kabels en leidingen. Door werkzaamheden te bundelen in één project wordt de overlast voor de omgeving zoveel mogelijk beperkt.
- In het kader van de afvalscheidingscampagne zijn ruim 3.000 gft-bakjes aangevraagd.

Programma 2 Prettig en veilig wonen en leven in Moerdijk

- In 2025 zijn ruim 100 woningen opgeleverd, onder meer in Zevenbergschen Hoek, Klundert, Fijnaart, Langeweg, Moerdijk en Zevenbergen.
- Ook is verdere voortgang geboekt in de woningbouw voor de komende jaren. Inmiddels is 59% van de woningbouwplannen tot en met 2029 definitief. Voor meerdere projecten in Zevenbergen en Klundert zijn de omgevingsplannen onherroepelijk. Voor andere projecten zijn haalbaarheids- en startdocumenten vastgesteld.

- De gemeenteraad heeft daarnaast meerdere besluiten genomen om woningbouw in kleine kernen en flexwonen te versnellen.
- Ook op het gebied van ondermijning zijn in 2025 belangrijke stappen gezet. De meldroute voor signalen van mogelijke ondermijning is verbeterd en beter onder de aandacht gebracht. Daarnaast zijn actiedagen georganiseerd.

Programma 3 Economie als versneller voor een vitaal Moerdijk

- In december was besluitvorming beoogd over de zoekrichting voor uitbreiding van het haven en industrieterrein ten behoeve van Powerport en de hierbij horende randvoorwaarden. In het najaar van 2025 is samen met inwoners gesproken over de randvoorwaarden. De gemeenteraad stelde deze randvoorwaarden vast en besloot geen toestemming te geven voor zoekrichting zuidoost, maar onder voorwaarden wel verder te werken aan zoekrichting oost, waarbij zorgen over leefbaarheid zwaar meewegen. Omdat Rijk en provincie nog geen besluit konden nemen, is de besluitvorming uitgesteld tot juni 2026. Omdat tijdens het traject toekomstperspectief te blijven bieden aan inwoners, is de indexering op de bestaande Moerdijkregeling weer ingevoerd.
- Fase 2 van de herinrichting van het centrum van Klundert is uitgevoerd.
- Vanaf juli rijdt dagelijks een bus tussen station Lage Zwaluwe en het haven- en industrieterrein Moerdijk. Daarmee is dit werkgebied voor het eerst rechtstreeks bereikbaar met het openbaar vervoer

Programma 4 Ondersteuning voor de mensen die het écht nodig hebben

- Op 1 juli is het azc in Zevenbergen geopend. Daarmee realiseert de gemeente Moerdijk langdurig 200 asielopvangplekken en wordt voldaan aan de wettelijke opgave uit de Spreidingswet.
- In 2025 is gestart met het programma Opgroeien in een Kansrijke Omgeving. Samen met partners en jongeren is een basis gelegd voor een datagedreven en gebiedsgerichte aanpak om de ontwikkeling van jeugd te versterken.
- De sociale benadering van dementie is verder uitgebreid. Dat draagt bij aan een betere kwaliteit van leven van mensen met dementie en ondersteunt mantelzorgers bij het langer volhouden van hun zorgtaken.
- Ook zijn in 2025 inwoners ondersteund bij armoede. Dat gebeurde onder meer door belemmeringen voor kinderen om mee te doen weg te nemen en door een campagne om het gebruik van minimaregelingen te vergroten.

Programma 5 Partnerschap in een veranderende samenleving

- Om de digitale dienstverlening te verbeteren, zijn in 2025 de websites www.moerdijk.nl en www.werkenvoormoerdijk.nl vernieuwd.
- Ook is in 2025 de verbouwing van het gemeentehuis binnen budget afgerond. Het vernieuwde en toekomstbestendige gebouw is in oktober officieel geopend voor inwoners.

Financiële resultaat:
De gemeente sluit 2025 af met een positief resultaat van € 5,1 miljoen. Dit resultaat is grotendeels het gevolg van extra middelen die de gemeente gedurende het jaar van het Rijk heeft ontvangen. Tegelijkertijd namen de kosten op enkele terreinen, waaronder de jeugdzorg en grondexploitaties, toe. Een deel van het positieve resultaat is benodigd voor activiteiten die nog niet volledig in 2025 konden worden uitgevoerd en daarom doorlopen naar 2026. Met het aanbieden van de jaarstukken zal aan de gemeenteraad een voorstel worden gedaan over de bestemming van het jaarrekeningresultaat.

In de jaarstukken lichten wij de belangrijkste ontwikkelingen, resultaten en financiële uitkomsten van het afgelopen jaar verder toe.

Zevenbergen, 23 juni 2026

Het college van burgemeester en wethouders,

Aart-Jan Moerkerke
Arno Fens
Bennie Blom
Danny Dingemans
Pauline Joosten
Sjoerd Elseman

Samen aan de slag voor het klimaat in Moerdijk

Er ligt een grote opgave om tot een duurzaam Moerdijk te komen. Het tegengaan van klimaatverandering, aanpassen aan de gevolgen van klimaatverandering en een transitie naar een circulaire economie zijn randvoorwaarden voor het behoud van onze leefbaarheid.

Energietransitie en klimaatadaptatie hebben ook impact op hoe we onze openbare ruimte inrichten en beheren. De klimaat- en energietransitie gaan ons landschap veranderen. Het vraagt om een ontwikkelend perspectief op onze ruimtelijke ordening, waarbij we opgaven slim combineren en de kwaliteit van het landschap bewaren.

Ook in de eigen bedrijfsvoering maken we keuzes die bijdragen aan een duurzaam Moerdijk. Zo komt duurzaamheid ook als een rode draad terug in alle andere programma's in deze begroting.

Thema Energietransitie

Strategisch doel

- We leveren een evenredige bijdrage aan mondiale en Rijksdoelstellingen (inclusief het Klimaatakkoord), zoals minimaal 55% reductie van uitstoot van broeikasgassen in 2030 (t.o.v. 1990).

Resultaten	2023 - 2024	2025	Totaal
Energiebox	1731	330	2061
Energiecoach aan huis	275	298	573
Isolatiesubsidie	39	216	255
Windbonnen	-	1.138	1.138 (2.078)
Deur-aan-deuractivatie	-	537	537

Mijlpalen

Verduurzamingsmaatregelen

In 2025 zijn we doorgegaan met het uitvoeren van huisbezoeken via de Energiebox, waarbij direct kleine energiebesparende maatregelen zijn genomen. Deze Energiebox-acties werden in 2025 afgerond. Daarnaast zijn energiecoaches langsgegaan voor adviesgesprekken en lekchecks. Ook is de verdere uitrol van het lokale isolatieprogramma voortgezet. In drie tranches ontvangen we hiervoor Rijksmiddelen, zodat we vóór eind 2028 bij in totaal 1.920 woningen één of meer grote isolatiemaatregelen kunnen laten uitvoeren.
Daarnaast zijn we in 2025 gestart met de uitgifte van vouchers via STEM voor bewoners van de windkernen A16 (Moerdijk, Langeweg en Zevenbergsche Hoek), in totaal betroffen dit 2.078 woningen. Ook zijn we begonnen met deur-aan-deuracties om bewoners actief te informeren over de lopende initiatieven rond de energietransitie.

Actualisatie Energieprogramma

In 2025 is het geactualiseerde Energieprogramma vastgesteld. In navolging van vele gemeenten hebben we de algemene programmatische aanpak van de energietransitie losgelaten. In het Energieprogramma ligt de focus op de integrale ontwikkeling van het lokale energiesysteem.

Wijkuitvoeringsplannen Windkernen A16 en Helwijk

In Helwijk en de windkernen A16 (Moerdijk, Langeweg, Zevenbergschen Hoek) zijn we samen met de inwoners en woningcorporatie de zoektocht gestart naar een alternatief voor aardgas om de woningen en gebouwen te verwarmen. Dit vergt veel tijd, onderzoek en inzet om uiteindelijk samen met onze inwoners de juist keuze te kunnen maken. In de windkernen A16 hebben we het concept wijkuitvoeringsplan hiervoor net voor de Kerst van 2025 kunnen bespreken. In Helwijk zijn we nog niet zo ver, omdat op verzoek van de inwoners gestart is met een "brede aanpak": wat leeft er in Helwijk? Hiervoor is een thema-avond in november 2025 georganiseerd. Op

deze drukbezochte thema-avond (tafeltjes-avond) zijn de bewoners in gesprek gegaan met Surplus – Woonkwartier – Gemeente: Handhaving – Groen – Energietransitie. Dit heeft diverse aandachtspunten opgeleverd. Het wijkuitvoeringsplan voor Helwijk wordt in 2026 verder opgepakt.

Werken met het soortenmanagementplan (SMP)

De door de provincie verstrekte generieke ontheffing voor het SMP leggen we als gemeente (en ontheffinghouder) door aan initiatiefnemers, projectontwikkelaar en vooral aan huiseigenaren die hun huis willen verduurzamen en hiermee direct weten waar ze aan toe zijn. Zie ook thema klimaatadaptatie.

Repowering windparken Volkeraksluizen en de Dintelmondpier

Op 19 december 2025 ondertekenden de gemeente Moerdijk, de provincie Noord-Brabant en Rijkswaterstaat een intentieovereenkomst voor het OER-project Energiepark Volkeraksluizen (Opwerk van Energie op Rijksvastgoed). Met deze stap spraken de drie partijen af dat zij samen verder onderzoek gaan doen naar het vernieuwen van de bestaande windturbines bij de Volkeraksluizen en de Dintelmond. Deze vernieuwing – ook wel repowering genoemd – kan betekenen dat oude turbines worden vervangen door moderne, krachtigere exemplaren.

Uitvoering visie (verduurzaming) Bedrijventerreinen 2025

Op 4 december 2025 is de visie Bedrijventerreinen 2025 vastgesteld. Aankomende jaren wordt deze visie uitgewerkt in het programma bedrijventerreinen. (Zie ook programma 3)

Foto's thema-avond in Helwijk

Ontwikkelingen

Inzet elektrische deelauto's

Het organiseren op de elektrische deelauto's voor eigen dienstkilometers is in 2025 voorbereid, maar is nog niet operationeel. De verwachting is dat dit in 2026 wel gerealiseerd kan worden.

Actieplan CO2

De acties om tot een CO2-reductie te komen van de eigen organisatie worden uitgevoerd.

Laadinfrastructuur

Er zijn in 2025 36 nieuwe laadpalen geplaatst door Vattenfall. Dat brengt het totaal aan laadpunten in de gemeente Moerdijk op 316. Het streven is om eind 2030 in totaal 955 laadpunten te hebben.

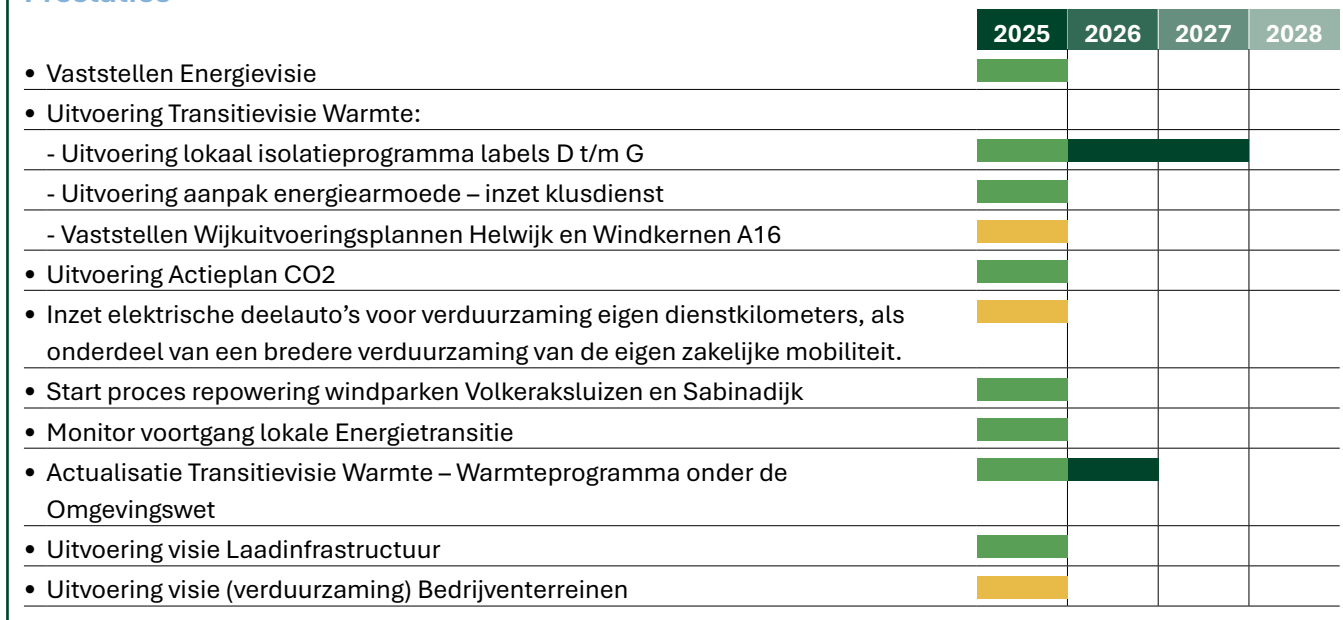
Effecten

We zijn er in 2025 nog niet in geslaagd om tot een dataset en dashboard te komen specifiek voor onze gemeente. Er zijn al wel datasets beschikbaar, van o.a. VNG en Klimaatmonitor, die aangeven dat het gasverbruik in de gemeente Moerdijk de afgelopen jaren, net als in heel Nederland, gestaag aan het dalen is. Dit is o.a. te relateren aan de isolatiemaatregelen die inwoners nemen, stijging van het aantal (hybride) warmtepompen en het bewuster omgaan met energie.

Risico's

De netcongestie in onze regio neemt verder toe, waardoor bedrijven in Moerdijk niet kunnen verduurzamen of uitbreiden en het terrein Zevenbergen-Noord voorlopig geen plek biedt aan bedrijven met een grote elektriciteitsvraag. Ook voor woningen neemt de kans toe dat het net de komende jaren vol raakt, waardoor nieuwe woningbouw en ander vastgoed veel 'netbewuster' ontwikkeld moeten worden. De huidige richtlijnen hiervoor zullen naar verwachting binnenkort verplicht worden. Ook de realisatie van het geplande aantal laadpalen staat door de netcongestie onder druk. Tegelijkertijd neemt het aantal (grootschalige) stroomstoringen toe doordat het elektriciteitsnet zwaar wordt belast, wat bij langdurige uitval grote veiligheidsrisico's kan veroorzaken, bijvoorbeeld voor de chemische industrie.

Prestaties

Thema Klimaatadaptatie

Strategisch doel

- We handelen klimaatbestendig bij het (her)inrichten van onze ruimtelijke omgeving.

Mijlpalen

Aanpak riolering en klimaatrobuust watersysteem Vesting Willemstad

Sinds het voorjaar van 2025 werken Enexis, Brabant Water en de gemeente Moerdijk hier intensief samen aan het toekomstbestendig maken van de kabels en leidingen. Door de krachten te bundelen, worden alle werkzaamheden in één project uitgevoerd en slim gefaseerd. Zo beperken we de overlast voor ondernemers, evenementen en bezoekers.
In de periode april–september zijn de meest urgente werkzaamheden rond de primaire kering die door de vesting loopt aangepakt. De aanpak loopt gefaseerd door tot 2028 en houdt rekening met jaarlijkse evenementen. Hoewel er hinder zal zijn, voorkomt deze aanpak langdurige verstoringen in de toekomst.

De Wieken Standdaarbuiten

In het najaar van 2024 heeft de raad ingestemd met het beschikbaar stellen van een krediet van € 1.800.000 voor een integrale onderhoudsaanpak en het uitwerken van klimaatadaptieve maatregelen in de Wieken in Standdaarbuiten.

De werkzaamheden worden gefaseerd uitgevoerd en we verwachten medio juni 2026 het civieltechnische werk op te leveren. Klimaatadaptieve maatregelen binnen dit project zijn:

- Aanbrengen van waterdoorlatende verharding (groen parkeren);
- Aanleggen van wadi's/greppels om water op te vangen/ wateroverlast te voorkomen;
- Bomen en extra groen t.b.v. wateropname en creëren van schaduw;
- Hemelwater afkoppelen van woningen.

Vanwege onze extra inzet op het gebied van water en klimaat heeft het Waterschap ons een subsidie verleend van € 75.000.

Extra ronde kolkenreiniging

We hebben bij wijze van een pilot een extra ronde kolkenreiniging uitgevoerd. Het effect is dat er substantieel minder meldingen en klachten zijn binnengekomen van verstopte kolken. Dit zien wij als een kwalitatieve verbetering voor onze inwoners. De extra kosten vallen vervolgens grotendeels weg tegenover de besparing die dit heeft opgeleverd in tijd en middelen die de individuele opvolging van de meldingen kost. Dit maakt het een verantwoorde extra uitgave binnen de voorziening riolering.

Samenwerking met het Havenbedrijf

De gemeente Moerdijk is wettelijk verantwoordelijk voor de invulling van de zorgplicht afval-, hemel- en grondwater. Het havenbedrijf Moerdijk is volgens de huidige governanceregeling de uitvoerende partij voor het beheer en onderhoud ter uitvoering van de zorgplicht binnen het beheergebied van Havenbedrijf Moerdijk.
Het havenbedrijf verstrekt op jaarbasis informatie aan de gemeente ter vaststelling van de rioolheffing en controle op een adequate invulling van de uit te voeren watertaken. (Zie verder bijlage)

In samenwerking met het waterschap Brabantse Delta is gestart met het updaten van de roadmap riolering van het Havenbedrijf en het opstellen van een afvalwaterakkoord. Het waterschap wil deze akkoorden sluiten met alle gemeenten binnen de Samenwerking Water en Klimaatkring West Brabant. We werken aan een pilot die als voorbeeld kan dienen voor de overige gemeenten en leidt tot nieuwe samenwerkingen. Dit krijgt een vervolg in 2026.

Klimaatrobuuste woonomgeving
Vergroeningsplannen

Met het opstellen van vergroeningsplannen en het vergroenen van onze kernen is doorgepakt. Voor de kernen Moerdijk, Heijningen, Klundert en Willemstad zijn de vergroeningsplannen opgesteld. Hierbij zijn actief de gebiedstafels en werkgroepen betrokken.
Ten aanzien van het daadwerkelijke kunnen vergroenen en de uitvoering van de vergroeningsplannen is met de raad gezocht naar een juiste manier waarop hiervoor de benodigde middelen beschikbaar gesteld konden worden. Dit is gelukt en de versnelling van de uitvoering is ingezet voor het komende plantseizoen. (zie ook: programma 2)

De inwoners van Moerdijk en Klundert hebben wel kunnen vergroening. Tijdens de vergroendagen vanuit het project Natuur in de Wijk, in samenwerking met de provincie en Orbis Groenversnellers, kon men planten, bomen en nestkasten aanvragen. Met als resultaat:

- 180 strekkende meter biohaag
- 140 strekkende meter vogelhaag
- 384 Fruitbomen
- 786 Vaste planten
- 181 Vleermuiskasten (ook zeer positief voor onze SMP-opgave)
- 47 Gierzwaluwkasten
- 246 Nestkasten voor de Bonte Vliegenvanger (ook geschikt voor huismus en koolmees)

Inzet Klimaatburgemeesters

De gemeente Moerdijk telde in 2025 vijf Klimaatburgemeesters. Zij zijn een inspiratiebron voor de buurt, een vereniging of voor andere bekenden. Klimaatburgemeesters zetten zich in voor een beter klimaat en inspireren anderen. De gemeente Moerdijk faciliteert en werkt samen met de Klimaatburgemeesters om te zien waar koppelkansen liggen.

Samen met de Klimaatburgemeesters is besproken hoe de participatieladder werkt en welke mogelijkheden er voor hen zijn. Daarnaast zijn afspraken met elkaar gemaakt om samen de agenda te vullen met onderwerpen waarover advies van de Klimaatburgemeesters gegeven kan worden. Dit wordt verder uitgerold en vormgegeven in 2026.

Klimaatsubsidie

Het beschikbare budget voor klimaatsubsidies is dit jaar met 60% overschreden (beschikbaar budget €20.000, verstrekt €32.000). Steeds meer mensen weten de subsidie te vinden en er worden steeds meer klimaatmaatregelen door particulieren en bedrijven genomen.

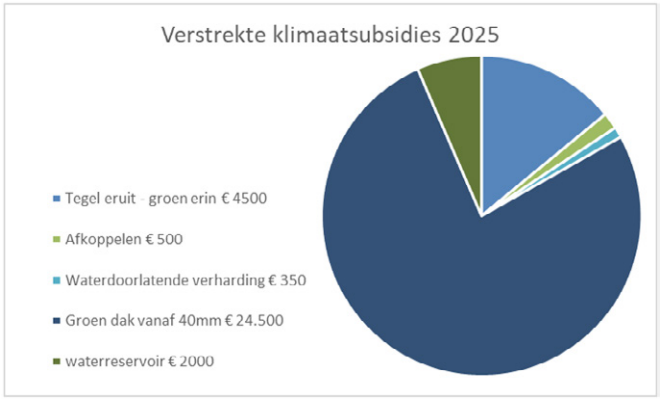
Met behulp van de subsidie is dit jaar onder andere ruim 250 m2 dakoppervlak vergroend, wat een meerwaarde

Natuur in de wijk

heeft voor de biodiversiteit en waterberging. Ook is 6700 liter waterberging gerealiseerd met regentonnen en hemelwatervoorzieningen in allerlei vormen en is 100 m2 aan tegels vervangen door groen.

De voorgenomen evaluatie van de klimaatsubsidie heeft niet plaatsgevonden omdat de raad op basis van een eigen amendement op de meerjarenbegroting heeft ingestemd met een aanpassing en verruiming van de subsidies voor waterreservoirs, waterpasserende verhardingen, en het vergroenen van de tuinen naar 75%, om nog meer mensen over de streep te trekken om actie te ondernemen. Deze aanpassingen zijn na vaststelling door de raad verwerkt in een nieuwe subsidieverordening en zijn sinds 1 januari 2026 van kracht.

Rekentool

De Rekentool Moerdijk (Rekentool klimaatrobuuste ingrepen) is online beschikbaar en raadpleegbaar. Het is een hulpmiddel om te voldoende aan de verplichte 60mm waterberging als onderdeel van de aanvraag van een omgevingsvergunning. Aanvragers kunnen met de rekentool zelf keuzes maken hoe hun aanvraag klimaatrobuust uit te voeren. Het doel van de rekentool als hulpmiddel is om stap voor stap door te groeien naar een gemeente waarvan ook het bestaande stedelijk gebied in 2050 klimaatbestendig en waterrobuust is ingericht.

Soortenmanagementplan

In het voorjaar van 2025 hebben we als gemeente een omgevingsvergunning met flora- en fauna-activiteit

Klimaatsubsidie voor regentonnen

Vleermuiskasten impuls voor soortenmanagementplan

ontvangen. Belangrijk hierin is het beschikbaar hebben van voldoende tijdelijke en permanente alternatieve verblijfplaatsen. De uitgedeelde nestkasten (zie ook vergroeningsplannen) geven hier een flinke impuls aan.

Belangrijke voorwaarde aan de vergunning is monitoring van de onderzochte soorten en het tweejaarlijks opleveren van een rapportage. Voor het uitvoeren van de monitoring is afgelopen jaar een Europese aanbesteding uitgezet waarbij uit de inschrijvingen bleek dat het budget waar rekening mee is gehouden in de begroting 2026-2029 niet voldoende is. Hiervoor is een raadsvoorstel opgesteld wat al is aangeboden aan de raad om de verplichte monitoring te kunnen gunnen en te laten starten.

Ontwikkelingen

Aanpak riolering en klimaatrobuust watersysteem

Zoals aangegeven in de jaarrekening 2024 is in 2025 gewerkt aan de herijking van de kostendekkendheid van de riolering. Dit plan heeft als doel om de kosten en inkomsten in balans te brengen, zodat toekomstige vervangingen van het rioleringssysteem en benodigde klimaatmaatregelen gefinancierd kunnen worden.

Hiertoe zijn verschillende varianten uitgewerkt en is een voorstel aan de raad voorgelegd, waarbij het uitgangspunt is om vanaf 2027 en verder de rioolheffing met 2% te verhogen boven op de reguliere indexatie. Deze verhoging zal verwerkt worden in de meerjarenbegroting 2027-2030.

EVZ Groenstrook ondertekening SOK

Eind 2023 hebben het waterschap Brabantse Delta, Staatsbosbeheer, Havenbedrijf Moerdijk en de gemeente Moerdijk vanuit de ambitievisie Groenblauwe mantel samen met de kinderen van Klundert en de stadstafel een visie voor een recreatiegebied binnen de Groenstrook gemaakt.

Voor de uitwerking en realisatie van de Ecologische verbindingszone (EVZ) en om de kansen van een recreatiegebied (initiatieffase) verder concreet te maken, met onder andere afspraken over herverkaveling, grondruil en een inrichtingsplan, is dit jaar een samenwerkingsovereenkomst gesloten.

De uitwerking van de EVZ zal projectmatig uitgewerkt worden door het waterschap. De uitwerking van het recreatiegebied door de gemeente.

Samenwerkingsovereenkomst EVZ Groenstrook Klundert

Vergroeningsplannen

Er is gestart met het opstellen van de laatste twee vergroeningsplannen voor de kernen Helwijk en Zevenbergen. De aftrap voor Helwijk is gecombineerd met de Energiebijeenkomst van 14 november. Zie verder Energietransitie. De aftrap voor het vergroeningspan in Zevenbergen is in voorbereiding.

Aanpak Dijkverzwaring waterschap

Een klimaatbestendige gemeente vraagt ook investeringen in waterveiligheid. Dit is een primaire taak van het waterschap. Zij zijn hiervoor drie trajecten gestart waarbij we als gemeente hulp bieden bij de participatieve aanpak en input geven betreffende potentiële koppelkansen:

- Dijkaanpak Moerdijk-Drimmelen. Als koppelkans wordt onderzocht of het mogelijk is de (recreatieve) fietsverbinding tussen Drimmelen en Moerdijk te realiseren. (zie verder: Dijkversterking Moerdijk-Drimmelen | Waterschap Brabantse Delta)
- Dijkaanpak Willemstad-Noordschans. Als koppelkans wordt hier de verkeerscirculatie en –situatie van de gehele Ruigenhilpolder bekeken. De Oostdijk, op de kering is in beide trajecten cruciaal. (zie verder: Dijkversterking Willemstad-Noordschans | Waterschap Brabantse Delta)
- Aanpassing legger (digitale kaart) primaire keringen. Het waterschap beoordeelt de primaire keringen om te bepalen of ze voldoen aan de nieuwste landelijk vastgestelde normen voor waterveiligheid op basis van de (verwachte) zeespiegelstijging en effecten door klimaatverandering. (zie verder: Vergelijk Concept en Vastgestelde legger Primaire keringen).

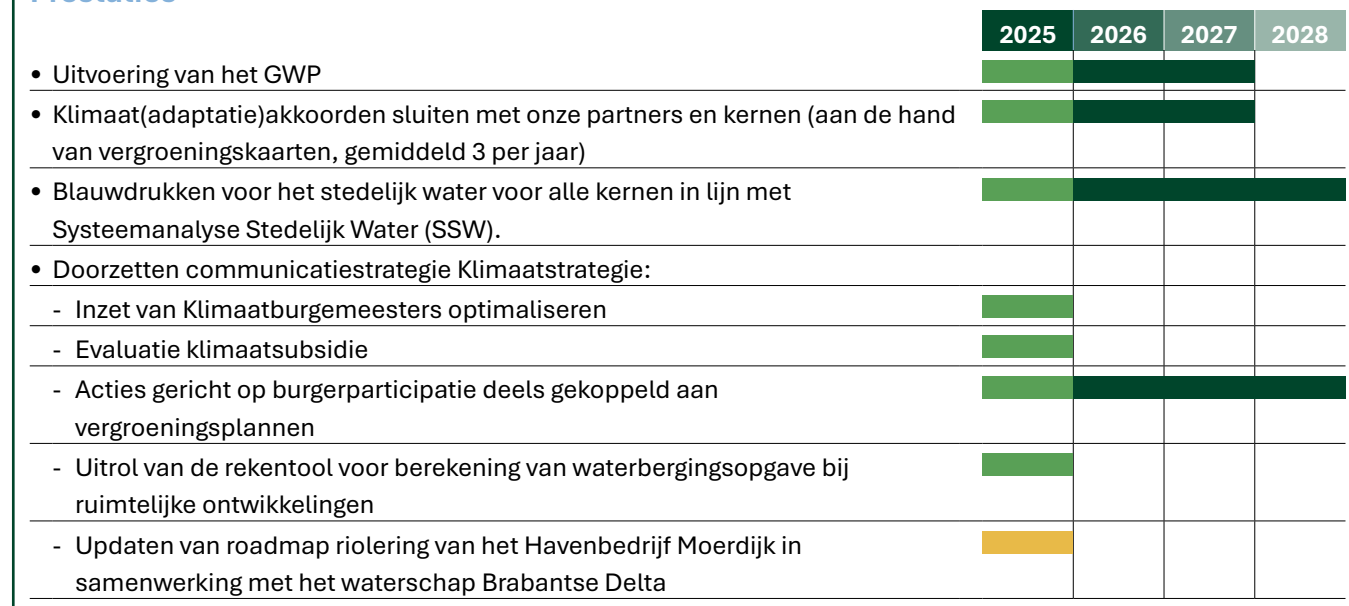
Verfijning en toepassing Systeemanalyse Stedelijk water (SSW)

De SSW zelf is afgerond in 2024. In 2025 is gestart met het verwerken en verfijnen van de resultaten naar ‘blauwdrukken’ voor het stedelijk water voor de afzonderlijke kernen in de komende jaren. Op basis hiervan wordt de klimaatrobuustheid van het stelsel (in relatie tot beheer- en onderhoudsstrategie) aangescherpt om zo kostenefficiënter te kunnen werken.

Effecten

De inzet van ons als gemeente is en blijft groot en ambitieus. Er dient dus steeds integraler naar de openbare ruimte gekeken te worden om hier goed mee om te gaan en te komen tot doordachte, maar ook scherpe keuzes.
Hiervoor is afgelopen jaar het programma Fysieke Leefomgeving opgesteld en aan u ter kennisname aangeboden. Als onderdeel van de uitvoering is een programmamanager Openbare ruimte aangesteld met als opdracht de doorontwikkeling van sectoraal beheer naar integraal en uiteindelijke ontwikkelend beheer. (Zie ook programma 2)

Prestaties

Thema Leefomgeving

Strategisch doel

- Bij vraagstukken rondom de ontwikkeling van het gebied streven we naar een beter evenwicht tussen economie en de (milieu)druk op mens en omgeving. Daarbij kijken we naar wat ontwikkelingen bijdragen aan het realiseren van doelstellingen ten aanzien van duurzaamheid, klimaat en leefbaarheid.

Mijlpalen

Gebiedsdekkend Omgevingsplan,

De eerste stap in de opbouw van het gebiedsdekkend Omgevingsplan, het wijzigingsbesluit voor Zevenbergen – Centrum, Centrumrandzone en een deel van de wijk Torenveld, heeft in ontwerp ter visie gelegen en wordt voor een besluit over de vaststelling voorgelegd in het tweede kwartaal van 2026. De volgende stap in dit proces wordt voorbereid. Dit betreft een wijzigingsbesluit voor de rest van de woonwijken van Zevenbergen. Doel is een ontwerp gereed te hebben rond de zomer 2026. De realisatie van het Omgevingsplan loopt door tot uiterlijk 2031.

Geluidszone Schansdijk – de Koekoek

De visie voor ontwikkeling van woningbouw in Zevenbergen-Noord (het bedrijventerrein Schansdijk – de Koekoek) voorziet een verkleuring naar wonen. Daarom is in 2025 een niet gepland dezoneringsonderzoek uitgevoerd. Hierbij is de mogelijkheid onderzocht of de geluidzone rondom dit bedrijventerrein op termijn kan vervallen.

Rapport Onderzoeksraad voor Veiligheid – Gewonden door zoutzuuremissie tijdens tankreiniging in Moerdijk

Op 23 november 2022 kwam op het terrein van GCA (gevestigd op het industrieterrein Moerdijk) bij het reinigen van een tankcontainer een wolk van zoutzuur en fosforigzuur vrij.
De emissie heeft ernstige gevolgen gehad, ook buiten het terrein van GCA. Elf personen zijn ter controle of observatie naar het ziekenhuis gebracht. Voor de Onderzoeksraad voor Veiligheid is dit aanleiding geweest om dit ongeval te onderzoeken. Het onderzoek heeft geresulteerd in het rapport “Gewonden door zoutzuuremissie tijdens tankreiniging in Moerdijk.” De lessen hebben met name betrekking op de uitvoering door de OMWB.

Ontwikkelingen

Evaluatie inwerkingtreding Omgevingswet

Deze gaat plaatsvinden aan de hand van transitieplan en overdrachtsdocument. Deze evaluatie en inzicht in nog openstaande punten wordt voorbereid en uitgevoerd in 2026.

Kwaliteitscriteria 3.0

Om de kwaliteit van uitvoering en handhaving van de VTH-taken te borgen gelden sinds 2005 landelijke kwaliteitscriteria. Eén van de aanbevelingen uit het rapport ‘Om de leefomgeving’ van de commissie Van Aartsen heeft betrekking op het aanpassen van deze kwaliteitscriteria. Sinds 1 januari 2025 gelden de nieuwe kwaliteitscriteria 3.0. Hiermee wordt verdere uniformiteit en kwaliteit in de uitvoering van de Omgevingswet nagestreefd. De set kwaliteitscriteria bestaat uit de onderdelen criteria voor de kritieke massa van een organisatie, procescriteria en competentieprofielen.

Voor de VTH-taken die de gemeente zelf uitvoert (de zgn. thuistaken) geldt een zorgplicht. Op 14 december 2023 heeft de gemeenteraad de ‘Verordening uitvoering en handhaving (omgevingsrecht) gemeente Moerdijk’ vastgesteld. Deze verordening is in De6-verband opgesteld. Deze volgt deels de modelverordening van de VNG.

Bijenlinten

In 2024 is er een kadervoorstel vastgesteld voor het herstel van de bijenlinten. Afgelopen jaar is er, op de plekken waar de linten vergrast zijn, eind mei/begin juni een extra maaibeurt uitgevoerd, om de linten verder te verschralen. Dit geeft op den duur een verminderde voedingstoestand van de bodem, waardoor bloemrijk grasland zich beter kan ontwikkelen. Verder zullen de linten opnieuw worden geëvalueerd en zal er mogelijk afscheid worden genomen van de bijenlinten met de minste potentie tot ontwikkeling van bloemrijk grasland.

Aziatische Hoornaar

De Aziatische hoornaar is een invasieve wespensoort die steeds meer in de gemeente Moerdijk voorkomt. De soort jaagt op bijen, hommels en andere insecten om zijn larven te voeden en vormt daardoor een bedreiging voor de biodiversiteit en de bestuiving van planten en gewassen.

Om de verspreiding te beperken werkt de gemeente Moerdijk samen met vrijwilligers en imkers. We vragen inwoners om nesten of hoornaars te melden, zodat ze opgespoord en verwijderd kunnen worden. In 2025 zijn in de gemeente bijna honderd grote nesten verwijderd.

Naast het reguliere budget van € 10.000 per jaar (waarmee onder andere lokvallen en lokstof wordt aangekocht) is er eind 2025 € 18.000 uit het participatiebudget beschikbaar gesteld voor een speciale lance (uitschuifbare stang) en stofzuiger. Zo kunnen de vrijwilligers zelf nesten gaan verwijderen.

Met deze samenwerking en nieuwe hulpmiddelen probeert de gemeente Moerdijk de schade van de Aziatische hoornaar voor natuur en inwoners zoveel mogelijk te beperken.

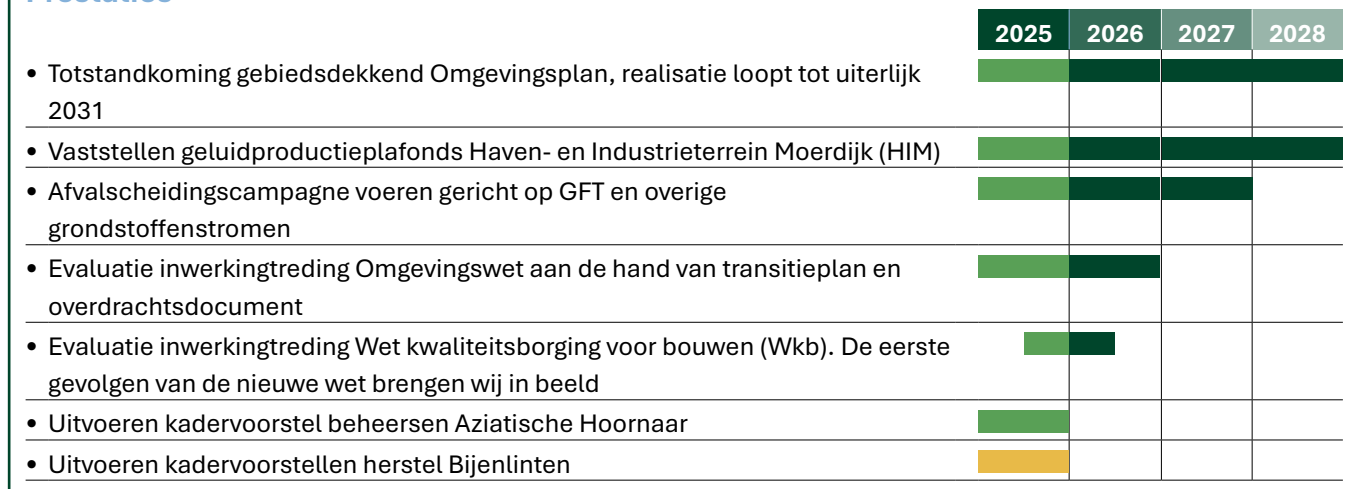
Effecten

De opbouw van het gebiedsdekkend omgevingsplan is een complex proces van jaren. Voor het eerste gebied zijn de geldende regels zoveel mogelijk beleidsneutraal overgezet naar de nieuwe systematiek. Met de vaststelling van dit wijzigingsbesluit wordt de structuur van het Omgevingsplan Moerdijk vastgelegd, waarna deze structuur in de periode tot 1 januari 2032 verder wordt uitgebouwd naar de rest van de gemeente Moerdijk.

Risico's

De Verordening uitvoering en handhaving (omgevingsrecht) gemeente Moerdijk wijkt op één onderdeel af van de modelverordening van de VNG. In De6 is ervoor gekozen om de vastgestelde kwaliteitscriteria niet van toepassing te verklaren op de uitvoering en handhaving van de thuistaken. Het Interbestuurlijk Toezicht van de provincie (IBT) heeft hier een opmerking over gemaakt in een ambtelijk advies en De6 geadviseerd om de verordening in overeenstemming te brengen met de modelverordening. Het is niet duidelijk op welke juridische grondslag het IBT dit standpunt baseert. Ook is niet bekend wat precies de gevolgen zijn van deze aanpassing voor De6. In 2026 moet hier duidelijkheid in komen.

Prestaties

Thema Circulaire Economie

Strategisch doel

- De gemeente Moerdijk levert een evenredig aandeel in de transitie naar een circulaire economie. Zowel vanuit haar rol als aandeelhouder Havenbedrijf en partner in de Havenstrategie, als vanuit haar eigen beleid op gebied van inkoop en fysiek-ruimtelijke projecten.

Mijlpalen

Prestaties uit de begroting

De prestaties zoals die in de begroting zijn opgenomen, zijn niet gerealiseerd zoals beoogd. Er is geen lokaal circulair beleid geformuleerd en er was geen besluitvorming over stimuleringsmaatregelen. Een eerste stap naar het effectiever inzetten van de milieustraat is gemaakt met de sorteeranalyse op grofvuil. Dit neemt niet weg dat er lokaal en regionaal diverse initiatieven zijn geweest om onze doelstellingen te bereiken, maar nog niet met het gewenste resultaat. Tijdens de informatiebijeenkomst op 4 september is met de raad nadrukkelijk stil gestaan bij alle uitdagingen ten aanzien van het afvalbeleid.

Ondanks deze inspanningen blijft het voldoende scheiden van grondstofstromen uit bij onze inwoners. Het aantal restafvalkilo's stijgt en daarmee raken we verder verwijderd van een circulaire economie. Er zijn op dit moment te weinig prikkels om het goed te doen, omdat het weggooien van (grof)restafval te makkelijk is.

Convenant Biobased Bouwen

In oktober 2025 is het Convenant Biobased Bouwen in de regio ondertekend. Ook de gemeente Moerdijk draagt hiermee bij aan de ontwikkeling naar biobased bouwen. Meer informatie is te vinden in de publicatie van het convenant.

Afvalscheidingscampagne gft

In 2025 is de afvalscheidingscampagne gericht op gft-afval grotendeels afgerond. Deze stimuleringsmaatregel heeft iedere inwoner de kans gegeven om een gft-aanrechtbakje op te halen en daarmee bij te dragen aan het beter scheiden van keukenafval. Ook tijdens de Open Dag van het gemeentehuis zijn bakjes uitgedeeld. In totaal zijn er ruim 3.000 gft-bakjes aangevraagd, wat laat zien dat men graag aan de slag gaat met afvalscheiding. Er zijn in 2025 nog geen resultaten zichtbaar die aantonen dat er ook daadwerkelijk meer gft-afval wordt gescheiden, terwijl dit nog steeds het grootste aandeel in het restafval blijft.

Educatieprogramma's afval en grondstoffen

Diverse scholen hebben in 2025 gastlessen gekregen over afvalpreventie, afvalscheiding en zwerfafval. De lessen worden positief ontvangen door de scholen en dragen bij aan bewustwording rondom afval en grondstoffen.

Ontwikkelingen

Nieuwe afspraken Verpact

Na een lang traject zijn er nieuwe afspraken gemaakt tussen de VNG en Verpact over de inzamelvergoeding voor plastic verpakkingsafval (PBD). Aan de hand van de gemeten kwaliteit van het PBD ontvangt de gemeente een vergoeding. Hoe beter de kwaliteit en de zuiverheid, hoe hoger de vergoeding. Er is een nieuwe wel-niet-lijst voor PBD opgesteld die duidelijker maakt voor de inwoner wat er wel en niet in de bak en zak hoort. Deze nieuwe werkwijze en vergoeding gaat in vanaf 2026. De gemeente Moerdijk heeft een Deelnemersovereenkomst gesloten met Verpact voor het ontvangen van de vergoedingen.

Regio-samenwerking afval en circulariteit
In de regio wordt met acht gemeenten samengewerkt aan het thema afval en circulariteit. Er zijn diverse projecten uitgevoerd om te experimenteren en te leren op dit thema.

Er is bijgeschaafd op het project om meer focus aan te brengen. Daarnaast is binnen de regio ook samengewerkt op het plastic-dossier en is namens de regio een brief aan de VNG verzonden met daarin de boodschap om de rekening voor het schrappen van de plastic-taks niet bij de inwoners neer te leggen.

Afvalbakkenaanpak
Een start is gemaakt om te komen tot een afvalbakken-aanpak. Samen met een extern bureau is de huidige situatie in beeld gebracht en worden verbetervoorstellen gemaakt. Dit moet bijdragen aan het beter kunnen beheren van de afvalbakken en bijdragen aan het verminderen van zwerfafval op straat. De aanpak loopt door in 2026. De kosten worden bekostigd uit het zwerfafvalbudget.

Effecten

Restafvalkilo's stijgen opnieuw
De restafvalkilo's per inwoner zijn in 2025 opnieuw gestegen met 2% naar 183,6 kilogram. Dat betekent dat we verder wegraken van de doelstelling om zo min mogelijk restafval te hebben. Ondanks voldoende inspanningen op het gebied van communicatie en educatie slaagt de gemeente Moerdijk er niet in om inwoners voldoende aan afvalscheiding te laten doen. Kijkend naar alle afvalstromen en grondstofstromen is in 2025 een totaal van 23 miljoen kilo ingezameld.

Sorteeranalyse grofvuil
Uit de sorteeranalyse die op het grofvuil is uitgevoerd blijkt dat een groot deel, 47%, gescheiden had kunnen worden aangeboden. Daar ligt dus een kans om van afval een grondstof te maken. Binnen de regio is een verkenning uitgevoerd naar de opties om dit te verbeteren. Dit is een eerste stap om de milieustraat effectiever in te kunnen zetten. Dat vraagt echter wel om aanpassingen en andere werkwijzen die niet altijd eenvoudig te realiseren zijn binnen de bestaande kaders.

Risico's

Kosten afvalbeheer
Om het product afval ook de komende jaren betaalbaar te houden, moeten we de trend van het stijgende aantal restafvalkilo's zien om te buigen. We hebben daarbij te maken met marktontwikkelingen die zich niet altijd goed laten voorspellen. Als de scheidingsdoelen niet worden gehaald lijkt een discussie over een andere wijze van inzamelen of tariefsverhoging noodzakelijk.

Vergoedingen PBD
De nieuwe afspraken met Verpact bieden een onzekerheid in de vergoedingen op de kosten voor PBD. Hoe beter de kwaliteit, hoe hoger de vergoeding. Dat betekent ook dat opbrengsten kunnen tegenvallen wanneer er te veel vervuild PBD wordt aangeboden door onze inwoners. Door inzicht te krijgen in de kwaliteitsgegevens die maandelijks worden gemeten, kan gestuurd worden op het verbeteren van de kwaliteit.

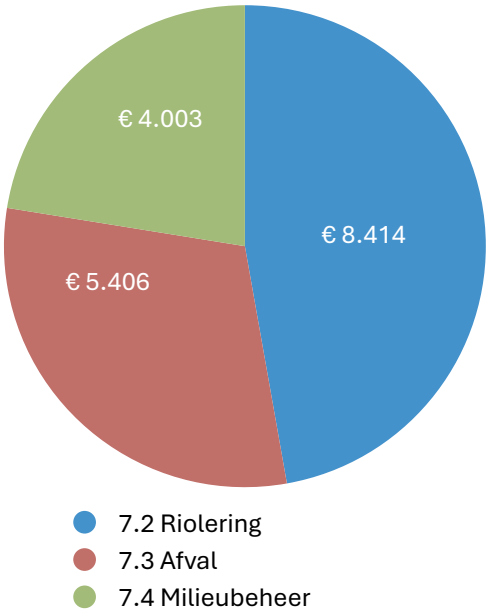
Prestaties

	2025	2026	2027	2028
• Lokaal circulair economie beleid formuleren met eigen doelen en ambitie.				
• Onderzoek naar effectiever inzet milieustraat				
• Besluitvorming over stimuleringsmaatregelen verminderen huishoudelijk restafval				

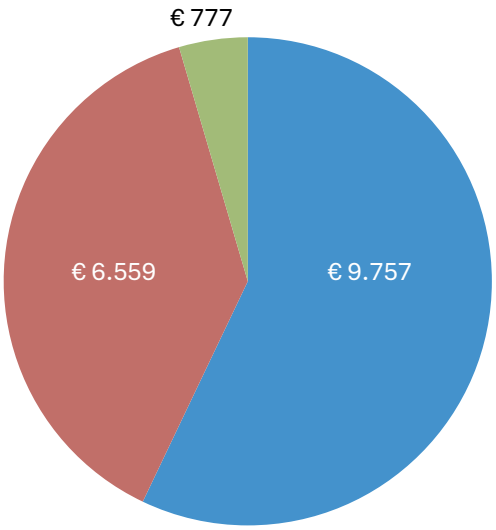
Lasten en baten 2025

bedragen x € 1.000

Lasten € 17.823

Baten € 17.093

Overzicht taakvelden

Onderdeel (bedragen x € 1.000)	Realisatie 2025 Lasten	Baten	Saldo
7.2 Riolering	8.414	-9.757	-1.343
7.3 Afval	5.406	-6.559	-1.153
7.4 Milieubeheer	4.003	-777	3.226
Saldo baten en lasten	**17.823**	**-17.093**	**730**
0.10 Mutaties reserves	0	-161	-161
Resultaat na bestemming	**17.823**	**-17.254**	**569**

Overzicht Programma 1

Samen aan de slag voor het klimaat in Moerdijk	Begroting 2025 voor wijziging	Begroting 2025 na wijziging	Realisatie 2025	Verschil realisatie en begr. na wijz.
(Cijfers x € 1.000) (-/- is voordelig)				
Totaal Lasten	17.867	18.390	17.823	-567
Totaal Baten	-17.154	-17.261	-17.093	168
Resultaat voor bestemming	**713**	**1.129**	**730**	**-400**
Storting in reserves	0	0	0	0
Onttrekking aan reserves	0	-102	-161	-59
Resultaat na bestemming	**713**	**1.027**	**569**	**-458**

Prettig en veilig wonen en leven in Moerdijk

Wonen in een fijne omgeving die prettig en veilig voelt is een belangrijke pijler van het dagelijks welzijn. Met elf woonkernen is daar binnen de gemeente dan ook dagelijks aandacht voor. Met de juiste woningen, beschikbare voorzieningen, een goede bereikbaarheid, een gevoel van veiligheid en gezondheid en een aangename sociale omgeving.

Thema Wonen

Strategisch doel

- Het bevorderen van de beschikbaarheid, betaalbaarheid en kwaliteit van het woningaanbod voor zowel de huidige als nieuwe inwoners.

Mijlpalen

Volkshuisvestingsprogramma

Hoewel in de begroting 2025-2028 was aangegeven dat pas na vaststelling van de Wet versterking regie op de volkshuisvesting zou worden gestart met het opstellen van een volkshuisvestingsprogramma, is dit toch al in 2025 opgepakt. De Wet versterking regie op de volkshuisvesting is nog niet vastgesteld. Inwerkingtreding is voorzien voor 1 juli 2026.

In december 2025 heeft het college het Volkshuisvestingsprogramma gemeente Moerdijk ter vaststelling in haar vergadering van 29 januari 2026 aan de gemeenteraad aangeboden. Het volkshuisvestingsprogramma is vormgegeven langs vier leidende principes:

- We faciliteren de volgende stap op de woningmarkt
- Moerdijk biedt goed wonen voor elke portemonnee
- Iedere kern krijgt de kans zich vitaal te ontwikkelen
- In Moerdijk bouwen we aan een inclusieve samenleving

Huisvestingsverordening

In 2025 heeft het college de Huisvestingsverordening gemeente Moerdijk voorbereid. In de raadsvergadering van 29 januari 2026 is de verordening vastgesteld. Op grond van de Huisvestingsverordening gemeente Moerdijk komen woningzoekenden met maatschappelijke binding in aanmerking voor voorrang bij de toewijzing van sociale huurwoningen. Woningzoekenden zijn maatschappelijk gebonden als zij in de afgelopen zes jaar of in de afgelopen tien jaar zes jaar aaneengesloten in de gemeente Moerdijk hebben gewoond.

Woningbouw

In de regionale woondeal zijn afspraken vastgelegd over de betaalbaarheid van nieuwbouwwoningen. Moerdijk geeft hier invulling aan door in de projecten waar de woningbouwprogrammering nog niet is verankerd in anterieure overeenkomsten, bij te sturen op de juiste aantallen/percentages betaalbare woningbouw (sociale huur, middeldure huur, goedkope koop en middeldure koop).

In 2025 zijn 104 woningen opgeleverd. Dit aantal ligt rond het langjarig gemiddelde en ligt hoger dan het aantal op te leveren woningen waar in de begroting 2025 van uit was gegaan. De nieuwbouwwoningen werden o.a. opgeleverd in de Olavstraat in Zevenbergschen Hoek, aan de Mauritsweg in Klundert, op het ZNS-terrein in Fijnaart, in Bosselaar Zuid en de Kerkstraat in Zevenbergen, in het Dorpshart in Moerdijk en aan de Wethouder Trompersstraat in Langeweg.

De voorwaarden om de woningbouwproductie de komende jaren verder aan te jagen zijn verbeterd door o.a. de forse uitbreiding van de harde plancapaciteit. Planologisch is inmiddels 59% van de planvoorraad tot en met 2029 “hard”, dat wil zeggen dat het omgevingsplan is vastgesteld of onherroepelijk is. Van onder andere de projecten Kop Roode Vaart, Oevers Roode Vaart, Markvelden Midden en Markvelden Noord in Zevenbergen en Het Bolwerk en Ligtharthof in Klundert zijn de omgevingsplannen inmiddels onherroepelijk.

Voor de projecten Centrumplan in Fijnaart, Zevenbergen-Noord en De Hil in Zevenbergen zijn de haalbaarheidsdocumenten ondertekend.
Voor het project Flexwonen Fijnaart, met conceptuele woningbouw, is het startdocument ondertekend.

Programma Woningbouw kleine kernen
De raad heeft 3 grondexploitaties vastgesteld. Dit betreft 3 projecten van de woningbouw kleine kernen, te weten de Coconschool in Klundert, de Mariaschool in Langeweg en het gemeentelijk perceel in Noordhoek. Met deze vaststelling is het omgevingsplan in procedure gebracht en is de sloop gestart. De gemeente gaat deze zelf bouw- en woonrijp maken. Voor Klundert en Langeweg werken we samen met Woonkwartier, Noordhoek zal als aanbesteding in de markt gezet worden.

In de grondexploitaties zijn het woon- en bouwrijp maken en de grondopbrengsten met elkaar verrekend. Hierbij komt het totaal dan op:
- grondexploitatie Coconschool Klundert - € 15.000
- grondexploitatie Mariaschool Langeweg - € 100.000
- grondexploitatie Noordhoek + € 220.000

Het totaal van deze 3 projecten samen laat dan een positief resultaat zien van ca. € 100.000.

Het programma bestaat uit:
- Cocon Klundert: 23 sociale huurappartementen voor senioren
- Mariaschool Langeweg: 6 sociale grondgebonden koopwoningen en 6 sociale grondgebonden huurwoningen
- Noordhoek: 4 patio-grondgebonden koopwoningen voor senioren, 8 grondgebonden starters-dijkwoningen

Bij al deze projecten geldt dat we zoveel mogelijk met conceptuele bouw willen werken.

Ook is de sloop gestart van de leegstaande school in Helwijk.
Het programma bestaat uit 24 woningen waarvan:
- 12 levensloopbestendige, sociale grondgebonden huurwoningen
- 8 sociale grondgebonden huurwoningen
- 4 levensloopbestendige, middenhuur-woningen

Flexwonen
De gemeenteraad heeft op 23 oktober 2025 ingestemd met het startdocument flexwonen. Daarmee heeft de gemeenteraad akkoord gegeven op het onderzoeken van de haalbaarheid van het modulaire woningbouwinitiatief aan de Appelaarseweg in Fijnaart. Met dit project wordt invulling gegeven aan de motie flexwonen, zoals die in de raadsvergadering van 9 november 2023 is aangenomen. Nog voordat sprake was van een project zijn omwonenden opgekomen tegen dit initiatief. Dit kan een vertragende factor zijn in dergelijke woningbouwprojecten.

In 2025 hebben wij een stimuleringsregeling flex- en transformatiewoningen toegewezen gekregen. Deze toekenning betreft een financiële rijksbijdrage van € 434.000 voor de realisatie van 31 sociale huurwoningen via transformatie van het huidige kantoor van Woonkwartier.

De gemeente Moerdijk werkt sinds 2025 ambtelijk mee aan een regionale bestuursopdracht waarin gemeenten, provincie en/of woningcorporaties samenwerken aan het versnellen van de woningbouw door middel van flexwonen, conceptuele bouw en industrieel bouwen. Mogelijk wordt deze opdracht in 2026 geïntegreerd in de bestuursopdracht Versnellingstafel. De reden hiervoor is dat flexwonen en conceptueel bouwen niet een doel op zich zijn, maar een middel om versnelling in de woningbouw te realiseren. Daarmee zou het passend zijn om dit te onderdeel uit te laten maken van de regionale bestuursopdracht versnellingstafel.

Prestatieafspraken

Op 11 december 2025 zijn de prestatieafspraken tussen Woonkwartier, de gemeente Halderberge, de gemeente Moerdijk en Huurdersvereniging Fijn Wonen ondertekend. In de prestatieafspraken zijn afspraken gemaakt over:

- Samenwerking en organisatie
- Beschikbaarheid
- Betaalbaarheid
- Sociaal-maatschappelijke opgaven
- Kwaliteit en duurzaamheid van de woningen en de woonomgeving

Ontwikkelingen

Regionale Woondeal

In oktober is de herijkte regionale Woondeal bestuurlijk geaccordeerd. Speerpunt binnen deze herijking is om de woningbouwopgave zowel regionaal als lokaal naar boven bij te stellen, waarbij extra focus is gelegd op de huisvesting van senioren en aandachtsgroepen. De verdere borging van het aandeel betaalbare woningen is hierin verankerd.
Regionaal is via de bestuursopdracht de Versnellingstafel een nieuwe werkwijze geïntroduceerd om versnelling van de woningbouw te realiseren. Dit gebeurt via de 100-dagen aanpak en parallel plannen.

Regionale woonzorgvisie

De raad heeft op 23 oktober ingestemd met de Regionale woonzorgvisie West-Brabant West. De regionale woonzorgvisie gaat uit van de vier kernwaarden:

- Eigen woonplek,
- In een vertrouwde omgeving,
- Welzijn eerst zorg als vangnet en
- Samenwerking dichtbij huis.

Met twee onderdelen heeft de gemeenteraad niet ingestemd, namelijk:

- Het bepaalde over maatschappelijk opvang en beschermd wonen, aangezien Moerdijk daarvoor onder een andere regio valt.
- De bepaling dat de gemeente de garantie geeft dat passende ondersteuning aanwezig blijft en daarin wordt geïnvesteerd, aangezien zorg en ondersteuning niet altijd een gemeentelijke taak is.

De regionale woonzorgvisie wordt verder uitgewerkt in een regionaal uitvoeringsprogramma. Ook is een vertaalslag gemaakt in het volkshuisvestingsprogramma.

Woonwagenlocaties

In regionaal verband is in 2025 gestart met het voorbereiden van een regionale inschrijvings- en toewijzingssystematiek voor woonwagenstandplaatsen. Dit wordt in 2026 verder uitgewerkt.

Startersleningen

De gemeente Moerdijk heeft de Startersregeling. Met de Startersregeling kunnen starters die voor het eerst een woning willen kopen, maar de woning niet volledig kunnen financieren, met een hypotheek en (eventueel) eigen geld, onder bepaalde voorwaarden in aanmerking komen voor een Starterslening. Van deze regeling wordt vaak gebruik gemaakt. Het geld dat voor deze regeling beschikbaar is, was daardoor bijna op. Daarom heeft het college op 25 november 2025 besloten om € 2.000.000 extra budget beschikbaar te stellen. Zo kunnen ook in de toekomst Startersleningen worden versterkt.

Effecten

- Aantal vergunde woningen, incl. huisvesting voor arbeidsmigranten:
  in 2025 hebben we door het verlenen van omgevingsvergunningen een bijdrage geleverd aan de realisatie van 86 nieuwbouwwoningen/ appartementen. Daarnaast is vergunning verleend voor 4 logiesgebouwen met in totaal 450 logiesplekken voor arbeidsmigranten.
- Aantal opgeleverde nieuwbouwwoningen: 104
- Groei woningvoorraad: 104 (17.118 op 01-01-2025 en 17.222 op 31-12-2025)

- Aantal verstrekte Startersleningen: 73
- Aantal verstrekte Stimuleringsleningen: 17

Risico's

- Hoewel in de begroting 2025-2028 was aangegeven dat pas na vaststelling van de Wet versterking regie op de volkshuisvesting zou worden gestart met het opstellen van een volkshuisvestingsprogramma, is dit toch al in 2025 opgepakt. Bij het opstellen van het volkshuisvestingsprogramma is zo goed mogelijk rekening gehouden met het wetsvoorstel dat op dat moment voorlag. Het risico blijft dat het volkshuisvestingsprogramma niet volledig aan de vereisten uit de wet voldoet. Als dat het geval is, zal het volkshuisvestingsprogramma aangepast moeten worden. Er is ook een huisvestingsverordening vastgesteld, maar die gaat niet over de urgentieregeling die straks op grond van de wet verplicht wordt. Hier geldt het risico dat de huisvestingsverordening niet aan de Wet versterking regie op de volkshuisvesting voldoet, vooralsnog dus niet.

Prestaties

	2025	2026	2027	2028
• Wetsvoorstel Versterking regie op de volkshuisvesting. Afhankelijk van datum inwerkingtreding: opstellen volkshuisvestingsprogramma én een urgentieregeling.				
• Om de ambities op het gebied van wonen waar te maken, wordt in alle kernen aan woningbouwprojecten gewerkt. Afronden planologie voor onder andere de locaties:				
- Groenvliet (Standdaarbuiten)				
- Westschans (Klundert)				
- Markvelden Midden en Noord (Zevenbergen)				
- Willemstad Oost (Willemstad)				
• Opleveren woningen				
- Fijnaart (Koningin Julianastraat)				
- Klundert (Mauritsweg)				
- Langeweg (Wethouder Trompersstraat)				
- Zevenbergen (Bosselaar Zuid, Van Aerschotstraat en Kerkstraat)				
- Zevenbergschen Hoek (Olavstraat)				
Alle projecten zijn te volgen via https://www.moerdijk.nl/Projecten.				
• Prestatieafspraken met Woonkwartier, huurdersvereniging Fijn Wonen, Gemeente Halderberge en zorg- en ondersteuningspartijen.				

Thema Bereikbaarheid en verkeersveiligheid

Strategisch doel

- Verkeersveiligheid en bereikbaarheid in een groeiend en verduurzamend Moerdijk waarborgen binnen de kaders van de Omgevingswet.
- Woningen en (noodzakelijke) voorzieningen zijn goed en veilig bereikbaar.
- Werklocaties zijn goed en veilig bereikbaar voor zowel personen als goederen.

Mijlpalen

Tienpuntenplan Zevenbergschen Hoek

In 2025 zijn vanuit de aangedragen maatregelen ten behoeve van de verkeersveiligheid (waaronder aanpak van het sluipverkeer vanuit het 10-punten plan Zevenbergschen Hoek) de eerste 3 punten gerealiseerd, dan wel in uitvoering. Punt 4 wordt in 2026 voorbereid zodat in 2027 overgegaan kan worden tot uitvoering. Punt 5 bleek in samenspraak met bewoners toch niet wenselijk en is daarom niet uitgevoerd. Met deze bewoners staan we nog steeds in contact voor alternatieve maatregelen, maar hierover is nog geen duidelijkheid.

Punt 6 staat opgenomen in de onderhoudsplanning. Punten 7 t/m 10 worden opgenomen in het uitvoeringsprogramma van de mobiliteitsvisie.

Laadvisie

De (hernieuwde) laadvisie voor de gemeente Moerdijk is vastgesteld. In deze visie wordt enerzijds beschreven hoe we als gemeente gebruikers van elektrische voertuigen het beste kunnen faciliteren. Ook wordt beschreven welke rol we als gemeente hebben en welke verwachtingen gebruikers van ons als gemeente mogen/kunnen hebben en welke verwachtingen bij bedrijven en/of particulieren liggen. Daarbij sluiten we aan op zowel landelijk- als provinciaal beleid rondom elektrificering en verduurzaming van mobiliteit.

Programma mobiliteit

De (hoofdlijnen van de) mobiliteitsvisie (=programma mobiliteit) is door het college vastgesteld en aangeboden aan de gemeenteraad. Het programma mobiliteit is het beleidskader richting 2040 voor verkeer en mobiliteit van onze gemeente. Enerzijds een toetsend instrument wanneer we aan de slag gaan met nieuwe of herinrichtingsvraagstukken op het gebied van verkeer en mobiliteit. Anderzijds een richtinggevend document hoe we als gemeente ons verkeer en mobiliteitssysteem in willen richten naar de toekomst toe.

Kabels en leidingen

In 2025 hebben zowel ODF als ook Glaspoort binnen de gemeente Moerdijk uitbreiding op hun glasvezelnetwerken gerealiseerd. ODF heeft met name een substantieel aantal huisaansluitingen gerealiseerd waarvoor leges afgedragen zijn aan gemeente Moerdijk. Hiermee kunnen inwoners van de gemeente Moerdijk nog eerder over een hoge snelheid dataverbinding beschikken. Naar verwachting zal deze trend in aanvragen door de glasvezelpartijen zich in 2026 niet voortzetten. Daartegenover zien we wel een toename in activiteiten in het kader van de energietransitie waardoor de legesinkomsten naar de komende jaren naar verwachting stabiel zullen blijven.

Verkeersonderzoek Willemstad

In 2025 is het Verkeersonderzoek Willemstad uitgevoerd en opgeleverd. In verband met de vele ontwikkelingen die Willemstad te wachten staan (MFA, Kogelvangers, Willemstad-Oost, Bovensluis) was er behoefte aan een onderzoek naar de verkeersafwikkeling in de toekomst. Uit dit onderzoek is een set aan maatregelen gekomen die ingezet kunnen worden op het moment dat deze ontwikkelingen gaan spelen.

Ontwikkelingen

De weg door Noordhoek

De weg door Noordhoek wordt in 2027 gelijktijdig met het groot onderhoud verkeerskundig heringericht waarbij de belangen van zowel bewoners als agrariërs zoveel mogelijk in acht worden genomen. Daarbij leggen we de nadruk vooral op het accentueren van het 30 km/u snelheidsregime.
Binnen het project wordt ook het centrum van Noordhoek aangepakt. Het centrum krijgt een andere uitstraling dan de aanliggende wegen. Het participatietraject voor het centrum van Noordhoek is inmiddels in gang gezet

Programma mobiliteit

Het programma mobiliteit ligt begin 2026 voor bij de raad. Als dit document wordt vastgesteld, hebben we een kapstok (programma). Vanuit die kapstok wordt er afgepeld wat we als gemeente operationeel gaan, willen

en kunnen doen op het gebied van verkeer en mobiliteit. Als afgeleide uit het programma moet er dus een uitvoeringsprogramma volgen.

Aangezien de NUTS-partijen een opgave hebben binnen het werkgebied, kunnen sommige werkzaamheden niet eerder starten. Het groot onderhoud wordt aansluitend op de NUTS-werkzaamheden uitgevoerd. Dit geldt onder andere voor de reconstructie Oude Heijningsedijk en het onderhoud aan de Zeestraat/WA-laan/Dr. Ariënslaan.

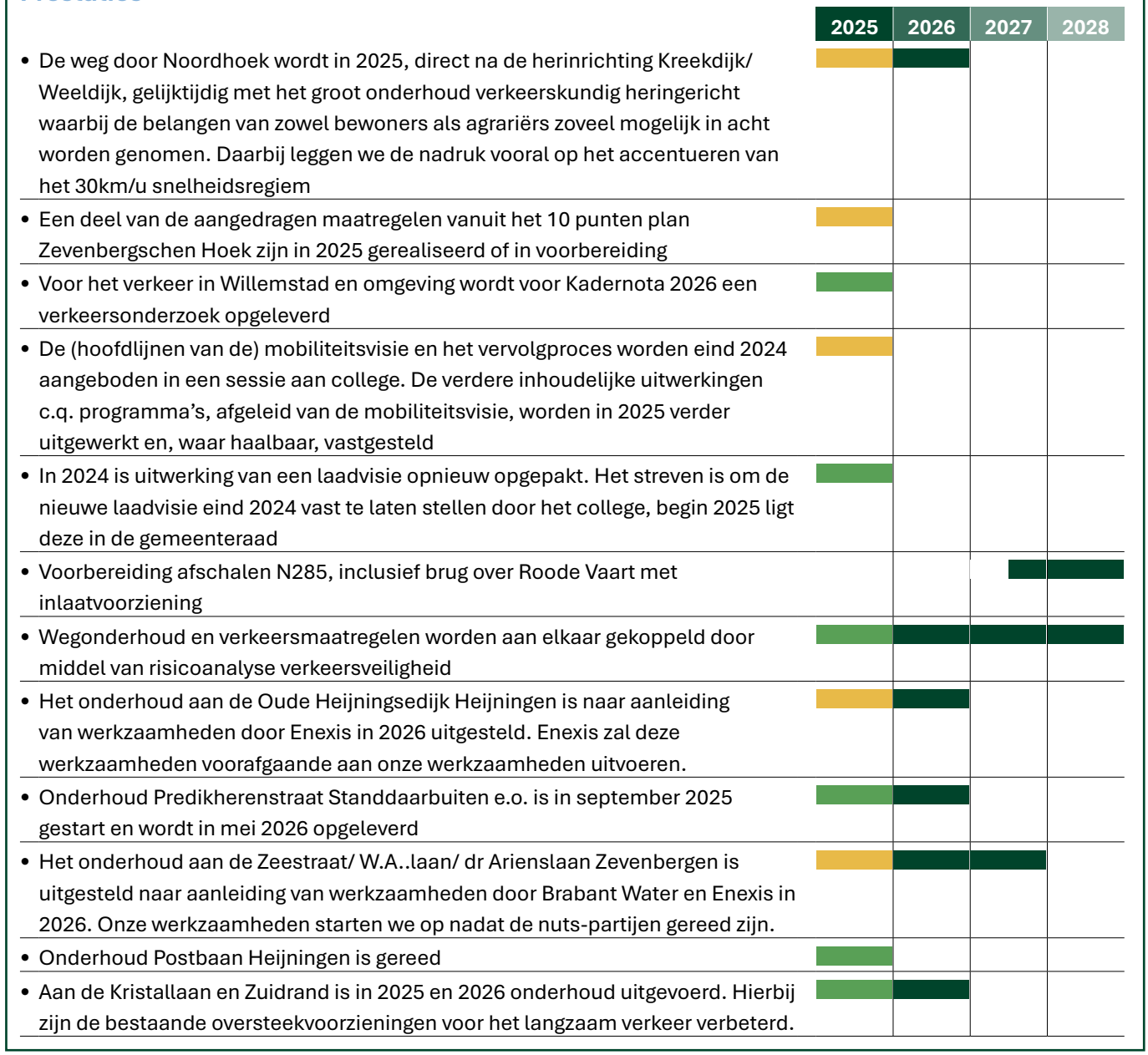
Effecten

- Door de vaststelling van de laadvisie sluiten we als gemeente aan bij de provinciale concessie, waardoor er schaalvoordeel optreedt en gebruikers voor een goedkoper tarief kunnen laden.
- In het programma mobiliteit wordt duidelijk beschreven hoe we nu en naar de toekomst toe inzetten op behoud en verbetering van bereikbaarheid en verkeersveiligheid.

Risico's

- Gebrek aan (voldoende) budget en/of capaciteit om uitvoeringsprogramma, volgend uit het programma mobiliteit, tot uiting te kunnen laten komen.

Prestaties

Thema Veilige buurt

Strategisch doel

- We hebben veilige kernen met een sterke sociale structuur.
- De buurt is goed ingericht, schoon, heel en veilig.
- Het integrale beheer Openbare Ruimte is zichtbaar voor bewoners.

Mijlpalen

Programma Fysieke Leefomgeving

De openbare ruimte van de gemeente Moerdijk is de woon- werk- en leefomgeving van onze inwoners, ondernemers en bezoekers. Het is daarom van belang dat door middel van de juiste inrichting en beheer de leefomgeving aantrekkelijk, schoon, heel en veilig gehouden wordt. Daar komt bij dat veel van onze bestaande infrastructuur verouderd is, net als die van onze partners (Brabant Water, Enexis, glasvezel-leveranciers) die parallel ook hun opgave en rol hebben in 'onze' openbare ruimte. Dit vraagt om een nieuwe manier van werken: van traditioneel beheer naar ontwikkelend beheer.

Het programma is vastgesteld en er is een programmamanager aangesteld die specifiek de opdracht heeft gekregen de beheeraanpak te ver-integraliseren en te komen tot een integrale meerjarenplanning met onze partners.

Vergroeningsplannen

In 2023 is gestart met het opstellen van vergroeningsplannen in nauwe samenwerking met onze inwoners. In 2025 zijn de vergroeningsplannen in 10 kernen afgerond. De laatste wordt opgestart in 2026. Het proces om voor deze plannen de budgetten beschikbaar te krijgen om onze leefomgeving integraal te kunnen gaan vergroenen heeft in 2025 plaatsgevonden in de vorm van het uitvoeringsprogramma vergroening, met de uiteindelijke vaststelling in Q1 2026.

Deel vergroeningskaart Klundert

Ontwikkelingen

Uitvoering werken die zijn opgenomen in de paragraaf kapitaalgoederen

Niet alle werken uit de paragraaf kapitaalgoederen zijn op tijd uitgevoerd. Uitstel wordt veelal veroorzaakt doordat nutspartijen niet tijdig kunnen acteren op het vervangen of verzwaren van kabels en leidingen. De civiele werkzaamheden zijn vaak afhankelijk van de planning van deze partijen

Programma Fysieke Leefomgeving

Om vorm en inhoud te geven aan het programma en de opgaven om van sectoraal door te groeien naar integraal beheer, worden voor de verschillende assets nieuwe of herziene beheerplannen, -programma's en/of uitvoeringsplannen voorgelegd ter vaststelling. Het betreffen in elk geval:

1. Kostendekkingsplan gemeentelijk waterprogramma (zie programma 1).
2. Groenplan – Beleidsplan Groen – Q4 2026
3. Beheerplan wegen – Q3 2026 – actualisatie van het huidige beheerplan
4. Beheerplan Civiele Kunstwerken – Q3 2026 – actualisatie van het huidige beheerplan
5. Beheerplan Openbare Verlichting – 2027
6. Gemeentelijk Waterplan 2027-2031

Voor de beheerplannen civiele kunstwerken en wegen geldt dat die niet volgens de planning in de begroting 2025 zijn gerealiseerd. Het huidige wegenbeheerplan loopt van 2021-2025. Omdat we het wegenbeheerplan

aan willen laten sluiten op het Programma Fysieke Leefomgeving, wordt deze pas in 2026 vastgesteld. Ook voor de geactualiseerde beheerplannen geldt dat we die willen laten aansluiten bij het Programma Fysieke Leefomgeving. Hier is meer tijd voor nodig. Het beheerplan Civiele kunstwerken volgt naar verwachting in Q3-Q4 2026.

Risico's

Beheer en onderhoud van de openbare ruimte

Risico is en blijft om naast het herzien van de plannen voldoende arbeidskracht te kunnen vinden voor de uitvoeringen. De krapte is zowel bij de gemeente als de aannemers een grote uitdaging en dus een risico.

Prestaties

	2025	2026	2027	2028
• De Oudendijk, Kreekdijk en Weeldijk is in uitvoering. Hierbij wordt de groenstructuur (essen) duurzaam vervangen. De weg wordt ingericht conform duurzaam veilig				
• Uitvoering werken die zijn opgenomen in de paragraaf kapitaalgoederen				
• Urgente gevallen van essentaksterfte (ETS) zijn aangepakt en data is op orde, diverse locaties waar bomen met ETS staan zijn gefaseerd aangepakt op basis van nieuwe data vanuit inspectie				
• Vervangen en versterken drie betonbruggen centrum Klundert gereed				
• Uitvoering beheerplan Waterbouwkundige objecten 2024-2028 inclusief onderhoud stadshaven Willemstad				
• Uitvoering is gegeven aan de plannen vanuit eerste vastgestelde vergroeningsplannen				
• Actualiseren beheerplan civiele kunstwerken 2025-2030				
• Actualiseren beheerplan wegen 2025-2028				
• Vaststellen Programma Fysieke Leefomgeving 2025-2035				

Thema Accommodaties en voorzieningen

Strategisch doel

- We faciliteren accommodaties en voorzieningen op basis van behoefte, draagvlak, kwaliteit en maatwerk.
- We bieden accommodaties en voorzieningen aan op kansrijke en aantrekkelijke plekken waar duurzame en veilige instandhouding en exploitatie mogelijk is.
- Er is in de accommodaties een samenhangend, zoveel mogelijk geclusterd aanbod van onderwijs, sport, cultuur en ontmoeting.
- We stimuleren eigen verantwoordelijkheid van gebruikers voor instandhouding en exploitatie van sociaal-maatschappelijke voorzieningen.

Mijlpalen

Integraal Huisvestingsplan PO & VO Moerdijk (IHP)

In 2025 is met de schoolbesturen het Integraal Huisvestingsplan PO & VO Moerdijk opgesteld voor de periode 2025-2041. Het IHP is in januari 2026 door de raad vastgesteld. Het is een koersdocument dat houvast geeft aan hoe om te gaan met investeringen in gebouwen voor onderwijs en kinderopvang voor een duurzame en gezonde onderwijs- en kinderopvangomgeving. Het IHP biedt een perspectief voor de schoollocaties voor de komende 16 jaar.

Uitvoering beleidskader gemeenschapshuizen

Uitvoering beleidskader gemeenschapshuizen wordt meegenomen in uitvoering beleid maatschappelijke accommodaties. Vindt plaats in 2026, 2027 en 2028.

Beleidskader voor maatschappelijke accommodaties

Beleidskader is in december 2025 vastgesteld. Opstellen uitvoeringsplan en uitvoering vindt plaats vanaf 2026.

Voorstel akoestische panelen gymzalen

Naar aanleiding van een kadervoorstel is in april 2025 gestart met het bezoeken van de diverse locaties voor een opname van de werkzaamheden. Na het uitwerken van de bevindingen zal er een planning opgezet worden voor het aanbrengen van de akoestische panelen. Afhankelijk van de beschikbaarheid (schoolvakanties e.d.) van de locaties zullen de werkzaamheden begin 2026 worden afgerond.

Nieuw sleutelsysteem

Na een geslaagde pilot in 2024 bij zeven panden is er in februari 2025 een begin gemaakt met de implementatie van een nieuw systeem. Eind 2025 is deze implementatie succesvol afgerond. De gemeentelijke gebouwen zijn daarmee voorzien van een volledig nieuw sleutelsysteem.

Arbo-aanpassingen brandweerkazernes

Eind 2024 is gestart met de uitvoering van de eerste Arbo-aanpassing binnen het totaalprogramma voor vijf brandweerkazernes. De werkzaamheden zijn in 2025 voortgezet en in datzelfde jaar volledig afgerond.
Het project is uitgevoerd binnen het beschikbaar gestelde budget. Na afronding van de werkzaamheden resteerde een bedrag van € 95.000, wat duidt op een doelmatige en kostenbewuste uitvoering.

Brandweerkazerne Willemstad

Tijdens het aanbestedingstraject is gebleken dat de kosten voor de nieuwe brandweerkazerne in Willemstad € 451.000 hoger uitvielen dan eerder begroot. De gemeenteraad heeft niet ingestemd met deze extra kosten. De gemeenteraad heeft het college middels een motie de opdracht gegeven om een plan te ontwikkelen voor een nieuw te bouwen brandweerkazerne met oefenfaciliteiten buiten de kern van Willemstad, die aan alle eisen van de Veiligheidsregio voldoet. En opnieuw in gesprek te gaan met de provincie Noord-Brabant voor toestemming om buitenstedelijk te bouwen bij gebrek aan binnenstedelijke ruimte.

Ontwikkelingen

Pilot accountmanagement sport én nieuw beleid buitensportaccommodaties

In de begroting 2025 heeft de gemeenteraad ingestemd met een tijdelijke uitbreiding van de formatie, onder andere om te werken met een vast aanspreekpunt/ vaste accounthouder. In het beleidskader buitensport is daarbij aangekondigd dat in 2026 een voorstel wordt gedaan voor een eventuele structurele inrichting van de organisatie rondom buitensport. Een belangrijke maatregel uit het beleidskader was het borgen van voldoende middelen voor kwalitatief goed onderhoud van buitensportaccommodaties. Deze basis is inmiddels op orde gebracht. Daarmee ontstaat ruimte om de komende periode verder te bouwen aan de doorontwikkeling van het buitensportbeleid en de bijbehorende organisatie.

In 2025 is gestart met de uitvoering van verschillende onderdelen uit het beleidskader. Een aantal voornemens is in het derde en vierde kwartaal van 2025 nog beperkt opgepakt, mede omdat eerst is ingezet op het versterken van de basis en het maken van duidelijke prioriteiten. In de komende periode worden deze onderdelen verder uitgewerkt.

Een van de thema's uit het beleidskader – de kostendekkendheid van buitensport – wordt daarnaast in een breder perspectief meegenomen, samen met de kostendekkendheid van maatschappelijk vastgoed en de gemeentelijke tariefstelling (2026–2027).

Uitvoering beleidskader gemeenschapshuizen/ actieplannen per kern

Het beleidskader gemeenschapshuizen is in 2023 vastgesteld. Voor verschillende gemeenschapshuizen is nieuwbouw of renovatie in ontwikkeling of gerealiseerd (vastgoedkant). In het beleidskader maatschappelijk vastgoed (december 2025 vastgesteld) is aangegeven dat we vanaf Q1 2026 gaan werken aan een implementatieplan maatschappelijk vastgoed. Actieplannen per kern vraagt goede betrokkenheid van inwoners, verenigingen, andere organisaties en gemeentebestuur. Een uitvoering over verschillende jaren is daarvoor realistisch (2026-2029).

Verduurzaming gemeentelijk vastgoed

In 2025 is er gestart met een grote verduurzamingsopgave voor vier locaties. Het gaat hierbij om de gemeenteloods in Klundert, brandweerkazerne Fijnaart, brandweerkazerne Plaza 21 en sportzaal in Zevenbergsche hoek. De werkzaamheden ten behoeve van de voorbereiding zijn in kaart gebracht en budgetten en subsidies geregeld. De diverse werkzaamheden zullen in 2026 starten.

Subsidie Instandhouding Monumenten (SIM)

Begin 2025 heeft de gemeente Moerdijk een aanvraag ingediend voor de Subsidieregeling Instandhouding Monumenten (SIM) van de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed. In oktober is door het RCE bekend gemaakt dat van de 67 ingediende aanvragen er 64 zijn gehonoreerd, goed voor een subsidiebedrag van € 463.500. Dat is ongeveer 18,3% ten opzichte van de totale voorziening voor de periode 2026-2031 (€ 2.526.000). De opgave is omvangrijk en moet binnen het subsidietijdvak (2026–2031) worden uitgevoerd.

Risico's

Moerdijk heeft in 2025 door de krapte op de arbeidsmarkt moeite gehad om de functies van Adviseurs RO en Projectmanagers langdurig in te vullen. Daardoor staat de voortgang van nieuwbouwprojecten scholen, die in het IHP zijn opgenomen, onder druk. Door deze krapte wordt geschoven met taken en werkzaamheden. Zo heeft de voorbereiding van de subsidies en het uitvoeringsplan verduurzaming ertoe geleid dat er later is gestart met uitvoerende werkzaamheden en een deel van het werk is doorgeschoven naar 2026.

Prestaties

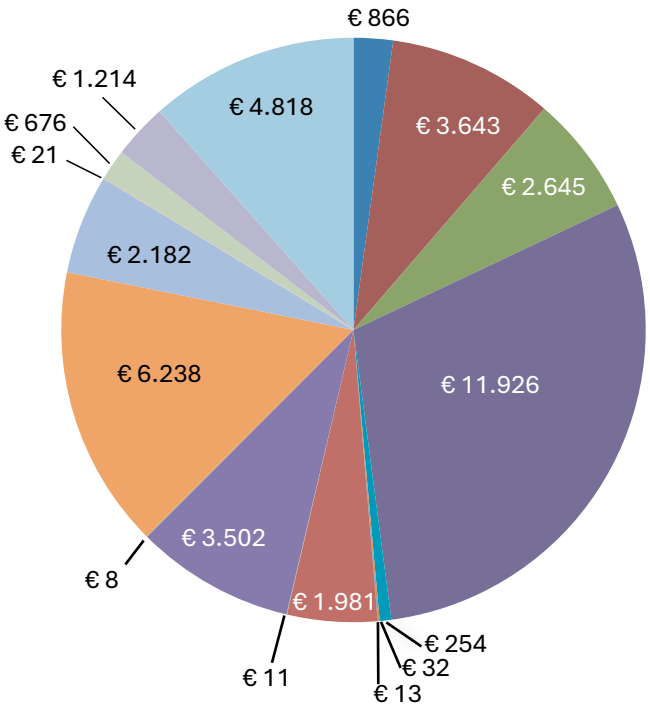

- Raadsvoorstel besluitvorming Integraal Huisvesting Plan (IHP) onderwijshuisvesting o.a. vervangende nieuwbouw of renovatie van basisscholen 't Kompas in Heijningen, De Toren en De Boemerang in Zevenbergen en De Klaverhoek in Moerdijk.
- Verduurzaming zwembaden.
  Voor de gemeentelijke zwembaden wordt in 2025 een verduurzamings- en exploitatieplan opgesteld.
- Pilot accountmanagement sport
  Voor buitensportaccommodaties is gekozen voor een alternatief. Met een vaste beheerder bij team openbare ruimte - in plaats van de beoogde pilot accountmanager sport - die werkt vanuit het in mei 2025 vastgesteld Beleidskader toekomstbestendige buitensportaccommodaties.
- Uitvoering geven aan de implementatie van het beleidskader over de gemeenschapshuizen. Dit resulteert in actieplannen per kern.
- Nieuw digitaal sleutelsysteem gemeentelijke accommodaties gefaseerd implementeren. Pilot in 2024 succesvol afgerond, aanbesteding start in 2025
- In 2024 wordt een nieuw beleid buitensport accommodaties voorgelegd aan de raad en vanaf 2025 starten we met de uitvoering van het uitvoeringsplan.
- Beleidskader voor maatschappelijke accommodaties vastgesteld (met o.a. uitgangspunten voor beheer, eigendom, tarifering en facilitering)
- Project Gymaccommodaties
  - Fase 1 Sporthal Zevenbergen: realisatie en oplevering bouw: 2025
  - Fase 2 Gymzaal bij basisschool de Regenboog: ontwerp afgerond, besluitvorming beschikbaar stellen krediet, aanbesteding aannemer: 2025, realisatie bouw: 2026
- Zwembaden
  - Aanbesteding design & build nieuwbouw de Niervaert
  - Raadsbesluit ontwerp en budget, voorbeiden realisatie
  - Realisatie nieuwbouw Niervaert
- Scholenontwikkeling Klundert
  - Afronden afwegingsdocument en besluitvorming over voorkeurslocatie
  - Haalbaarheidsonderzoek (ruimtelijk, financieel, maatschappelijk)
- Scholenontwikkeling Fijnaart - Afronden Initiatieffase
- MFA Willemstad (incl. verplaatsing VV Kogelvangers)
  - Voetbalvereniging Kogelvangers: - Krediet aanvraag richting raad – Uitwerking/ vergunningen ontwerp - Start realisatie nieuw clubgebouw - Voorbereiding realisatie velden (uitvoeringsontwerp gereed, vergunningen op orde, start aanbesteding) - Uitvoering 2026/2027
  - MFA Willemstad - Ontwerp gebouw en buitenruimte - Besluitvorming beschikbaar stellen uitvoeringskrediet - Voorbereiding planologische procedure - Opzet nieuwe beheerconstructie – Vergunningen – Uitvoering verwachting 2028
- MFA D'Ouwe School Noordhoek - Gerenoveerd dorpshuis in gebruik genomen, besluitvorming overname gebouw van Woonkwartier naar gemeente
- Brandweerkazerne Willemstad

Lasten en baten 2025

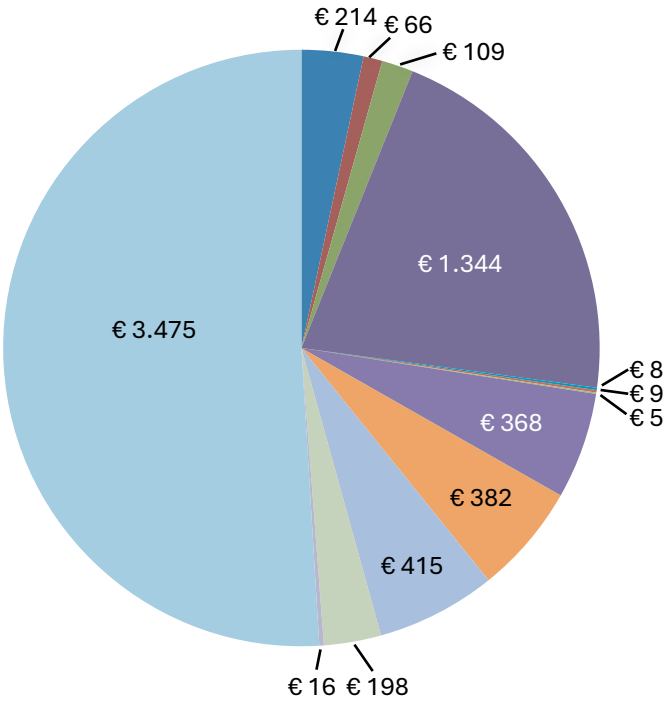
bedragen x € 1.000

Lasten € 40.032

- 0.3 Beheer overige gebouw. en grond.
- 1.1 Crisisbeheersing en brandweer
- 1.2 Openbare orde en veiligheid
- 2.1 Verkeer en vervoer
- 2.2 Parkeren
- 2.5 Openbaar vervoer
- 3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur
- 4.2 Onderwijshuisvesting
- 4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken

Baten € 6.607

- 5.2 Sportaccommodaties
- 5.3 Cultuurpresentatie, prod., particip.
- 5.7 Openbaar groen en (openlucht) recrea
- 6.1 Samenkracht en burgerparticipatie
- 7.4 Milieubeheer
- 7.5 Begraafplaatsen en crematoria
- 8.1 Ruimte en leefomgeving
- 8.3 Wonen en bouwen

Overzicht taakvelden

Onderdeel (bedragen x € 1.000)	Realisatie 2025 Lasten	Baten	Saldo
0.3 Beheer overige gebouw. en grond.	866	-214	653
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	3.643	-66	3.577
1.2 Openbare orde en veiligheid	2.645	-109	2.536
2.1 Verkeer en vervoer	11.926	-1.344	10.582
2.2 Parkeren	254	-8	246
2.5 Openbaar vervoer	32	0	32
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	13	0	13
4.2 Onderwijshuisvesting	1.981	-9	1.973
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	11	-5	6
5.2 Sportaccommodaties	3.502	-368	3.134
5.3 Cultuurpresentatie, prod., particip.	8	0	8
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recrea	6.238	-382	5.857
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	2.182	-415	1.768
7.4 Milieubeheer	21	0	21
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	676	-198	478
8.1 Ruimte en leefomgeving	1.214	-16	1.199
8.3 Wonen en bouwen	4.818	-3.475	1.343
Saldo baten en lasten	**40.032**	**-6.607**	**33.424**
0.10 Mutaties reserves	2.535	-3.154	-619
Resultaat na bestemming	**42.567**	**-9.762**	**32.805**

Overzicht Programma 2

Prettig en veilig wonen en leven in Moerdijk	Begroting 2025 voor wijziging	Begroting 2025 na wijziging	Realisatie 2025	Verschil realisatie en begr. na wijz.
(Cijfers x € 1.000) (-/- is voordelig)				
Totaal lasten	36.866	39.803	40.032	228
Totaal baten	-4.419	-5.906	-6.607	-701
Saldo van baten en lasten	**32.447**	**33.897**	**33.424**	**-473**
Storting in reserves	2.520	2.520	2.535	16
Onttrekking aan reserves	-1.754	-3.167	-3.154	12
Resultaat na bestemming	**33.212**	**33.249**	**32.805**	**-444**

Economie als versneller voor een vitaal Moerdijk

Onze gemeente heeft een sterke economische functie van regionale en nationale betekenis. Hierdoor ontstaat zowel werkgelegenheid voor onze eigen inwoners als voor de regio. De economische doorontwikkeling biedt kansen voor een inclusieve arbeidsmarkt en het aantrekken van nieuwe inwoners om de leefbaarheid te versterken en onze voorzieningen op peil te houden.

De economische positie van de gemeente wordt verder uitgebouwd door economische kansen te benutten. Daarbij streven we naar een beter evenwicht tussen economie en de (milieu)druk op mens en omgeving. We kijken naar wat economische ontwikkelingen kunnen bijdragen aan het realiseren van doelstellingen ten aanzien van duurzaamheid, klimaat, leefbaarheid en bereikbaarheid.

We kunnen de economische kracht van het haven- en industrieterrein waar mogelijk koppelen aan andere lokale en regionale opgaven. Er liggen kansen om de spin-off vanuit de industrie richting lokale bedrijvigheid te vergroten.

De aanwezigheid van de zeehaven van Moerdijk en ons uitgestrekte buitengebied met agrarische bebouwing en recreatieterreinen hebben helaas een aantrekkingskracht op de georganiseerde criminaliteit. Dit kan ondermijnende effecten hebben op onze samenleving.

Thema Haven- en Industrieterrein

Strategisch doel

- Het haven- en industrieterrein ontwikkelt zich toekomstbestendig en in balans met de omgeving (People, Planet, Profit). We benutten de economische kracht door ruimtelijk-economische ontwikkelingen bij te laten dragen aan onze doelstellingen op gebied van klimaat, duurzaamheid en leefbaarheid.

Mijlpalen

Powerport

Op 1 december 2025 was besluitvorming beoogd over de zoekrichting voor uitbreiding van het haven en industrieterrein ten behoeve van Powerport en de hierbij horende randvoorwaarden.

Ter voorbereiding hierop heeft in de periode september –oktober participatie plaatsgevonden over de randvoorwaarden. Een deel van de participanten heeft hun inbreng toegelicht aan de gemeenteraad tijdens een informatiebijeenkomst op 4 november. De kernboodschap vanuit de participatie was: wees duidelijk, maak een keuze en behandel ons netjes. Het college heeft op 7 november ingestemd met een raadsvoorstel over de zoekrichting en de randvoorwaarden.

Het college heeft op 11 en 12 november het raadsvoorstel voorafgaand aan het raadsbesluit toegelicht aan de inwoners in zoekgebied oost en zuidoost. Ook heeft zij inwoners actief opgeroepen om in te spreken bij de gemeenteraad. Hier hebben 17 personen gebruik van gemaakt. Inspraak heeft plaatsgevonden op 13 en 19 november. Het voorgenomen besluit heeft tot veel zorgen bij inwoners en tot veel media-aandacht geleid.

In de verhouding 88% voor, 14% tegen heeft de raad op 19 november 2025 besloten om:

- Randvoorwaarden vast te stellen, die onlosmakelijk onderdeel zouden moeten zijn van het besluit over de zoekrichting. De randvoorwaarden borgen een menselijke aanpak, versterking van leefbaarheid en brede welvaart, de scope van nadere planuitwerking, organisatie en goede financiële afspraken. De door participanten geformuleerde randvoorwaarden zijn volledig verwerkt.
- Geen toestemming te verlenen voor zoekrichting zuidoost. Deze zoekrichting biedt geen leefbaar en toekomstbestendig perspectief voor dorp Moerdijk en zet, naast Moerdijk, ook de leefbaarheid in Zevenbergen, Zevenbergschen Hoek en Langeweg (verder) onder druk. Daarnaast sluit zoekrichting zuidoost niet aan bij een goed werkend havensysteem (geen spooraansluiting & kade-ontwikkeling).
- Onder voorbehoud van realisatie van de genoemde randvoorwaarden toestemming te verlenen om met Rijk en provincie afspraken te maken over de nadere uitwerking van zoekrichting oost.
- Uitstel van besluitvorming over de zoekrichting onacceptabel te vinden zolang de besluitvorming over locaties op individuele energieprojecten doorgaat. Dit om te voorkomen dat incrementele groei blijft doorgaan.

Tijdens het Bestuurlijk Overleg Powerport op 1 december 2025 bleek dat Rijk en provincie geen besluit konden nemen over de zoekrichting voor uitbreiding en de randvoorwaarden.

Besluitvorming is uitgesteld tot juni 2026, onder voorwaarde dat er dan een nieuw kabinet is. De periode tot juni wordt benut om randvoorwaarden nader uit te werken, een transitie-strategie op te stellen (inclusief de door inwoners en de raad gevraagde sociale analyse). Ook wordt gestart met de inrichting van een projectorganisatie en voorbereidende werkzaamheden voor het opstellen van een gebiedsplan en een MER.

Totdat er een besluit genomen is over de zoekrichting vinden er geen definitieve locatiekeuzen plaats van energieprojecten. De totale set van afspraken vindt u hier. De uitkomsten zijn door de minister, de gedeputeerde en de wethouder op 10 december toegelicht op een inwonersbijeenkomst.

Moerdijkregeling

In oktober 2025 is de “Aangepaste Moerdijkregeling 2025” vastgesteld door het college. Hiermee wordt de gemiddelde waardestijging van woningen in Brabant weer meegenomen bij de bepaling van de aankoopwaarde van een woning door de Moerdijkregeling. Dit is conform de afspraak die Rijk, provincie en gemeenten hebben gemaakt in het Bestuurlijk Overleg Leefomgeving van 11 juni 2025. Moerdijk draagt voor 1/9 bij aan de kosten.

Deze zijn geraamd op € 525.000 voor de periode 2026-2027. De raad heeft hier op 23 oktober mee ingestemd.

In het Bestuurlijk Overleg (BO) Powerport van 1 december 2025 hebben Rijk, provincie en gemeente afgesproken dat de garantiewaarde van de Moerdijkregeling per 1 juni 2026 van 95% wordt verhoogd naar 100%. Dit geldt met terugwerkende kracht ook voor de mensen die per 1 december 2025 van de regeling gebruikmaken. Over de kostenverdeling van deze verhoging moeten nog afspraken worden gemaakt tussen het Rijk, de provincie en de gemeente. Inzet van het college is om deze kosten buiten de gemeente te beleggen. De ophoging van de garantiewaarde vraagt een nieuwe aanpassing van de Moerdijkregeling.

In navolging van de opdracht van de raad zijn afspraken gemaakt met KGG over de vergoeding van de door Moerdijk gemaakte Powerport-gerelateerde kosten. Voor 2025 is toegezegd door KGG en provincie om de door de gemeente Moerdijk gemaakte kosten in 2024/2025 (zowel uitvoeringskosten als capaciteitskosten) te vergoeden. Dit betreft een totaalbedrag van € 1.137.000 inclusief het al in december ontvangen bedrag van € 215.000. Hierdoor is er een overschot op het budget van 2025 van € 890.000. Voorgesteld wordt om dit bedrag via resultaatbestemming voor 2026 beschikbaar te stellen om kosten te dekken die gemaakt worden in het kader van het dossier Powerport.

Evaluatie kredietovereenkomst Havenschap Moerdijk en Havenbedrijf Moerdijk

In 2025 heeft een evaluatie plaatsgevonden van de kredietovereenkomst tussen Havenschap Moerdijk en het Havenbedrijf Moerdijk, waarbij ook gekeken is naar de jaarlijkse garantievergoeding die de gemeente en provincie ontvangen. Hieruit is gebleken dat het Havenbedrijf tot en met 2031 nog geen zelfstandige financiering bij de banken en andere financiële instellingen kan aantrekken mede als gevolg van de debt/ebitda ratio (aantal keer jaarlijkse operationele winst die nodig is om de totale schuld af te betalen) die gedurende deze periode boven de norm blijft. De huidige kredietovereenkomst wordt hiermee voortgezet en over 4 jaar zal in 2029 wederom een evaluatie plaatsvinden. Voor wat betreft de garantievergoeding is afgesproken dat deze voortaan 0,2% bedraagt van de kredietlimiet op basis van de begroting en daarmee jaarlijks zal fluctueren.

Gebiedsinvesteringen Nederwiek

Vanuit de subsidie Gebiedsinvesteringen Nederwiek zal Moerdijk € 11,7 miljoen bruto (= € 10,1 miljoen netto) ontvangen. Op 23 oktober 2025 heeft de gemeenteraad besloten dit geld in te gaan zetten voor het project nieuwbouw De Niervaert in Klundert. Dankzij het geld uit de subsidie zijn er minder gemeentelijke middelen nodig voor De Niervaert. Het geld dat hierdoor vrijkomt is door de gemeenteraad in de stelpost nieuw beleid geoormerkt voor leefbaarheidsprojecten in het kader van Powerport Moerdijk. Met deze constructie wordt voldaan aan de subsidiecriteria en wordt tijd en vrijheid

gekocht om de middelen in te zetten waar deze het meest nodig zijn, om impact van energie-infrastructuur op leefbaarheid te reduceren. Hierdoor komt vanaf 2029 € 0,5 miljoen per jaar aan kapitaallast beschikbaar voor leefbaarheidsprojecten. Nadat de subsidie formeel ontvangen is, zal een raadsvoorstel worden gemaakt over de criteria t.a.v. de inzet van dit geld.

Ontwikkelingen

Waterfront

De aanpak van de haven in dorp Moerdijk is in april 2025 gegund, alleen speelt er een financieel/juridisch geschil tussen gemeente en de aannemer. Hierdoor vertraagt de start van de uitvoering. In overleg tussen partijen wordt bezien of er tot een oplossing geraakt kan worden, zodat in de loop van 2026 de havenrealisatie alsnog kan aanvangen.

Woningbouw aan de westzijde staat op dit moment on hold vanwege de onzekerheid rond het dorp Moerdijk in relatie tot de mogelijke komst van Powerport. Op dit moment is de inschatting dat er geen afzetmarkt is voor de grond die de gemeente in het project beoogt te verkopen ten behoeve van projectmatige bouw aan de haven.

Oplevering randweg Zevenbergen

Het project Noordelijke Randweg Zevenbergen (N285) loopt vertraging op. Nu de treinvrije periodes gepland zijn, wordt de oorspronkelijke planning van de werkzaamheden niet gehaald. Oplevering van de randweg schuift door naar 2028.

Risico's

- Het raadsbesluit over de zoekrichting heeft voor veel onrust en onzekerheid in het dorp Moerdijk gezorgd. Dit heeft ten principale een negatief effect op de leefbaarheid.
- Het blijft onzeker of Rijk en provincie in juni 2026 wel zover zijn om een besluit te nemen.
- Het is onzeker of het verstrekte mandaat door de zittende gemeenteraad wordt gecontinueerd door de nieuwe gemeenteraad.
- De lopende energieprojecten gaan door. Snelle duidelijkheid over de zoekrichting voor uitbreiding is nodig om te voorkomen dat onwenselijke locatiekeuzen worden gemaakt op de individuele energieprojecten.

Prestaties

- LPM fase 1-4: realisatie en oplevering
- Gebiedsgericht ontwikkelperspectief Powerport
- Afspraken rijk regio n.a.v. ontwikkelperspectief Powerport
- Afspraken over herijking havenstrategie (na ontwerptafel)
- Besluitvorming gebiedsinvesteringen Nederwiek
- Moerdijk Meer Mogelijk projecten:
  - Waterfront
    - * Beoogde start aanpak haven
    - * Beoogde afronding aanpak haven
    - * Start woningbouw westzijde
    - * Oplevering woningbouw westzijde
  - Oplevering Noordelijke randweg Zevenbergen
- Evaluatie kredietovereenkomst Havenschap Moerdijk.Op basis van de kredietovereenkomst tussen Havenschap Moerdijk en Havenbedrijf Moerdijk geldt dat elke 4 jaar een evaluatie van deze kredietovereenkomst moet plaatsvinden. De vorige evaluatie is begin 2021 gehouden wat betekent dat er in 2025 weer een evaluatie moet plaatsvinden

Thema Vitale Centra

Strategisch doel

- Zevenbergen, Fijnaart, Klundert en Willemstad hebben een bereikbaar, compact winkelhart dat uitnodigt als ontmoetingsplaats, met een aantrekkelijk aanbod van detailhandel, horeca, culturele en recreatieve functies en evenementen.

Mijlpalen

Oplevering herinrichting openbare ruimte centrum Klundert (fase 2 centrumplan)

De tweede fase was oorspronkelijk het aanpakken van de Voorstraat, Molenstraat en Zevenbergsepoort. Op verzoek van de bewoners is de scope uitgebreid met de Kaai, de Brugstraat, de Molenberglaan en de Zevenbergsepoort tot en met het kruispunt met het Walletje. Dit totaalplan komt de aantrekkelijkheid van het centrum ten goede.
Het ontwerp is tot stand gekomen in samenspraak met de bewoners. De afronding hiervan vindt plaats medio april 2026

Start realisatie deelgebied Stoofstraat Zevenbergen

Bouwbedrijf Vrolijk B.V. is in 2025 gestart met de bouw van de appartementen. Oplevering van het gebouw en buitenterrein is in het tweede kwartaal van 2026 gepland.

Realisatie deelprojecten centrumvisie Fijnaart

In 2026 wordt er gewerkt aan het schetsontwerp voor het centrum van Fijnaart. Hierbij wordt een raming gemaakt van de verschillende deelprojecten die vanaf 2027 gefaseerd in realisatie zullen komen. Hiervoor volgt in Q4 2026 een raadsvoorstel.
Het niet starten van dit traject in 2025 had te maken met het ontbreken van capaciteit op dit project.

Realisatie uitvoeringsprogramma vitaal centrum Willemstad

Bastion Groningen is onderdeel van de vestingwerken van Willemstad. In totaal zijn er zeven bastions, waarvan Bastion Groningen er één is.
Het doel van het project is het leefbaar en beleefbaar maken van Bastion Groningen en het omliggende gebied. In de huidige situatie biedt het bastion te weinig beleving voor bezoekers. In de Visie op de Verdedigingswerken staat dat de gemeente de verdedigingswerken verder wil ontwikkelen en versterken. Daarom is, in overleg met de bewoners van Willemstad, Bastion Groningen aangewezen als locatie waar een ontwikkeling nodig is om bezoekers langer ‘vast te houden’. Daarnaast wordt er onderzocht of er een verbinding mogelijk is tussen de vesting en de Oostdijk, langs de Oostbeer. Volgens de planning worden de volgende zaken uitgewerkt:

- Uitwerken van voorlopig ontwerp, toetsing op financiële, planologische en maatschappelijke haalbaarheid 2025 – Q3 2026
- Planologische procedure Q4 2026-Q1 2028
- Uitvoering Q2 2028- Q4 2028

Centrumvisie Willemstad
Willemstad is een unieke vestingstad met een rijke historie en een toeristisch profiel. Tegelijkertijd staan voorzieningen onder druk en verandert het straatbeeld: winkels verdwijnen, wonen neemt toe. De gemeente wil met deze visie zorgen voor een vitale, levendige en aantrekkelijke vesting voor inwoners én bezoekers.

Drie strategische pijlers:
1. Economisch vitaal centrum: behoud van commerciële functies, clustering van winkels en horeca, en versterking van de supermarkt als motor van levendigheid.
2. Identiteit beleefbaar maken: erfgoed en cultuur zichtbaar en toegankelijk maken, historische routes en evenementen organiseren, en een herkenbaar beeldmerk voor Willemstad ontwikkelen.
3. Gastvrij en toegankelijk: autoluwe vesting, betere parkeervoorzieningen buiten de vesting, veilige fiets- en wandelroutes en vergroening van de openbare ruimte.

Werken aan het centrum van morgen doen we samen. Zo is er een kopgroep opgericht met o.a. ondernemers, eigenaren en de stadstafel om in verschillende fasen in het proces mee te denken. Er heeft een inwonersenquête en een brede bijeenkomst (centrumconferentie) plaatsgevonden om het bredere publiek mee te nemen. Tijdens de brede bijeenkomst hebben we samen nagedacht over het toekomstperspectief voor de vesting van Willemstad. Tenslotte hebben we dit verhaal op 15 december toegelicht tijdens de stadstafel.

Ontwikkelingen

Definitie deelprojecten centrum Klundert
Vliegwielproject 1: Doorontwikkeling Westerstraat en Doorsteek
Er zijn volop kansen om de Westerstraat en Doorsteek te transformeren tot een vitale en dynamische omgeving met diverse functies. De Westerstraat kampt momenteel met verschillende uitdagingen: het heeft weinig uitstraling en identiteit, en de verbinding met de Voorstraat wordt onvoldoende gemaakt via de huidige Doorsteek.

Vliegwielproject 2: Uitbreiding supermarkt
Het is gewenst om de huidige supermarkt van circa 700 m^2 winkelvloeroppervlakte (wvo) uit te breiden naar maximaal 1400 m^2 wvo, zodat deze een volwaardige supermarkt wordt die toekomstbestendig is. Dit blijkt ook uit het bezoekersonderzoek en de gevoerde gesprekken.

Vliegwielproject 3: Nieuw leven in de historie
Het stadhuis van Klundert is momenteel in gebruik als kantoor en trouwlocatie. De aanleiding voor de restauratie, herbestemming en verduurzaming is de wens om het gebouw voor de lange termijn volledig openbaar toegankelijk te maken, zodat de inwoners van Klundert er permanent van kunnen genieten.

Vliegwielproject 4: Vergroten verblijfskwaliteit: leven bij elkaar brengen in het centrum
Een verhoogde verblijfskwaliteit maakt van een plek niet alleen een aantrekkelijke bestemming, maar ook een ruimte waar mensen samenkomen en een levendige gemeenschap ontstaat.

Pilot Neerhofstraat-Stationsstraat
Op maandag 5 januari 2026 start de gemeente Moerdijk een drie maanden durende pilot met tijdelijke verkeersmaatregelen in de Neerhofstraat en Stationsstraat in Zevenbergen. Deze pilot komt voort uit signalen van onder andere bewoners uit de buurt. Samen met de buurt willen we onderzoeken hoe we de verkeersdruk beter kunnen verdelen, sluipverkeer beperken en de leefbaarheid in de straten verbeteren.

Eerste jaar centrummanagement
De eerste maanden van het centrummanagement was vooral pionieren. Het was nodig om mensen te leren kennen en te komen tot een vorm van samenwerking. Om snel meer beleving te krijgen zijn er in het voorjaar van 2025 maar liefst 58 bloembakken in de 4 kernen geplaatst. Ook is er veel communicatie geweest over de nieuwe functie. Dit was in de vorm van interviews en filmpjes in diverse kranten en op social media. In Klundert is er veel energie gestopt in het overleg met de horeca, om de kijken naar een betere samenwerking en afstemming. In Willemstad is een aantal gesprekken gevoerd om te komen tot een ondernemersvereniging. Daarnaast is ook het centrumplan Willemstad in ontwikkeling. In Fijnaart zijn gesprekken gevoerd in de werkgroep en klankbordgroep over de komende centrumontwikkelingen. Daarnaast zijn ook gesprekken gevoerd met ondernemers.

Toekenning budget herinrichting Molenstraat/Doelstraat e.o.
In 2024 zijn we gestart met de voorbereiding van de herinrichting van de Doelstraat en Molenstraat in Zevenbergen. In samenspraak met een werkgroep van bewoners, ondernemers en gemeentelijke vakdisciplines

is gewerkt aan een integraal schetsontwerp. Deze herinrichting maakt deel uit van de bredere ontwikkeling van het centrumgebied en sluit aan bij eerdere projecten zoals de vernieuwde haven en Markt. Het resultaat is een ontwerp (herinrichting, klimaatmaatregelen, vergroening) dat breed gedragen wordt door de omgeving. Met het uitvoeringskrediet van € 4.000.000 zal het ontwerp verder worden uitgewerkt en uitgevoerd.

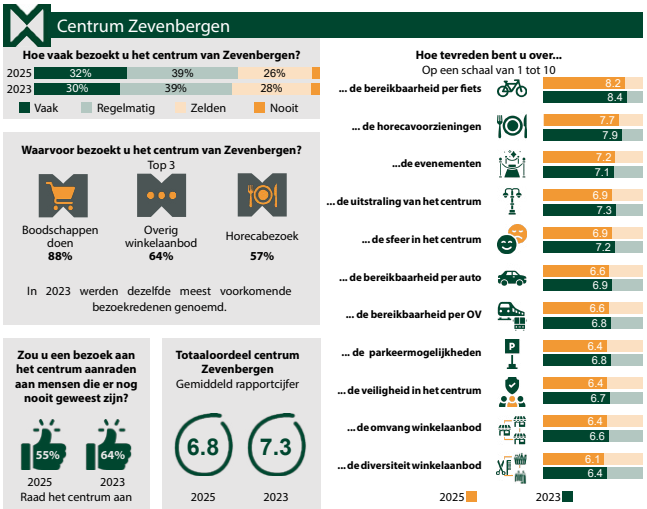
De raad heeft op 4 december 2025 met algemene stemmen besloten om “in te stemmen met de herinrichting van de Doelstraat en Molenstraat te Zevenbergen en de woonomgeving op basis van het ontwerp "Basis+”;

Uitbreiding subsidieregeling ondernemersverenigingen met Willemstad

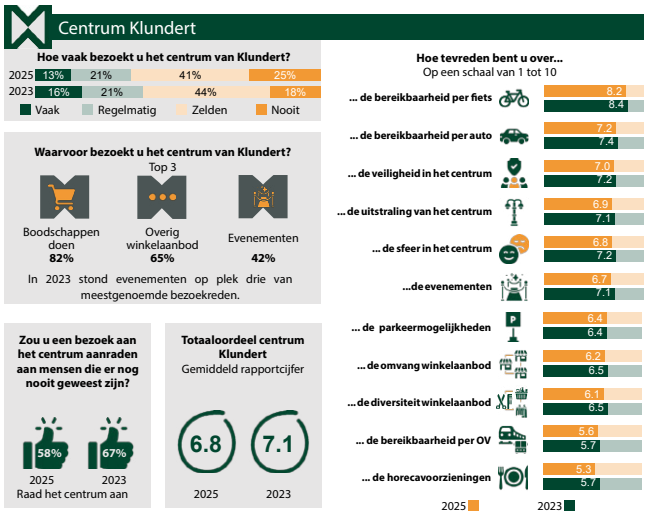
Sinds 2 juli 2024 is de nieuwe subsidieregeling Ondernemersverenigingen vitale centra van kracht voor de kernen Fijnaart, Klundert en Zevenbergen. Ten tijde van het opstellen van deze regeling was er geen aanleiding om deze ook voor Willemstad toe te passen.
Door de komst van de centrummanager en het traject voor het opstellen van de centrumvisie Willemstad is deze vraag uiteindelijk wel gekomen en zijn er 50 ondernemers die zich willen verenigen. Als gemeente willen wij hen faciliteren en toevoegen aan de subsidieregeling.

Effecten

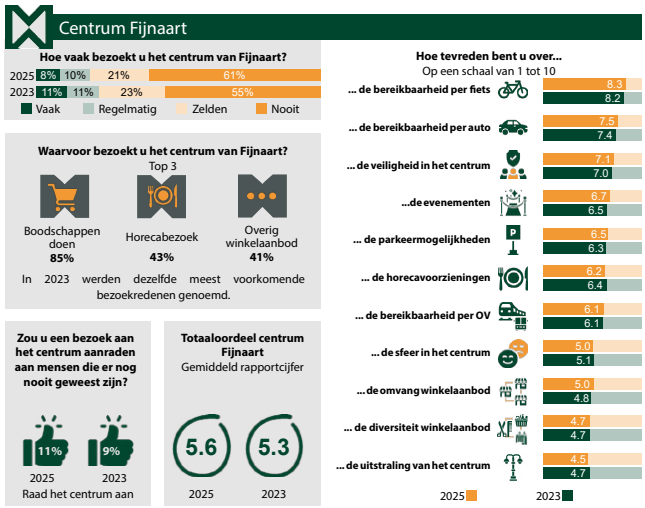
Beoordeling Bezoekerscentrum Zevenbergen

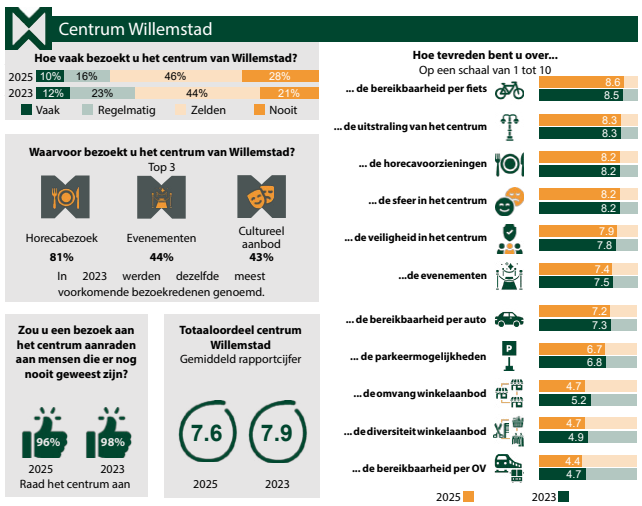
Beoordeling Bezoekerscentrum Klundert

Beoordeling Bezoekerscentrum Fijnaart

Beoordeling Bezoekerscentrum Willemstad

Risico's

Vanuit Vitale Centra worden diverse ingrepen beoogd waarvoor ook investeringen door marktpartijen nodig zullen zijn. Het is zaak om partijen te verbinden aan onze doelen en te bezien tot welke afspraken voor het realiseren van projecten gekomen kan worden.

Daarnaast blijft het een aandachtspunt om ook de komende jaren budget te houden voor de ontwikkelingen in de centra.

Prestaties

	2025	2026	2027	2028
• Oplevering herinrichting openbare ruimte centrum Klundert (fase 2 centrumplan)				
• Start realisatie deelgebied Stoofstraat Zevenbergen				
• Realisatie deelprojecten centrumvisie Fijnaart				
• Realisatie uitvoeringsprogramma vitaal centrum Willemstad				
• Definitie deelprojecten centrum Klundert				
• Centrumvisie Willemstad				

Thema Toerisme

Strategisch doel

- Het gemeentelijk aandeel in het toeristisch product Moerdijk is en blijft op orde.
- Ondernemers versterken en dragen bij aan de doorontwikkeling van het toeristisch product Moerdijk.
- We brengen samen met ondernemers het toeristisch product Moerdijk op een effectieve en inspirerende manier onder de aandacht van inwoners en bezoekers.

Mijlpalen

Programma Toerisme

In 2025 is het programma Vrijetijdseconomie opgesteld. Een duidelijk en compleet programma waarmee voor de komende jaren richting gegeven wordt aan de ontwikkelingen op toeristisch gebied. Hiermee wordt voor inwoners, ondernemers en onszelf inzichtelijk welke keuzes we maken en wat we hiervoor gaan doen. Met de realisatie van het programma creëren we meerwaarde voor het gebied dat uitnodigend en aantrekkelijk is en blijft voor inwoners, ondernemers en bezoekers. Het programma is aangeboden aan de raad en wordt in maart behandeld. Hierna wordt ingezet op het realiseren van het uitvoeringsplan.

Bebordingsplan Willemstad

Het bebordingsplan is aangepast en geactualiseerd. Aan de hand van de formats zijn in 2025 de borden voor de bastions aangepast. Deze worden voor het begin van het toeristenseizoen geplaatst. Op basis van het ontwikkelde format wordt de bewegwijzering stapsgewijs vervangen.

Zuiderwaterlinie

In 2025 is het ambitiedocument van de Zuiderwaterlinie geactualiseerd. In de afgelopen jaren is ingezet op het beleefbaar maken van het erfgoed en het bijdragen aan de grote opgaves in het gebied. Met de hernieuwde samenwerking, het herijkte ambitiedocument en de stellingvisie in het ambitiedocument zetten we in op het verder ontwikkelen van de linie in zijn geheel en de stelling van Willemstad in het bijzonder.

Toeristische initiatieven

Elk jaar worden tijdens de najaarsbijeenkomst voor toeristische ondernemers pitches gehouden voor initiatieven die het toeristisch product Moerdijk versterken. De ondernemers kiezen hierbij welke initiatieven een bijdrage krijgen vanuit het beschikbare budget. In 2025 is het Toeristisch Magazine ontwikkeld, is een ontwerp voor de picknickplaats bij de Keenesluis

opgesteld en zijn de outdoor-escape Klundert en Zevenbergen ontwikkeld. In het najaar van 2025 is budget toegekend aan de Stellingfiets en informatieborden op Fort Sabina. Daarnaast is budget beschikbaar gesteld voor kleine initiatieven zoals een rustbankje of oplaadpunt. Hier kan gedurende het jaar gebruik van worden gemaakt.

Subsidie spreekwoordenroute

Eind 2025 hebben we een subsidie ontvangen voor de ontwikkeling van twee spreekwoordenroutes. In Klundert en Willemstad wordt een route ontwikkeld langs de interessante plekjes van de vesting. Via spreekwoorden en leuke weetjes krijgt de doelgroep (kinderen) informatie over deze plekjes. Deze routes worden in de eerste helft van 2026 opgeleverd.

Opnieuw groei aantal bezoekers Mauritshuis

In 2021 is het opnieuw ingerichte bezoekerscentrum Mauritshuis geopend. Het aantal bezoekers is sindsdien elk jaar gestegen. In 2025 met 20%. Sinds 2022 (eerste volledig gemeten jaar) is het aantal bezoekers in totaal met 74% gestegen.

Ontwikkelingen

Steiger Fort Sabina

De vaarverbinding over het Volkerak legt al enkele jaren aan bij de servicekade nabij Fort Sabina. Hierbij wordt gebruik gemaakt van een ponton die aan deze kade is bevestigd. Ambitie is om op een geschikte locatie nabij het fort een permanente steiger te realiseren. In overleg met Rijkswaterstaat wordt gekeken welke mogelijkheden voor een permanente aanleglocatie er zijn en wat nodig is om dit te realiseren.

Fort de Hel

De afgelopen jaren is er op een leuke, succesvolle manier invulling gegeven aan het gastheerschap op Fort de Hel. Bezoekers en omwonenden zijn enthousiast en ook de gastheren zijn enthousiast. In 2026 wordt de invulling dan ook gecontinueerd.
Belangrijke kanttekening is wel dat de structurele invulling van het gastheerschap nog vorm moet krijgen. Hierbij is het eerder opgestelde ontwikkelplan Fort de Hel uitgangspunt. Gebleken is dat omwonenden behoefte hebben aan een door de gemeente geformuleerde ambitie van waaruit zij kunnen meedenken in de realisatie. Dit wordt in 2026 verder uitgewerkt.

Regionale samenwerking

In 2025 is de pilot regionale samenwerking op het gebied van vrijetijdseconomie opgestart. Met als doel om over twee jaar op te gaan in de samenwerking binnen de Stedelijke Regio West Brabant (SRWB). Binnen deze samenwerking werken we aan gezamenlijke thema's zoals het versterken van het (verblijf)aanbod in de regio, het betrekken en versterken van de ondernemers en het promoten van het gebied. In programma 5 wordt gerapporteerd over de doorontwikkeling van de SRWB.

Toeristische marketing

De samenwerking met onze marketingpartner is in 2025 doorgezet. Naast fysiek materiaal zoals onze ‘groetjes uit…’-campagne, wordt ingezet op social media. De focus van de campagnes is hierbij aangepast. We zetten vooral in op kort bewegend beeld (reels) waarmee de interesses van mensen worden geprikkeld en daarmee spelen we in op de behoefte van de consument op dit moment.

Omdat de ontwikkelingen op marketinggebied snel gaan, geven de huidige effectindicatoren voor marketing niet persé een goed beeld van de meerwaarde van de marketing-inzet. Bij de effecten geven we aan wat de resultaten van onze social media-inzet heeft opgeleverd.

Effecten

Bezoekers Mauritshuis

Jaar	Aantal bezoekers
2021 (vanaf opening in juli)	8.585
2022	15.833
2023	18.538
2024	22.955
2025	27.514

Aantallen volgers op social media

Social media	2022	2023	2024	2025 volgers	2025 weerg.
Facebook	727	741	900	1002	1.5 m
Instagram	433	475	533	742	682.000
TikTok				247	1.1 m

Passagiers veerverbindingen

Verbinding	Passagiers			
	2022	2023	2024	2025
Willemstad – Numansdorp (de Anna)	Niet gevaren	1807	1944	2252
Moerdijk – Strijensas (Lucretia)	2265	2058	2069	2129
Rondje Volkerak Zoommeer (De Waterpoortpont)	1949	2025	2350	2500

Hop on – hop of Stelling van Willemstad

Jaar	Aantal passagiers
2022	347
2023	595
2024	841
2025	406

Prestaties

	2025	2026	2027	2028
• Realisatie permanente steiger nabij Fort Sabina				
• Actualiseren kaders voor toeristische ontwikkelingen (programma toerisme)				
• Toeristisch bebordingsplan Willemstad en omgeving is gerealiseerd				
• Opstarten toeristisch bebordingsplan Klundert				
• Aanbesteding voor een nieuwe exploitant Fort de Hel is opgestart				
• Herijking visie Zuiderwaterlinie en Stelling van Willemstad				
• Verkenning doortrekken Roode Vaart				

Thema Arbeidsmarkt

Strategisch doel

- Er is voldoende en goed gekwalificeerd personeel voor nieuwe en bestaande bedrijven.

Mijlpalen

Versterken van het Migratie Informatiepunt (Winpunt)

De samenwerking met WINpunt West-Brabant bestaat nu vooral uit het doorverwijzen van arbeidsmigranten naar het WINpunt voor informatie, advies en ondersteuning. Daarnaast zijn er het afgelopen jaar enkele gezamenlijke spreekuren op locatie georganiseerd, bijvoorbeeld bij bedrijven in Moerdijk. Deze aanpak werkt goed: het vergroot het bereik, helpt bij vroegsignalering en sluit beter aan bij de leef- en werkwereld van arbeidsmigranten. Zowel arbeidsmigranten als werkgevers ervaren dit positief. Ook stimuleren we werkgevers en huisvesters om werknemers actief te wijzen op het aanbod van het WINpunt, zoals gratis belastingworkshops.

Bedrijven op het Haven- en Industrieterrein Moerdijk kregen via loopbaan-oriëntatieactiviteiten direct contact met toekomstig talent, doordat leerlingen en studenten bedrijven bezochten en zo de sector en innovaties leerden kennen. Naast bedrijfsbezoeken vonden evenementen plaats waar bedrijven in gesprek gingen met jongeren, zijinstromers en bijstandsgerechtigden, wat leidde tot concrete resultaten zoals stagiairs en succesvolle werkervaringsplekken voor statushouders. Deze activiteiten vergroten de zichtbaarheid van bedrijven, verbreden hun wervingsstrategie en versterken hun positie in een innovatieve en toekomstgerichte regio.

NXT Moerdijk activiteitenkalender (fase 2)
Zichtbaarheid van bedrijven door loopbaanoriëntatie

Bedrijven op het Haven- en Industrieterrein Moerdijk kregen via loopbaanoriëntatie activiteiten direct contact met toekomstig talent, doordat leerlingen en studenten bedrijven bezochten en zo de sector en innovaties leerden kennen. Naast bedrijfsbezoeken vonden evenementen plaats waar bedrijven in gesprek gingen

met jongeren, zijinstromers en bijstandsgerechtigden, wat leidde tot concrete resultaten zoals stagiairs en succesvolle werkervaringsplekken voor statushouders. Deze activiteiten vergroten de zichtbaarheid van bedrijven, verbreden hun wervingsstrategie en versterken hun positie in een innovatieve en toekomstgerichte regio.

Samen versterken we de arbeidsmarkt met de talentenpoule

Om talent optimaal te benutten en de krapte op de arbeidsmarkt aan te pakken, bundelen bedrijven op het Haven- en Industrieterrein van Moerdijk hun krachten. Met de Talentenpoule creëren 12 bedrijven een laagdrempelige, gezamenlijke aanpak waarmee (toekomstig) talent beter kan worden ingezet binnen de regio. Dit project is onderdeel van de NXT Moerdijk activiteitenkalender (fase 2). Via een gebruiksvriendelijk HR-platform delen bedrijven medewerkers met een loopbaanvraag, afgewezen sollicitanten en/of kandidaten die elders niet op de juiste plek terechtkwamen. De talentenpoule draagt op meerdere niveaus bij aan een weer- en wendbare arbeidsmarkt:

- Werven is kostbaar, op deze manier helpen bedrijven elkaar door samen te werken.
- Onbekend maakt onbemind, met dit project delen we de mogelijkheden binnen de sectoren voor potentieel talent.
- Duurzame werving en behoud van mensen binnen de sectoren, in het gebied en binnen de regio.

Van projectaanpak naar programmastructuur

NXT Moerdijk is in 2025 overgestapt van een projectmatige naar een programmatische werkwijze, met een samenhangende structuur en duidelijke rollen en verantwoordelijkheden. De nieuwe governance bestaat uit een stuurgroep, regiegroep en projectgroepen, waarmee de aansturing stevig en toekomstbestendig is georganiseerd. Het team is uitgebreid met een programmamanager en een marketing- & communicatieadviseur, en de provincie Noord-Brabant is in 2025 als nieuwe partner aangesloten om de regionale verankering te versterken.

Hybride taalopleiding: van pilot naar resultaat

Het hybride taalproject is in 2025 sterk gegroeid van 3 naar 9 deelnemende bedrijven, waarbij 50 medewerkers hun taalvaardigheid hebben verbeterd en velen doorstromen naar vervolgcursussen. Eind 2025 zijn plannen gemaakt om het project verder te professionaliseren en concrete doelstellingen vast te leggen binnen de activiteitenkalender. Deelnemers ervaren meer zelfvertrouwen en verbondenheid, wat zowel op het werk als privé drempels verlaagt. Dit zorgt voor positieve maatschappelijke impact en het versterkt hun arbeidsmarktpositie.

Ontwikkelingen

Structurele inzet WINpunt

Samen met WINpunt verkennen we momenteel voor 2026 op welke manier hun inzet kan worden uitgebreid en kan worden verankerd in een structurele werkwijze. Daarbij wordt onder andere gekeken naar mogelijkheden om hen op regelmatige basis aanwezig te laten zijn bij werkgevers op locatie en bij grootschalige huisvestingslocaties. Ook wordt onderzocht of het lokale spreekuur (deels) kan worden vervangen door hun aanwezigheid. In 2026 zal deze aanpak verder worden ontwikkeld en structureel worden ingebed.

Start voorbereiding Arbeidsvraag HIM 2030

De techniek- en chemiesector verandert snel door verduurzaming, automatisering, innovatie en digitalisering, waardoor functieprofielen en competenties mee veranderen. NXT Moerdijk is in 2025 gestart met het in kaart brengen van de toekomstige arbeidsbehoefte op het Haven- en Industrieterrein van Moerdijk, om vooruit te kijken naar de arbeidsmarktvraag richting 2030. Deze inzichten vormen de basis om tijdig te anticiperen op benodigde instroom, om- en bijscholing en de ontwikkeling van nieuw talent.

Ontwikkeling Werkcentrum West-Brabant

De oprichting van het Werkcentrum West-Brabant versterkt de regionale arbeidsmarkt doordat gemeenten, onderwijs, UWV en werkgevers structureel samenwerken op fysieke locaties, waarvan de eerste op 15 januari 2026 in Breda opent om werk, scholing en ontwikkeling laagdrempelig samen te brengen. NXT Moerdijk treedt binnen het Werkcentrum op als voorbeeld-hub voor duurzame inzetbaarheid en innovatie, waardoor de regionale ontwikkeling van human capital verder wordt versterkt.

Effecten

Openstaande vacatures per beroepsklasse in West-Brabant

In Q3 van 2025 zijn de volgende arbeidsplaatsen beschikbaar in West-Brabant:

Beroep	Aantal openstaande vacatures West-Brabant 2025
Laders, lossers en vakkenvullers	650
Sociaal werkers, groeps- en woonbegeleiders	600
Verkoopmedewerkers detailhandel	600
Schoonmakers	550
Transportplanners en logistiek medewerkers	550
Vrachtwagenchauffeurs	400
Machinemonteurs	400

Deze cijfers geven een indicatie van de regionale urgentie om in de sectoren logistiek en techniek vraag en aanbod samen te brengen en talent te stimuleren richting deze sectoren.
Bron: ArbeidsmarktInZicht - Werkgelegenheid

Werkgelegenheid haven- & industriegebied Moerdijk (2025)

De vraag naar technisch en logistiek personeel blijft, waarbij er naast meer dan de helft aan mbo-geschoold talent ook ruimte is voor hbo'ers. Deze cijfers benadrukken het belang van het bij elkaar brengen van vraag en aanbod en het ontwikkelen van (toekomstig) talent en medewerkers.

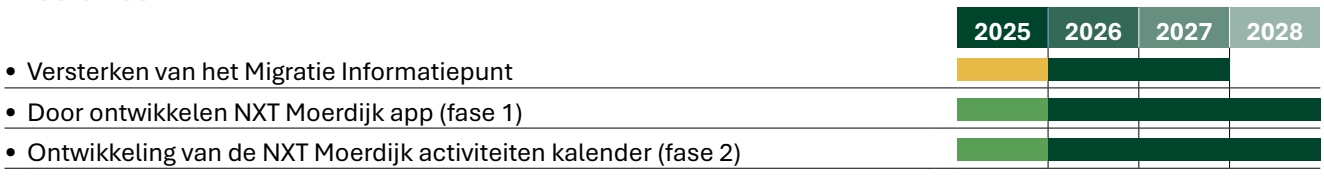
- Totaal aantal banen: 20.700 banen in het haven- en industriegebied Moerdijk. Een toename van zo'n 200 banen ten opzichte van 2024.
- Directe banen: ca. 11.075 banen bij bedrijven in het gebied.
- Indirecte banen: bijna 9.700 banen verbonden aan uitbesteed werk.
- Vast dienstverband: ongeveer 91% van de banen zijn structureel.
- Opleidingsniveau: ruim 53% van de medewerkers heeft een mbo-opleiding, 22% heeft een hbo- of wo-achtergrond.

Bron: Werkgelegenheid groeit door in 2025: bijna 21.000 banen - Port of Moerdijk

Risico's

- Bedrijfsbetrokkenheid blijft een punt van aandacht. We zijn afhankelijk van bedrijven en onderwijs om succesvol te zijn.
- Structurele uitvoeringscapaciteit is beperkt in verhouding tot ambities. Daarbij zijn projectsubsidies tijdelijk. Een structurele borging van de programmakosten is noodzakelijk om ambities waar te maken.
- Strategische verankering (o.a. onder Port of Moerdijk) vraagt nadere keuzes in 2026.

Prestaties

Thema Vestigingsklimaat

Strategisch doel

- We beschikken over schone, veilige en duurzame bedrijventerreinen met voldoende ruimte voor ontwikkeling.
- Onze bedrijventerreinen zijn goed en op een duurzame wijze te bereiken voor zowel het personenvervoer (fiets, deelmobiliteit en auto) als het goederenvervoer (spoor, buis, water en weg).
- We faciliteren ondernemers in aansluiting op hun behoeften en stimuleren het realiseren van economische en maatschappelijke meerwaarde en samenwerking tussen ondernemers onderling.
- We zoeken een goede balans tussen het type werkgelegenheid en het aanbod van beschikbare werknemers inclusief daarbij behorende huisvesting en aantrekkelijke leefomgeving.

Mijlpalen

Uitvoeren actiepunten uit de in 2024 opgeleverde visie en werkagenda voor de Moerdijkse bedrijventerreinen tot 2040

De ambitie: een visie die past bij onze Moerdijks bedrijventerreinen, aansluit bij de vraagstukken van nu en adaptief is. We zetten in deze visie de algemene koers richting 2040 uit en belichten diverse accenten per bedrijventerrein. We onderscheiden in deze visie acht speerpunten die richting geven aan de beoogde ontwikkelkoers voor op onze bedrijventerreinen. De speerpunten zijn:

1. Voldoende ruimte om te ondernemen
2. Duurzame en klimaatadaptieve bedrijventerreinen
3. Betrouwbare energievoorziening om te ondernemen
4. Verhogen veiligheid en tegengaan ondermijning
5. Aanpak fysieke- en digitale bereikbaarheid
6. Geen nieuwe bedrijfs- en burgerwoningen op de terreinen
7. Opzetten organisatiegraad als hoeksteen toekomstbestendigheid
8. Ambities en doelen vereisen inzet gemeente én ondernemers

De vaststelling op 4 december 2025 van de lokale bedrijventerreinenvisie is nog maar de start van alles wat er op de bedrijventerreinen de komende jaren nodig is en hiervoor willen we meteen aan de slag met het uitwerken van een programma bedrijventerreinen.

Optimalisatie CRM-systeem

In 2025 zijn belangrijke stappen gezet in de optimalisatie van het gebruik van het CRM-systeem. Dubbele

bedrijfsgegevens zijn opgeschoond, waardoor de database overzichtelijker en betrouwbaarder is. Daarnaast is het dashboard vernieuwd, wat heeft geleid tot sneller zoeken en eenvoudiger navigeren binnen het systeem.

Ook hebben meerdere medewerkers een gerichte training gevolgd. Hierdoor werken collega's efficiënter met het CRM-systeem, worden aanvragen sneller afgehandeld en hebben medewerkers beter inzicht gekregen in de bijbehorende werkprocessen.

Hiermee gaan we de communicatie met ondernemers verbeteren. Om het bereik te vergroten is de optimalisatie afgesloten met een campagne waardoor we nu 1.277 ondernemers direct en gericht kunnen bereiken.

Accountplan bedrijven

Er is in 2025 een accountplan vastgesteld voor bedrijven. Net als met de optimalisatie van het CRM-systeem willen we met dit accountplan de relatie en communicatie met bedrijven verbeteren.

Bedrijventerrein Zevenbergen-Noord

Op 5 september 2024 heeft de gemeenteraad de wijziging van het omgevingsplan vastgesteld, dat de ontwikkeling mogelijk moet maken. Op 11 september 2025 heeft de gemeenteraad een herstelbesluit genomen, om de onderbouwing van de plannen nog nader aan te scherpen. De behandeling van het ingestelde beroep bij de Raad van State kan 1 tot 2 jaar duren. Kaveluitgifte staat gepland voor 2027.

Opwaardering buslijn 119 en ov havengebied

Moerdijk lobbyt al langer voor een betere openbaar vervoer-bereikbaarheid, dit heeft geresulteerd in aanpassingen in optimalisering van de provinciale ov-concessie die medio 2025 is ingegaan.

De voormalige Lijn 119 is nu Lijn 373 en is opgewaardeerd naar een Hoogwaardig Openbaar Vervoer (HOV)-verbinding. Dat houdt in dat de frequentie in (met name) de ochtendspits is geoptimaliseerd, bussen ingezet worden waar meerdere passagiers in kunnen en ook geavanceerdere faciliteiten mogelijk zijn in de bus (denk aan comfortabeler kunnen werken, WiFi, USB-(C) aansluiting e.d. Dit is de lijn die gaat van Breda naar Zevenbergen en vice versa en in combinatie met de gebiedsontwikkeling rondom station Zevenbergen is dit een belangrijke randvoorwaarde in ons Daily Urban System (DUS). Dat wil zeggen dat inwoners van onze gemeente in hun leefsysteem beter kunnen voorzien doordat ze een snellere en betere bereikbaarheid hebben i.r.t. wonen, werken, recreëren en voorzieningen. Dit haakt ook in op de strategische doelen in programma 2: 'woningen en (noodzakelijke) voorzieningen zijn goed bereikbaar'.

Daarnaast rijdt vanaf medio 2025 een nieuwe, volwaardige ov-lijn (lijn 177) die vanaf station Lage Zwaluwe over het LPM naar het havengebied gaat. Deze lijn gaat van maandag t/m vrijdag 2x per uur rijden van 06.00-19.00. Dat is een enorme verbetering van de bereikbaarheid van onze voornaamste werklocatie. Niet alleen voor huidige werknemers, maar zeker ook voor studenten, stagiaires en nieuwe medewerkers. De eerste resultaten van deze nieuwe lijn (cijfers van het eerste half jaar) laten een mooie groei zien. De eerste maand maakten ca. 300-400 instappers per maand gebruik van deze lijn. Inmiddels zijn dit er ca. 800-900.

Opwaardering fietsroute Breda-Prinsenbeek-Zevenbergen

Opwaardering van de fietsroute loopt nog. Als gemeente hebben we toezegging van de provincie Noord-Brabant gehad dat zij € 3,75 mln mee co-financieren om dit fietspad op te waarderen. Dit gaat met name om het stuk van Zevenbergen naar Moerdijk. Deze optimalisering van het fietspad moet bijdragen aan een (schaal)sprong in de multimodaliteit van bereikbaarheid van zowel woningen, voorzieningen als woon-werk gerelateerd. Ook dit raakt de strategische doelstelling(en) uit programma 2.

Carbon Farming

In 2023 is ZLTO in Moerdijk een koolstofboeren-project (carbon-farming) gestart met ondersteuning van de gemeente Moerdijk en het Havenbedrijf Port of Moerdijk. 11 agrarische ondernemers in de gemeente zijn gestart met het vastleggen van extra koolstof in hun landbouwbodems. Zij nemen hiervoor speciale maatregelen die ervoor zorgen dat CO2 uit de lucht wordt vastgelegd als koolstof in de bodem. Het gaat bijvoorbeeld om het langer laten staan van groenbemesters, de grond minder bewerken en het teeltplan aanpassen. De berekende vastlegging over het jaar 2025 bedroeg 833 ton CO2. Deze koolstofomzetting kan worden vertaald naar zogenoemde koolstofcertificaten. De bedrijven APP, Sivomatic en OBM hebben certificaten gekocht en geven daarmee invulling aan hun klimaatambities. Door de samenwerking met

agrariërs wordt op lokaal niveau invulling gegeven aan duurzaamheidsambities.

Ontwikkelingen

Spooremplacement Roosendaal

De mogelijke inpassing van het emplacement én de gevolgen hiervan voor Moerdijk worden meegenomen in de ontwerptafel Powerport. Op die ontwerptafel wordt een advies geformuleerd ten aanzien van de inpasbaarheid van tal van projecten op het gebied van energie, economie, bereikbaarheid etc.

Onze ov-knooppunten (station Lage Zwaluwe en Zevenbergen) sterk gepositioneerd in regionale samenwerking-verbanden en -afspraken.

Om tot een robuust mobiliteitssysteem op regionale schaal te komen, waarbij zowel het belang van de gemeente als gemeente overstijgend functioneel dient te zijn, moet je afspraken maken op diverse tafels. Die afspraken worden gemaakt op schaal van de stedelijke regio aan de hand van mobiliteitspakketten. In de Meerjarige Multimodale Mobiliteitsprogramma's (MMMP) worden mobiliteitsafspraken c.q. doelen geformuleerd die je als regio op (middel)lange termijn zo goed mogelijk wilt realiseren. Daarnaast is er nog het Regionaal Mobiliteits Programma, dat is afgeleid van het MMMP, en daarin worden afspraken gemaakt voor de kortere termijn. De realiteit is wel dat er in beide pakketten door regiogemeenten meer opgevoerd wordt dan realiseerbaar zal zijn in de praktijk. Daarom is een goede lobby en positionering op de juiste tafels als gemeente essentieel.

Voor zowel station Lage Zwaluwe als Zevenbergen geldt dat beide een belangrijke rol spelen in zowel de stedelijke regio West-Brabant als in de stedelijke regio Breda-Tilburg. In de pakketten voor beide stedelijke regio's zitten de propositie voor station Zevenbergen (gebiedsontwikkeling station Zevenbergen) en het maken van een volwaardige ov-hub van station Lage Zwaluwe goed gepositioneerd. Het doel is om in regionaal verband nut en noodzaak van de ontwikkeling van deze ov-knooppunten aan het licht te brengen, zodat we op regionale schaal kunnen besluiten over het investeren in deze knooppunten.

Verder invulling geven aan ov-traject op het havengebied (haltes, last-mile-oplossingen e.d.)

Zoals hierboven vermeld rijdt vanaf medio 2025 een volwaardige ov-lijn via LPM naar het haven- en industriegebied Moerdijk. De gebruikersaantallen lopen op, maar parallel daaraan is het van groot belang dat ook de last-mile-oplossing op het terrein nog geoptimaliseerd wordt, zodat de lijn een nog groter succes kan worden. Op dit moment zijn alle betrokken partijen (PNB, DTV, Port of Moerdijk, Arriva, aanbieders van deelmobiliteit en de gemeente) aan het inventariseren welke middelen en daarbij behorende middelen haalbaar en effectief zijn.

Landbouwtransitie

De agrarische ondernemers worden geconfronteerd met onzekerheden vanuit aangepaste regelgeving en beleid, gerechtelijke en politieke uitspraken en besluiten. Een duidelijk toekomstperspectief waar de sector zich op kan richten is voorlopig niet in zicht. In 2025 is er gewerkt aan een werkprogramma landelijk gebied, is er aandacht besteed aan de standpuntbepaling agrarische sector powerportgebied en is aansluiting gezocht bij regionale ontwikkelingen. Het genoemde werkprogramma wordt opgeleverd in 2026 en maakt de complexiteit van het agrarische vraagstuk inzichtelijk en maakt het mogelijk om met een plan van aanpak de transitie op gemeentelijk en regionaal niveau te begeleiden.

Effecten

Engagement rate versus benchmark (online betrokkenheid van volgers t.o.v. gemiddeld bij gemeenten)

Gemeente Moerdijk behaalt een bovengemiddelde engagementratio in vergelijking met omliggende gemeenten. Afgezet tegen het aantal volgers presteert de gemeente boven verwachting, zeker in vergelijking met gemeenten van vergelijkbare omvang en met een vergelijkbaar aantal inwoners.

Ontwikkeling van het aantal volgers Facebook – LinkedIn

- Facebook Ondernemen: in 2025 een toename van 20 volgers, met een afname van 10 volgers. In totaal heeft deze pagina 604 volgers in 2025.
- Facebook gemeente Moerdijk: in 2025 een toename van 873 volgers, met afname van 422 volgers. In totaal heeft deze pagina 7.987 volgers in 2025.
- LinkedIn gemeente Moerdijk: in totaal heeft onze LinkedIn pagina 6079 volgers in 2025, waarvan er 728 ons zijn gaan volgen in 2025.

Ontwikkeling online bereik

Facebook gemeente Moerdijk– bereik en interactie

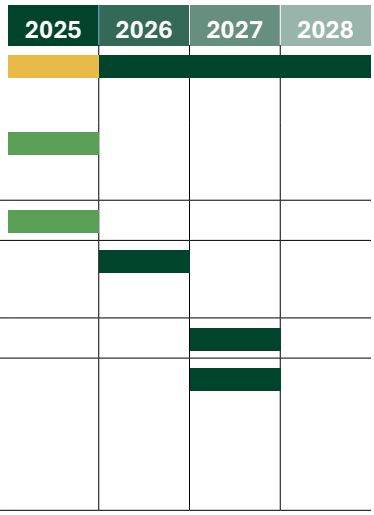
De Facebook pagina van gemeente Moerdijk laat een sterk en groeiend bereik zien. In het afgelopen jaar zijn de zichtbaarheid en interactie met berichten duidelijk

toegenomen, wat wijst op een blijvende betrokkenheid van inwoners en andere volgers.
In totaal zijn onze berichten 4,3 miljoen keer weergegeven. Het aantal interacties met content kwam uit op 24,5 duizend, wat een stijging betekent van 72,1%. Ook het aantal klikken op links nam aanzienlijk toe tot 24,3 duizend (+65,1%), wat aangeeft dat berichten gebruikers steeds vaker aanzetten tot actie.
Daarnaast werden er 95,3 duizend bezoeken aan de Facebook pagina geregistreerd, een stijging van 46,5%. Het aantal volgers groeide met 59,9%, wat neerkomt op 873 nieuwe volgers in de gemeten periode.
Deze cijfers bevestigen dat Facebook een belangrijk en effectief kanaal blijft voor de online zichtbaarheid van gemeente Moerdijk en voor het bereiken en informeren van inwoners.

Facebook – Ondernemen Moerdijk: bereik en interactie
De Facebook pagina Ondernemen Moerdijk laat een stabiel bereik en een toenemende interactie met de doelgroep zien. De pagina wordt actief gebruikt om ondernemers te informeren en te betrekken.
In de gemeten periode zijn de berichten in totaal 83,1 duizend keer weergegeven. Het aantal interacties met content kwam uit op 238, wat een lichte stijging betekent van 1,3%. Het aantal klikken op links nam duidelijk toe tot 687, een groei van 32,9%, wat aangeeft dat ondernemers steeds vaker doorklikken naar aanvullende informatie.
Daarnaast zijn er 580 bezoeken aan de Facebook pagina geregistreerd. Dit betekent een daling van 31,3% ten opzichte van de vorige periode. Het aantal volgers nam toe met 20, wat neerkomt op een groei van 55,6%.
De cijfers laten zien dat Facebook Ondernemen Moerdijk vooral functioneert als een gericht informatiekanaal voor ondernemers, waarbij de betrokkenheid via interacties en linkklikken positief ontwikkelt.

LinkedIn – bereik en interactie
Het bereik van onze LinkedIn pagina is verder toegenomen. Vanwege de complexiteit van het platform en de relatief hoge advertentiekosten zetten wij momenteel beperkt in op betaalde campagnes via LinkedIn. Desondanks zien wij een duidelijke groei in zowel betrokkenheid als zichtbaarheid.
Zowel het aantal interacties als het aantal volgers is gestegen. Daarnaast neemt het aantal paginaweergaven en zoekopdrachten naar onze LinkedIn pagina wekelijks toe.
In 2025 registreerden wij in totaal 6.361 paginaweergaven en 2.593 unieke bezoekers. Het totale aantal impressies bedroeg 319.978. Deze zichtbaarheid resulteerde in 3.979 reacties, 139 commentaren en 63 reposts.
De resultaten laten zien dat de LinkedIn pagina ook met beperkte inzet van advertenties een groeiend en betrokken bereik realiseert.

Prestaties

- Uitvoeren actiepunten uit de in 2024 opgeleverde visie en werkagenda voor de Moerdijkse bedrijventerreinen tot 2040
- Opwaardering fietsroute Breda-Prinsenbeek-Zevenbergen door Provincie Noord-Brabant
- Realisatie OV op en rondom Havengebied Moerdijk + LPM
- Afspraken met Provincie (en Arriva?) over opwaardering buslijn 119 Breda-Zevenbergen tot HOV-verbinding
- Start uitgifte fase 1 bedrijventerreinen ontwikkeling Zevenbergen Noord
- Inventarisatie in hoeverre aanbod deelmobiliteit van en naar station Lage Zwaluwe rendabel is. Dit gekoppeld aan de ontwikkeling van bedrijventerreinen Bedrijvenpoort West-Brabant, LPM en HIM alsook mogelijke recreatiedoeleinden zoals De Biesbosch

Thema Veiligheid

Strategisch doel

- We bestrijden integraal veiligheidsrisico's en georganiseerde criminaliteit.

Mijlpalen

Port of Moerdijk Veiliger

In 2025 is het programma Port of Moerdijk Veiliger ondertekend door de gemeente Moerdijk, Port of Moerdijk, Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant en de Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant. Hiermee worden diverse projecten in het kader van veiligheid op en om het haven- en industriegebied van Moerdijk opgestart.

Crisisbeheersing

In 2025 is er vanuit Veiligheid veel aandacht geweest voor crisisbeheersing en de lokale crisisorganisatie. De basis is gelegd voor een stevige lokale crisisorganisatie waarbij alle middelen, zowel digitaal als fysiek, op orde zijn gebracht. Ook zijn er structurele overleggen met de hoofden taakorganisaties om zo elkaar op de hoogte te kunnen houden van de laatste ontwikkelingen. Voor de hoofden taakorganisaties is er een training en table-top oefening geweest.
Verder zijn we als Moerdijk goed vertegenwoordigd bij alle districtelijke, regionale en landelijke overleggen op het gebied van crisisbeheersing.

Veiligheid havengebied / LPM / Mainportprogramma Zeeland West Brabant

In 2025 zijn mooie resultaten geboekt vanuit het mainportprogramma. Zo zijn er hekwerken, poorten, thermische- en PTZ-camera's geplaatst. Niet alleen de fysieke beveiliging is hiermee toegenomen, maar ook de digitale beveiling. Ook bij het nieuwe Logistiek Park Moerdijk is er veel aandacht geweest voor veiligheidsmaatregelen. Hierbij is ook de Interne Baan voorzien van camera's die voorzien zijn van kentekenherkenning.

Ondermijning

Op het gebied van ondermijning zijn in 2025 mooie stappen gezet. Zo is er veel ingezet op de meldroute voor het verwerken en afhandelen van signalen van mogelijke ondermijning. Daaropvolgend, maar ook preventief zijn er succesvolle actiedagen gehouden.

Ontwikkelingen

Port of Moerdijk Veiliger

Na het vaststellen van het beleidsprogramma Port of Moerdijk Veiliger gaan de betrokken organisaties aan de slag met de diverse projecten uit het programma. Hiermee wordt voortgang gegeven aan de doorontwikkeling van veiligheidsthema's in en rond het haven- en industrieterrein. Dit doet de gemeente in samenwerking met provincie, omgevingsdienst, veiligheidsregio (w.o. brandweer), en het havenbedrijf.

WAS-palen

Het verzoek om 2 WAS-palen bij te plaatsen is goedgekeurd en wordt verder in uitvoering gebracht.

Crisisbeheersing

De ontwikkelingen op het gebied van crisisbeheersing en de geopolitieke situatie worden op de voet gevolgd. We zorgen daarbij voor actuele trainingen en oefeningen en gaan in 2026 verder met de verdieping voor de hoofden taakorganisatie. Ook komt er een grote multidisciplinaire oefening voor de gehele crisisorganisatie in samenwerking met diverse (externe) partners.

Koekoeksedijk

De extra te nemen veiligheidsmaatregelen in het kader van (brand)veiligheid op en om het industrieterrein aan de Koekoeksedijk lopen door naar 2026. Dit project heeft nog niet de prioriteit op de projectenlijst gehad, waardoor deze ontwikkeling doorloopt in 2026. Het gaat hierbij met name om de bereikbaarheid van het terrein en bluswatervoorzieningen.

Effecten

Een grote multidisciplinaire oefening met actuele en reële scenario's draagt bij aan een stevige lokale crisisorganisatie die is voorbereid op crises, een betere samenwerking tussen diverse partijen in geval van crises en een weerbare samenleving waarin overheid, bedrijven en inwoners elkaar kunnen helpen in geval van nood.

Risico's

Er zijn geen specifieke vooraf te voorziene risico's.

Prestaties

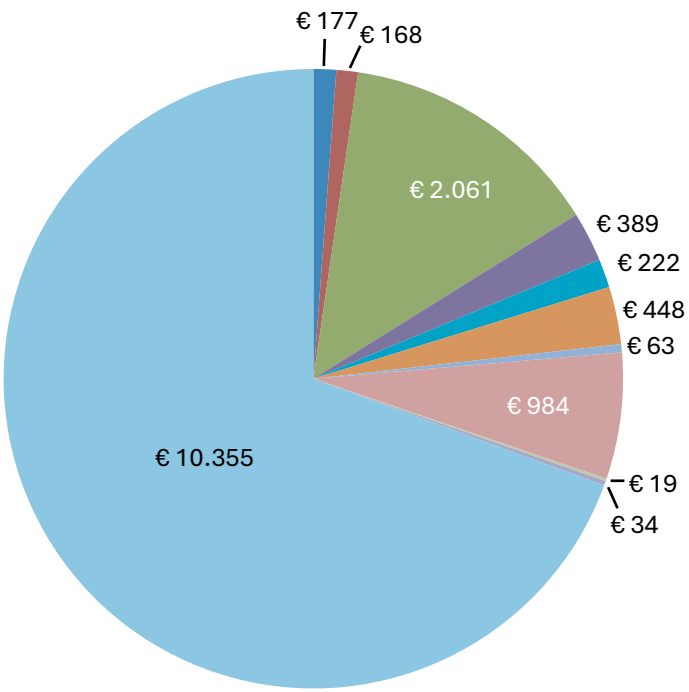
	2025	2026	2027	2028
• Doorontwikkeling Moerdijk Veilig				
• Brandveiligheid en aanvullend te nemen veiligheidsmaatregelen industrieterrein Koekoeksedijk				
• Doorontwikkeling haven veiligheidsstrategie in samenhang met de uitrol van maatregelen, en het opzetten van een gemeentelijk haventeam, binnen de Mainport aanpak Zeehavens Zeeland-West Brabant				
• Een stabiele en getrainde crisisorganisatie met blijvende aandacht voor zowel mono- als multidisciplinaire oefeningen				
• Ontwikkelen aanpak ondermijnende activiteiten				
• Inzet op awareness				
• Uitvoering geven aan de doorontwikkeling van Moerdijk Veilig				
• Concretisering aanpak ondermijning				
• Inzet op awereness				

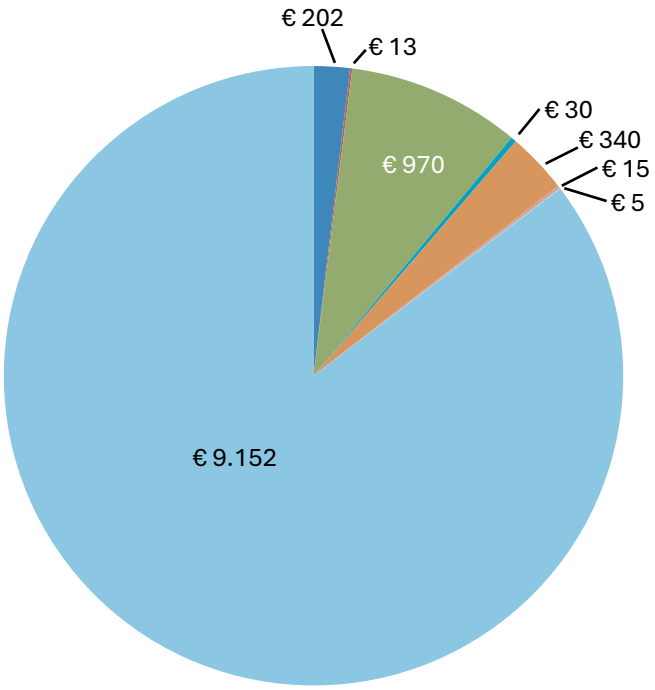
Lasten en baten 2025

bedragen x € 1.000

Lasten € 14.920

Baten € 10.727

- 2.3 Recreatieve havens
- 2.4 Economische havens en waterwegen
- 3.1 Economische ontwikkeling
- 3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur
- 3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen
- 3.4 Economische promotie
- 5.4 Musea
- 5.5 Cultureelerfgoed
- 6.1 Samenkracht en burgerparticipatie
- 6.5 Arbeidsparticipatie
- 8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerr)

Overzicht taakvelden

Onderdeel (bedragen x € 1.000)	Realisatie 2025 Lasten	Baten	Saldo
2.3 Recreatieve havens	177	-202	-25
2.4 Economische havens en waterwegen	168	-13	155
3.1 Economische ontwikkeling	2.061	-971	1.090
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	389	0	389
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	222	-30	192
3.4 Economische promotie	448	-340	107
5.4 Musea	63	0	63
5.5 Cultureelerfgoed	984	-15	969
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	19	-5	14
6.5 Arbeidsparticipatie	34	0	34
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerr)	10.355	-9.152	1.203
Saldo baten en lasten	**14.920**	**-10.727**	**4.192**
0.10 Mutaties reserves	1.315	-1.826	-511
Resultaat na bestemming	**16.235**	**-12.553**	**3.682**

Overzicht Programma 3

Economie als versneller voor een vitaal Moerdijk	Begroting 2025 voor wijziging	Begroting 2025 na wijziging	Realisatie 2025	Verschil realisatie en begr. na wijz.
(Cijfers x € 1.000) (-/- is voordelig)				
Totaal lasten	11.138	17.354	14.920	-2.435
Totaal baten	-9.561	-14.800	-10.727	4.073
Saldo van baten en lasten	**1.577**	**2.554**	**4.192**	**1.638**
Storting in reserves	755	1.473	1.315	-157
Onttrekking aan reserves	-19	-1.707	-1.826	-119
Resultaat na bestemming	**2.313**	**2.321**	**3.682**	**1.361**

Ondersteuning voor mensen die het écht nodig hebben

De gemeente Moerdijk staat voor goede, toegankelijke en betaalbare zorg en ondersteuning voor kinderen, jongeren, volwassenen en senioren die dat echt nodig hebben. Soms gaat het om een tijdelijk steuntje in de rug, soms om intensieve of langdurige hulp. Uitgangspunt is steeds dat inwoners zo zelfstandig mogelijk kunnen meedoen en, waar nodig, tijdig passende ondersteuning ontvangen.

Ondersteuning raakt in de praktijk vaak meerdere leefgebieden tegelijk, zoals opvoeden en opgroeien, onderwijs, gezondheid, werk, bestaanszekerheid, wonen, veiligheid, dagelijks leven, financiën, mobiliteit en sociale participatie. Juist in de samenhang tussen deze domeinen ligt de opgave om problemen eerder te signaleren, ondersteuning beter te organiseren en zwaardere inzet waar mogelijk te voorkomen.

De gemeente Moerdijk wil een inclusieve gemeente zijn waarin iedereen mee kan doen, ongeacht achtergrond, gender, leeftijd of beperking. Dat vraagt om een sterke sociale basis, goede samenwerking tussen beleid en uitvoering en ondersteuning die dichtbij inwoners is georganiseerd.

Mijlpalen

In 2025 zijn binnen Programma 4 op meerdere onderdelen stappen gezet om ondersteuning dichter bij inwoners, meer samenhangend en beter beheersbaar te organiseren. Met de komst van nieuwe beleidsadviseurs op Jeugd en Onderwijs is de beleidsontwikkeling versterkt en beter verbonden met de uitvoeringspraktijk.

Daarnaast zijn belangrijke stappen gezet in de verbinding tussen wonen, zorg en ondersteuning, onder meer via de Regionale Woonzorgvisie en het Volkshuisvestingsprogramma. Ook is verder gewerkt aan een meer integrale benadering van ondersteuning, waarbij de samenhang tussen jeugd, Wmo, participatie, bestaanszekerheid, onderwijs, gezondheid en veiligheid steeds nadrukkelijker in beeld komt.

Binnen het sociaal domein is in 2025 daarnaast verder gewerkt aan de beweging naar voren: eerder signaleren, lichte ondersteuning beter organiseren en specialistische inzet gerichter inzetten waar dat nodig is. In dat kader is ook verder gewerkt aan de ontwikkeling van een integrale toegang en Stevige Lokale Teams. Voor Moerdijk is dit geen losstaand project, maar een bredere ontwikkelrichting waarin toegang, vroegsignalering, samenwerking met partners en versterking van de sociale basis samenkomen.
Ook op het terrein van nieuwkomers, preventie, gezondheid, participatie en bestaanszekerheid zijn stappen gezet om beleid, uitvoering en maatschappelijke opgaven meer met elkaar te verbinden. Daarmee is in 2025 op meerdere fronten gewerkt aan een sociaal domein dat beter in samenhang kan sturen op ondersteuning, toegankelijkheid en beheersbaarheid.

Met de komst van de nieuwe beleidsadviseurs op Jeugd en Onderwijs is de beleidsontwikkeling op deze dossiers versterkt en is meer samenhang aangebracht tussen beleidsvorming en uitvoering. De aangekondigde Wet versterking regie volkshuisvesting heeft als kaderwet invloed op onder meer de Wmo 2015. Vooruitlopend op de komst van de wet is in 2025 domein-overstijgend het volgende gerealiseerd (zie ook programma 2):

Regionale woonzorgvisie

De raad heeft op 23 oktober ingestemd met de Regionale woonzorgvisie West-Brabant West. De regionale woonzorgvisie gaat uit van de vier kernwaarden:

- eigen woonplek
- in een vertrouwde omgeving
- welzijn eerst, zorg als vangnet
- samenwerking dichtbij huis

Met twee onderdelen heeft de gemeenteraad niet ingestemd, namelijk:

- Het bepaalde over maatschappelijk opvang en beschermd wonen, aangezien Moerdijk daarvoor onder

een andere regio valt.
- De bepaling dat de gemeentegarantie geeft dat passende ondersteuning aanwezig blijft en dat daarin wordt geïnvesteerd, aangezien zorg en ondersteuning niet altijd een gemeentelijke taak is.

De regionale woonzorgvisie wordt verder uitgewerkt in een regionaal uitvoeringsprogramma. Ook is een vertaalslag gemaakt in het volkshuisvestingsprogramma. Een belangrijk voorbeeld van deze samenhang is de verbinding tussen wonen, zorg, ondersteuning en de sociale basis.

Volkshuisvestingsprogramma

In december 2025 heeft het college het Volkshuisvestingsprogramma Moerdijk ter vaststelling op 29 januari 2026 aan de gemeenteraad aangeboden. Het Volkshuisvestingsprogramma is vormgegeven langs vier leidende principes:
- We faciliteren de volgende stap op de woningmarkt
- Moerdijk biedt goed wonen voor elke portemonnee
- Iedere kern krijgt de kans zich vitaal te ontwikkelen
- In Moerdijk bouwen we aan een inclusieve samenleving

In beide stukken komt duidelijk het belang van preventief (welzijn eerst) en wijk/kerngericht werken naar voren. Zo ook het werken vanuit de sociale basis, rakend aan de Moerdijkse ambitie voor de sociale basis (vastgesteld in de raad januari 2025) en doelen (Samendoen, Samen redzaam en Samenspraak)

De vertaling naar het Wmo-beleidsplan zal na de vaststelling van het volkshuisvestingsplan en het aannemen van de Wet versterking regie volkshuisvesting plaatsvinden. Hiermee wordt de inhoudelijke lijn versterkt dat wonen, welzijn, ondersteuning en preventie niet los van elkaar kunnen worden gezien, maar in samenhang moeten worden ontwikkeld.

Ook op het terrein van nieuwkomers, participatie en bestaanszekerheid is in 2025 gewerkt aan meer samenhang tussen maatschappelijke opvang, huisvesting, participatie, onderwijs en reguliere ondersteuning.

Ontwikkelingen en prestaties programma nieuwkomers

In 2025 heeft het Programma Nieuwkomers zich inhoudelijk en organisatorisch verder ontwikkeld. De bestuurlijk stabiele lokale koers in een werkveld waarin landelijk veel onzekerheid en discussie bestond, bood ruimte om inhoudelijke stappen te zetten en te bouwen aan een aanpak die verder is verankerd in de interne en externe samenwerking. Dit heeft eind 2025 geresulteerd in een vastgesteld programmaplan, waarin de strategische doelstellingen zijn vastgelegd. De verdere uitwerking naar operationele doelstellingen, activiteiten en werkzaamheden sluit hierop aan en krijgt in de komende periode verder vorm, met nadrukkelijke aansluiting op de reguliere inzet. Eind 2025 is daarnaast gestart met de werkgeversaanpak, gericht op het beter benutten van het arbeidspotentieel van nieuwkomers en het versterken van de verbinding met werkgevers en arbeidsmarkt. Daarmee krijgt de beweging naar duurzame participatie, zelfredzaamheid en aansluiting op reguliere gemeentelijke taken verder vorm.

Opvang Oekraïense ontheemden

Binnen de opvang van Oekraïense ontheemden zien wij een toenemende behoefte aan psychische ondersteuning. Deze behoefte wordt versterkt in periodes van onzekerheid over de toekomst. De gemeente heeft onderzocht of het mogelijk was een eigen psycholoog aan te trekken voor de opvanglocaties, maar dit is niet gelukt doordat onze inkoopvoorwaarden niet verenigbaar waren met die van de te contracteren partij. Daarom is in 2025 ingezet op een regionale aanpak, waarbij samen met omliggende gemeenten wordt gewerkt aan het aantrekken van een Oekraïense psycholoog die regionaal inzetbaar is en beter kan aansluiten bij de taal en culturele achtergrond van de ontheemden.

In 2025 is een verplichte eigen bijdrage ingevoerd voor bewoners van de opvanglocaties. Later in het jaar is deze bijdrage verder verhoogd. Voor de uitvoering is een duidelijke werkwijze vastgesteld en wordt gewerkt volgens een professionele en gestructureerde aanpak. Hierdoor verloopt de uitvoering efficiënt en zijn er nauwelijks achterstanden.

De huidige verblijfsstatus van Oekraïense ontheemden loopt naar verwachting tot maart 2027. Het Rijk moet hierover nog definitieve besluiten nemen. Het Rijk heeft wel aangegeven voornemens te zijn om Oekraïense ontheemden een zogenoemd transitiedocument aan te bieden. Met dit document zouden ontheemden hun momenteel gepauzeerde asielaanvraag beëindigen en voor een periode van drie jaar in Nederland mogen verblijven. Tegelijkertijd is het uitgangspunt van het Rijk dat Oekraïense ontheemden op termijn terugkeren naar hun land om daarbij te dragen aan de wederopbouw.

Wij verwachten dat Oekraïense ontheemden, als zij in Nederland blijven na maart 2027, in het reguliere Nederlandse stelsel terechtkomen, bijvoorbeeld binnen de kaders van de Participatiewet. Dit zal naar verwachting een aanzienlijke impact hebben op de gemeentelijke uitvoering en een grotere ambtelijke inzet vragen. Ondanks de beperkte beschikbare informatie is de gemeente in 2025 al gestart met het verkennen van de impact van deze mogelijke wijzigingen. Daarbij zijn zowel interne als externe partners betrokken en worden de ontwikkelingen nauwlettend gevolgd, zodat tijdig kan worden ingespeeld op nieuwe landelijke besluiten. Dit laat zien dat de opvang van Oekraïense ontheemden niet alleen een uitvoeringsvraagstuk is, maar ook raakt aan participatie, bestaanszekerheid, gezondheid en de toekomstige belasting van de reguliere gemeentelijke taken.

Asiel

Op 1 juli is het AZC Zevenbergen geopend, waardoor de gemeente Moerdijk langdurig 200 asielplekken realiseert. Hiermee voldoen we aan de wettelijke opgave van de Spreidingswet. De eerste maanden na opening heeft de focus gelegen op het opstarten van de nieuwe locatie en het realiseren van stabiliteit op de locatie. Eind 2025, een half jaar na de opening van het AZC, komt er steeds meer ruimte voor de verbinding met de lokale samenleving, waaronder (vrijwilligers)werk. In 2025 zijn door het COA de voorbereidingen getroffen om een meedoenbalie te openen. De regionale casemanager participatie van het COA heeft daarin een belangrijke rol. Het is zaak om hem te koppelen aan de hierboven genoemde werkgeversaanpak. Daarmee verschuift de opgave geleidelijk van opstart en stabilisatie naar duurzame verbinding met participatie, meedoen en aansluiting op de lokale samenleving.

Inburgering

Landelijk is in 2025 een tussenevaluatie van de wet Inburgering 2021 (Wi2021) uitgevoerd om een eerste beeld te krijgen van de werking van de wet. In deze landelijke tussenevaluatie wordt aangegeven dat voor een representatief beeld van het doelbereik en

de doeltreffendheid van de Wi2021 er gewacht moet worden tot meer inburgeraars hun traject hebben afgerond. De landelijke wetsevaluatie die in de tweede helft van 2027 gepland is, zal daar een beter beeld van geven. Dit geldt ook voor onze regio, Werkplein Hart van West-Brabant. Nog niet voldoende inburgeraars hebben hun traject afgerond om te kunnen evalueren. 11% van het totaal aantal vanuit Moerdijk ingestroomde inburgeraars in de Wi2021 heeft op dit moment het volledige inburgeringstraject afgerond. Dit benadrukt dat de doorontwikkeling van de inburgeringsaanpak nog tijd vraagt en dat sturing voorlopig vooral plaatsvindt op opbouw van inzicht, voortgang en uitvoerbaarheid.

Huisvesting statushouders

Er is in 2025 een vierde alternatieve huisvestingslocatie voor statushouders gerealiseerd, een 18+voorziening voor AMV'ers die met meer zelfstandigheid kunnen wonen, terwijl zij wachten op gezinshereniging. Naast deze woonvorm zijn er in Moerdijk de afgelopen jaren ook twee kleinschalige woongroepen voor AMV'ers gerealiseerd en een voorziening in Fijnaart waar statushouders tijdelijk gehuisvest worden in afwachting van hun definitieve woning. In dit HAR-project zijn in 2025 7 mensen ingestroomd (verwacht werd een instroom van 5). Vanaf de start van het project in mei 2024 tot eind 2025 zijn in de HAR 19 statushouders ingestroomd en 15 statushouders uitgestroomd naar een eigen zelfstandige woning.

De inzet die gepleegd wordt op het realiseren van alternatieve huisvestingsvormen past qua omvang bij de draagkracht van onze gemeente en de (wettelijke) opdracht die wij hebben om statushouders te huisvesten. Daarmee wordt invulling gegeven aan een aanpak die zowel bestuurlijk haalbaar als maatschappelijk passend is bij de schaal van Moerdijk.

Nieuwkomersonderwijs

Eind 2025 zijn de bestuurlijke afspraken voor de centrale taalklas nieuwkomers in een convenant vastgelegd. Hiermee is een belangrijke stap gezet in de verbinding tussen onderwijs, taalontwikkeling en participatiekansen van nieuwkomers.

Arbeidsmigratie

In 2025 is, in afstemming met diverse interne betrokkenen, de huidige situatie rond de sociaal-maatschappelijke aanpak van arbeidsmigratie in kaart gebracht en zijn de eerste voorbereidingen getroffen voor een meer structurele werkwijze. In 2026 werken we deze lijn verder uit, samen met interne teams, in vaste werkprocessen voor bereik, doorverwijzing, registratie en opleidingsmogelijkheden.
In 2025 is daarnaast één huisvestingsproject vergund en in uitvoering genomen. Drie andere huisvestingsprojecten bevinden zich nog in de vergunningsfase. Ook is een plan van aanpak opgesteld voor de handhaving op illegale huisvesting van arbeidsmigranten. Dit plan wordt vanaf 2026 uitgevoerd en verder uitgewerkt.

Hiermee wordt toegewerkt naar een aanpak waarin huisvesting, handhaving, registratie en sociaal-maatschappelijke ondersteuning meer in samenhang worden opgepakt.

Prestaties Sociaal domein breed

	2025	2026	2027	2028
• Er is een lokale woon-zorgvisie opgesteld als onderdeel van zowel het Woonprogramma als het Wmo-beleidsplan. Dit in navolging van de regionale woon-zorgvisie die begin 2025 wordt vastgesteld. Zie ook programma 2				
• Het Actieplan Jeugd is in het 4e kwartaal van 2024 vastgesteld. Diverse acties en ontwikkelingen lopen van 2024 door in 2025. In 2025 zijn alle acties uitgevoerd en geborgd in bedrijfsvoering, capaciteit en werkwijze van team Jeugd				
• In 2025 wordt het onderzoek naar één integrale toegang uitgevoerd; We onderzoeken hierin de kansen en beperkingen voor het realiseren van één integrale toegang voor het sociaal domein. Resultaten worden eind 2025 voorgelegd aan college en raad				
• We leveren in 2025 een plan van aanpak op voor het vormgeven van een “Sterk Lokaal Team”. Dit sluit aan op regionale ontwikkelingen				
• Voor inwoners is het netwerk van ondersteuners in de omgeving zichtbaar en vindbaar in beeld gebracht. Inwoners weten waar ze moeten zijn voor hulp en ondersteuning				
• Het netwerk van ondersteuners kent elkaar en weet de inwoner met een hulpvraag op de juiste wijze door te verwijzen				
• Er ligt een visie op anticiperen op vergrijzing				
Programma Nieuwkomers				
• Er zijn bestuurlijke afspraken en uitvoeringsafspraken over nieuwkomersonderwijs gemaakt				
• Er is een werkgeversaanpak nieuwkomers geformuleerd, gericht op beter benutten van het arbeidspotentieel van nieuwkomers en het stimuleren en ondersteunen van werkgevers				
• Er is een transitie gemaakt van crisisgerichte aanpak naar duurzame aanpak voor de opvang van Oekraïense ontheemden, door inrichting van werkprocessen zoals innen van leefgeld, ontwikkeling van beleid en uitvoering van hogere wet- en regelgeving				
• Er is inzicht in de behoefte aan inzet op mentale gezondheidszorg voor trauma, verslaving en psychische nood met daaraan gekoppeld een plan van aanpak voor de realisatie hiervan				
• De COA-locatie is gerealiseerd, inclusief contractuele afspraken. Er ligt een plan van aanpak voor verbindingen met de lokale samenleving (onderwijs, sport, cultuur, welzijn, (vrijwilligers)werk, etc.)				
• Er zijn afspraken met Woonkwartier over het realiseren van de taakstelling statushouders en bestuurlijke borging hiervan				
• Er zijn alternatieve huisvestingsvormen geformuleerd en hierin zijn keuzes gemaakt				
• De Wet Inburgering 2021 is geëvalueerd door Werkplein en De6-gemeenten				
• Er is een plan van aanpak handhaving voor illegale huisvesting arbeidsmigranten				
• Sociaal-maatschappelijke aanpak arbeidsmigratie is bestendigd (o.a. verbeteren bereik en doorverwijzing, meer grip op registratie, opleidingsmogelijkheden in kaart brengen)				
• Goede initiatieven voor de huisvesting van arbeidsmigranten worden gefaciliteerd				

Thema Preventie en Meedoen

Strategisch doel

In 2025 is binnen dit thema verder gebouwd aan de beweging van zorg naar gezondheid en preventie. Daarbij is gewerkt aan het versterken van de sociale basis, het vergroten van ontwikkelkansen van kinderen en jongeren en het ondersteunen van inwoners om zo lang mogelijk mee te kunnen doen. De inzet op onderwijs, gezondheid, sport, cultuur, jongerenwerk en preventie hangt daarbij nadrukkelijk met elkaar samen.

Meedoen

- Jeugd en jongeren groeien op in een veilige omgeving waarin zij zich zo optimaal mogelijk kunnen ontwikkelen en kunnen meedoen.
- De volwassenen zijn zoveel mogelijk zelfredzaam en kunnen participeren in de samenleving.
- Er is divers en betaalbaar sport-, cultuur- en ander vrijetijdsaanbod, ook voor meer kwetsbare doelgroepen.
- Ondersteunen van de sociale basis, door inzet op sociaaleconomische zekerheid, sociale inclusie, sociale cohesie en sociale empowerment.

Preventie

- Met samenwerkingspartners een beweging maken van zorg naar gezondheid en preventie.
- Versterken van de sociale basis; bevorderen van zelfredzaamheid op individueel niveau naar samenredzaamheid binnen een gemeenschap.
- Verminderen mentale klachten, zoals eenzaamheid en depressie, door middel van het inzetten van sport en cultuur.
- Inzet van sport of cultuur bij de jeugd om groepsdynamische processen te doorbreken, zoals bij pestgedrag.

Mijlpalen

Governance RBL West-Brabant

De Gemeenschappelijke Regeling (GR) schoolverzuim en voortijdig schoolverlaten regio West-Brabant/ het Regionaal Bureau Leren West-Brabant (RBL), is aangepast omdat twee gemeenten zijn uitgetreden, drie gemeenten hebben afgeschaald naar een ander uitvoeringsniveau, en enkele tekstuele wijzigingen zijn aangebracht voor de doorontwikkeling van de regeling. Het zienswijzeproces over de gewijzigde regeling van de GR is in 2025 doorlopen en de raad heeft het college in januari 2026 toestemming gegeven om een definitief besluit te nemen. Het college heeft in maart 2026 definitief besloten in te stemmen met de gewijzigde governance.

Hiermee is de bestuurlijke basis voor de regionale samenwerking op schoolverzuim en voortijdig schoolverlaten geactualiseerd en toekomstbestendiger gemaakt.

De mijlpalen binnen dit thema laten zien dat in 2025 zowel lokaal als regionaal is gewerkt aan versterking van preventie, ontwikkelkansen, gezondheid en participatie.

Regionaal programma Voortijdig Schoolverlaters (VSV) 2025-2029

Het regionaal programma VSV 2021-2024 is met één jaar verlengd voor 2025 door het ministerie van OCW. Het ministerie heeft in 2025 het door de Doorstroompunt regio West-Brabant ingediende regionaal programma VSV & Jeugdwerkgelegenheid 2026-2029 goedgekeurd, waarvoor jaarlijks door de contactgemeente Breda en contactschool Curio € 3,5 miljoen wordt ontvangen.
Ingezet gaat worden in de regio op vier programmalijnen:

1. Afremmen ongediplomeerde uitstroom uit VO;
2. Afremmen uitval mbo;
3. Versterken Doorstroompunt en Werk & Inkomen;
4. Versterken programma.

Daarmee is een vernieuwde regionale basis gelegd voor het terugdringen van schooluitval en het versterken van de aansluiting tussen onderwijs, werk en ondersteuning.

Nieuwe overeenkomst JGZ

Eind 2025 heeft het college ingestemd met de nieuwe overeenkomst jeugdgezondheidszorg met Thuiszorg West-Brabant (TWB). De De6-gemeenten (Roosendaal, Bergen op Zoom, Steenbergen, Rucphen, Woensdrecht en Moerdijk) hebben het aanbestedingstraject succesvol afgerond en daardoor is er een nieuwe overeenkomst van kracht voor de jaren 2026 t/m 2029 met de optie om 2 keer met 2 jaar te verlengen.
Dit draagt bij aan continuïteit in de preventieve ondersteuning van jeugdigen en aan een stabiele basis voor de samenwerking tussen gemeenten en jeugdgezondheidszorg.

Regionale samenwerking Integraal ZorgAkkoord (IZA)
In de regio West-Brabant wordt intensief samengewerkt om de zorg betaalbaar en beschikbaar te houden. Vanuit het regioplan wordt gewerkt langs zes actielijnen, waaraan ook de gemeente Moerdijk actief bijdraagt. Een belangrijke mijlpaal binnen IZA is het transformatieplan mentale gezondheidsnetwerken, dat eind 2025 is goedgekeurd door de zorgverzekeraars en in 2026 in uitvoering wordt genomen.

Uitvoering Lokaal Plan van Aanpak Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA)
Binnen GALA is in 2025 verder gewerkt aan een meer samenhangende preventieve aanpak, in nauwe verbinding met de regionale ketenaanpakken vanuit IZA. Er is uitvoering gegeven aan het Lokale Plan van Aanpak GALA (Positief Gezond in Moerdijk). Ook zijn we aangehaakt op de regionale ketenaanpakken vanuit IZA, die overlappen met het lokale plan. Dit zijn: Kansrijke Start, Kind naar Gezonder Gewicht, Gezonde Leefstijlinterventie (GLI), Valpreventie en Sociaal arrangeren/Welzijn op Recept. Bij iedere aanpak zijn stakeholders uit verschillende domeinen betrokken. Denk aan o.a.: jeugdgezondheidszorg, welzijnspartners, huisartsen, zorgverleners en uiteraard de gemeenten zelf. Hieronder de mijlpalen in het laatste kwartaal 2025 binnen de uitvoering van het lokaal plan. Voor het gehele jaarverslag 2025 kan RIB GALA 2025 worden geraadpleegd.

Kansrijke Start
In september 2025 is de zorgpadentool vanuit Pharos gelanceerd. De tool is bedoeld voor professionals in het sociaal en medisch domein met als doel dat er eerder en sneller naar elkaar kan worden doorverwezen indien dit nodig is bij een (kwetsbaar) gezin. Ook zijn er interviews onder de doelgroep afgenomen en is het huidige interventieaanbod in kaart gebracht. Het aanbod is uitgebreid met de erkende interventie Centering Ouderschap.

Kind naar Gezonder Gewicht (KnGG)
Zowel regionaal als lokaal zijn we aangesloten bij de ketenaanpak KnGG. Er is een plan van aanpak opgesteld op basis van een gezamenlijke visie en er is een sociale kaart vastgesteld met relevante samenwerkingspartners

binnen de keten. Het plan is erop gericht om passende zorg en ondersteuning te bieden aan kinderen met overgewicht en obesitas, en hun gezinnen. Ook zijn eind 2025 de centrale zorgverleners van start gegaan. Dit is een vereiste binnen de ketenaanpak.

Om gezond eten structureel onderdeel te laten maken binnen het beleid van kinderopvanglocaties en gastouders konden alle locaties in onze gemeente deelnemen aan een e-learning over voedseleducatie. De e-learning bevat niet alleen kennis, maar ook praktische tools die direct toepasbaar zijn in de dagelijkse praktijk. Daarmee is de verbinding tussen het sociaal en medisch domein verder versterkt en is een basis gelegd voor vroegtijdiger signaleren en beter doorverwijzen.

Welzijn op Recept

Met aanvullende regionale middelen (SPUK IZA) zijn in het laatste kwartaal het aantal huisartsenpraktijken dat gebruikt maakt van Welzijn op Recept verdubbeld van 3 naar 6 praktijken. Dit betekent wel dat nog niet alle huisartspraktijken zijn aangesloten. De uitbreiding markeert een belangrijke stap, maar laat ook zien dat verdere opschaling nodig blijft om deze werkwijze breder te verankeren.

Eén tegen eenzaamheid

In september heeft de eerste netwerkbijeenkomst in de Week tegen eenzaamheid plaatsgevonden. Er waren ruim 60 deelnemers aanwezig in een heel gevarieerde samenstelling; formele en informele organisaties en individuele inwoners.
Dit onderschrijft de breed gedragen aandacht voor dit thema. De kerngroep met vertegenwoordigers van het lokaal netwerk heeft naast de organisatie van deze bijeenkomst ook de laatste hand gelegd aan een actieplan tegen eenzaamheid, dat in 2026 wordt aangeboden.
Hiermee is in 2025 niet alleen aandacht gevraagd voor het thema, maar ook verder gebouwd aan een lokaal netwerk en een structurelere aanpak.

Mentale gezondheid

Na ‘Laat het licht aan’ is op initiatief van 2 basisscholen de voorstelling Pesten doet Pijn op 9 basisscholen uitgerold. Groepen 7 en/of 8 hebben de voorstelling te zien gekregen. Daarnaast zijn er verschillende ouderavonden georganiseerd. Na afloop stond het jongerenwerk klaar voor begeleiding in de klas of van de leerkracht. De inzet laat zien dat preventie op mentale gezondheid het meest effectief is wanneer onderwijs, ouders en jongerenwerk in samenhang optrekken.

Mantelzorgondersteuning

In opdracht van 7 gemeenten (Altena, Etten-Leur, Geertruidenberg, Halderberge, Moerdijk, Oosterhout, Zundert) heeft Surplus een bewustwordingscampagne ontwikkeld voor de diverse groepen mantelzorgers. Deze campagne ‘Gooi je mantel open, maak je zorgen zichtbaar’ is gelanceerd rondom de dag van de mantelzorg (10 november). Het ontwikkelde materiaal is in een toolkit aan de gemeenten aangeboden.

Op de dag van de mantelzorg is er een lokale activiteit aangeboden aan de geregistreerde mantelzorgers in de gemeente Moerdijk. Rond deze datum is ook gestart met de aanvraag van de mantelzorgwaardering (de Moerdijkse Cadeaubon) 2026. Inmiddels zijn er meer dan 1200 aanvragen ontvangen. Daarmee is zowel de zichtbaarheid van mantelzorgondersteuning als het bereik van mantelzorgers in de gemeente verder vergroot.

Leefomgeving

In 2025 zijn bij speelvoorzieningen in de gemeente 50 bomen geplant. Daarmee is vanuit vergroening bijgedragen aan een gezondere en aantrekkelijkere leefomgeving.

Sociale benadering Dementie

In 2025 is deze aanpak beschikbaar gekomen in onze gehele gemeente. De Sociale Benadering Dementie (SBD) kijkt naar de persoon achter de ziekte en niet alleen naar de symptomen van de ziekte zelf. Deze benadering gaat over het verbeteren van de kwaliteit van leven door de sociale omgeving en netwerken van mensen met dementie te ondersteunen en te versterken. Voor het borgen van deze aanpak zijn in de toekomst wellicht gemeentelijke middelen nodig. De implementatie in 2025 laat zien dat deze benadering inhoudelijk waardevol is, maar dat voor structurele borging nog keuzes nodig kunnen zijn.

Ambitie voor de sociale basis

De in januari 2025 vastgestelde ambitie voor de sociale basis is in 2025 verder in uitvoering gebracht langs de lijnen Samendoen, Samen redzaam en Samenspraak. Daarmee is gewerkt aan meer samenhang tussen verschillende beleidsterreinen en aan de verbinding tussen bestaande inzet en nieuwe ontwikkelingen.
Eind 2025 is daarnaast gestart met het opstellen van

een monitor, zodat de maatschappelijke impact van activiteiten gericht op versterking van de sociale basis in de komende periode beter zichtbaar en bestuurlijk beter volgbaar wordt.

Valpreventie

In 2025 zijn er verspreid over 6 Vitaliteitsdagen en een losse testochtend in totaal 584 inwoners getest op valrisico en algemene fysieke fitheid. Inwoners kregen in een eindgesprek de resultaten te horen en zijn doorverwezen naar vervolgaanbod. Dit vervolgaanbod was afhankelijk van of inwoners een laag, matig of hoog valrisico hebben. Voorbeelden hiervan zijn valpreventiedagen (theorie en praktijk), erkende valpreventieve beweeginterventies (Otago en Vallen Verleden Tijd) en beweegaanbod (Meer Senioren Actief, Meer Bewegen voor Ouderen, sportaanbieders). Hiermee is niet alleen ingezet op vroegsignalering van valrisico, maar ook op gerichte doorgeleiding naar passend preventief en beweegaanbod.

Sportakkoord

De meeste resultaten zijn behaald op het gebied van de thema's Sport en bewegen voor iedereen en Veilig en Gezond. Zo is er een vierde groep Parkinson Boksen gestart (aanbod in Zevenbergen, Fijnaart en Moerdijk) en na het oprichten van een volwassenenteam rolstoelhandbal op initiatief van inwoners is er gestart met het oprichten van een jeugdteam bij Groene Ster. Daarnaast is er een plan van aanpak door de gemeente en een uitvoeringsprogramma door meer Moerdijk opgesteld om te werken aan sociaal veilige sport. De 4 v's staan centraal: VOG's, Vertrouwenscontactpersoon, Vastgestelde Gedragscode, Vakkundig geschoolde trainers – coaches. In Q4 is gestart met een 0-meting. Ook is er een stimuleringsactie opgezet voor een gezonde sportkantine. Er hebben 9 sportaanbieders meegedaan met de Water en Fruit-actie in samenwerking met lokale teler Roks: 10 weken lang ontvingen deze sportaanbieders 100 stuks fruit en een grote waterkan. Als tegenprestatie heeft er een gesprek plaatsgevonden met een Team Fit-coach over rookvrij beleid en gezonde sportkantines.

De uitvoering van het Sportakkoord laat zien dat sportbeleid steeds nadrukkelijker wordt verbonden met gezondheid, inclusie en preventie.

Brede Regeling Combinatiefuncties

Via de Brede Regeling Combinatiefuncties is in 2025 verder gebouwd aan een samenhangende inzet op sport, cultuur en jongerenwerk.

De subsidie aan Sport en Welzijn Moerdijk (meer Moerdijk) wordt deels bekostigd vanuit de Brede Regeling Combinatiefuncties (rijksregeling). Hieronder worden een aantal nieuwe activiteiten of opvallende resultaten benoemd:

- Sport: Voor inwoners met een beperking zijn er nieuwe activiteiten georganiseerd, zoals een buitenactiviteit voor kinderen met een beperking (Buitengewoon Spelen), een Diabetes Challenge samen met een huisarts in Willemstad en een beweegactiviteit voor de Hoofd-Hals-patiëntenvereniging. Voor jeugd zijn er tijdens het 'meer Zomerprogramma' in de vakantie 85 activiteiten georganiseerd waaraan 841 kinderen en jongeren hebben deelgenomen. Voor de doelgroep 65+ zijn er in het verlengde van het valpreventieproject verschillende inwoners gestart met beweegprogramma's Meer Senioren Actief of met het aanbod van Meer Bewegen voor Ouderen (MBvO). Structureel doen er circa 150 inwoners mee aan MBvO-lessen.
- Cultuur: Binnen het onderwijs zijn de cultuurprogramma's stevig verankerd. Scholen met cultuurcoördinatoren zorgen voor een cultureel educatief programma en ondersteunen leerkrachten op de eigen school. In totaal zijn circa 2.900 basisschoolleerlingen van 18 scholen bereikt via cultuureducatiebegeleiding, 1.769 leerlingen via deelname aan het Kunstmenu en 100 leerlingen van het Markland College via het project Cold Cases.
- Jongerenwerk: Binnen de BRC-regeling richt het jongerenwerk zich op ontmoeting en talentontwikkeling zowel online als op plekken in de kernen. Activiteiten worden gekoppeld aan lastige thema's in het leven van de jongeren en aan talentontwikkeling. Binnen jongerencentrum Tune is het inloopaanbod doorontwikkeld en was de Kookkliek actief. Een opvallende activiteit was de jaarlijkse Halloweentocht, die uitgroeide tot een grootschalige wijkactiviteit met veel betrokkenheid vanuit inwoners. De tocht bracht jong en oud samen en versterkte de saamhorigheid binnen de kernen.

Daarmee draagt deze regeling niet alleen bij aan deelname en talentontwikkeling, maar ook aan ontmoeting, preventie en sociale samenhang in de kernen.

Sportconvenant

Het college heeft de intentie uitgesproken om de provinciale samenwerking op het gebied van sportstimulering verder te versterken, ter aanvulling op lokaal beleid. Inhoudelijke en financiële afspraken moeten nog worden uitgewerkt. De bestuurlijke intentie is daarmee uitgesproken, maar nadere concretisering volgt in de komende periode.

Muziekeducatie

Als onderdeel van de Cultuur- en Erfgoednota is in 2025 gewerkt aan de evaluatie en herziening van de regeling muziekeducatie. De verdere besluitvorming hierover heeft in 2026 plaatsgevonden.

Rookvrije Generatie

De gemeente Moerdijk is aangesloten bij de landelijke aanpak van de Rookvrije Generatie. In dit kader zijn diverse initiatieven en campagnes ondersteund. Zo is deelgenomen aan de campagne Rookvrije bushaltes en zijn bij alle gemeentelijke bushaltes rookvrijtegels geplaatst als signaalfunctie. Ook bij de ingang van het vernieuwde gemeentehuis is een rookvrijtegel aangebracht. Hiermee is ook in de openbare ruimte en rond gemeentelijke voorzieningen verder invulling gegeven aan de ambitie van een rookvrije generatie.

Opgroeien in een Kansrijke Omgeving (OKO)

In juni is een projectleider gestart voor de implementatie van het vierjarige OKO-programma, ondersteund door het Trimbos-Instituut. Er is een actief kernteam ingericht met interne en externe partners, waaronder beleidsadviseurs, gebiedscoördinator, communicatie, GGD en Novadic-Kentron. Binnen het programma is sprake van een vaste cyclus; monitoring, dialoog, beleidsvorming en uitvoering. In 2025 heeft op 9 oktober de startbijeenkomst plaatsgevonden in het Marklandcollege. Met een verscheidenheid aan betrokken partners en ouders hebben we gesproken over het programma en de ambities. In november hebben de klassen 2 en 4 van het middelbaar onderwijs in Zevenbergen de OKO-vragenlijst ingevuld. In de vragenlijst zijn vragen opgenomen die gaan over de 12 beschermende -en risicofactoren. Ook wel de 12 knoppen waaraan we kunnen draaien om de omgeving van jongeren te verbeteren. De uitkomst van deze vragenlijst vormt de basis van de dialoogsessie in 2026.

Daarmee is in 2025 een belangrijke basis gelegd voor een meer data gedreven en gebiedsgerichte preventieve aanpak rond opgroeien en jeugd.

Ontwikkelingen

De ontwikkelingen binnen dit thema laten zien dat preventie en meedoen niet op zichzelf staan, maar nauw samenhangen met onderwijs, gezondheid, mentale weerbaarheid, cultuur, sport en de sociale basis.
In 2025 is daarom niet alleen gewerkt aan concrete interventies, maar ook aan de verdere inrichting van een samenhangender stelsel.

Wet van school naar duurzaam werk

Deze nieuwe wet is in werking getreden op 1 januari 2026, waarmee de doelgroep is verbreed van 12-23 jaar naar 12-27 jaar, mét en zonder startkwalificatie. Ook het doel is uitgebreid: niet alleen voorkomen van VSV, maar ook verbetering van de overgang onderwijs-arbeidsmarkt en behoud van werk. In 2025 zijn in de Doorstroompunt regio West-Brabant voorbereidingen getroffen om de dienstverlening van het RBL West-Brabant hierop aan te passen.

Hiermee wordt de regionale aanpak breder en sluit deze beter aan op de opgave om jongeren niet alleen op school te houden, maar ook duurzaam te begeleiden richting werk en participatie.

SKIP die Trip

Vanaf november is de regio West-Brabant west aangesloten bij de aanpak SKIP die Trip (ook wel SKIP genoemd). SKIP zet zich in om een nieuwe norm te realiseren over drugsgebruik en richt zich op jongeren tussen de 16 en 27 jaar. Onder de vlag van het regioproject SKIP ontwikkelen gemeenten gezamenlijk beleid, interventies en communicatiematerialen.
Deze hebben als doel het niet gebruiken van drugs te versterken en het gebruik minder normaal te maken.
Binnen dit project zal de koppeling worden gezocht met OKO. Daarmee wordt ook op dit thema nadrukkelijk de verbinding gelegd tussen preventie, normstelling en een gezonde leefomgeving voor jongeren.

Sport en cultuur

Subsidieregeling sport, cultuur en jongerenwerk

In 2025 is gestart met de voorbereiding van een subsidieregeling voor sport, cultuur en jongerenwerk. Daarbij wordt ook rekening gehouden met de ontwikkeling van de Stevige Lokale Teams. Besluitvorming is voorzien in 2026.

Uitvoering Cultuur- en Erfgoednota

Binnen de uitvoering van de Cultuur- en Erfgoednota is in 2025 gewerkt aan verdere structurering van regelingen en aan de verbinding tussen cultuur, bereik en voorzieningen.

- Subsidieregelingen kunst, cultuur en erfgoed: Als onderdeel van de Cultuur- en Erfgoednota is bij de Prestaties opgenomen dat we één subsidieregeling Kunst, Cultuur en Erfgoed opstellen, waarin zowel de huidige begrotings- als budgetsubsidies van de culturele- en erfgoedinstellingen worden ondergebracht. De keuze is gemaakt om er 3 separate

regelingen van te maken: Kunst en Cultuur, Culturele podia en Erfgoed. Besluitvorming is voorzien medio 2026.
- Onderzoek Fort Sabina: onderzocht is wat toekomstige gebruiksmogelijkheden en -uitdagingen zijn bij de organisatie van activiteiten op het fort, bijvoorbeeld in de vorm van een openluchtpodium. Een groei van het aantal bezoekers vraagt om aanpassingen aan toegangswegen en vluchtroutes. In 2026 is verdere uitwerking nodig om ambities en mogelijkheden bij elkaar te brengen.
- Nieuwbouw MFC Niervaert: er is rekening gehouden met het kunnen organiseren van grotere culturele voorstellingen. In het plan van eisen is een maximale bezetting van 800 personen opgenomen en er zijn technische eisen gesteld aan de licht- en geluidsinstallatie.

Wet integrale suïcidepreventie

Sinds juni 2024 is de initiatiefwet integrale suïcidepreventie verankerd in de Wet publieke gezondheid. De juridische inwerkingtreding is 1 januari 2026 (wijziging Wpg). Vanuit de regio wordt hierin samengewerkt met alle gemeenten en de GGD West-Brabant. In 2025 is er een plan van aanpak voor een regionaal netwerk opgesteld en in 2026 wordt dit verder uitgewerkt. Hiermee wordt toegewerkt naar een meer samenhangende regionale aanpak op een thema dat nadrukkelijk het sociaal en medisch domein raakt.

GGD 'Samen Sterker'

GGD West-Brabant en GGD Hart voor Brabant verkennen in opdracht van beide besturen hoe zij hun samenwerking kunnen versterken ('Samen Sterker'). Door gezamenlijke inhoudelijke, personele en financiële uitdagingen is intensievere samenwerking wenselijk voor toekomstbestendige publieke gezondheidszorg, om de continuïteit van de huidige dienstverlening te waarborgen. Twee opties worden de komende periode verder uitgewerkt: een herziene samenwerkingsovereenkomst en samenvoeging tot één GGD met district model. Er zijn nog geen definitieve besluiten genomen. Verdere besluitvorming volgt de komende periode. Deze ontwikkeling is van belang voor de bestuurlijke en organisatorische toekomstbestendigheid van de publieke gezondheidszorg in de regio.

Preventie

In 2025 is een start gemaakt met het vullen van de preventiematrix vanuit het Nederlands Centrum Jeugdgezondheid (NCJ). Deze matrix helpt om activiteiten en interventies binnen de gemeente overzichtelijk in beeld te brengen en maakt tegelijkertijd zichtbaar op welke onderwerpen nog aanvullend aanbod of versterking nodig is. In de komende periode wordt hier verder aan gewerkt om toe te groeien naar een zo dekkend mogelijk preventief aanbod.

Ook wordt er onderzocht hoe er beter kan worden doorverwezen naar het beschikbare aanbod van activiteiten en interventies door zowel interne als externe samenwerkingspartners. Een gedeelde agenda met een duidelijk overzicht van activiteiten en interventies én een centraal aanspreekpunt behoort tot deze mogelijkheden. Daarmee wordt gewerkt aan betere vindbaarheid, betere doorverwijzing en meer samenhang in het preventieve voorveld.

Kinderopvang en onderwijs

Ook binnen onderwijs en kinderopvang is in 2025 verder gewerkt aan meer samenhang, duidelijke afspraken en een sterkere doorgaande lijn voor kinderen en jongeren. In 2025 is binnen de Lokale Educatieve Agenda (LEA) verder geïnvesteerd in het versterken van de samenwerking met betrokken partners. In afstemming met de kinderopvangorganisaties en de schoolbesturen voor primair en voortgezet onderwijs zijn stappen gezet om de bestaande overlegstructuur te herijken en de gezamenlijke doelen binnen de LEA voor Moerdijk verder te concretiseren. Er zijn leidende principes opgesteld die de samenwerking richting geven en bijdragen aan meer samenhang en duidelijkheid tussen de partners. Het creëren van draagvlak en onderlinge verbinding vormde daarbij een centraal uitgangspunt.

De verduidelijkte doelen zijn uitgewerkt in een uitvoeringsagenda, waarin de beoogde resultaten helder zijn omschreven. De betrokken professionals leveren vanuit hun eigen expertise voorstellen voor acties en plannen die bijdragen aan het realiseren van deze resultaten. Daarmee is de LEA verder doorontwikkeld van overlegstructuur naar een meer gezamenlijke en resultaatgerichte aanpak.

Daarnaast is in 2025 een aanvullende stap gezet op het gebied van voor- en vroegschoolse educatie (VVE). Om de kwaliteit en samenhang binnen de VVE-keten

te versterken, is een VVE-werkgroep opgericht met vertegenwoordigers van de kinderopvang, het consultatiebureau, het primair onderwijs en de gemeente. Binnen deze werkgroep wordt gestuurd op resultaatafspraken die bijdragen aan een doorgaande ontwikkellijn voor peuters en kleuters met een educatieve ondersteuningsbehoefte. Hierbij worden afspraken gemaakt over onder andere uniforme werkwijzen, de kwaliteit van het aanbod en de overdracht tussen voorschool en vroegschool.
Hiermee wordt gewerkt aan meer kwaliteit, meer uniformiteit en een sterkere doorgaande ontwikkellijn voor jonge kinderen die extra ondersteuning nodig hebben.

Op het gebied van toezicht en handhaving kinderopvang is in 2025 gestart met de ontwikkeling van regionaal handhavingsbeleid. Dit beleid wordt in samenwerking met GGD West-Brabant en de VNG opgesteld en moet leiden tot een eenduidige en herkenbare werkwijze binnen de regio. Door deze uniformering wordt het voor gemeenten en toezichthouders beter uitvoerbaar en efficiënter om te handhaven. Voor houders biedt het nieuwe beleid bovendien meer duidelijkheid over de geldende regels en verwachtingen, waardoor zij beter weten waar zij aan toe zijn.
Dit draagt bij aan een eenduidiger uitvoeringskader en aan meer duidelijkheid voor zowel toezichthouders als houders.

Effecten

De eerste effecten van de ingezette koers worden op verschillende onderdelen zichtbaar. Zo is het percentage nieuwe voortijdig schoolverlaters gedaald van 1,77% in schooljaar 2022–2023 naar 1,61% in schooljaar 2023–2024. Daarmee is een positieve ontwikkeling zichtbaar op een belangrijk onderdeel van preventie en ontwikkelkansen van jongeren.

Ook op andere onderdelen zijn in 2025 de voorwaarden versterkt om op langere termijn beter te kunnen sturen. Voorbeelden daarvan zijn de uitbreiding van Welzijn op Recept, de inzet op Kansrijke Start, Kind naar Gezonder Gewicht, valpreventie, mantelzorgondersteuning en de verdere uitvoering van de ambitie voor de sociale basis. Daarnaast is met de start van Opgroeien in een Kansrijke Omgeving een belangrijke basis gelegd voor een meer gebiedsgerichte en data gedreven preventieve aanpak.

Tegelijkertijd geldt dat veel van deze ontwikkelingen tijd vragen voordat zij volledig zichtbaar worden in maatschappelijke effecten of in een afname van zwaardere ondersteuningsvragen. Juist daarom is het van belang om de inhoudelijke ontwikkeling, de samenwerking met partners en de bestuurlijke borging in samenhang voort te zetten.

Risico’s

In 2025 is de beweging naar voren verder versterkt, met nadruk op eerder signaleren en het vergroten van het aanbod van vrij toegankelijke, lichte en collectieve ondersteuningsvormen. Deze beweging is inhoudelijk kansrijk, maar vraagt ook om voldoende capaciteit, goede samenwerking tussen partners en een sterke aansluiting op de sociale basis in kernen en wijken.

Een belangrijk risico is dat veel preventieve programma’s en ketenaanpakken in belangrijke mate afhankelijk zijn van tijdelijke middelen. Wanneer budgetten voor bijvoorbeeld IZA of GALA onder druk komen te staan, kan dat gevolgen hebben voor de continuïteit van ingezette programma’s en voor de mogelijkheid om preventieve inzet structureel te borgen.

Daarnaast vraagt deze beweging om blijvende samenhang tussen beleid, uitvoering en maatschappelijke partners. Wanneer die samenhang onvoldoende tot stand komt, bestaat het risico dat signalen te laat worden opgepakt en alsnog een groter beroep op zwaardere ondersteuning ontstaat.

Prestaties

	2025	2026	2027	2028
Leefgebied Onderwijs				
• De governance van het RBL West-Brabant is herijkt				
• Er is een nieuw regionaal programma VSV 2025-2029 vastgesteld				
• Via uitvoering van de Lokaal Educatieve Agenda (LEA) is de samenwerking met onderwijs en betrokken partners versterkt. Via verbreding van de doelgroep definitie is eerder een aanbod voor het bestrijden en voorkomen van onderwijsachterstanden beschikbaar gekomen				
Leefgebied Sociale participatie				
• Er is een subsidieregeling Kunst, Cultuur en Erfgoed opgesteld waarin zowel de huidige begrotings- als budgetsubsidies van de culturele- en erfgoedinstellingen in onze gemeente zijn ondergebracht				
Leefgebied Gezondheid				
• Uitvoering Plan van aanpak GALA 2024-2026:				
- Er is een subsidieregeling voor sport, cultuur en jongerenwerk opgesteld				
- Welzijn op Recept is naar meerdere huisartsenpraktijken uitgerold				
- Een aanpak gericht op een gecombineerde leefstijlinterventie voor volwassenen is vastgesteld				
- Uitvoering geven aan de visie sociale basis die in 2024 is vastgesteld met daarin onder andere aandacht voor de ondersteuning van vrijwilligers en mantelzorgers en bestrijding van eenzaamheid				
• Het aanbestedingstraject Jeugd Gezondheidszorg 0-4 jaar is afgerond, zodat er een nieuwe overeenkomst is vastgesteld vanaf 2026				
Leefgebied Opvoeden en Opgroeien				
• Het vierjarig implementatietraject Opgroeien in een Kansrijke Omgeving (OKO) is gestart				
Leefgebied Financiële ondersteuning				
• Er is geïnvesteerd in voorlichting aan jongeren op school over het belang van een gezonde financiële situatie				
• Er is geïnvesteerd in ondersteuning aan ondernemers				
• Er is geïnvesteerd in voorlichting over de inkomensondersteunende mogelijkheden bij de doelgroepen				

Thema Lichte ondersteuning waar mogelijk

Strategisch doel

- In 2025 is binnen dit thema verder gewerkt aan de beweging naar voren: eerder signaleren, lichte ondersteuning dichter bij huis organiseren en specialistische hulp gerichter inzetten waar dat nodig is. Deze beweging vraagt om een goede verbinding tussen jeugd, onderwijs, kinderopvang, welzijn en andere lokale partners. Daarmee is dit thema ook nauw verbonden met de bredere ontwikkeling naar een meer integrale en herkenbare toegang binnen het sociaal domein.

Mijlpalen

In 2025 zijn binnen dit thema op meerdere onderdelen stappen gezet om ondersteuning eerder, toegankelijker en meer in samenhang beschikbaar te maken. Met het Koersplan Jeugd 2026 is inhoudelijke richting aangebracht in de verdere ontwikkeling van de jeugdhulp en in de beweging naar meer ondersteuning aan de voorkant.
Daarnaast is gewerkt aan de verbinding tussen onderwijs en zorg, onder meer via het onderzoek naar een onderwijs-zorgarrangement op SBO Het Palet. Ook zijn processen rond kind-regelingen zoals SMI en VVE herijkt, zodat deze voor inwoners duidelijker en voor de gemeente beter uitvoerbaar worden.
Met de vaststelling van het regionale plan Basisvaardigheden is bovendien een basis gelegd voor verdere lokale uitwerking in 2026. Daarmee zijn in 2025 belangrijke bouwstenen versterkt voor vroegsignalering, ontwikkelkansen en lichte ondersteuning dichtbij inwoners.

Ontwikkelingen

De ontwikkelingen binnen dit thema laten zien dat lichte ondersteuning alleen effectief is wanneer signalering, toegang, opvoedondersteuning, onderwijs en voorliggende voorzieningen goed op elkaar aansluiten. In 2025 is daarom niet alleen gewerkt aan afzonderlijke maatregelen, maar juist ook aan de onderlinge samenhang tussen beleid, uitvoering en lokale partners.

Koersplan Jeugd 2026

Om samen vooruit te komen zijn heldere kaders en richtlijnen nodig. Deze zijn uitgewerkt in het Koersplan Jeugd 2026. Daarmee is meer richting aangebracht in wat we binnen de jeugdhulp willen bereiken, welke uitgangspunten leidend zijn en hoe we de beweging naar eerder en passender ondersteunen verder vormgeven. Hiermee is inhoudelijke richting aangebracht in een thema dat direct raakt aan tijdige ondersteuning en beheersbaarheid van de jeugdhulp.

Ambulante hulp

Onze jeugdprofessionals zijn opgeleid en gekwalificeerd om zelf jeugdhulp te verlenen. In de voorbije periode werden echter veel hulpvragen doorgeleid naar specialistische, niet vrij toegankelijke jeugdhulp. In 2025 is daarom verder gewerkt aan de beweging naar voren, waarbij jeugdprofessionals weer een groter deel van de ambulante ondersteuning zelf verlenen. Dit is een concreet voorbeeld van hoe lichte ondersteuning waar mogelijk in de praktijk verder vorm krijgt.

In 2025 is onderzocht wat de wensen en mogelijkheden zijn voor een collectief onderwijs-zorgarrangement op SBO Het Palet. Met een dergelijk arrangement willen we de kwetsbaarheid van kinderen verkleinen en tegelijkertijd de handelingskracht van kinderen, leerkrachten en het schoolteam versterken. De inzet is erop gericht dat kinderen zo zelfstandig mogelijk onderwijs kunnen volgen en dat schoolteams beter kunnen omgaan met de problematiek van leerlingen.

Doordat een zorgprofessional structureel aanwezig is, ontstaat ruimte om ook leerlingen uit andere klassen laagdrempelig te ondersteunen of expertise te bieden aan leerkrachten. Op termijn is het doel dat de inzet kan afnemen doordat kinderen zelfredzamer worden en de ondersteuning in de school duurzamer wordt verankerd. Voor een deel van de kinderen geldt echter dat de problematiek structureel en blijvend is. Voor hen blijft inzet van jeugdhulp noodzakelijk. Hiermee wordt zichtbaar hoe onderwijs en ondersteuning dichter bij elkaar kunnen worden georganiseerd.

Sommige problematiek is echter structureel en onoplosbaar. De inzet van jeugdhulp is voor die kinderen dan ook structureel van aard.

Het beleid en het uitvoeringsproces van de kindregelingen Sociaal Medische Indicatie (SMI) en Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE) worden herzien.

In het vernieuwde proces worden bijdragen voor SMI rechtstreeks uitbetaald aan de aanbieder in plaats van aan inwoners. Daarmee worden de regelingen voor inwoners duidelijker, voor de gemeente beter uitvoerbaar en worden financiële risico's voor zowel gemeente als kinderopvangaanbieders verminderd. Daarmee wordt niet alleen de uitvoering verbeterd, maar ook de duidelijkheid voor inwoners vergroot.

Plan Basisvaardigheden (voorheen Laaggeletterdheid)
De oplevering van het Regionale plan Basisvaardigheden is vertraagd en in december 2025 vastgesteld door centrumgemeente Breda. De uitwerking in een lokaal plan is daarmee doorgeschoven naar 2026. Wel is hiermee een belangrijke basis gelegd om de verbinding tussen onderwijs, zelfredzaamheid en participatie verder uit te werken.

Effecten

In 2025 zijn binnen dit thema stappen gezet om ondersteuning eerder, toegankelijker en meer in samenhang beschikbaar te maken. Met het Koersplan Jeugd 2026 is meer richting aangebracht in de inhoudelijke ontwikkeling van de jeugdhulp en in de beweging naar meer ondersteuning aan de voorkant.

Ook in de verbinding met onderwijs en kinderopvang zijn stappen gezet. Zo is onderzocht wat de mogelijkheden zijn voor een onderwijs-zorgarrangement op SBO Het Palet en is gewerkt aan verbetering van processen rond SMI en VVE. Daarmee worden signalen eerder zichtbaar en kan ondersteuning sneller en passender worden georganiseerd.

De effecten van deze beweging zijn in 2025 vooral zichtbaar in een sterkere samenwerking, een duidelijkere ontwikkelrichting en betere randvoorwaarden voor lichte ondersteuning. Tegelijkertijd vraagt de verdere doorvertaling naar structurele werkwijzen, uitvoerbaarheid en meetbare maatschappelijke effecten nog verdere uitwerking in 2026. Juist op deze thema's geldt dat inhoudelijke ontwikkeling, samenwerking en organisatorische borging hand in hand moeten gaan.

Risico's

De beweging naar lichte ondersteuning waar mogelijk vraagt om voldoende capaciteit, passende expertise en duidelijke werkafspraken tussen betrokken partners. Wanneer deze randvoorwaarden onvoldoende op orde zijn, bestaat het risico dat lichte ondersteuning niet tijdig of niet passend wordt ingezet en alsnog een groter beroep op specialistische hulp ontstaat.

Daarnaast is het van belang dat deze beweging goed wordt ondersteund met heldere sturing, informatie en monitoring. Zonder voldoende inzicht in doorlooptijden, gebruik van voorzieningen en effecten van de inzet wordt het lastig om tijdig bij te sturen en bestuurlijk voorspelbaar te blijven.

Ook vraagt deze ontwikkeling om blijvende samenhang tussen jeugd, onderwijs, kinderopvang, welzijn en andere lokale partners. Als die samenhang onvoldoende tot stand komt, blijven kansen liggen om eerder en dichter bij huis passende ondersteuning te organiseren.

Prestaties

	2025	2026	2027	2028
Leefgebied Opvoeden en opgroeien				
• Het CJG is aangesloten op het zorgdomein van de huisartsen om verwijzing naar CJG te vereenvoudigen				
• De doorlooptijd van aanmelding tot intake bij CJG is teruggebracht naar 6-8 weken				
• De uitgangspunten normaliseren en normeren, waaronder het begrenzen van verwachtingen over wat jeugdhulp kan oplossen en het versterken van eigen verantwoordelijkheid, zijn toegepast in het dagelijks werk.				
• Acties uit Aanpak Jeugd (in samenhang met regionale aanpak 'Grip op verandering') zijn geïmplementeerd binnen het sociaal domein/CJG				
Leefgebied Onderwijs				
• Op basis van het Regionale plan Basisvaardigheden is de lokale uitwerking voorbereid; verdere uitwerking volgt in 2026.				
Leefgebied Sociale participatie				
• Via de uitwerking van de visie op de sociale basis is meer samenhang ontstaan tussen verschillende ontmoetingsmogelijkheden, waardoor ontmoeting gerichter kan worden ingezet voor onder andere kwetsbare groepen.				

Thema Gespecialiseerde, individuele hulp waar nodig

Strategisch doel

- Stevige lokale teams met voldoende kennis en expertise, en in goede verbinding met huisartsen, specialistische zorg en andere lokale voorzieningen, verlenen toegang tot jeugdhulp en bieden waar nodig zelf lichte ondersteuning en hulp, gericht op het versterken van het gewone leven en de veerkracht van gezinnen en jongeren.
- Kinderen en volwassenen krijgen passende hulp en ondersteuning, zodat een duurzaam veilige thuissituatie ontstaat en er geen inwoners tussen wal en schip vallen. Ze voelen zich beter gezien en gehoord, waardoor er minder juridische maatregelen nodig zijn.
- Jongeren en hun ouders hebben regie over hun eigen leven en lossen zoveel mogelijk zelf en samen met hun netwerk op.
- We verzachten waar mogelijk de negatieve effecten van armoede en werken waar mogelijk aan verbetering van de inkomenspositie. Inwoners met schulden zijn zo snel mogelijk schuldenvrij.

Binnen dit thema is in 2025 gewerkt aan betere samenwerking, betere triage en meer passende ondersteuning voor inwoners met complexe of meervoudige problematiek. Daarbij gaat het om vraagstukken op het snijvlak van jeugd, Wmo, veiligheid, bestaanszekerheid, wonen en zorgcontinuïteit. Juist hier blijkt dat goede ondersteuning vraagt om samenhang tussen inhoud, uitvoering, financiën en governance.

Mijlpalen

De mijlpalen binnen dit thema laten zien dat in 2025 zowel lokaal als regionaal is gewerkt aan een sterker stelsel voor passende ondersteuning, met meer samenhang tussen preventie, toegang, specialistische hulp en veiligheid.

In 2025 is een samenwerkingsovereenkomst Levensloopaanpak in het district Markiezaten aangegaan. Daarmee zijn de samenwerkingsafspraken voor Levensloop-cliënten regionaal afgestemd.
Hiermee is de regionale basis versterkt voor ondersteuning aan inwoners met complexe en langdurige problematiek

Er is een uitbreiding van de capaciteit voor de aanpak Mensenhandel door Zorg- en Veiligheidshuis de Markiezaten. Daarmee is de uitvoeringskracht versterkt op een thema waar zorg, veiligheid en kwetsbaarheid direct samenkomen.

De brede Adviesraad Sociaal Domein is in oprichting. Er zijn nieuwe leden geworven en de advisering wordt uitgebreid naar Jeugd en Participatie. Hiermee wordt de betrokkenheid van inwoners en ervaringsperspectieven breder verankerd binnen het sociaal domein.

Ten behoeve van een betere overdracht tussen Veilig Thuis, CJG en maatschappelijk werk is een integrale werkwijze ingericht, waarin CJG en maatschappelijk werk de door Veilig Thuis doorgestuurde casuïstiek gezamenlijk beoordelen en aan de juiste partij toedelen voor passende ondersteuning. Daarmee wordt niet alleen de samenwerking ook de snelheid juiste opvolging vergroot.

Scheidingsproblematiek

Binnen de jeugdregio WBW (D9) is afgesproken dat er een dekkend preventief aanbod beschikbaar is voor complexe scheidingen. Voor Moerdijk is dit uitgebreid met de erkende interventie Kinderen in een Scheiding (KIES), uitgevoerd door Thuiszorg West-Brabant. Hiermee ontstaat er een dekkend preventief aanbod voor de verschillende doelgroepen.
Hierdoor is de verbinding versterkt tussen regionale afspraken en lokaal passend aanbod voor gezinnen in kwetsbare scheidingssituaties.

Schuldhulpverlening

Het beleidsplan Schuldhulpverlening 2021–2025 is eind 2025 geëvalueerd. De evaluatie laat zien dat op onderdelen verbeteringen zijn gerealiseerd. Zo hebben meer inwoners zich gemeld voor een intake en is de verbeterde schuldhulpverlening aan ondernemers een vast onderdeel van het aanbod geworden. Tegelijkertijd laat de evaluatie ook zien dat het bereiken van inwoners met financiële zorgen nog versterking vraagt. De geleerde lessen, in combinatie met landelijke ontwikkelingen, vormen input voor het nieuwe beleidsplan 2026–2030. Hiermee wordt verder gebouwd aan een aanpak waarin bestaanszekerheid, vroegsignalering en passende ondersteuning meer in samenhang worden benaderd.

Armoede

Op het terrein van bestaanszekerheid zijn in 2025 veel inwoners ondersteund. Voor kinderen zijn specifieke belemmeringen voor deelname aan binnen- en buitenschoolse activiteiten weggenomen. Via het Jeugdeducatiefonds zijn, in samenwerking met vier basisscholen, ruim 104 aanvragen toegekend, waarmee 4.956 kinderen zijn bereikt. In individuele gevallen betrof dit directe materiële ondersteuning.

In het vierde kwartaal van 2025 is daarnaast samen met de De6-gemeenten een campagne uitgevoerd om meer inwoners via de online “ VoorzieningenWijzer” gebruik te laten maken van minimaregelingen. In 2026 wordt bezien welk effect deze inzet heeft gehad. Dit laat zien dat vraagstukken rond armoede en meedoen direct raken aan ontwikkelkansen, participatie en het voorkomen van zwaardere problematiek.

Resultaten inzet op reablement in 2025

In 2025 zijn 33 inwoners die zich hebben gemeld bij het Wmo-loket (om in aanmerking te komen voor een maatwerkvoorziening huishoudelijke ondersteuning of die een hercontrole op de indicatie kregen) na het keukentafelgesprek doorgeleid naar de ergotherapeut. Hoewel een groep nog in het reablementtraject zit (21%) is al te melden dat slechts 3 inwoners daarna een aanvraag hebben ingediend voor een maatwerkvoorziening huishoudelijke ondersteuning. Bij 11 inwoners was de huishoudelijke ondersteuning na het traject niet nodig en 10 inwoners zijn voldoende ondersteund met huishoudelijke ondersteuning light.

De inzet op reablement verhoogt aantoonbaar de zelfredzaamheid van inwoners en laat zien dat gerichte ondersteuning aan de voorkant ook bijdraagt aan de beheersbaarheid van ondersteuning.

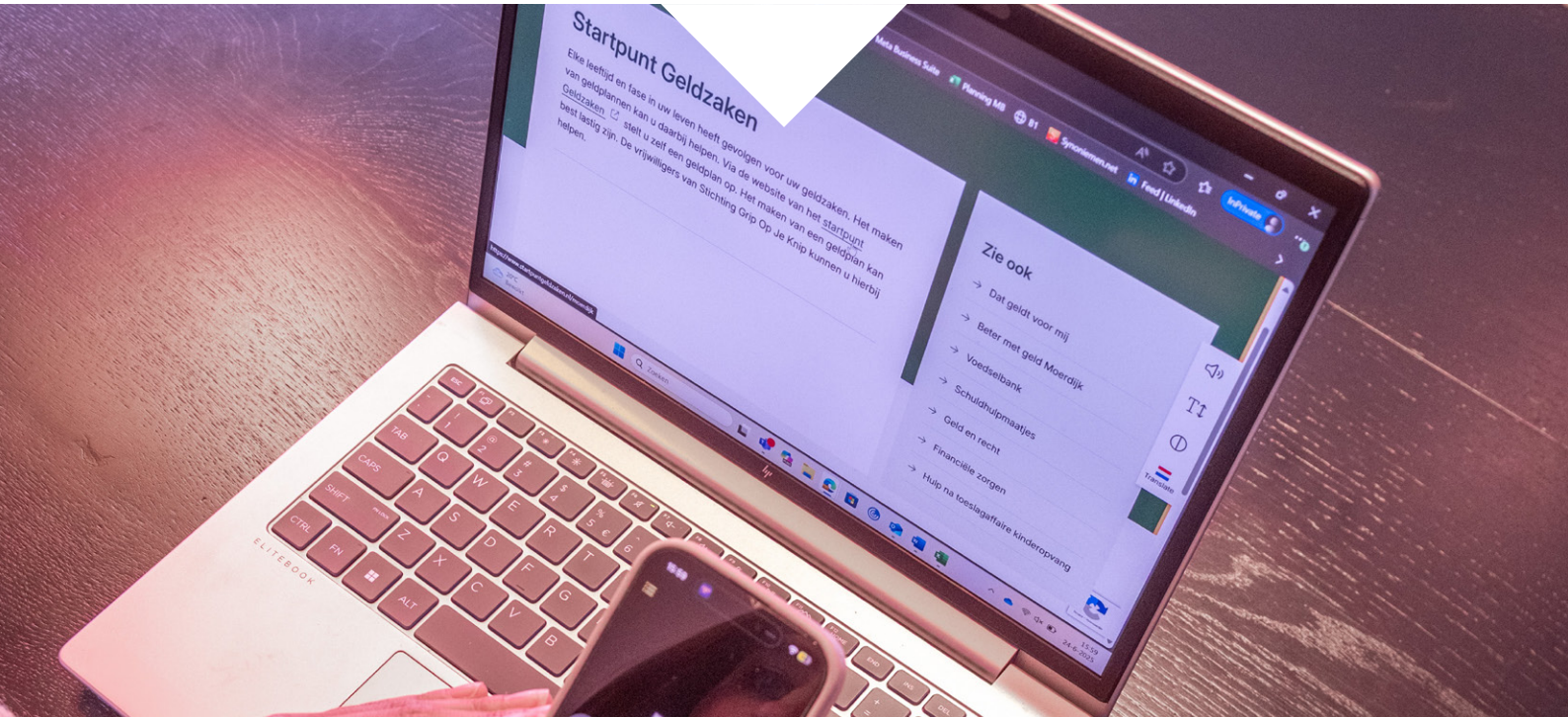
Ontwikkelingen

De ontwikkelingen binnen dit thema laten zien dat passende specialistische hulp niet los kan worden gezien van de bredere ontwikkeling binnen het sociaal domein. In 2025 is daarom niet alleen gewerkt aan afzonderlijke dossiers, maar ook aan betere samenhang tussen lokale ondersteuning, regionale samenwerking, specialistische jeugdhulp, Wmo, veiligheid en de ontwikkeling van integrale toegang.

Thuiszitterspact: met de stakeholders van PO en VO (lokaal en regionaal) worden procesafspraken herzien en bestendigd om de groeiende problematiek van thuiszitters beter in beeld te krijgen, te voorkomen en op te lossen.

In 2025 is verder gewerkt aan het verbeteren van de aansluiting tussen lokale ondersteuning, specialistische hulp en regionale samenwerking. Daarbij is ingezet op betere overdracht, helderdere rolverdeling en een sterkere verbinding tussen preventie, lichte ondersteuning en specialistische inzet.

Ook regionaal zijn belangrijke stappen gezet. Zo is de Regiovisie Jeugd 2026–2031 vastgesteld, is gewerkt aan de Gemeenschappelijke Regeling Jeugd per 1 januari 2027 en aan de tijdelijke inkoopopdracht

voor toegangsprofessionals jeugd vanaf 2027. Deze ontwikkelingen vragen lokaal om een heldere positionering en goede aansluiting op de eigen koers.

Voor Moerdijk hangt dit direct samen met de verdere ontwikkeling van integrale toegang en Stevige Lokale Teams. Deze ontwikkelrichting is nadrukkelijk breder dan alleen jeugd en raakt ook Wmo, schuldhulpverlening, welzijn, gezondheid, veiligheid en de verbinding met onderwijs en wijkgericht werken.

Eind 2026 loopt het huidige contract voor de jeugdprofessionals bij Spring af. De negen gemeenten hebben in 2023 besloten gebruik te maken van de mogelijkheid om het contract nogmaals met twee jaar te verlengen. Daarmee is tijd en ruimte gecreëerd om de gemeenten zorgvuldig voor te bereiden op de aanbesteding van de toegangsprofessional Jeugd vanaf 2030.

De tijdelijke inkoopopdracht voor de toegangsprofessional is gezamenlijk opgesteld door de negen gemeenten. Vanaf het begin van dit traject hebben beleidsadviseurs en lokale aanstuurders gezamenlijk opgetrokken om te komen tot een vernieuwde visie, opdracht en profiel van de jeugdprofessional, passend bij de huidige ontwikkelingen, waaronder de beweging naar Stevige Lokale Teams. Ook is ruimte gecreëerd om ervaren knelpunten expliciet mee te nemen in de verdere uitwerking richting de toegangsprofessional Jeugd 2027. Hiermee wordt regionaal voorgesorteerd op een toegang die beter aansluit bij de lokale ontwikkelrichting en de veranderende opgave binnen de jeugdhulp.

Regiovisie Jeugd 2026-2031

Eind 2025 is de nieuwe Regiovisie Jeugd vastgesteld. De Regiovisie Jeugd West-Brabant West 2026–2031 legt de gezamenlijke koers vast van de negen gemeenten in onze jeugdhulpregio. De visie geeft richting aan hoe we de jeugdhulp de komende jaren willen organiseren: dichtbij gezinnen, met aandacht voor preventie, samenwerking met onderwijs en een sterk netwerk rond jeugdigen. Met de nieuwe Regiovisie borduren we voort op het huidige jeugdstelsel en de manier van samenwerken.

In 2026 wordt een meerjaren-uitvoeringsagenda opgesteld voor de concrete vertaling van de Regiovisie. Hiermee wordt focus aangebracht in de verschillende thema's en uitdagingen. Voor Moerdijk is het van belang dat deze regionale koers goed aansluit op de lokale ontwikkeling van integrale toegang en Stevige Lokale Teams.

GR Jeugd

In 2025 is een Gemeenschappelijke Regeling ontwikkeld voor de regionale samenwerking jeugd, zoals de wet vanaf 1 januari 2027 verplicht. De regionale samenwerking krijgt nu een stevige juridische basis. Met deze regeling kopen de gemeenten gezamenlijk jeugdzorg in, bewaken zij de kwaliteit en zorgen zij voor continuïteit in de ondersteuning. Daarnaast ontwikkelen de gemeenten samen het regionale beleid waar dat nodig is. De GR sluit aan bij de Regiovisie Jeugd 2026-2031.

Daarmee krijgt de regionale samenwerking een steviger juridisch en bestuurlijk kader, terwijl lokaal de opgave blijft om de aansluiting op de eigen koers goed te organiseren.

Afbouw JZPlus

Het college heeft ingestemd met het plan om in 2026 twee kleinschalige woonvoorzieningen te realiseren binnen de regio WBW vanwege de opdracht van het Rijk voor de af- en ombouw van gesloten jeugdzorg. Hiermee wordt een noodzakelijke stap gezet om de continuïteit van zorg te waarborgen, de afbouw van gesloten jeugdzorg te ondersteunen en een inhoudelijk beter, toekomstbestendig alternatief te bieden voor kwetsbare jeugdigen. Hiermee wordt invulling gegeven aan een landelijke opgave die lokaal en regionaal direct raakt aan continuïteit, kwaliteit en beschikbaarheid van passende hulp.

Stevige Lokale Teams

In 2025 is verder gewerkt aan de inhoudelijke voorbereiding van Stevige Lokale Teams. Voor Moerdijk is dit geen op zichzelf staand project, maar een ontwikkelrichting waarin lokale toegang, vroegsignalering, lichte ondersteuning, samenwerking met partners en versterking van de sociale basis samenkomen. De ontwikkeling sluit aan bij landelijke en regionale bewegingen, waaronder de Hervormingsagenda Jeugd, maar is voor Moerdijk nadrukkelijk breder dan alleen jeugd. In 2026 krijgt deze ontwikkeling verder vorm in de praktijk, in samenhang met lokale partners en andere ontwikkelingen binnen het sociaal domein.

Kostenontwikkeling jeugdhulp

Op basis van de voorlopige cijfers over 2025 zijn de kosten voor jeugdhulp ten opzichte van 2024 met circa

5% gestegen. De komende periode wordt bezien wat deze ontwikkeling betekent voor de ramingen vanaf 2026. Eventuele benodigde aanpassingen voor 2026 worden opgenomen in de 1e bestuursrapportage 2026. Aanpassingen vanaf 2027 worden verwerkt in de kadernota 2027-2030.

De afgelopen jaren is landelijk sprake van aanzienlijke kostenstijgingen binnen de jeugdhulp. Het Rijk compenseert deze tekorten slechts gedeeltelijk. De belangrijkste inhoudelijke ontwikkelingen die ten grondslag liggen aan dit tekort zijn een toename van intensieve zorgtrajecten met een verblijfscomponent, de beweging naar nul gesloten plaatsingen, prijs- en loonstijgingen binnen de niet vrij toegankelijke zorg en indexatie van tarieven.

In 2026 werkt het college verder aan de aanbevelingen uit het Rekenkameronderzoek jeugd zoals die in de raadsvergadering van 29 januari 2026 zijn vastgesteld. Daarbij blijven wij inzetten op tijdige signalering, samenhang tussen inhoud en financiën en bestuurlijke voorspelbaarheid. Dit onderstreept het belang van verdere sturing op tijdige signalering, samenhang tussen inhoud en financiën en bestuurlijke voorspelbaarheid.

Binnen de Wmo is in 2025 verder ingezet op procesregie: opschalen waar nodig, afschalen waar het kan en terugleggen bij eigen kracht, het voorliggend veld of voorliggende wetgeving. Daarnaast wordt regionaal gewerkt aan de doorontwikkeling van het Wmo-toezicht. Naast calamiteitentoezicht wordt daarbij ook gekeken naar uitbreiding richting rechtmatigheid, zodat doelmatige inzet van middelen en kwaliteit beter met elkaar verbonden worden.

Effecten

Binnen dit thema worden de eerste effecten zichtbaar van een meer samenhangende en gerichte aanpak. Zo is de overdracht tussen Veilig Thuis, CJG en maatschappelijk werk verbeterd door een integrale werkwijze, zijn regionale samenwerkingsafspraken gemaakt rond levensloopaanpak, mensenhandel en scheidingsproblematiek en laat de inzet op reablement binnen de Wmo positieve resultaten zien.

In 2025 zijn 33 inwoners na het keukentafelgesprek doorgeleid naar een ergotherapeut. Hoewel een deel van deze trajecten nog loopt, hebben slechts 3 inwoners daarna alsnog een aanvraag gedaan voor een maatwerkvoorziening huishoudelijke ondersteuning. Bij 11 inwoners bleek huishoudelijke ondersteuning na het traject niet nodig en 10 inwoners konden worden geholpen met huishoudelijke ondersteuning light. Dit bevestigt dat gerichte ondersteuning aan de voorkant effect heeft op zelfredzaamheid en op de beheersbaarheid van ondersteuning. Tegelijkertijd blijven de opgaven binnen jeugdhulp en bestaanszekerheid groot. De voorlopige cijfers over 2025 laten zien dat de jeugdhulpkosten ten opzichte van 2024 met circa 5% zijn gestegen. Dat is lager dan in voorgaande jaren, maar nog steeds substantieel. Dit bevestigt dat gerichte ondersteuning aan de voorkant effect heeft op zelfredzaamheid en op de beheersbaarheid van ondersteuning.

Tegelijkertijd blijven de opgaven binnen jeugdhulp en bestaanszekerheid groot. De voorlopige cijfers over 2025 laten zien dat de jeugdhulpkosten ten opzichte van 2024 met circa 5% zijn gestegen. Dat is lager dan in voorgaande jaren, maar nog steeds substantieel. Dit benadrukt het belang van verdere sturing op samenhang tussen inhoud, uitvoering en financiën.

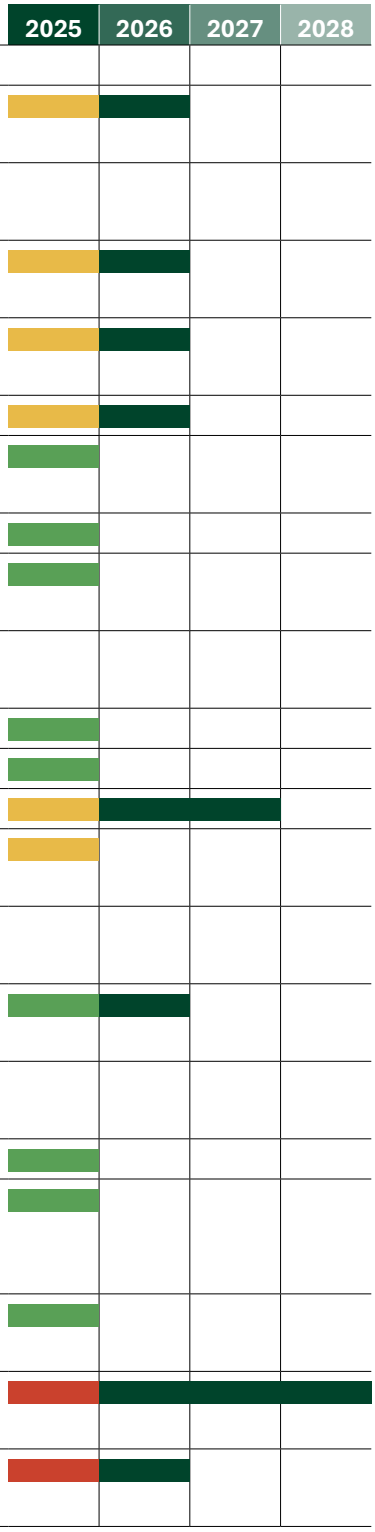
Risico's

Binnen dit thema blijven de opgaven groot. Belangrijke risico's zijn de aanhoudende druk op de jeugdhulpkosten, de toename van complexe problematiek, verschuivingen tussen wettelijke kaders en de afhankelijkheid van samenwerkingspartners in een krappe arbeidsmarkt.

Daarnaast vraagt de verdere ontwikkeling van integrale toegang en Stevige Lokale Teams om duurzame borging in opdracht, organisatie, capaciteit en middelen. De beweging naar eerder, dichterbij en meer integraal ondersteunen is inhoudelijk kansrijk, maar vraagt ook bestuurlijke duidelijkheid, realistische fasering en blijvende samenwerking met interne en externe partners.

De aanpassing van de definitie voor Beschermd Wonen leidt daarnaast tot een verschuiving van zorg naar de Wmo. Dat past inhoudelijk bij de beweging naar lichtere ondersteuning waar mogelijk, maar kan ook extra druk leggen op gemeentelijke uitvoering en voorzieningen. Ook de bestaanszekerheid van inwoners blijft een aandachtspunt. Landelijke ontwikkelingen op het gebied van inkomen, zorg en sociale zekerheid kunnen ertoe leiden dat meer inwoners een beroep doen op gemeentelijke ondersteuning en minimaregelingen.

Prestaties

Leefgebied Algemeen dagelijks leven en huishouden

- Het nieuwe beleidsplan Wmo is vastgesteld en er is een start gemaakt met de uitvoering ervan

Leefgebied Opvoeden en Opgroeien

- De doorstroom binnen het CJG is bevorderd via structurele verbetering van kwaliteit en processen
- Grip op financiën is versterkt door analyse van zorgpaden en verbetering van het prognosemodel.
- Doorlopende zorgpaden 18-/18+ geïmplementeerd
- Het jeugdhulpstelsel van West-Brabant West is geëvalueerd (GRIP op verandering)
- Er is onderzoek gedaan naar optimalisatie aanpak scheidingscasuïstiek
- Er is duidelijkheid over de rol en functieprofiel van de toegangsprofessional (momenteel jeugdprofessional) vanaf 2027

Leefgebied Sociale veiligheid

- Er is een integrale visie op sociale veiligheid opgesteld
- De overdracht tussen Veilig Thuis, CJG en maatschappelijk werk is verbeterd.
- Evaluatie en hernieuwde afspraken over triagering Veilig Thuis
- Het onderdeel bewustwording uit het uitvoeringsplan mensenhandel van district De Markiezaten is samen met Veiligheid opgepakt

Leefgebied Wonen

- De Ethos-telling heeft een realistisch beeld gegeven van de dak- en thuislozen in de gemeente Moerdijk. Er wordt onderzoek gedaan naar een (woon)oplossing

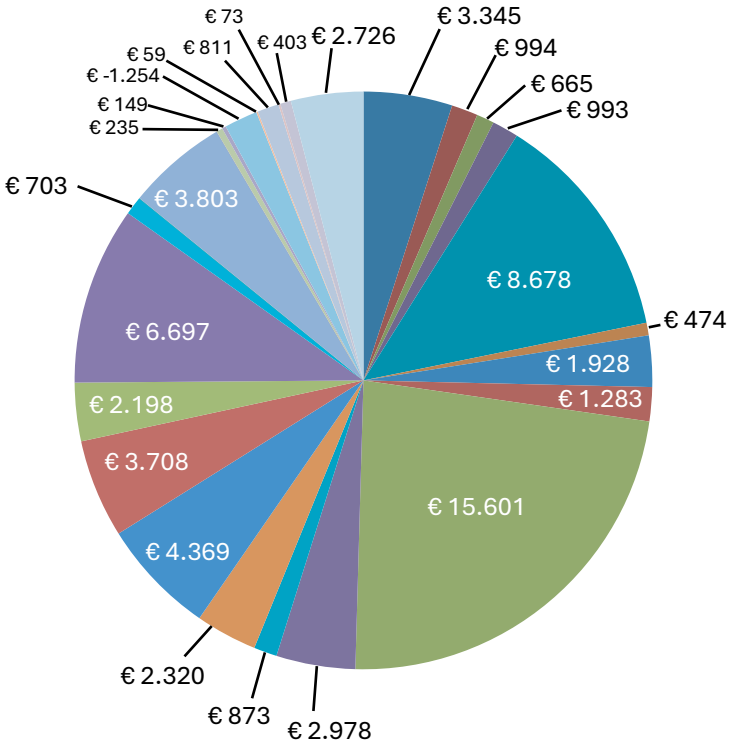
Sociaal domein breed

- De brede Adviesraad Sociaal Domein is verder ingericht en versterkt.
- De doorstroom van specifieke casuïstiek naar passende zorg en/of overgang naar ander wettelijk kader verloopt beter (voorbeeld: Wmo-cliënten waarvoor toeleiding naar de Wet Langdurige zorg van toepassing is)
- De samenwerkingsafspraken voor de Levensloopcliënten zijn regionaal afgestemd
- Voor de ontwikkeling van Stevige Lokale Teams is gewerkt aan een duidelijke opdracht en verdere inhoudelijke voorbereiding.
- De uitgangspunten eigen kracht/eigen verantwoordelijkheid, re-ablement, normeren en normaliseren zijn doorvertaald naar de verschillende leefgebieden

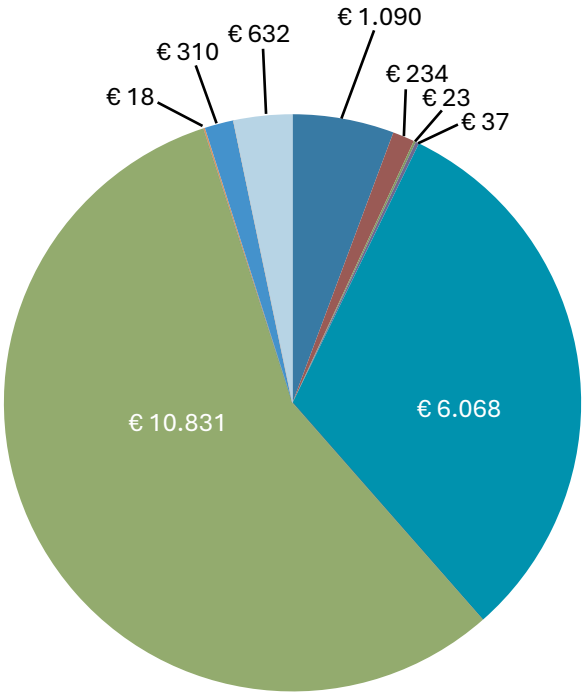
Lasten en baten 2025

bedragen x € 1.000

Lasten € 64.810

Baten € 19.243

- 4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken
- 5.1 Sportbeleid en activering
- 5.3 Cultuurpresentatie, prod., particip.
- 5.6 Media
- 6.1 Samenkracht en burgerparticipatie
- 6.21 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Wmo
- 6.22 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen jeugd
- 6.23 Toegang en eerstelijnsvoorz. integraal
- 6.3 Inkomensregelingen
- 6.4 WSW en beschut werk
- 6.5 Arbeidsparticipatie
- 6.60 Hulpmiddelen en diensten (Wmo)
- 6.711 Huishoudelijke hulp (Wmo)
- 6.712 Begeleiding (Wmo)
- 6.751 Jeugdhulp ambulant lokaal
- 6.752 Jeugdhulp ambulant regionaal
- 6.753 Jeugdhulp ambulant landelijk
- 6.762 Jeugdhulp met verblijf regionaal
- 6.791 PGB Wmo
- 6.792 PGB jeugd
- 6.811 Beschermd wonen (Wmo)
- 6.812 Maatschappelijke- en vrouwenopvang (Wmo)
- 6.821 Jeugdbescherming
- 6.822 Jeugdreclassering
- 6.92 Coördinatie en beleid jeugd
- 7.1 Volksgezondheid

Overzicht taakvelden

Onderdeel (bedragen x € 1.000)	Realisatie 2025 Lasten	Baten	Saldo
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	3.345	-1.090	2.254
5.1 Sportbeleid en activering	994	-234	760
5.3 Cultuurpresentatie, prod., particip.	665	-23	642
5.6 Media	993	-37	956
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	8.678	-6.068	2.610
6.21 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Wmo	474	0	474
6.22 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen jeugd	1.928	0	1.928
6.23 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen integraal	1.283	0	1.283
6.3 Inkomensregelingen	15.601	-10.831	4.770
6.4 WSW en beschut werk	2.978	0	2.978
6.5 Arbeidsparticipatie	873	0	873
6.60 Hulpmiddelen en diensten (Wmo)	2.320	-18	2.302
6.711 Huishoudelijke hulp (Wmo)	4.369	-310	4.059
6.712 Begeleiding (Wmo)	3.708	0	3.708
6.751 Jeugdhulp ambulant lokaal	2.198	0	2.198
6.752 Jeugdhulp ambulant regionaal	6.697	0	6.697
6.753 Jeugdhulp ambulant landelijk	703	0	703
6.761 Jeugdhulp met verblijf lokaal	0	0	0
6.762 Jeugdhulp met verblijf regionaal	3.803	0	3.803
6.763 Jeugdhulp met verblijf landelijk	0	0	0
6.791 PGB Wmo	235	0	235
6.792 PGB jeugd	149	0	149
6.811 Beschermd wonen (Wmo)	-1.254	0	-1.254
6.812 Maatschappelijke- en vrouwenopvang (Wmo)	59	0	59
6.821 Jeugdbescherming	811	0	811
6.822 Jeugdreclassering	73	0	73
6.91 Coördinatie en beleid Wmo	0	0	0
6.92 Coördinatie en beleid jeugd	403	0	403
7.1 Volksgezondheid	2.726	-632	2.094
Saldo baten en lasten	**64.810**	**-19.243**	**45.567**
0.10 Mutaties reserves	1.559	-562	997
Resultaat na bestemming	**66.369**	**-19.805**	**46.564**

Overzicht Programma 4

Ondersteuning voor mensen die het nodig hebben	Begroting 2025 voor wijziging	Begroting 2025 na wijziging	Realisatie 2025	Verschil realisatie en begr. na wijz.
(Cijfers x € 1.000) (-/- is voordelig)				
Totaal lasten	60.621	64.058	64.810	753
Totaal baten	-19.853	-18.829	-19.243	-414
Saldo van baten en lasten	**40.768**	**45.229**	**45.567**	**338**
Storting in reserves	3.110	1.310	1.559	248
Onttrekking aan reserves	-482	-639	-562	77
Resultaat na bestemming	**43.397**	**45.901**	**46.564**	**663**

Partnerschap in een veranderende samenleving

We streven naar een samenleving die zo is ingericht dat inwoners zich comfortabel, prettig en veilig voelen. We werken daarbij steeds meer en hechter samen met inwoners, partners en ondernemers.

Wij geloven dat samenwerken door participatie en gebiedsgericht werken bijdraagt aan betere democratische besluitvorming. Moerdijk wil een luisterende, aanspreekbare, responsieve en samenwerkende gemeente zijn. Dit vraagt om een blijvende investering en om hierbij steeds de juiste vorm te kiezen.

Bij alles wat we doen, hebben we extra aandacht voor dienstverlening en digitalisering & informatisering. De manier waarop we invulling geven aan deze onderwerpen bepaalt voor een belangrijk deel hoe onze inwoners naar de gemeente kijken.

Thema Regionale samenwerking

Strategisch doel

- Effectief vormgeven en professionaliseren van de regionale samenwerking om onze maatschappelijke opgaven en ambities te realiseren.
- We hebben grip op onze verbonden partijen.
- Adequate inrichting van de stedelijke regio's Breda-Tilburg en West-Brabant en soepele overdracht van taken van de RWB naar de stedelijke regio's.

Mijlpalen

Samenwerkingsafspraken Stedelijke Regio West-Brabant

In juni 2025 zijn de governance en het werkplan 2025-2026 voor de Stedelijke Regio West-Brabant (SRWB) vastgesteld. Hierin is vastgelegd hoe de colleges van de 7 deelnemende gemeenten en het dagelijks bestuur van Waterschap Brabantse Delta met elkaar samenwerken op diverse thema's, waarbij de provincie de belangrijkste samenwerkingspartner is. Deze afspraken worden nog verder geformaliseerd in een samenwerkingsovereenkomst.

Er zijn samenwerkingsafspraken voor de Stedelijke Regio Breda-Tilburg

De samenwerking binnen de Stedelijke Regio Breda-Tilburg (SRBT) biedt een agenderings – en lobbyplatform richting provincie en het Rijk. Relevante samenwerkingspartners participeren namelijk binnen de stedelijke regio. In september zijn samenwerkingsafspraken tussen deze gemeenten gesloten.

De schaal van de stedelijke regio (19 gemeenten, 4 waterschappen en de provincie) maakt deze samenwerking geschikt voor lobby en agendering, maar is eigenlijk te groot voor pragmatische samenwerking op de uitvoering. Daarom wordt voor de uitvoering van de hier gemaakte afspraken samengewerkt in twee subregio's: De Baronie en Hart van Brabant.

De GR Regio de Baronie is ingesteld

De tien gemeenten van Regio de Baronie stemmen met elkaar af over ruimtelijke- en economische opgaven. Gekozen is voor een samenwerking in een gemeenschappelijke regeling. In 2025 heeft besluitvorming rondom het instellen van Regio de Baronie plaatsgevonden en is de kernagenda vastgesteld.

Samenwerking op de informatievoorziening

De afgelopen twee jaar hebben gemeenten die

samenwerken binnen ICT-WBW ook ervaring opgedaan in het samenwerken op de informatievoorziening. Eind 2025 zou een samenwerkingsovereenkomst voor deze operationele samenwerking worden aangegaan om de samenwerking voor de komende jaren te borgen. Het uitstappen van de gemeente Roosendaal vlak voor eind 2025 heeft ertoe geleid dat er nog geen samenwerkingsovereenkomst is getekend. De overige gemeenten en het Werkplein hebben aangegeven wel door te willen gaan met de samenwerking op de informatievoorziening. Hoe dit geconcretiseerd zal worden (samenwerkingsovereenkomst of in een andere vorm) wordt nog nader onderzocht. De projecten waarmee we twee jaar geleden zijn gestart om te leren door te doen, zijn deels afgerond en de overige projecten of onderwerpen worden geborgd binnen het Werkprogramma informatievoorziening.

Ontwikkelingen

GR Jeugd Regio West-Brabant

De wet Verbetering beschikbaarheid jeugdzorg is ingegaan. Als gevolg van deze wet zijn gemeenten verplicht voor jeugdhulp samen te werken binnen een jeugdregio. Deze samenwerking moet geformaliseerd worden in een gemeenschappelijke regeling. In december 2025 is de ontwerpregeling GR Jeugd Regio West-Brabant in het college van B&W besproken en voor zienswijzen voorgelegd aan de gemeenteraad.

RWB nieuwe stijl

In 2025 zijn stappen gezet met betrekking tot de doorontwikkeling van Regio West-Brabant (RWB). Een aantal van de taken van de RWB zijn overgedragen aan de stedelijke regio's en regio de Baronie. Voor de taken op het gebied van economie geldt dat een deel van de taken wordt overgedragen aan de regionale ontwikkelmaatschappij REWIN en een deel aan de stedelijke regio's of de Baronie. De gemeenschappelijke regeling RWB zal zich dan nog slechts richten op bedrijfsmatige en dienstverlenende taken: mobiliteitscentrum, kleinschalig collectief vervoer en regioarcheologie. In 2026 wordt de gemeenschappelijke regeling hierop aangepast.

Prestaties

	2025	2026	2027	2028
• Geactualiseerde procesbeschrijvingen voor de routing van de P&C-documenten van de verbonden partijen				
• Tot stand gebrachte samenwerkingsafspraken rond de SRBT/Baronie en SRWBW				
• Implementatie van de nieuwe Nota Verbonden Partijen				
• 4-tal projecten vanuit de regionale samenwerking informatievoorziening (zie thema informatisering)				

Thema Participatie

Strategisch doel

- Participatie is verankerend in de werkwijze van de gemeente door het uitvoeren van het 'Actieplan samenwerken en participatie'.
- We werken gebiedsgericht samen aan vragen en opgaven. We kennen de gebieden, de netwerken daar en de behoeften van onze inwoners.
- Participatie en samenwerking leiden tot democratische legitimering, draagvlak en uiteindelijk een prettige en fijne woon- en leefomgeving voor de inwoners van Moerdijk.

Mijlpalen

Proces participatieverordening

Het proces om te komen tot een participatieverordening is gestart. Het is verplicht vanuit het Rijk om 1 januari 2027 een participatieverordening te hebben. In 2025 is gestart met interne gesprekken om eerste hoofdlijnen op te halen. Dit traject loopt nog heel 2026 door en bestaat ook uit gesprekken met stakeholders, inwoners en de besturen van gebiedstafels. Eind 2026 zal de participatieverordening ter vaststelling naar de raad worden gestuurd

Uitwerking hernieuwde afspraken

We hebben samen met de gebiedstafels zoveel mogelijk gewerkt met de nieuwe samenwerkingsafspraken. Het proces van samenwerking is continu en we evalueren jaarlijks. Dit hebben we onder andere gedaan op de overleggen met de besturen van de gebiedstafels. Dit hebben we in 2025 ook weer twee keer georganiseerd. Ook in 2026 gaan we hiermee verder.

Ontwikkelingen

Stappenplan participatie

Het Stappenplan participatie is aangescherpt en aangevuld. Het Stappenplan participatie wordt benut binnen de gemeente Moerdijk om de participatieaanpak te ontwikkelen. In het Stappenplan wordt onder andere stil gestaan bij de relevante belanghebbenden, de kaders vanuit de gemeente en de verbinding met lokale behoeften en wensen. In het Stappenplan is ook een verkorte 'checklist' opgenomen voor de kleinere projecten en is een overzicht gemaakt met verschillende participatiemiddelen.

Bewustwording

Binnen de organisatie werken we aan het verder bewust maken van medewerkers van het belang van samenwerken met inwoners en organisaties, en aan het opleiden van medewerkers hierin. Dit doen we onder andere door het organiseren van inspiratiebijeenkomsten, intern participatieadvies en met Dilemma op Dinsdag, waarbij we participatie-dilemma's bespreekbaar maken.

Effecten

Door samenwerking en afstemming met de gebiedstafels zorgen we ervoor dat de tafels en de gemeente kunnen werken als partners. Collega's kunnen met een goed gevoel en met trots voor hun werk aan de tafels vertellen wat zij voor de inwoner doen.

Risico's

Gebiedstafelbesturen hebben en rol in het goed vormgeven van het participatieproces. In de praktijk lukt het niet altijd om uit de inhoud te blijven. De gebiedscoördinatoren hebben een rol om dit te signaleren.

Prestaties

	2025	2026	2027	2028
• Samen met de griffie starten we dit jaar in lijn met onze wettelijke taak het proces op om te komen tot een participatieverordening.				
• Uitwerking van de hernieuwde afspraken met de stads- dorps- en gebiedstafels in een concreet plan van aanpak.				
• Om te voorzien in verbinding en samenwerking worden de besturen van de gebiedstafels minimaal 2x uitgenodigd voor overleg/informeel samen zijn.				

Thema Informatisering

Strategisch doel

- We werken toe naar een goed (digitaal) informatiebeheer.
- We zetten in op het verbeteren van de regionale samenwerking op het gebied van automatisering met ICTWBW en informatisering met de gemeenten Tholen, Roosendaal, Etten-Leur en het Werkplein.
- We gaan het datagedreven werken verder professionaliseren en o.a. meer inzetten op data-governance, infrastructuur en kwaliteit.
- We (her)gebruiken data voor bestuurlijke en beleidsmatige keuzes zodat er efficiënter en effectiever gewerkt kan worden.
- Door middel van risicoafweging vergroten we de digitale weerbaarheid, hierbij zoeken we steeds de balans tussen informatieveiligheid en privacy enerzijds en het doel van ons handelen anderzijds.
- We werken toe naar digitale toegankelijkheid van de gemeentelijke websites en mobiele apps.

Mijlpalen

Herzien Toegangsbeveiligingsbeleid

Het herziene toegangsbeveiligingsbeleid, inclusief het aangepaste wachtwoordbeleid, is in 2025 vastgesteld. Op basis hiervan zijn direct technische beheersmaatregelen doorgevoerd, zoals Voorwaardelijke Toegang. Hierdoor krijgen uitsluitend de juiste personen, onder de juiste omstandigheden, digitaal toegang tot bedrijfsmiddelen. Daarnaast zijn de eisen voor wachtwoorden aangescherpt, zodat de digitale beveiliging verder wordt versterkt.

Projecten Regionale samenwerking Informatievoorziening (Samenwerking op de I)

Een project in de samenwerking op de I was leren door te doen met betrekking tot burgerzaken. In 2025 is er een regionaal partnership-contract gesloten met Pinkroccade voor i-burgerzaken. Ook willen we met een aantal gemeenten richting de toekomst gaan kijken en hiervoor stellen we een gezamenlijke roadmap op. Ook hebben we gezamenlijk met de deelnemende gemeenten een contract voor een nieuw klantgeleidingssysteem afgesloten wat voldoet aan alle toekomstige eisen.

Een ander project was het starten met de inrichting voor het uniform gebruiken van MS365. Hiervoor zijn enkele stappen gezet, maar het zal nog wel enkele jaren duren voordat de werkzaamheden in totaliteit ingericht en geborgd zijn. Project in de regio loopt tot en met 2028.

Regionaal informatiebeleidsplan inclusief uitvoeringsprogramma

In 2025 is het Regionaal informatiebeleidsplan inclusief een uitvoeringsprogramma vastgesteld door de colleges van de deelnemende gemeenten en de directies. Het beleidsplan vormt een koersdocument voor de komende jaren. De prestaties/projecten van het informatiebeleidsplan zullen ingebed worden in de p&c-stukken van de gemeenten.

Omzetten van software naar een Saas-omgeving

In verband met de afloop van het contract met de datacenters moet de software verSaasd worden. In 2025 is een aantal applicaties verSaasd, maar qua capaciteit is het nog niet gelukt om alle applicaties te verSaasen. De omzetting vraagt nog wat extra's en hierdoor is in 2025 niet het volledige budget besteed.

Toegankelijkheidsonderzoeken

Er zijn in 2025 in totaal 22 toegankelijkheidsverklaringen opgesteld voor websites waar de gemeente verantwoording voor draagt. Drie websites zijn in het bezit van een A-status, de hoogste status. Dat betekent dat deze sites voldoen aan alle 50 eisen van de norm WCAG 2.1*. De overige 19 sites hebben een B-status. Met status A, B en C voldoet een overheidsorganisatie aan de wet.
* WCAG staat voor Content Accessibility Guidelines. Dit is een internationale standaard die richtlijnen biedt om websites en digitale content toegankelijk te maken voor iedereen, inclusief mensen met een beperking.

Geactualiseerd social mediabeleid

De sociale mediarichtlijnen zijn geactualiseerd. Ze beschrijven hoe de gemeente sociale media inzet en bieden houvast bij het maken van keuzes rondom contentcreatie en contentpublicatie.

Informatiebeheer

In 2025 is er een routekaart en een verbeterplan informatiehuishouding 2025-2028 opgesteld met een projectenkalender. Het verbeterplan loopt over een aantal jaren. In 2025 zijn al een aantal onderdelen afgerond. Het informatiebeheer is ook een onderdeel

in het regionaal informatiebeleidsplan en een aantal projecten zal dan ook regionaal opgepakt worden.

Ontwikkelingen

Datagedreven werken

Enkele prestaties met betrekking tot datagedreven werken zijn doorgeschoven naar 2026 omdat we, onder andere, met personeelswisselingen te maken hebben gehad. Wel zijn we in 2025 gestart met de ontwikkeling van een nieuw datawarehouse, gebaseerd op het gemeentelijke gegevensmodel (GGM). Dit legt een stevig fundament, zodat we als organisatie beter voorbereid zijn op nieuwe datavragen en aansluiten bij de visie en landelijke standaarden uit de Nederlandse Digitaliseringsstrategie (NDS). Ook dient dit fundament als basis om zowel de strategie als uitvoering van het datagedreven werken goed op te kunnen pakken. De verwachting is dat het datawarehouse in de tweede helft van 2026 operationeel is.

Concretisering samenwerking op de informatievoorziening

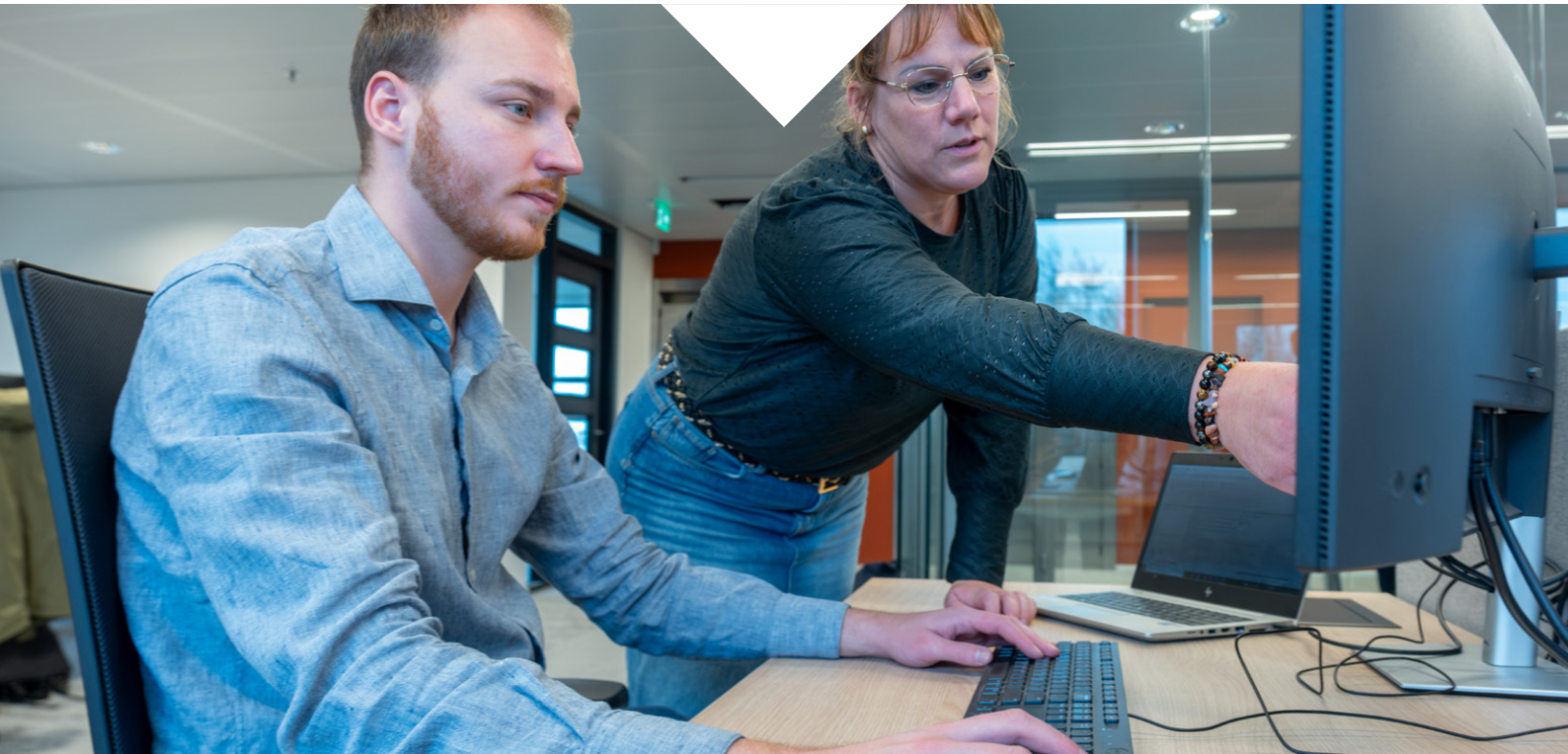
In het laatste jaar van de opstart van de samenwerking op de I heeft Roosendaal aangegeven niet meer door te willen gaan met de samenwerking en niet achter de voorgestelde samenwerkingsovereenkomst te staan. De overige gemeenten en het Werkplein gaan wel door met de samenwerking. In het eerste kwartaal zal duidelijk worden in welke vorm we de samenwerking zullen concretiseren en hoe we de samenwerking verder uit zullen bouwen de komende jaren.

Doorontwikkeling naar een servicegerichte (regie) organisatie

Een aantal jaren geleden heeft het bestuur van ICT WBW het besluit genomen om zoveel mogelijk IT-diensten uit te besteden aan een externe leverancier en ICT WBW te ontwikkelen naar een regie-organisatie. Dit besluit was bedoeld om de IT-diensten te verbeteren en meer focus te leggen op onze kerntaken; het ondersteunen van onze deelnemers bij het uitvoeren van hun dienstverlening. In 2025 is er een aanbesteding geweest. In 2026 zal de overstap gemaakt worden naar een externe leverancier. Deze leverancier gaat ook de moderne werkplek implementeren bij alle deelnemers van ICT WBW. Deze overstap zal een beslag leggen op de capaciteit van de medewerkers van ICT WBW en op de capaciteit van de medewerkers van team Informatiemanagement.

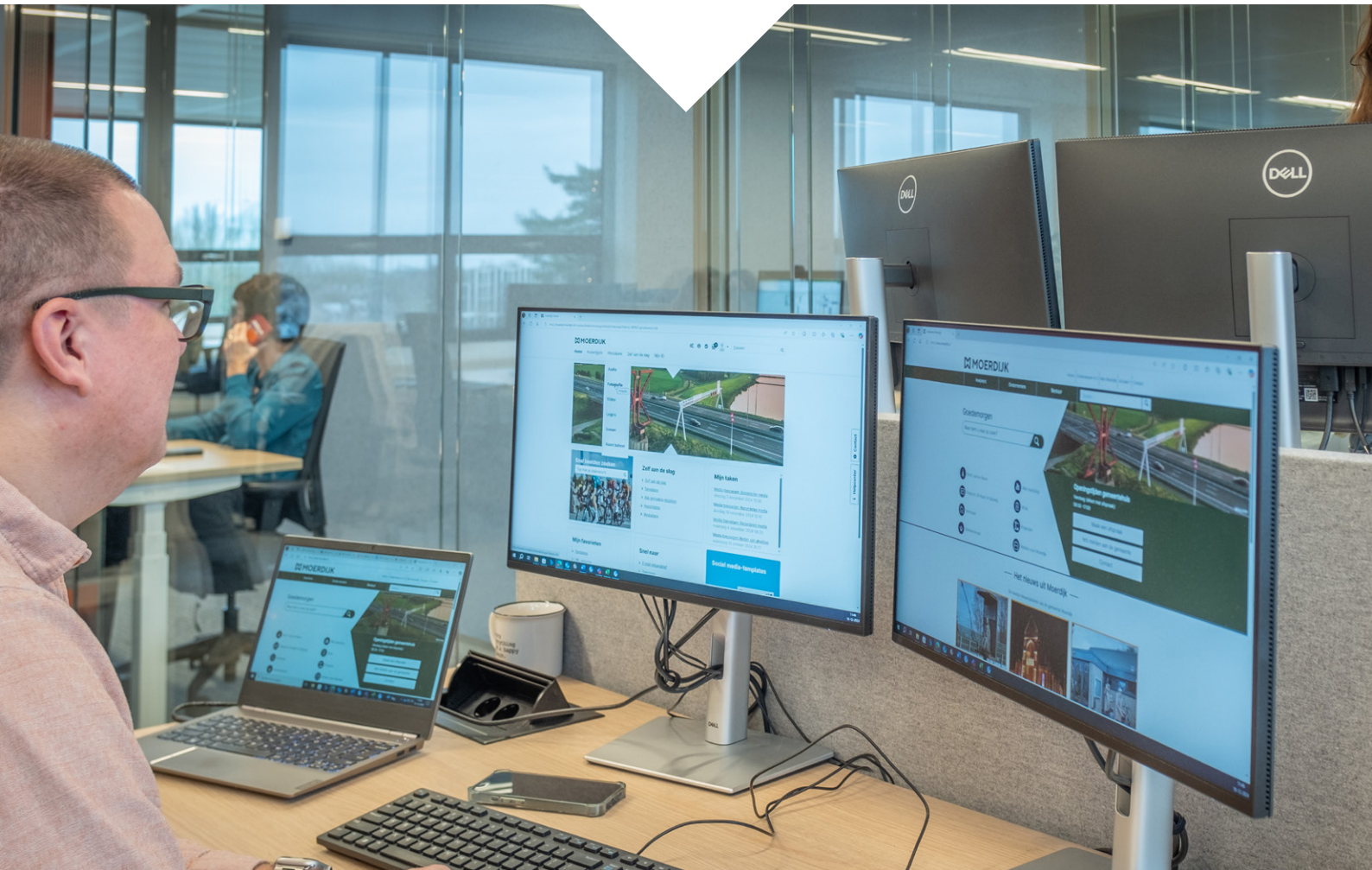
Informatiebeveiliging

In 2026 worden de bestaande beleidsdocumenten herzien om de organisatie tijdig voor te bereiden op de inwerkingtreding van de Cyberbeveiligingswet (Cbw) en om volledige aansluiting te houden op de BIO2-norm. Het aanstellen van een Information Security Officer (ISO) helpt de organisatie om beleid verder te operationaliseren. Naast deze beleidsmatige actualisaties wordt blijvend geïnvesteerd in het versterken van de digitale weerbaarheid, onder meer door het opstellen en bijwerken van cybercrisisplannen en het uitvoeren van realistische oefeningen om de respons- en herstelcapaciteit te verbeteren.

Prestaties

	2025	2026	2027	2028
• Uitvoeren plan informatiebeveiliging rondom de wetgeving NIS2				
• Om het aantal datalekken en informatiebeveiligingsincidenten omlaag te krijgen zal er inzicht (een 0-meting) gecreëerd moeten worden, de aanbesteding van de nieuwe regionale Monitoring & Response-partij is hierin ondersteunend				
• Herijken van de prioriteiten van het programma datagedreven werken				
• Uitvoeren van het bestaande programma datagedreven werken				
• Uitvoeren van het 'Verbeterplan informatie- en archiefbeheer 2023-2026'				
• Uitvoeren maatregelen ter verbetering van de digitale toegankelijkheid				
• Uitvoeren toegankelijkheidsonderzoeken en opstellen toegankelijkheidsverklaringen				
• Oplevering nieuwe website				
• Geactualiseerd social mediabeleid				
• Opleveren van een regionaal informatiebeleidsplan en een regionaal informatiebeveiligingsbeleid				
• Concretiseren van de samenwerking waar dit al kan. Leren en ontdekken binnen de regionale i-samenwerking burgerzaken				
• Plan van aanpak uniforme inrichting en gebruik MS 365				
• Opstellen plan van aanpak van de toekomstige moderne werkplek				

Thema Toekomstbestendige organisatie

Strategisch doel

- Onze gemeentelijke organisatie is een flexibele organisatie die adequaat anticipeert op ontwikkelingen en reageert op initiatieven en regie vanuit de samenleving.

Mijlpalen

Werving & selectieproces

De prestatie is behaald. Het wervings- en selectieproces is uitgewerkt en geïmplementeerd.

Vitaliteit

De prestatie is behaald. In 2025 is gewerkt aan de ontwikkeling van het Vitaliteitsbeleid, volgens de inspanningsverplichting uit de cao Gemeenten. Het beleid biedt kaders om gezondheid, welzijn, ontwikkeling en veerkracht te versterken, wat bijdraagt aan duurzame inzetbaarheid en een gezonde werk-privébalans.

Activiteitgericht werken

De prestatie is behaald. Medewerkers wordt de mogelijkheid aangeboden hun wijze van werken optimaal aan te passen op hetgeen waar de activiteit om vraagt.

Personeelsinformatie- en salarissysteem

De prestatie is behaald. Na de gezamenlijke aanbesteding zijn we in 2025 hard aan de slag gegaan met het inrichten van Youforce en zijn we - zoals voorspeld - live gegaan op 5-1-2026. Vanaf deze datum worden contracten, declaraties en salarissen via Youforce verwerkt. Het finetunen van de bestaande digitale processen neemt nog wel enige tijd in beslag. Zodra dit is afgerond zal gestart worden het digitaliseren van nieuwe HR-processen.

Duurzaam IKB

De prestatie is behaald. Met de invoering van Duurzaam IKB laat Moerdijk opnieuw zien dat we bereid zijn om uitdagingen aan te gaan en creatief naar onze arbeidsvoorwaarden te kijken. Daarmee zetten we onszelf neer als een aantrekkelijke werkgever, iets waar we trots op mogen zijn.

Vanaf medio april 2025 konden medewerkers digitaal een aanvraag indienen. In 2025 zijn 241 aanvragen gedaan. De meest gekozen bestedingsdoelen waren sport, het eigen risico van de zorgverzekering, ICT-middelen (zoals laptop en smartphone) en het verduurzamen van de woning. Dit laat zien dat medewerkers de regeling actief en breed benutten.

Strategische Personeelsplanning (SPP)

De prestatie is behaald. In april 2025 is de vervolgaanpak voor SPP vastgesteld. Daarmee is een nieuwe fase ingegaan, waarin het MT nadrukkelijk eigenaar is en teammanagers actief met SPP aan de slag zijn binnen hun eigen teams. Vanwege de voorgenomen wijzigingen in de teamindeling n.a.v. het programma organisatieontwikkeling is ervoor gekozen om deze eerst zorgvuldig te implementeren. Daarna zal een volgend meetmoment ingepland worden en worden eventuele vervolgacties verder uitgewerkt.

Integriteit en veiligheid

De prestatie is behaald. Integriteit staat het hele jaar door centraal. In 2025 zijn onder meer gesprekken gevoerd over het verantwoord gebruik van AI en zijn hiervoor richtlijnen opgesteld. Nieuwe medewerkers hebben deelgenomen aan eed- en beloftesessies. Ook is het aantal interne vertrouwenspersonen uitgebreid naar vier. Daarnaast besteden zowel raad als college jaarlijks aandacht aan integriteit. Instrumenten zoals vertrouwenspersonen, gedragscodes en meldingsregelingen ondersteunen hierbij waar nodig. Over de integriteit van het bestuur en de ambtelijke organisatie wordt jaarlijks gerapporteerd in de jaarrapportage.

Trainingen procesgericht werken zijn opgenomen in de Moerdijkacademie.

De prestatie is deels behaald. Eind 2025 heeft een vervolgtraining plaatsgevonden voor de proceseigenaren.

Ziekteverzuim

In 2025 is het ziekteverzuim gedaald naar 5,9%, ten opzichte van 7,3% in 2024. Daarmee is de doelstelling voor 2025 (maximaal 6,0%) behaald. De daling komt mede doordat het aantal langdurige en extra langdurige verzuimgevallen licht is afgenomen. In de paragraaf bedrijfsvoering wordt nader ingegaan op het personeelsbudget.

Het goede gesprek

In vervolg op het voeren van het goede gesprek volgens de nieuwe gesprekkencyclus heeft eind 2025 een beoordelingsronde plaatsgevonden. Het doel blijft om het goede gesprek tussen medewerker en leidinggevende optimaal te stimuleren en te ondersteunen.

Jaarrekening 2024 vastgesteld met goedkeurende accountantsverklaring

Op 3 juli 2025 heeft de gemeenteraad de jaarrekening 2024 vastgesteld. De jaarrekening 2024 had een positief resultaat van € 4,1 miljoen. Voor het afronden in 2025 van een aantal specifieke onderwerpen is bij de resultaatbestemming een bedrag van € 0,9 miljoen opnieuw beschikbaar gesteld. Het restant van € 3,2 miljoen is toegevoegd aan de algemene reserve.

Accountants moeten voldoen aan steeds strengere wet- en regelgeving om een goedkeurende accountantsverklaring te kunnen afgeven. Dit stelt hogere eisen aan de informatievoorziening vanuit de organisatie. De controle die in 2024 heeft plaatsgevonden over de jaarrekening 2023 verliep moeizamer dan gebruikelijk. Hierop heeft een evaluatie plaatsgevonden over het verloop van het proces met een afvaardiging van de gemeente (organisatie, college, griffie en auditcommissie) en de accountant. In de begroting 2025 gaven we hierover aan dat onze focus ligt op het realiseren van een effectief, efficiënt en werkbaar controleproces waarin de rol van zowel de organisatie, het bestuur als de gemeenteraad tot zijn recht komt. Daarbij was aangegeven dat we voor de controle over 2024 extra nadruk leggen op een adequate procesbewaking.

Dit heeft geresulteerd in duidelijke procesafspraken, die hun vruchten hebben afgeworpen. Net zoals in afgelopen jaren heeft de accountant een goedkeurende accountantsverklaring afgegeven over de jaarrekening 2024. Dit betekent dat de jaarrekening een getrouw beeld geeft over 2024. Ook is geconstateerd dat de controle soepeler is verlopen dan het jaar ervoor.

Ook dit jaar blijft een zorgvuldige evaluatie van het proces essentieel. Deze vindt zowel intern als in samenwerking met de accountant plaats. In combinatie met de aanbevelingen en aandachtspunten uit het accountantsrapport geeft deze evaluatie inzicht in wat nodig is om goed voorbereid te zijn op de volgende controle. Om de accountantscontrole ook komend jaar weer zorgvuldig en tijdig te kunnen doorlopen, is in de gemeenteraadsvergadering van 4 december 2025 € 100.000 incidentele middelen beschikbaar gesteld. Dit met als doel om ook komend jaar de accountantscontrole weer soepel te laten verlopen en tot een goed einde te brengen

Project vergroten structurele begrotingsruimte
Tijdens de raadsinformatiebijeenkomst van 10 april 2025 is het Rapport structurele begrotingsruimte aan de gemeenteraad gepresenteerd. In het rapport zijn verschillende maatregelen voorgesteld waarmee de begrotingsruimte kan worden vergroot, zonder dat dit ten koste gaat van de huidige ambities en dienstverlening van de gemeente. Dit richt zich vooral op een realistischer en minder voorzichtige benadering bij het begroten van diverse posten. Dit heeft er mede toe geleid dat in november een sluitende begroting 2026 door de gemeenteraad is vastgesteld.

Sluitende begroting 2026
Op 6 november 2025 heeft de gemeenteraad de begroting 2026-2029 vastgesteld. De begroting is voor 2026 structureel sluitend. We verwachten in dat jaar een overschot van circa € 0,8 miljoen aan structurele baten. Dit is bereikt zonder bezuinigingen op bestaand beleid of lastenverzwaring voor inwoners en ondernemers. De lokale lasten stijgen met circa 3,3%, wat neerkomt op een inflatiecorrectie. Op de langere termijn is de financiële situatie onzeker, mede ook omdat vanaf 2028 aanvullende rijksmiddelen voor alle gemeenten onzeker zijn. Op basis van de huidige inzichten laten de jaren vanaf 2027 tekorten zien van € 0,4 miljoen (2027), € 1,3 miljoen (2028) en € 0,8 miljoen (2029).

De provincie heeft aan de begroting het repressieve toezichtsregime toegekend. Dit betekent dat in 2026 wijzigingen op de begroting slechts ter kennisname aan de provincie hoeven te worden verstrekt.

Ontwikkelingen

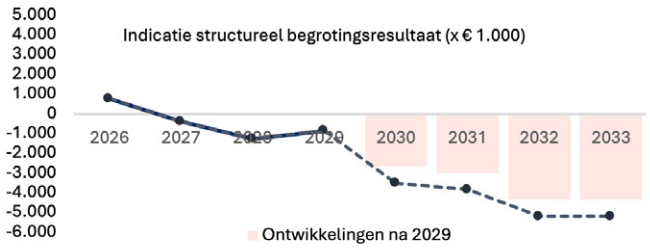
Gemeentefonds
Gemeenten zijn in hoge mate afhankelijk van inkomsten vanuit het Rijk. De belangrijkste bron hiervan is de algemene uitkering uit het gemeentefonds. Voor de gemeente Moerdijk betreft dit in 2025 een bedrag van ruim € 82 miljoen.

Het Rijk heeft gedurende 2025 extra middelen beschikbaar gesteld als compensatie voor het verwachte tekort in 2026 (het zogeheten 'ravijnjaar') en daarnaast is er tot en met 2027 deels voorzien in een oplossing voor de landelijke tekorten in de Jeugdzorg. Dit is mede gedaan naar aanleiding van het rapport Groeipijn van de Commissie Van Ark. Het Rijk heeft toegezegd 50% van de geconstateerde jeugdzorgtekorten voor haar rekening te nemen. Over de ontwikkelingen binnen het gemeentefonds is de gemeenteraad geïnformeerd via informatiebrieven over de Meicirculaire (d.d.24 juni 2025) en Septembercirculaire (d.d. 7 oktober 2025). De uitkomsten hiervan zijn verwerkt in de 2e bestuursrapportage 2025 (raadsvergadering 4 december 2025). Ondanks bovenstaande ontwikkelingen, bestaat er vooral vanaf 2028 nog onduidelijkheid. In de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing vindt u hier een nadere toelichting op.

Ten opzichte van de 2e bestuursrapportage 2025 is in de jaarrekening een voordelig effect ontstaan van € 0,7 miljoen. Dit is voornamelijk het gevolg van de effecten van de decembercirculaire 2025 (die op 16 december 2025 door het Rijk is gepubliceerd). In de cijfermatige analyse van dit programma (in het onderdeel jaarrekening) is dit nader toegelicht.

Financieel beeld op de (middel)lange termijn
De gemeente Moerdijk is financieel gezond, maar het blijft belangrijk om de ontwikkelingen de komende jaren goed te volgen. Veel gemeenten staan financieel onder druk. Landelijk stijgen de kosten voor zorg en ondersteuning, zoals jeugdzorg en Wmo. Hoewel de financiële positie van de gemeente Moerdijk gezond is, vraagt de (middel)lange termijn binnen onze gemeente ook aandacht. De meerjarenbegroting loopt tot en met 2029, maar we voorzien diverse investeringen (o.a. op het gebied van scholenontwikkeling, binnensport, buitensport, zwembaden en woningbouw & mobiliteit) die pas daarna financiële gevolgen hebben.

Het perspectief op de (middel)lange termijn is in de aanbiedingsnota bij de begroting 2026-2029 (raadsvergadering 6 november 2025) als volgt geschetst:

Dit benadrukt het belang van een zorgvuldige afweging bij toekomstige keuzes en blijvende aandacht voor de financiële positie op de langere termijn, zodat de financiële positie van de gemeente ook in de toekomst gezond blijft.

Prestaties

	2025	2026	2027	2028
• Een duidelijke beschrijving van het werving- en selectieproces waarin o.a. de rol en inzet van recruiter is beschreven				
• Een optimale weergave voor managers en medewerkers wat er beschikbaar is m.b.t. duurzame inzetbaarheid. Het oppakken van de stappen die in het plan van aanpak zijn afgestemd				
• Het activiteitgericht werken is geïntegreerd, waarbij medewerkers in de mogelijkheid zijn hun wijze van werken optimaal aan te passen op hetgeen waar de activiteit om vraagt. Daarbij is optimaal rekening gehouden met samenwerken, vitaliteit, eigenaarschap, informatieveiligheid en digivaardigheid				
• Het nieuwe personeelsinformatie- en salarissysteem staat klaar om met ingang van 2026 live te gaan, waarbij het bestaande niveau van digitaal werken verder wordt uitgebouwd				
• Gedurende de 2e helft van 2024 zal het nieuwe IKB-proces waarin duurzaamheid is geïntegreerd verder worden vormgegeven. Dit zal vervolgens in het tweede kwartaal 2025 worden geïmplementeerd				
• Uitvoeren van de acties die eind 2024 vanuit SPP worden benoemd				
• Start (verdere) borging van procesgericht werken aan de hand van de basis die is neergelegd in de eind 2024 op te leveren opdracht procesgericht werken				
• Trainingen procesgericht werken zijn opgenomen in de Moerdijkacademie				
• (Vervolgen) beschrijven en/of optimaliseren van processen die prioriteit hebben vanwege risico's, gewijzigde wetgeving, e.d.				
• Actualisering waarderings- en afschrijvingsbeleid				
• Actualisering beleid reserves en voorzieningen				

Thema Dienstverlening

Strategisch doel

- Inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties voelen zich op een prettige manier door ons gefaciliteerd en ondersteund.

Mijlpalen

Programma Dienstverlening

Het college heeft op 16 december 2025 het programmaplan Dienstverlening vastgesteld. Het programmaplan Dienstverlening is opgezet om de dienstverlening aan inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties te optimaliseren. Het programma bundelt wetgeving, beleidskaders en initiatieven tot één samenhangende aanpak. Het sluit aan bij landelijke en regionale ontwikkelingen, zoals de Nederlandse digitaliseringsstrategie en het regionaal informatiebeleidsplan. Aan de hand van het programmaplan Dienstverlening zet de gemeente Moerdijk in op: het centraal stellen van ondernemers en maatschappelijke organisaties in dienstverleningsprocessen, digitale en AI-gedreven mogelijkheden versterken, datagedreven werken en investeren in een dienstverlenende cultuur.

Website moerdijk.nl

Sinds maart 2025 is de website, moerdijk.nl, volledig vernieuwd en live. Hierbij is de keuze gemaakt om de website te ontwikkelen conform het Open WebConcept. Daarbij bouwen gemeenten samen met marktpartijen digitale dienstverlening op basis van Common Ground. Naast minder ontwikkel- en beheerkosten, levert dat ook voordelen op als kennisdeling en meer innovatiekracht. Ook de website werkenvoormoerdijk.nl is vernieuwd.

Wmebv-aanwijzingsbesluit

Het Wmebv-aanwijzingsbesluit is door de raad vastgesteld op 4 december 2025. Hiermee is vastgelegd welke digitale kanalen inwoners en bedrijven kunnen gebruiken om officiële berichten elektronisch in te dienen. Dit besluit is onderdeel van de uitvoering van de Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer (Wmebv), die van kracht is per 1 januari 2026.

Huisvesting gemeentehuis

In de begroting van de afgelopen jaren waren drie belangrijke prestaties opgenomen rondom de verbouwing en ingebruikname van het gemeentehuis. Deze zijn gerealiseerd:

Verbouwing gemeentehuis

De verbouwing van het gemeentehuis is afgerond, op enkele restpunten rondom o.a. klimaatbeheersing na. Hiermee is invulling gegeven aan de doelstelling om het gemeentehuis te moderniseren en toekomstbestendig te maken. De werkzaamheden zijn uitgevoerd binnen het daarvoor beschikbaar gestelde budget. Er resteert nog een bedrag van ca. € 200.000. Bij de vaststelling van de jaarrekening wordt voorgesteld om dit resterende budget beschikbaar te stellen zodat daar de bovengenoemde restpunten mee gerealiseerd kunnen worden.

De open dag van het vernieuwde gemeentehuis vond plaats op zaterdag 4 oktober 2025. De dag werd drukbezocht door jong en oud, van omwonenden tot bezoekers van verder weg.
Zij konden een kijkje nemen achter de schermen en kennismaken met de gemeente en de organisaties in het gebouw. De sfeer was uitstekend: energiek, gastvrij, gezellig. Er waren verschillende activiteiten, zoals een speurtocht voor kinderen en ontmoetingen met gemeenteraadsleden

Cateringvoorziening

Sinds mei 2025 is de nieuwe cateraar gestart. De cateringvoorziening is hiermee in gebruik genomen en voorziet in de dagelijkse dienstverlening voor medewerkers, bezoekers en huurders.

Intrek huurders

Alle huurders waarmee voorafgaand en tijdens de verbouwing intentieverklaringen zijn afgesloten, hebben hun intrek genomen in het verbouwde gemeentehuis. De huuropbrengsten blijven in dit boekjaar echter achter bij de raming. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt doordat enkele huurders, waaronder de bibliotheek, pas eind mei 2025 hun intrek hebben genomen, terwijl in de begroting was uitgegaan van het volledig jaar 2025.

Ontwikkelingen

Meetbare servicenormen

Het identificeren van meetbare dienstverleningsindicatoren en het onderzoeken van de tevredenheid van onze online, fysieke en telefonische

dienstverleningskanalen is in 2025 opgestart en wordt in 2026 verder uitgewerkt.

Procesgericht verbeteren

Sinds enkele jaren werken we organisatiebreed aan procesgericht werken. Procesgericht werken betekent dat we onze werkprocessen voortdurend verbeteren en beter inrichten. Het helpt verspilling voorkomen, zorgt voor meer duidelijkheid en verbetert onze dienstverlening aan inwoners. Sinds 2025 maakt procesgericht werken dan ook onderdeel uit van het programma Dienstverlening. In 2025 hebben we 34 processen beschreven en vastgelegd. Hierbij zijn verbeterpunten geïdentificeerd en quick wins zijn meteen doorgevoerd. Daarnaast zijn we in 2025 binnen de organisatie gestart met een leer- en ontwikkeltraject rondom continu verbeteren. Het borgen van continu verbeteren binnen de organisatie is een groeitraject. De komende jaren zetten we in op de doorontwikkeling naar een professionele aanpak van procesoptimalisatie.

AI en dienstverlening

AI heeft een vlucht genomen en biedt verschillende kansen om de dienstverlening verder te ontwikkelen. Denk hierbij aan het efficiënter maken van processen, het vereenvoudigen van vraagafhandeling en of het analyseren van grote hoeveelheden data. Op 25 november 2025 zijn de richtlijnen voor het gebruik van generatieve AI door het college vastgesteld. Ieder team heeft een teamdialoog gevoerd over deze richtlijnen en de ontwikkelingen, kansen en bedreigingen van AI. In 2026 starten we een aantal pilots om de inzet van AI binnen werkprocessen te onderzoeken.

Klachten en meldingen openbare ruimte

In 2025 zijn voorbereidingen getroffen voor de overstap naar een nieuw platform voor het afhandelen van meldingen in de openbare ruimte. Dit platform heet Signalen en werkt via de apps Zo Gemeld & Zo Hersteld. De overgang naar het nieuwe systeem laten we voor inwoners zo geruisloos mogelijk verlopen. Zij kunnen voorlopig blijven melden via BuitenBeter, maar krijgen geleidelijk de nieuwe app: Zo Gemeld. Deze ontwikkeling zorgt voor een stap vooruit in onze dienstverlening. Processen zijn helder ingericht, voor inwoners is duidelijk wat zij mogen verwachten en we meten klanttevredenheid. Voor medewerkers van de Buitendienst en de Boa's loopt het werk efficiënter. Het is gemakkelijker samenwerken met externe partijen. Het systeem is gebouwd volgens landelijke Common ground-standaarden. In het eerste kwartaal van 2026 gaat het systeem live.

Omzetten standaardbrieven naar begrijpelijke taal
De afdeling VVTH heeft brieven en vergunningen onder de loep genomen. Deze zijn waar nodig juridisch verbeterd en leesbaarder gemaakt door bijvoorbeeld moeilijke woorden om te zetten naar meer leesbare taal. Voor de overige teams geldt dat het herschrijven van brieven in 2026 wordt meegenomen in het programma Dienstverlening.

Aangescherpte wettelijke vereisten voor functiescheiding
De aangescherpte eisen voor functiescheiding van de medewerkers, die betrokken zijn bij de aanvraag en uitgifte van een reisdocument, zijn wettelijk bepaald. De eisen houden in dat drie verschillende medewerkers het proces van aanvraag en uitgifte van een reisdocument dienen te doorlopen. Dat heeft invloed op het roosteren van de medewerkers aan de aanvraagbalie, in de backoffice en de uitgiftebalie. Een medewerker met een coördinerende taak binnen KCC borgt het voldoen aan de wettelijke eisen van de functiescheiding. Hierop is in 2025 georganiseerd.

Actualisatie en digitalisering werkprocessen KCC
De prestatie om werkprocessen reisdocument, rijbewijs en huwelijken te actualiseren en zoveel mogelijk te digitaliseren en in te richten als klantreis wordt in 2026 gecontinueerd om de volgende redenen:

In het laatste kwartaal van 2025 heeft het KCC de vragen van de zelfevaluatie reisdocumenten van het RvIG ingevuld. De gemeente Moerdijk is aselect uitgekozen voor een fysiek overleg met RvIG en schouw op de werkvloer. Tijdens de gesprekken met RvIG hebben we o.a. geconstateerd dat de werkprocessen in 2025 niet voldoende zijn gecontroleerd op de borging van de vereiste functiescheiding. Het advies is om deze controle in 2026 uit te voeren.

Aan de dienstverlening huwelijken zijn naast het hoofdproces ook meerdere subprocessen verbonden, bijvoorbeeld een wijziging in een ceremonie of de aanvraag van een alternatieve trouwlocatie. Het hoofdproces is in 2025 geactualiseerd en zover als mogelijk gedigitaliseerd. Actualisatie en zoveel mogelijk digitale inrichting van de diverse subprocessen is in 2025 opgestart en wordt in 2026 gecontinueerd.

Nieuw klantgeleidingssysteem
Een mooie mijlpaal in de samenwerking op de I (informatievoorziening) is de keuze voor één leverancier voor klantgeleiding. De nieuwe applicatie wordt door één gezamenlijke projectleider geïmplementeerd waarbij alle gemeenten inclusief het Werkplein in het eerste kwartaal van 2026 live gaan met het nieuwe klantgeleidingssysteem.

Stand van zaken over de verordening en beleidsregels begraven
De verordening en beleidsregels begraven zijn in 2025 niet opgesteld. In verband met beperkte capaciteit is een externe organisatie benaderd om mee te denken vanuit het huidige perspectief en met oog voor toekomstige ontwikkelingen.

Effecten

Samenhang
Het werken vanuit een samenhangend programma Dienstverlening heeft bijgedragen aan het vergroten van het inzicht, de samenhang in en het overzicht van de lopende projecten en het realiseren van eerste effecten.

Risico's

Servicenormen voor aanvragen reisdocumenten
Het risico dat de servicenormen voor aanvragen reisdocumenten niet worden behaald in 2025 is afgewend door de tijdsduur van een aantal afspraken aan de balie in te korten, zonder in te boeten op de kwaliteit van de dienstverlening richting de inwoner. Deze aanpassing is effectief gebleken en wordt in 2026 gecontinueerd.

Gevolgen digitalisering voor minder digitaal vaardige inwoners
Het risico dat minder digitaal vaardige inwoners minder prettig gebruik kunnen maken van de gemeentelijke dienstverlening, wordt nauwlettend in de gaten gehouden bij iedere nieuwe digitale ontwikkeling. Bij stappen in digitalisering wordt samengewerkt met het klantenpanel van de bibliotheek, om vroegtijdig in kaart te brengen waar onduidelijkheden zitten en hoe we onze inwoners het beste op weg kunnen helpen. Daarnaast bieden we altijd de mogelijkheid tot persoonlijk contact en wijzen we inwoners op de mogelijkheid om gebruik te maken van het Informatiepunt Digitale Overheid (IDO).

Prestaties

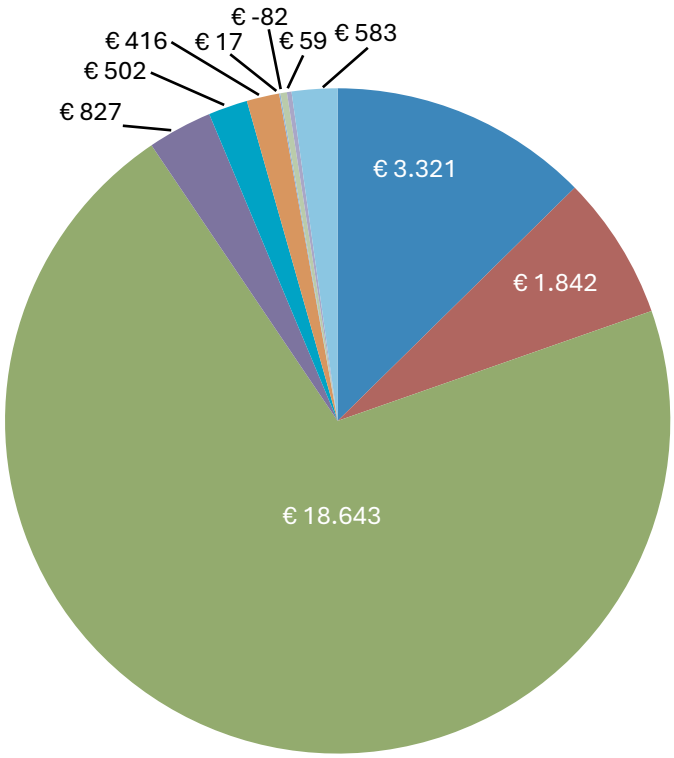
	2025	2026	2027	2028
• Identificeren van meetbare dienstverleningsindicatoren zoals succesratio's van onze online formulieren, waardering voor onze online, fysieke en telefonische dienstverleningskanalen				
• Er is een samenhangend programma waarlangs we de dienstverlening in de komende jaren kunnen ontwikkelen				
• Er is een vernieuwde gemeentelijke website				
• Interne bewustwording voor het belang van onze professionele dienstverlening is vergroot bij bestaande en nieuwe medewerkers via bijeenkomsten en diverse communicatie-uitingen				
• Er is voor ieder product of cluster van producten een digitaal voorkeurskanaal voor de inwoner				
• De 10 meest verstuurde standaard brieven van VVTH, Openbare Ruimte, Jeugd, MO, KCC zijn herschreven in begrijpelijke taal				
• De werkprocessen reisdocument, rijbewijs en huwelijken zijn geactualiseerd en zoveel mogelijk gedigitaliseerd en ingericht als klantreis				
• De verordening en beleidsregels begraven zijn vastgesteld.				
• De verbouwing van het gemeentehuis is afgerond.				
• De cateringvoorziening is gereed.				
• De huurders zijn ingetrokken.				

Lasten en baten 2025

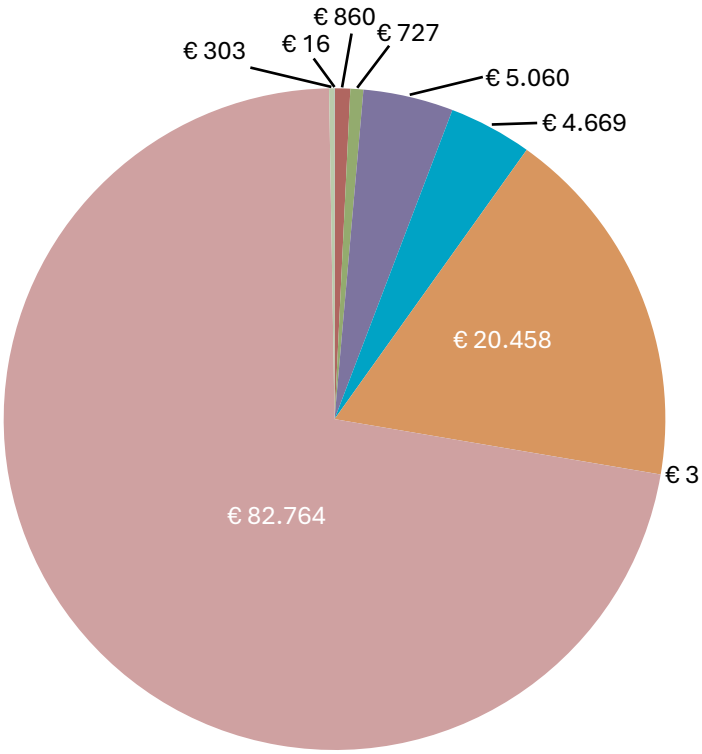
bedragen x € 1.000

Lasten € 26.128

- 0.1 Bestuur
- 0.2 Burgerzaken
- 0.4 Overhead
- 0.5 Treasury
- 0.61 OZB woningen
- 0.62 OZB niet-woningen

Baten € 114.861

- 0.64 Belastingen overig
- 0.7 Alg.uitk. en overig uitk.gem.fnd.
- 0.8 Overige baten en lasten
- 0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)
- 6.1 Samenkracht en burgerparticipatie

Overzicht taakvelden

Onderdeel (bedragen x € 1.000)	Realisatie 2025 Lasten	Baten	Saldo
0.1 Bestuur	3.321	-16	3.306
0.2 Burgerzaken	1.842	-860	983
0.4 Overhead	18.643	-727	17.915
0.5 Treasury	827	-5.060	-4.233
0.61 OZB woningen	502	-4.669	-4.168
0.62 OZB niet-woningen	416	-20.458	-20.042
0.64 Belastingen overig	17	-3	14
0.7 Alg.uitk. en overig uitk.gem.fnd.	0	-82.764	-82.764
0.8 Overige baten en lasten	-82	-303	-386
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	59	0	59
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	583	0	583
Saldo baten en lasten	**26.128**	**-114.861**	**-88.732**
0.10 Mutaties reserves	234	-258	-24
Resultaat na bestemming	**26.362**	**-115.119**	**-88.756**

Overzicht Programma 5

Partnerschap in een veranderende samenleving	Begroting 2025 voor wijziging	Begroting 2025 na wijziging	Realisatie 2025	Verschil realisatie en begr. na wijz.
(Cijfers x € 1.000) (-/- is voordelig)				
Totaal lasten	28.228	24.850	26.128	1.278
Totaal baten	-108.017	-112.593	-114.861	-2.268
Saldo van baten en lasten	**-79.789**	**-87.743**	**-88.732**	**-990**
Storting in reserves	0	234	234	0
Onttrekking aan reserves	-118	-257	-258	-1
Resultaat na bestemming	**-79.906**	**-87.766**	**-88.756**	**-990**

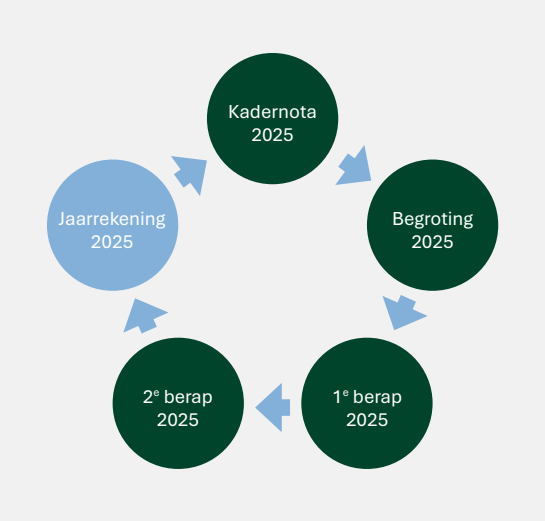
Financiële paragraaf

Algemeen

Het jaarverslag en de jaarrekening zijn het sluitstuk van de Planning en Control (P&C) cyclus 2025. In de begroting zijn de kaders en prioriteiten gesteld, de beoogde effecten aangegeven en heeft op programmaniveau autorisatie plaatsgevonden van budgetten. Via het jaarverslag en de jaarrekening legt het college verantwoording af. Tussentijds is over de voortgang gerapporteerd via de bestuursrapportages.

De jaarrekening 2025 sluit aan bij de (BBV) voorschriften met betrekking tot de gemeentelijke begroting en jaarrekening.

In deze paragraaf worden de belangrijkste financiële inzichten samengevat.

Figuur 1 P&C cyclus gemeente Moerdijk

Resultaat

De jaarrekening 2025 sluit met een resultaat vóór bestemming van € 4,8 miljoen voordelig. Dit is het resultaat zonder rekening te houden met de reservemutaties.

Wanneer rekening wordt gehouden met alle reservemutaties bedraagt het resultaat ca. € 5,1 miljoen voordelig. In 2025 is er per saldo € 0,3 miljoen meer onttrokken dan dat er is gestort in de diverse reserves.

Het gerealiseerde resultaat was grotendeels voorzien in de 2e bestuursrapportage 2025 (raadsvergadering 4 december 2025). Ten opzichte van de begroting na wijziging is een afwijking ontstaan van € 0,1 miljoen nadelig.

Het voordelig resultaat van € 5,1 miljoen is afzonderlijk op de balans opgenomen onder het eigen vermogen. Gelijktijdig met het voorstel tot vaststelling van de jaarrekening 2025 zal aan de gemeenteraad een voorstel worden voorgelegd over de bestemming van dit resultaat.

Baten en Lasten (cijfers x € 1.000)	**Begroting 2025 voor wijziging**	**Begroting 2025 na wijziging**	**Realisatie 2025**	**Verschil realisatie en begr. na wijz.**
Totaal lasten	154.721	164.455	163.713	-743
Totaal baten	-159.005	-169.389	-168.532	857
Resultaat voor bestemming	**-4.284**	**-4.933**	**-4.819**	**114**
Storting in reserves	6.385	5.537	5.643	106
Onttrekking aan reserves	-2.373	-5.871	-5.961	-89
Resultaat na bestemming	**-271**	**-5.268**	**-5.136**	**131**

Analyse resultaat

Op basis van de aangepaste begroting 2025 werd een voordelig resultaat verwacht van € 5,3 miljoen. Het gerealiseerde resultaat voor 2025 is € 5,1 miljoen en ligt daarmee afgerond € 0,1 miljoen lager dan voorzien. De uitkomsten van de jaarrekening 2025 liggen daarmee in lijn met de 2e bestuursrapportage 2025.

Verschillen t.o.v. begroting na wijziging

In de tabel hieronder zijn de grootste voor- en nadelen samengevat. In het document "jaarrekening 2025" (onderdeel "programmarekening") zijn per programma de verschillen nader toegelicht.

Onderwerp	Bedrag (x € 1.000)		Prog
Powerport	674	V	3
Saldo kostenplaatsen	631	V	5
OZB	588	V	5
Uitkering gemeentefonds	516	V	5
Inkomensregelingen	213	V	4
Milieubeheer	205	V	1
Gebiedsplannen	173	V	5
Verkeer	156	V	2
Kabels en leidingen	151	V	2
Wmo	146	V	4
Economie	145	V	3
Gronden en pachten	127	V	2
Overige	695	V	Div.
Totaal voordelen	**4.420**	**V**	
Totaal			

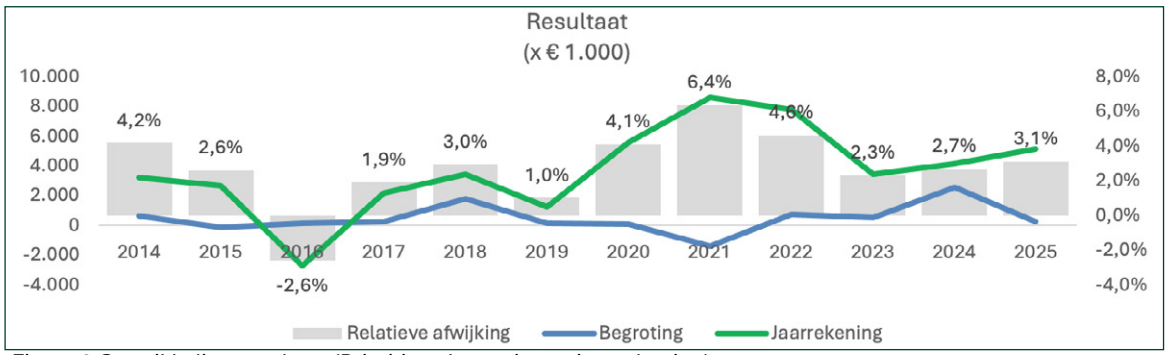
Onderwerp	Bedrag (x € 1.000)		Prog
Grondexploitaties	2.045	N	3
Jeugd	1.143	N	4
Bestuur	808	N	5
Voorziening dubieuze debiteuren	219	N	5
Rente	170	N	5
Cultureel erfgoed	166	N	3
Totaal Nadelen	**4.551**	**N**	
	131	**N**	

Figuur 2 Verschillen t.o.v. begroting na wijziging

Nadere duiding totale resultaat (t.o.v. oorspronkelijke begroting)

In de jaarrekening worden (cf. wetgeving) de verschillen ten opzichte van de actuele begroting (na wijziging) toegelicht. Dat zijn immers de budgetten zoals de gemeenteraad die (incl. bijstelling) beschikbaar heeft gesteld.

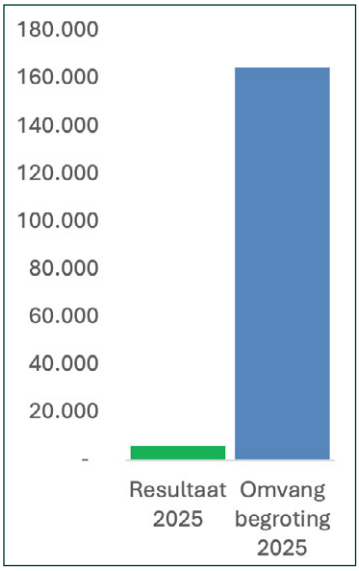
Hoewel dat geen onderdeel uitmaakt van de jaarrekening, is het interessant om ook een beeld te krijgen bij de ontwikkeling van het totale jaarrekening resultaat. In onderstaande grafiek zijn de gerealiseerde resultaten van de afgelopen jaren weergegeven (groene lijn). Daarbij is ook in beeld gebracht hoe deze zich verhouden tot de resultaten zoals die in de oorspronkelijke begrotingen van de betreffende jaren werden verwacht (blauwe lijn). Tot slot is de relatieve omvang (%) van het gerealiseerde resultaat in verhouding tot de totale begrotingsomvang in beeld gebracht.

Figuur 3 Ontwikkeling resultaat (Primitieve begroting vs jaarrekening)

In bovenstaande figuur is te zien dat het verwachte resultaat in de begroting (blauwe lijn) doorgaans licht positief is. Dat komt logischerwijs voort uit het feit dat de gemeente jaarlijks een sluitende begroting moet opstellen waarin de structurele uitgaven moeten worden gedekt door even zo grote structurele inkomsten. In de oorspronkelijke begroting 2025 (raadsvergadering 7 november 2024) werd een voordelig resultaat verwacht van ca. € 0,3 miljoen. Voor de uiteindelijke gerealiseerde resultaten (groene lijn) geldt dat deze met uitzondering van 2016 structureel hoger lagen dan oorspronkelijk was begroot. Zoals in de jaarrekeningen van de afgelopen jaren is toegelicht komt dit grofweg door tussentijdse bijstellingen vanuit het Rijk met betrekking tot de uitkering uit het gemeentefonds en tussentijdse bijstellingen in de kapitaallasten van geplande investeringen.

Het voordelige resultaat over 2025 ligt in lijn met de resultaten van de voorgaande jaren. Daarnaast dient opgemerkt te worden dat het resultaat absoluut gezien weliswaar fors is, maar wanneer dit afgezet wordt tegen de totale begrotingsomvang (totale lasten) levert dit het beeld op in de figuur hiernaast.

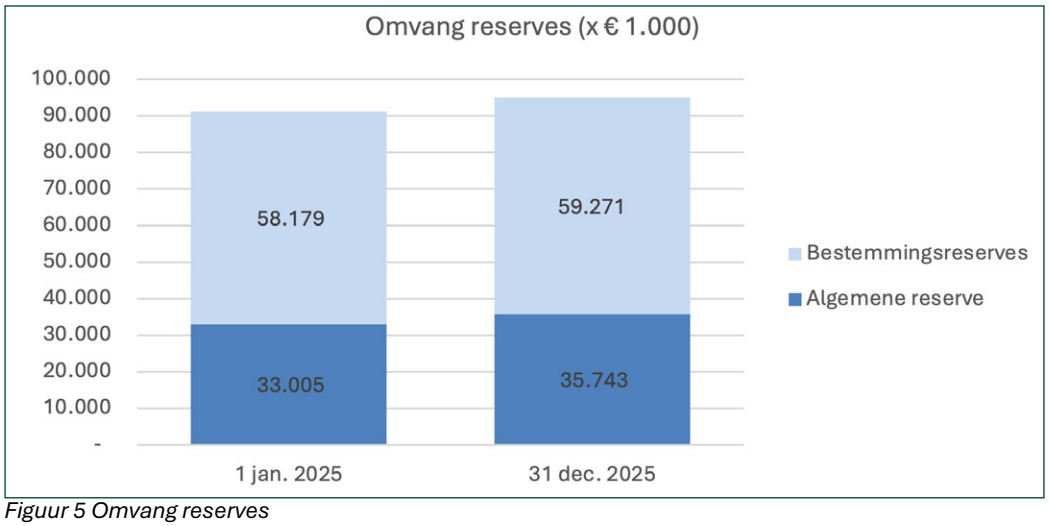

Figuur 4 Resultaat i.r.t. begrotings-omvang (bedragen x € 1.000)

Reserves

De reserves vormen het eigen vermogen van de gemeente. De reserves vormen daarmee een belangrijk aspect bij de beoordeling van de financiële positie van een gemeente.

Van het verloop van de reserves over 2025 kan het volgende overzicht worden gegeven:

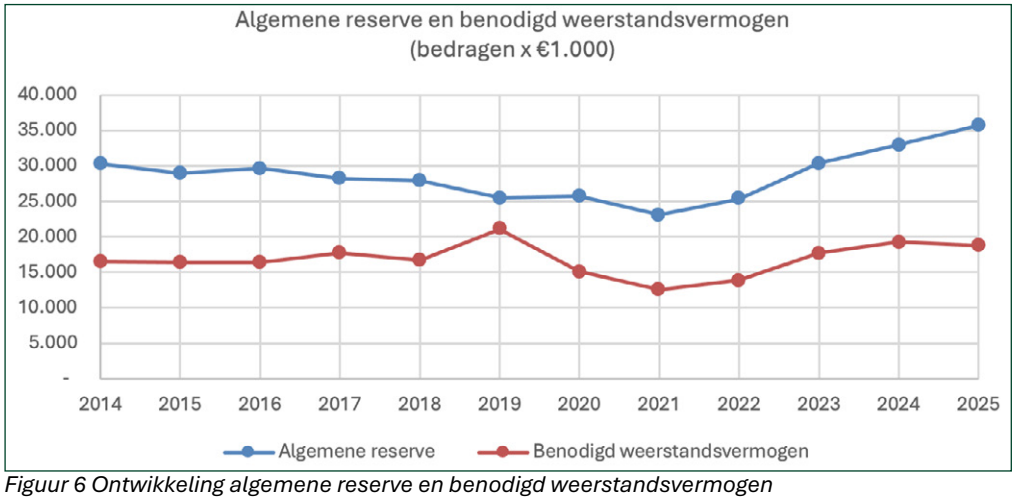
Figuur 5 Omvang reserves

Algemene reserve

De omvang van de algemene reserve bedraagt per 31 december 2025 € 35,8 miljoen (2024: € 33 miljoen) De stijging wordt veroorzaakt door het (deels) toevoegen van het jaarrekeningresultaat 2024 aan de algemene reserve.

Van de algemene reserve dient een bedrag van €18,8 miljoen te worden afgezonderd voor het aan te houden weerstandsvermogen. De algemene reserve heeft namelijk een belangrijke functie als algemeen weerstandsvermogen en buffer tegen niet gecalculeerde risico's. Dit is nader toegelicht in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing.

In onderstaande grafiek is de meerjarige ontwikkeling van de omvang van de algemene reserve en het benodigde weerstandsvermogen weergegeven.

Figuur 6 Ontwikkeling algemene reserve en benodigd weerstandsvermogen

De omvang van de algemene reserve schommelde van 2014 t/m 2023 ongeveer tussen de € 25 miljoen en € 30 miljoen De benodigde weerstandscapaciteit bedroeg gemiddeld ca. € 16 miljoen De "vrije ruimte" in de algemene reserve bedroeg daarmee gemiddeld ca. € 11,5 miljoen De afgelopen jaren zien we een toename van de algemene reserve. Dit komt voornamelijk voort uit de bestemming van de positieve jaarrekeningresultaten van de afgelopen jaren. Het jaarrekeningresultaat 2025 (€ 5,1 miljoen voordelig) is hier nog niet in verwerkt. Gelijktijdig met het voorstel tot vaststelling van de jaarrekening 2025 zal aan de gemeenteraad een voorstel worden voorgelegd over de bestemming van dit resultaat.

Ter volledigheid wordt opgemerkt dat voor een goed inzicht in de (toekomstige) beschikbare ruimte binnen de algemene reserve ook rekening moet worden gehouden met besluiten van de gemeenteraad om in de toekomst middelen aan de algemene reserve toe te voegen of hieruit te onttrekken. Deze toekomstige mutaties zijn logischerwijs nog niet verwerkt in de stand van de reserve per 31-12-2025.
De gemeenteraad wordt via een overzicht dat voorafgaand aan iedere commissievergadering wordt opgesteld, geïnformeerd over de actuele stand van de algemene reserve, waarbij wel rekening wordt gehouden met deze toekomstige mutaties.
Op basis van de besluiten van de gemeenteraad (tot en met 12 maart 2026) wordt verwacht dat de algemene reserve zal toenemen tot circa € 42,1 miljoen. Dit is onder meer het gevolg van het besluit bij de vaststelling van de begroting 2026 (raadsvergadering 6 november 2025) om middelen uit de reserve Onderwijshuisvesting en de reserve Nieuwkomers over te hevelen naar de algemene reserve.

Bestemmingsreserves

De omvang van de bestemmingsreserves bedraagt per 31 december 2025 € 59,3 miljoen (2024: € 58,2 miljoen). De bestemmingsreserves worden aangehouden voor door de gemeenteraad specifiek benoemde bestemmingen. Deze middelen zijn daarom afgezonderd van de algemene reserve.
In de jaarrekening zijn alle reservemutaties die in 2025 zijn gedaan nader toegelicht.

Voorzieningen

Op 31 december 2025 bedraagt de stand van de voorzieningen € 46,8 miljoen (2024: € 46,9 miljoen). Omdat hier verplichtingen voor de toekomst aan ten grondslag liggen, zijn voorzieningen niet vrij besteedbaar. De totale omvang van de voorzieningen is in 2025 vrij constant gebleven. Er zijn nagenoeg even veel stortingen als onttrekkingen uit de voorzieningen gedaan. In het onderdeel "jaarrekening 2025" zijn de mutaties die in 2025 zijn gedaan nader toegelicht.

Paragrafen

Jaarverslag 2025

MOERDIJK

Paragraaf Lokale heffingen

Inleiding

De lokale heffingen bestaan uit de gemeentelijke belastingen en rechten. Naast de onroerende-zaakbelastingen (OZB) zijn de afvalstoffenheffing, de reinigingsrechten en de rioolrechten van groot belang voor het totaalbeeld van de lokale lasten. Hieronder wordt een beeld gegeven van de geraamde en werkelijke opbrengsten 2025 van de diverse gemeentelijke belastingen en rechten.

Overzicht lokale heffingen

Product (bedragen x € 1.000)	**Begroting 2025**	**Rekening 2025**	**Mutatie nominaal**	**Mutatie in %**
Onroerende-zaakbelastingen (OZB)	24.505	25.093	589	2,40%
Toeristenbelasting	263	298	35	13,46%
Afvalstoffenheffing/ reinigingsrecht	5.837	5.859	22	0,38%
Rioolheffing Moerdijk	5.422	5.443	21	0,39%
Rioolheffing Havenbedrijf	1.788	1.879	91	5,08%
Leges	3.802	3.675	127	-3,34%
Marktgelden	24	28	4	16,67%
Begraaf- en onderhoudsrechten	139	145	6	4,14%
Reclamebelasting*	-	-	-	-
Totaal lokale heffingen	**41.780**	**42.421**	**641**	**1,53%**

Tariefbeleid

De algemene uitgangspunten voor de belastingen en retributies voor 2025 waren als volgt:

- toepassing prijsindexcijfer 3,2%;
- kostendekkendheid (max 100% overhead m.u.v. lijkbezorgingsrechten);
- er is rekening gehouden met autonome ontwikkelingen, zoals nieuwbouw en verbouw.

Toelichting per heffing

Onroerende-zaakbelastingen (OZB)

Beleid onroerende-zaakbelastingen

De opbrengsten m.b.t. onroerende-zaakbelastingen gelden als een algemeen dekkingsmiddel. Als zodanig zou de OZB gebruikt kunnen worden als sluitpost van de begroting. Het beleid is dat de gemeentelijke belastingen in principe jaarlijks mogen stijgen met het prijsindexcijfer. Met ingang van het belastingjaar 2025 golden weer nieuwe vastgestelde taxatiewaarden naar een waardepeildatum van 1 januari 2024. Voor 2025 is uitgegaan van een stijging van de tarieven met 3,2 % (prijsindexcijfer).

De OZB-tarieven voor 2025 zijn definitief vastgesteld in de belastingverordeningen die de raad in december 2024 zijn aangeboden. In deze voorstellen is uitgegaan van de nieuwe taxatiewaarden. Uitgangspunt hierbij was dat bij een stijging van de totale economische waarden de tarieven zullen dalen, terwijl bij een daling van de waarden de tarieven stijgen.

Bij de berekening van de tarieven 2025 voor de OZB is rekening gehouden met:
- Nieuwe taxatie-uitkomsten;
- Toepassing van prijsindexcijfer (3,2%);
- Autonome ontwikkelingen (nieuwbouw/verbouw/objecten in aanbouw)
- Kwijtschelding en oninbaar

De tarieven, geraamde opbrengst en daadwerkelijke opbrengst (x € 1.000) over 2025 bedragen:

	Tarieven	Begroot- Primair	Actuele begroting	werkelijk
Omschrijving	**2025**	**2025**	**2025**	**2025**
Eigenaar woningen	0,0743%	€ 4.650	€ 4.650	€ 4.650
Eigenaar Niet-Woningen	0,3180%	€ 11.572	€ 11.542	€ 12.013
Gebruik Niet-Woningen	0,2558%	€ 8.313	€ 8.313	€ 8.430
Totaal OZB	**0,6481%**	**€ 24.535**	**€ 24.505**	**€ 25.093**

Relatie OZB met de algemene uitkering

Er bestaat een relatie tussen de OZB en de algemene uitkering uit het gemeentefonds. Hierbij geldt dat gemeenten minder middelen uit het gemeentefonds ontvangen als ze veel vermogen (belastingcapaciteit) hebben om belastingen te heffen. Dit vanuit de gedachte dat iedere gemeente in staat moet zijn om een vergelijkbaar voorzieningenniveau te kunnen realiseren. Concreet wordt de belastingcapaciteit voor de woningen vastgesteld op 80% van de totale WOZ-waarden en voor niet-woningen op 70% van de totale WOZ-waarden. De verlaging die door het Rijk is toegepast op de algemene uitkering voor de gemeente Moerdijk bedraagt in 2025 circa € 4,6 miljoen voor woningen en circa € 5,1 miljoen voor niet-woningen. In verhouding tot de totale ozb baten is de correctie voor de niet-woningen beperkt. Dit komt doordat de belastingcapaciteit voor de niet-woningen wordt afgetopt op een bedrag van € 35.000 per inwoner.

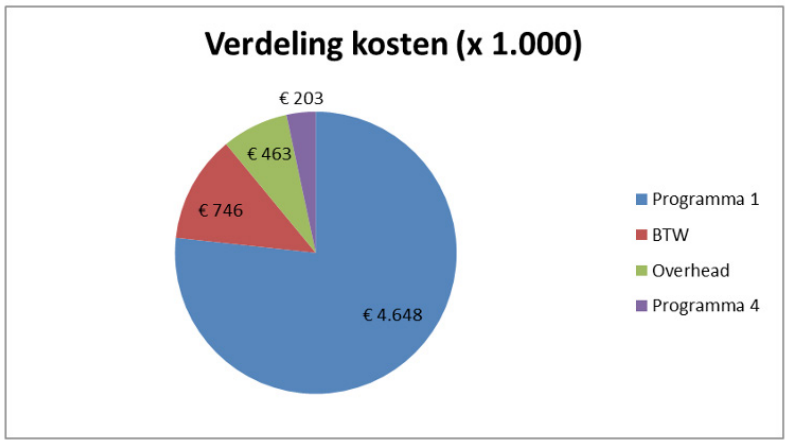
Indien die waarde (zoals bij de gemeente Moerdijk) daarboven ligt, wordt over het meerdere dus geen correctie toegepast in de algemene uitkering. Uiteraard loopt de gemeente Moerdijk met de omvang en het soort bedrijven wat op het Havengebied is gevestigd ook een groter risico en daaruit voorkomende lasten op het gebied van o.a. veiligheid.

Afvalstoffenheffing/reinigingsrecht

Uitgangspunt is dat de totale kosten van afvalverwijdering worden gedekt door de afvalstoffenheffing/reinigingsrechten. Het tarief afvalstoffenheffing voor 2025 voor alleenstaanden was € 282,77 en voor meerpersoons-huishoudens € 377,02.

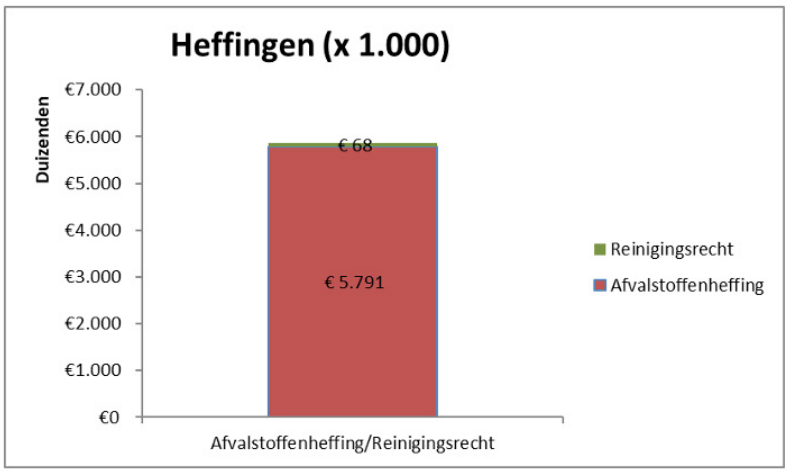
Werkelijke kosten:

De gemeente heeft een wettelijke inzamelplicht voor het afval van huishoudens. Daarnaast biedt de gemeente aan kleine ondernemers de mogelijkheid hun bedrijfsafval af te voeren. In het afgelopen jaar heeft de gemeente hiervoor € 5,3 miljoen aan kosten gemaakt. Uit onderstaande grafiek blijkt dat veruit het grootste deel van de gemeentelijke kosten komt van programma 1 (€ 4,6 miljoen). Deze kosten zitten vooral in inzameling en verwerken van bedrijf- en huishoudelijk afval. Daarnaast zijn binnen programma 4 € 0,2 miljoen aan kosten gemaakt voor kwijtschelding en binnen programma 5 € 0,7 miljoen aan BTW en € 0,5 miljoen aan overhead.

Werkelijke inkomsten:

De werkelijke inkomsten bestaan uit Heffingen: Afvalstoffenheffing € 5.791.261 Reinigingsrecht € 68.034.

In onderstaande tabel is de berekening van de kostendekkendheid op basis van nacalculatie weergegeven.

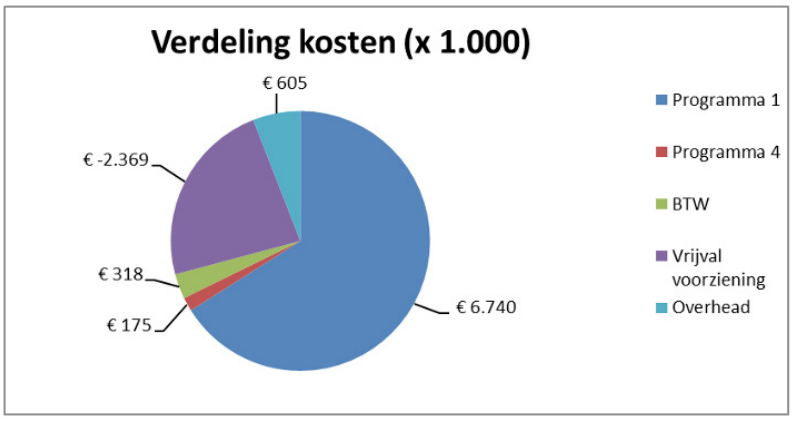
Berekening Kostendekkendheid Afvalstoffenheffing/Reinigingsrecht (bedragen x € 1.000)		
Kosten taakveld(en), incl. (omslag)rente	€	5.526
Inkomsten taakveld(en), excl heffingen	€	-700
Netto kosten taakveld	€	4.825
Toe te rekenen kosten	€	226
Overhead incl. (omslag) rente	€	463
BTW	€	746
Totale kosten	€	6.260
Opbrengst heffingen	€	5.859
Dekkingspercentage		93,60%

Rioolheffing

Rioolheffing is een heffing die wordt geheven van gebruikers van onroerende zaken die direct of indirect op de gemeentelijke riolering lozen. De tarieven voor 2025 waren € 244,75 voor alleenstaanden, € 326,33 voor meerpersoonshuishoudens tot en met 500 m3 en € 527,99 voor meerpersoonshuishoudens vanaf 501m3.

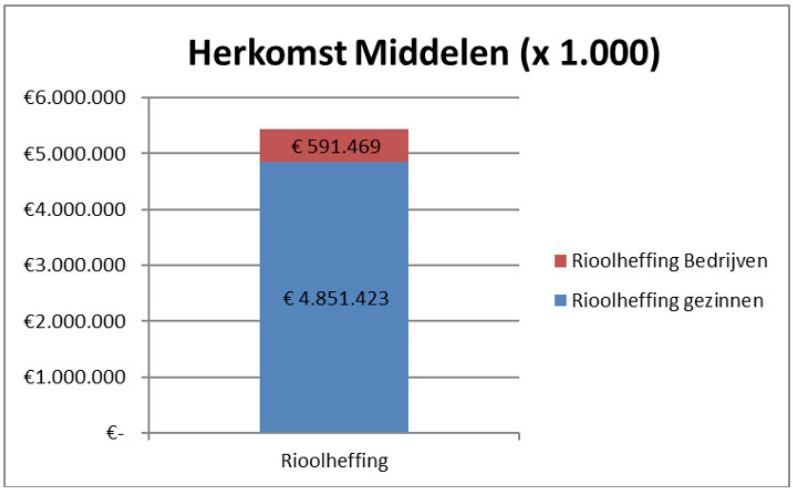
Werkelijke kosten:

De gemeente is wettelijk verplicht om haar zorgplichten voor afval-, hemel- en grondwater na te komen. Uit onderstaande grafiek blijkt dat veruit het grootste deel van de gemeentelijke kosten komt van programma 1 (€ 6,7 miljoen). Daarnaast zijn binnen programma 4 € 0,2 miljoen aan kosten gemaakt voor kwijtschelding en € 0,3 miljoen aan BTW. De overhead bedraagt € 0,6 miljoen.

Werkelijke inkomsten:

De werkelijke inkomsten bestaan uit Heffingen: Rioolheffing Gezin € 4.851.423,- en Rioolheffing Bedrijf € 591.469,-.

In onderstaande tabel is de berekening van de kostendekkendheid op basis van nacalculatie weergegeven.

Berekening Kostendekkendheid Rioolheffing (bedragen x € 1.000)		
Kosten taakveld(en), incl. (omslag)rente	€	6.747
Inkomsten taakveld(en), excl heffingen	€	-2.402
Netto kosten taakveld	€	4.344
Toe te rekenen kosten	€	202
Overhead incl. (omslag) rente	€	605
BTW	€	318
Totale kosten	€	5.470
Opbrengst heffingen	€	5.443
Dekkingspercentage		100%

Het saldo van baten en lasten van € 2.369.153 is onttrokken uit de Voorziening riolering.

Rioolheffing Havenschap

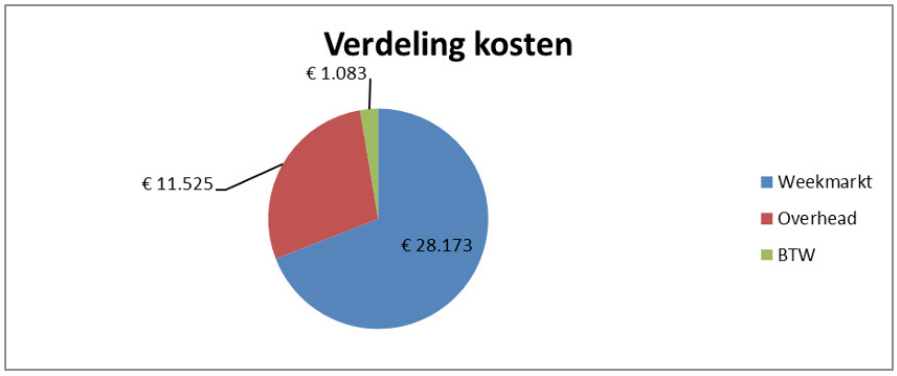
De geraamde opbrengst voor 2025 was € 1.787.929. De feitelijke opbrengst voor 2025 was € 1.878.817. De totale kosten bedroegen in 2025 € 1.690.219. Het verschil tussen werkelijke opbrengst en werkelijke kosten is verrekend met de Voorziening tariefegalisatie Havenbedrijf.

Marktgelden

Binnen de kernen Zevenbergen, Klundert, Willemstad en Fijnaart worden wekelijks markten gehouden. De gemeente heeft de mogelijkheid om op grond van artikel 229, eerste lid onderdelen a en b van de Gemeentewet marktgeld te heffen van degene aan wie een standplaats wordt toegewezen.

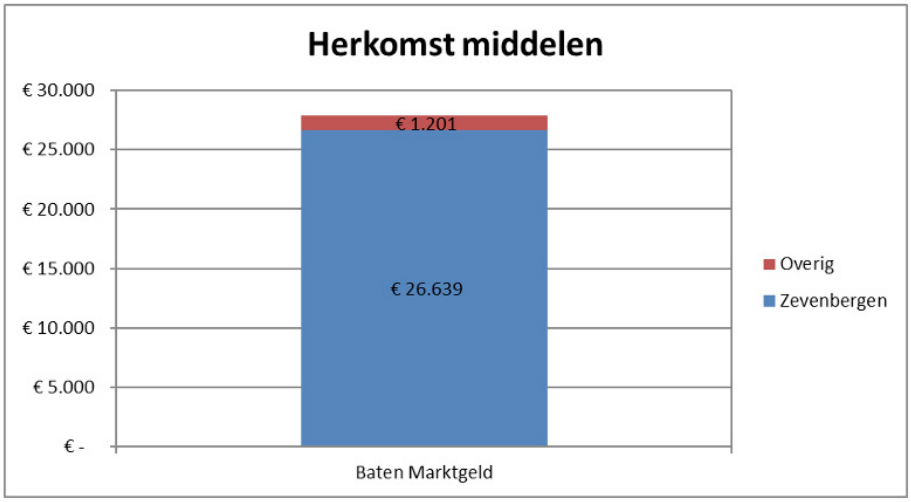
Werkelijke kosten:

In onderstaande grafiek zijn de kosten van de markten, de overhead en de kostencomponent BTW weergegeven.

Werkelijke inkomsten:

In onderstaande grafiek zijn de werkelijke inkomsten (excl. doorberekende elektra) van de markten weergegeven. De in rekening gebrachte elektra is privaatrechtelijk in rekening gebracht en is geen onderdeel van de marktgelden.

In onderstaande tabel is de berekening van de kostendekkendheid op basis van nacalculatie weergegeven.

Berekening Kostendekkendheid Marktgeld		
(bedragen x € 1.000)		
Kosten taakveld(en), incl. (omslag)rente	€	28
Inkomsten taakveld(en), excl heffingen	€	-
Netto kosten taakveld	€	28
Toe te rekenen kosten		
Overhead incl. (omslag) rente	€	12
BTW	€	1
Totale kosten		41
Opbrengst heffingen		28
Dekkingspercentage		68%

Leges

Er worden leges geheven voor onder andere bouw- en sloopvergunningen, reisdocumenten, burgerlijke stand en APV. In onderstaand overzicht zijn de werkelijke kosten en werkelijke opbrengsten voor 2025 opgenomen met daarbij het percentage kostendekkendheid.

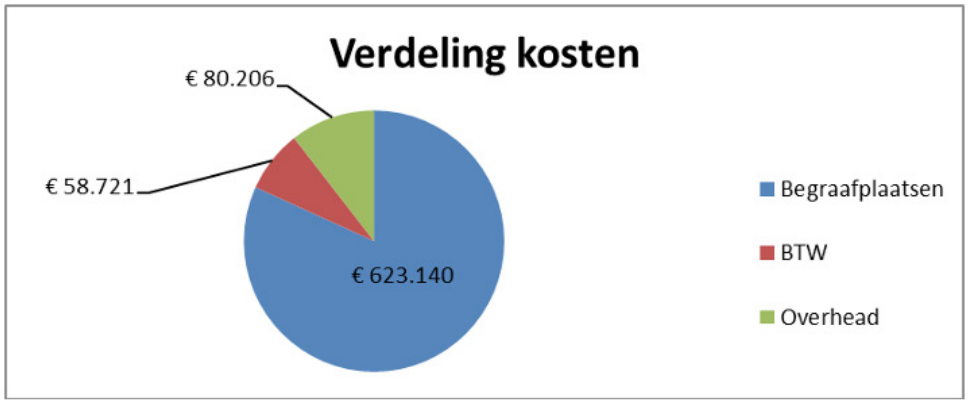
	Lasten 2025				**Baten 2025**			***Kosten-dekking***
1.	Algemene dienstverlening	€	2.696.454	1.	Algemene dienstverlening	€	1.278.933	47,43%
2.	Omgevingsvergunningen	€	2.322.918	2.	Omgevingsvergunningen	€	2.349.814	101,16%
3.	Europese dienstenrichtlijn:	€	1.216.929	3.	Europese dienstenrichtlijn:	€	46.398	3,81%
	Totaal	**€**	**6.236.301**		**Totaal**	**€**	**3.675.145**	**58,93%**

Lijkbezorgingsrechten

De Wet op de lijkbezorging geeft regels voor een zorgvuldige omgang met het stoffelijk overschot tot en met de begrafenis of crematie, voor de as-bestemming en voor het ruimen van graven. De kosten die hiermee verband houden kunnen op grond van artikel 229, eerste lid, aanhef en onderdelen a en b van de Gemeentewet worden verhaald.

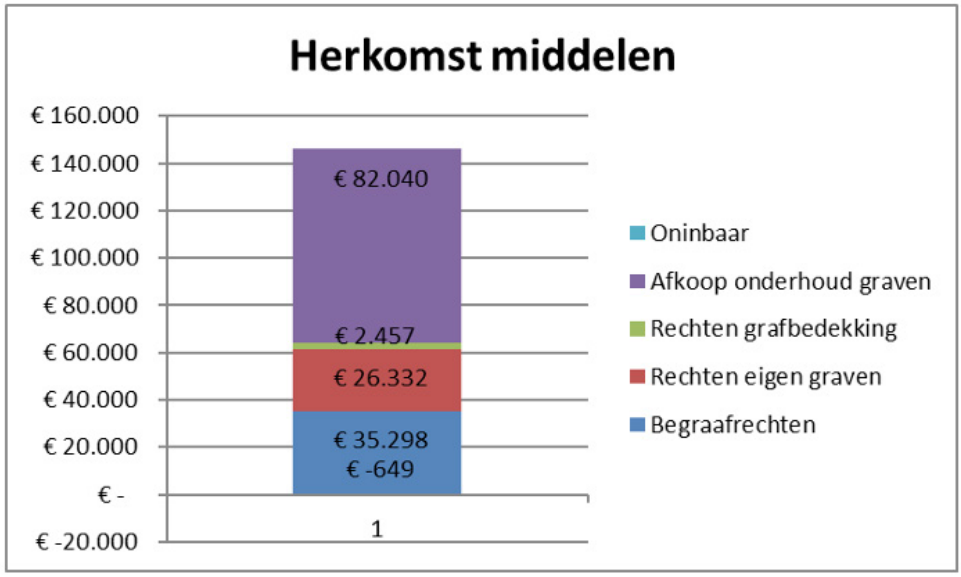
Werkelijke kosten:

De kosten zijn verdeeld in, Begraafplaatsen, BTW, Overhead en extra Overhead. In onderstaande grafiek zijn de werkelijke kosten weergegeven.

Werkelijke inkomsten:

De werkelijke inkomsten bestaan uit heffingen van Lijkbezorgingsrechten. In onderstaande grafiek zijn de inkomsten per onderdeel weergegeven.

In onderstaande tabel is de berekening van de kostendekkendheid op basis van nacalculatie weergegeven.

Berekening Kostendekkendheid Lijkbezorgingsrechten (bedragen x € 1.000)		
Kosten taakveld(en), incl. (omslag)rente	€	623
Inkomsten taakveld(en), excl heffingen	€	-
Netto kosten taakveld	€	623
Toe te rekenen kosten	€	-
Overhead incl. (omslag) rente	€	80
BTW	€	59
Totale kosten	€	762
Opbrengst heffingen	€	145
Dekkingspercentage		19,09%

Toeristenbelasting

Deze belasting geldt als een algemeen dekkingsmiddel en wordt geheven van degene die gelegenheid biedt tot verblijf met overnachten binnen de gemeente. Het tarief voor 2025 bedroeg per persoon, per overnachting € 1,57. De oorspronkelijk geraamde opbrengst bedroeg voor 2025 € 264.859,-; De werkelijke opbrengst voor 2025 is € 300.397.

Reclamebelasting

In de raadsvergadering van 12 september 2024 [RV -1160855] is het besluit genomen om de algemene verordening reclamebelasting Moerdijk 2019 in te trekken. Met dit besluit is de reclamebelasting per 1 januari 2025 afgeschaft.

Kwijtschelding gemeentelijke belastingen

Kwijtschelding kan in principe voor elke gemeentelijke belasting worden verleend. Uitgangspunt bij het verlenen van kwijtschelding is het ontbreken van draagkracht. Die draagkracht moet steeds individueel worden beoordeeld. Bij de beoordeling van de draagkracht kan worden aangesloten bij het rijksbeleid (95% bijstandsnorm). Gemeenten kunnen ervoor kiezen die kwijtscheldingsnorm te verruimen tot maximaal 100% van de bijstandsnorm.

In de gemeente Moerdijk wordt met ingang van 2005 kwijtschelding verleend voor de onroerendezaakbelastingen (OZB), de rioolheffing en de afvalstoffenheffing, met toepassing van de maximale 100% van de bijstandsnorm. In 2007 is gestart met het verstrekken van automatische kwijtschelding aan bijstandsgerechtigden. Vanaf 2013 is het ook mogelijk voor natuurlijke personen die een bedrijf of zelfstandig een beroep uitoefenen kwijtschelding toe te passen voor hun privé-belastingen. Ook worden met ingang van 2013 de netto kosten van kinderopvang als uitgaven bij de berekening van het netto besteedbaar inkomen meegenomen. De norm voor de kosten van bestaan voor 65-plussers is verhoogd tot de maximaal toegestane 100% van de toepasselijke netto AOW bedragen.

In 2025 zijn 830 kwijtscheldingsverzoeken ontvangen waarvan 602 zijn toegekend. In de begroting 2025 is rekening gehouden met een kwijtscheldingsraming van € 368.800,-. Daadwerkelijk is een bedrag van € 378.630,- kwijtgescholden (Afvalstoffenheffing € 203.261,-, Rioolheffing € 175.352,-).

Lokale lastendruk

Het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (Coelo) van de Rijksuniversiteit van Groningen brengt jaarlijks het niveau en de ontwikkeling van de lokale lasten in beeld. Bij het vergelijken van de woonlasten wordt er onder andere gekeken naar de OZB, afvalstoffenheffingen rioolbelasting. Het Coelo brengt hierover jaarlijks de ‘Atlas van lokale lasten’ uit, met daarin informatie over alle gemeenten in Nederland. Uit deze atlas blijkt dat de gemeente Moerdijk landelijk gezien is gestegen op de ranglijst van de 169e plaats in 2024 naar positie 157e plaats in 2025 (nummer 1 heeft de laagste en 352 de hoogste woonlasten voor eigenaar-bewoners).

Paragraaf Financiering

Kaders en beleid

De paragraaf Financiering geeft aan hoe invulling is gegeven aan het treasurybeleid van de gemeente Moerdijk, zoals dat is vastgelegd in het Treasurystatuut. De kader stellende uitgangspunten van het Treasurystatuut zijn vastgelegd in de financiële verordening (Artikel 212 Gemeentewet). Dit is gebaseerd op de bepalingen in de Wet financiering decentrale overheden (Wet Fido). De intentie van de wet is gericht op het bevorderen van de kredietwaardigheid en transparantie van het financieringsbeleid. Voor de beheersing daarvan is een aantal instrumenten geformuleerd zoals:

- Het stellen van een kwantitatieve kasgeldlimiet en renterisiconorm voor de begroting;
- Het verplichten van een Treasurystatuut, met onder meer het stellen van kwalitatieve en duurzame uitgangspunten voor uitzettingen en rente-instrumenten.

Rentebeleid

De behoefte aan inzicht in de kosten op de taakvelden en de behoefte om de wijze van verantwoorden van rente in de begroting en jaarrekening te harmoniseren is opgenomen conform de BBV. De rentekosten worden aan de desbetreffende taakvelden toegerekend met behulp van de renteomslag.

Onderstaand de belangrijkste uitgangspunten die gehanteerd zijn met betrekking tot het rentebeleid van de gemeente Moerdijk:

1. In de berekening van de totale rentekosten wordt rekening gehouden met het berekenen van zgn. bespaarde rente over de reserves en voorzieningen. Het percentage bedraagt 2,98%. Dit is het gemiddelde percentage van de rente in verhouding tot de restant hoofdsommen van de aangegane langlopende leningen.
2. Ingevolge de afspraken in het kader van het zgn. Schatkistbankieren moeten de overtollige middelen aangehouden worden in de rijkskas. Hierover wordt een rentevergoeding ontvangen.
3. De Moerdijkregeling wordt beschouwd als een project en derhalve worden de spelregels met betrekking tot projectfinanciering toegepast. In dit kader is van de provincie een bedrag ontvangen van € 10 miljoen, waarover een vergoeding wordt verstrekt van 2,5% tot en met 2020 en vanaf 1 januari 2021 0,52%. Voor de boekwaarde van de regeling boven de € 10 miljoen voorziet de gemeente Moerdijk in de financiering. Ook aan dit bedrag wordt een vaste vergoeding verstrekt van 2,5% tot en met 2020 en vanaf 1 januari 2021 0,52%. Het huidige saldo van de Moerdijkregeling bedraagt € 6,4 miljoen.

Renteschema en renteresultaat

Conform het advies van de commissie BBV is een overzicht opgenomen waarmee we transparant inzicht bieden in de rentelasten en -baten en de wijze van rentetoerekening aan grondexploitaties, projectfinanciering en taakvelden (programma's). De rentetoerekening moet worden toegerekend met behulp van een rente-omslagpercentage.

WERKELIJKE OMSLAGRENTE 2025

Renteschema:

a	De externe rentelasten over de korte en lange financiering	847.195		
b	De externe rentebaten (idem)	-721.045	-/-	
				126.150
c1	De rente die aan de facilitaire grondexploitaties (kostenverhaal) moet worden doorberekend	0	-/-	
c2	De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	0	-/-	
c3	De rentebaat van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken (=projectfinanciering), die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	0	-/-	
	Aan taakvelden toe te rekenen externe rente			126.150
d1	Rente over het eigen vermogen		+	2.840.859
d2	Rente over voorzieningen		+	1.397.719
	Totaal aan taakvelden toe te rekenen			4.364.728
e	De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)		-/-	3.573.032
f	**Renteresultaat op het taakveld treasury**			**791.695**

Rente-omslagpercentage	
Omslagpercentage rekening 2025	2,70%

Het rente-omslagpercentage voor 2025 komt uit op 2,70% (Geactualiseerde begroting 2025: 2,70%). De renteomslag wordt conform de financiële verordening artikel 12 lid 4 berekend en wordt als volgt toegelicht.
Het percentage van de omslagrente voor de toerekening van rente voor de financiering van de in gebruik zijnde activa, bedoeld in het eerste lid, wordt jaarlijks met de begroting vastgesteld. Het percentage van deze omslagrente wordt bepaald uit het gewogen gemiddelde van het bij de begroting geraamde rentepercentage van de rentekosten op de opgenomen langlopende en kortlopende geldleningen en het rentepercentage van de rentevergoeding over de reserves en voorzieningen. De uitkomst van dit percentage van de omslagrente wordt op een half procent afgerond.

Indien de werkelijke rentelasten die over een jaar aan taakvelden hadden moeten worden doorbelast afwijken van de rentelasten die op basis van de voor gecalculeerde renteomslag zijn toegerekend, dan kan de gemeente besluiten tot correctie. Correctie wordt verplicht gesteld indien deze afwijking groter is dan 25%. De afwijking tussen de werkelijke rentelasten € 4.364.728 en de toegerekende rentelasten € 3.573.032 bedraagt € 791.696. In de primitieve begroting 2025 is in eerste instantie rekening gehouden met een renteomslag van 2,7% die op basis van de nacalculatie bij de 2e bestuursrapportage 2025 gelijk is gebleven. Gemeenten mogen overgaan tot een bijstelling op basis van een nacalculatie, maar zijn hiertoe niet verplicht als de afwijking kleiner is dan 25%.

Rente grondexploitatie

Vanaf 2025 wordt dezelfde systematiek die geldt voor de investeringskredieten, waarbij de rente wordt toegerekend op basis van de berekende renteomslag, gehanteerd voor de grondexploitaties.

Renterisico

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet is het maximale bedrag waarmee een financieringstekort met een kortlopende lening gefinancierd mag worden. De omvang van de kasgeldlimiet is bepaald in de Wet fido en wordt via ministeriële regeling vastgesteld. Op dit moment is de limiet vastgesteld op 8,5% van het totaal van de begroting van de programma's. Voor 2025 komt dit neer op een bedrag van € 14 miljoen (zie onderstaand).
In 2025 zijn 2 kasgeldleningen afgesloten. Dit was een bedrag van € 9.500.000 van 22-1 t/m 22-7. Daarnaast hadden we een kasgeldlening van € 9.000.000 van 28-2 t/m 30-5. Hierdoor hadden we in het 2e kwartaal een overschijding van de kasgeldlimiet (€ 15,5 miljoen terwijl € 14 miljoen was toegestaan).

Renterisiconorm

Het doel van de renterisiconorm is het beperken van de gevolgen van een stijgende kapitaalmarktrente op de rentelasten van de organisatie. Dit wordt bereikt door een limiet te stellen aan dat deel van de vaste schuld waarover het rentepercentage in een bepaald jaar moet worden aangepast aan de op dat moment geldende markttarieven. De jaarlijkse aflossingen en wijzigingen in de rente (bijvoorbeeld bij een rentevast periode) mogen niet meer dan 20% van het begrotingstotaal zijn. Onderstaande tabel geeft de renterisiconorm voor 2025 weer.

Renterisiconorm	2025
jaarrekeningtotaal voor reserves	163.717.246
renterisiconorm 20%	**32.743.449**
Berekening renterisico	
renteherzieningen	0
aflossingen	587.309
renterisico	**587.309**
ruimte onder renterisiconorm	**32.156.140**

De gemeente Moerdijk heeft naar verhouding weinig leningen. Overschrijding van de renterisiconorm is niet aan de orde. Bij de genoemde leningen is geen sprake van een renteherziening gedurende de looptijd van de leningen. Het renterisico is derhalve beperkt.

Opgenomen geldleningen

De gemeente heeft op dit moment 4 vaste geldleningen om in de financieringsbehoefte te voorzien. In 2025 is een nieuwe lening afgesloten van € 30 miljoen bij de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) met een looptijd van 30 jaar. Als ondersteunende maatregel om de leefbaarheid in de kern Moerdijk te verbeteren is er in 2015 een waarborgregeling "Moerdijkregeling" tot stand gebracht, hiervoor is een bedrag ad € 10 miljoen geleend van de provincie Noord-Brabant. Van deze lening resteert nog € 6,4 miljoen. Volgens het afsprakenkader tussen gemeente, provincie en Havenbedrijf dekt het Havenbedrijf het financiële resultaat van de Moerdijkregeling in 2030.

Opgenomen langlopende geldleningen							
Omschrijving	Geldgever	Saldo 01-01-2025	opname 2025	aflossingen 2025	Saldo 31-12-2025	rente-percentage	laaste jaar aflossing
40.109.450	BNG	4.888.575	0	287.309	4.601.266	1,775	2039
164.412	AG Insurance	5.100.000	0	300.000	4.800.000	1,280	2041
40.118.298	BNG	0	30.000.000	0	30.000.000	3,440	2055
		9.988.575	30.000.000	587.309	39.401.266		
Moerdijkregeling	Provincie N-B	6.400.000	0	0	6.400.000		2030
		16.388.575	30.000.000	587.309	45.801.266		

Ontwikkelingen

De ECB beïnvloedt de inflatie door middel van haar beleidsrente. Dit is de rente die banken vergoed krijgen als ze geld bij de ECB aanhouden. De beleidsrente van de ECB lag lange tijd op een historisch laag niveau van -0,5%, maar is in de afgelopen periode als reactie op de hard gestegen inflatie verhoogd naar het huidige niveau van 4% waarna er weer een daling heeft plaatsgevonden naar 2,5% (peildatum 6 maart 2025). Inmiddels heeft de ECB de rente verder verlaagd en op 19 maart 2026 ongewijzigd gelaten op 2,0%.

De ECB beïnvloedt de inflatie via haar beleidsrentes, waaronder met name de depositorente: de rente die banken ontvangen of betalen over hun overtollige tegoeden bij de centrale bank. Deze rente lag lange tijd op een historisch laag niveau van -0,5%, maar werd vanaf 2022 in meerdere stappen verhoogd om de sterk opgelopen inflatie te bestrijden. Daarna heeft de ECB de rente in 2024 en 2025 juist weer verlaagd. Op 6 maart 2025 bedroeg de depositorente 2,5%.

Een wijziging van de beleidsrente werkt door in de rest van de economie. Zo beïnvloedt zij onder meer de spaarrentes, leenrentes, consumptie en investeringen. Wanneer de ECB de rente verlaagt, wordt lenen doorgaans goedkoper en kan de economische activiteit worden gestimuleerd. Wanneer de rente juist wordt verhoogd, remt dat de vraag in de economie en daarmee de inflatie. De ECB wijst er daarnaast op dat korte marktrentes in de praktijk dicht bij de depositorente liggen.
De inflatievooruitzichten zijn in 2026 gemengd. Volgens de ECB-projecties van maart 2026 komt de gemiddelde inflatie in het eurogebied in 2026 uit op 2,6%, waarna zij naar verwachting daalt naar 2,0% in 2027 en 2,1% in 2028. Daarmee is het beeld iets minder dat de inflatie in 2026 al stabiel rond exact 2% ligt; de ECB verwacht wel dat de inflatie op middellange termijn terugkeert richting de doelstelling, maar benadrukt dat onzekerheden rond onder meer energieprijzen, lonen en economische groei groot blijven.

Of verdere renteverlagingen gerechtvaardigd zijn, hangt daarom af van de verdere ontwikkeling van de inflatie, de loonvorming, energieprijzen en de economische groei. De ECB blijft benadrukken dat haar beleid data-afhankelijk is en van vergadering tot vergadering wordt bepaald.
Voor wat betreft onze visie op de economische ontwikkeling en rente baseren wij ons op publicaties van diverse grote banken en financiële instellingen. Deze ontwikkelingen worden maandelijks gevolgd. Daarnaast worden wij door onze contactpersonen regelmatig geïnformeerd over actuele en relevante marktontwikkelingen.

Financieringsbehoefte

De gemeente Moerdijk kent diverse inkomstenbronnen om uitgaven te financieringen. De belangrijkste inkomstenbronnen op een rij:
- Uitkeringen uit het gemeentefonds (algemene uitkering, integratie- en decentralisatie uitkeringen);
- Gemeentelijke heffingen (belastingen);
- Specifieke uitkeringen van het Rijk en andere overheden (provincies).

Met deze zogeheten lopende (= jaarlijkse terugkerende) inkomsten kunnen niet alle uitgaven gedaan worden. De lopende inkomsten dienen in beginsel de lopende uitgaven te dekken. Omdat het tijdstip waarop inkomsten worden ontvangen niet altijd gelijk loopt met het tijdstip waarop de uitgaven worden gedaan, ontstaat er behoefte aan financieringsmiddelen. Een andere oorzaak voor het ontstaan van financieringsbehoefte zijn (grote) investeringen en rente- en aflossingsverplichtingen van al opgenomen geldleningen.

Regelmatig kijken we – binnen de wettelijke kaders – naar de optimale verhouding tussen lang- en kortlopende leningen. Gelet op de ambities en de hieraan gekoppelde investeringsverwachtingen in de komende jaren zal op enig moment een beroep moeten worden gedaan om kapitaalmarkt om geldlening(en) aan te trekken.

Schatkistbankieren

Sinds eind 2013 is het Schatkistbankieren voor decentrale overheden verplicht. Gemeenten hebben allemaal een rekening courant verhouding met het Rijk gekregen en dienen daar de overtollige middelen te stallen. Om het cashmanagement van een gemeente niet al te veel te verstoren heeft het Rijk bepaalde middelen uitgezonderd, waaronder het drempelbedrag. Dit drempelbedrag bedraagt 2% van het begrotingstotaal met een minimum van € 1.000.000. In de volgende tabel treft u de berekening van het drempelbedrag aan. Voor de middelen die moeten worden aangehouden bij het Rijk wordt een rentevergoeding ontvangen.

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1000)					
		Verslagjaar			
(1)	**Drempelbedrag**	**3.094**			
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(2)	**Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen**	**234**	**286**	**181**	**226**
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	2.860	2.808	2.914	2.868
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-
(1) Berekening drempelbedrag					
		Verslagjaar			
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	154.721			
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	154.721			
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat	-			
(1) = (4b)*0,02 + (4c)*0,002 met een minimum van € 1 milj.	Drempelbedrag	3.094			
(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen					
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	21.092	26.042	16.625	20.786
(5b)	Dagen in het kwartaal	90	91	92	92
(2) - (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	234	286	181	226

Zoals uit de bovenstaande tabel blijkt, heeft de gemeente Moerdijk in 2025 geen enkele maal het drempelbedrag overschreden.

Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Algemeen

In de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing wordt ingegaan op de vraag in hoeverre de gemeente in staat is om financiële tegenvallers op te vangen. Om dat te kunnen beoordelen is inzicht nodig in de omvang en achtergronden van de aanwezige risico's en de aanwezige weerstandscapaciteit.

Het doel van risicomanagement is drieledig:

1. Het maken van verantwoorde keuzes t.a.v. het al dan niet aanvaarden van risico's;
2. Ervoor zorgen, dat het optreden van risico's zo weinig mogelijk effect heeft op de te behalen (beleids)doelen en de voorzieningen;
3. Het minimaliseren van financiële, juridische, imago-en vertragingsgevolgen van ontstane risico's.

In het kader van het risicomanagement worden periodiek de belangrijkste risico's geïnventariseerd.

We zijn voortdurend bezig om het risicomanagement in de organisatie verder te optimaliseren. Stappen die daarin al zijn ondernomen betreffen het duidelijker beleggen van de verantwoordelijkheid van goed risicomanagement bij het management en het vergroten van de kennis op het gebied van risicomanagement bij de teamleiders en medewerkers. Voorts besteden we op een meer gestructureerde wijze aandacht aan frauderisico's.

Weerstandsvermogen en weerstandsratio

Het weerstandsvermogen van de gemeente Moerdijk is de mate waarin de gemeente in staat is niet begrote, substantiële financiële tegenvallers op te vangen met het doel de gemeentelijke taken te kunnen voortzetten. Het weerstandsvermogen geeft de robuustheid van de financiële huishouding weer.

Het weerstandsvermogen bestaat uit de beschikbare weerstandscapaciteit gedeeld door de berekende benodigde weerstandscapaciteit. Deze verhouding wordt uitgedrukt in de zogenaamde weerstandsratio, die door de gemeenteraad wordt vastgesteld. De weerstandsratio is de factor hoeveel keer de risico's financieel zijn afgedekt in het weerstandsvermogen.

De raad heeft aangegeven dat de weerstandsratio **minimaal 1,0** moet bedragen. Het bedrag van het benodigde weerstandsvermogen wordt binnen de algemene reserve afgezonderd, zodat dit derhalve niet vrij meer inzetbaar is voor andere investeringen e.d.

<u>Benodigde weerstandscapaciteit</u>

De geïnventariseerde risico's met daarbij het ingeschatte maximum schadebedrag en de inschatting van de kans dat het risico zich zal voordoen, leveren tezamen de omvang van de benodigde weerstandscapaciteit op. Het totaal van de geïnventariseerde risico's bedraagt ca € 56 miljoen, maar rekening houdend met de kans dat de risico's zich gaan voordoen komt de benodigde weerstandscapaciteit uit op € 18.750.000.

<u>Beschikbare weerstandscapaciteit</u>

De beschikbare weerstandscapaciteit komt overeen met de verwachte stand van de algemene reserve per 31-12-2025 van € 35.742.000.

<u>Berekening weerstandsratio</u>

De ratio van het weerstandsvermogen = de beschikbare weerstandscapaciteit gedeeld door de benodigde

weerstandscapaciteit = € 35.742.000 : € 18.750.000 = **1,9** (1,0 is voldoende en 2,0 is uitstekend). De weerstandsratio dient volgens het gemeentelijk beleid minimaal 1,0 te zijn.

Ontwikkeling weerstandsvermogen	Rekening 2025	Begroting 2026	Rekening 2024
Benodigd weerstandsvermogen	€ 18.750.000	€ 21.000.000	€ 19.300.000
Beschikbaar weerstandsvermogen (algemene reserve)	€ 35.742.000	€ 35.542.000	€ 33,005.000
Weerstandsratio	1,9	1,7	1,7

De weerstandsratio is 0,2 gestegen ten opzichte van de begroting 2026. Met name de risico's met betrekking tot een aantal grondposities in projecten worden lager ingeschat en het saldo van de algemene reserve is gestegen. Daar staat tegenover dat er voor de ontwikkeling van Powerport een risicobedrag is opgenomen in het weerstandsvermogen en het risico voor kostenstijgingen hoger wordt ingeschat.

Top 10 risico's

De belangrijkste risico's en de daaraan gerelateerde bedragen in het weerstandsvermogen zijn:

	Raads-progr.	Risicogebied	Risicobedrag rekening 2025	Risicobedrag begroting 2026	Risicobedrag rekening 2024
1	alg.	Kostenstijgingen (incidenteel/structureel)	€ 600.000	€ 400.000	€ 400.000
2	3-4	Vluchtelingen (incidenteel/structureel)	€ 600.000	€ 600.000	€ 600.000
3	2	Kapitaalgoederen (incidenteel/structureel)	€ 300.000	€ 400.000	€ 600.000
4	3	Projecten (incidenteel)	€ 10.700.000	€12.900.000	€ 11.700.000
5	3	Powerport (incidenteel)	€ 700.000		
6	3	Externe veiligheid (incidenteel)	€ 500.000	€ 500.000	€ 500.000
7	3-4	Sociaal domein (incidenteel/structureel)	€ 600.000	€ 1.300.000	€ 800.000
8	5	Algemene uitkering (incidenteel/structureel)	€ 1.500.000	€ 1.500.000	€ 1.400.000
9	5	Bedrijfsvoering (incidenteel/structureel)	€ 2.000.000	€ 2.100.000	€ 2.100.000
10	5	Juridische claims (incidenteel)	€ 600.000	€ 600.000	€ 500.000
		Overige risico's (incidenteel/structureel)	€ 650.000	€ 700.000	€ 700.000
		Totaal	€ 18.750.000	€ 21.000.000	€ 19.300.000

Incidentele risico's zijn eenmaal meegerekend in het weerstandsvermogen, structurele risico's tweemaal. De gedachte hierachter is dat de gemeente in staat moet worden geacht om structurele risico's in twee jaar tijd in een sluitende meerjarenbegroting te kunnen verwerken.

1. <u>Kostenstijgingen (incidenteel/structureel)</u>
   In de begroting wordt zo goed mogelijk rekening gehouden met de actuele prijsontwikkelingen. De reële prijsontwikkelingen in de markt kunnen echter zo snel gaan dat het risico van budgetoverschrijdingen in de exploitatiebegroting en bij (voorgenomen) investeringen aanwezig is. Gemeenten worden via de algemene uitkering uit het gemeentefonds in principe gecompenseerd voor loon- en prijsontwikkelingen. Deze compensatie hoeft echter geen gelijke pas te lopen met de werkelijke kostenstijging van onze gemeente.

   De recente ontwikkelingen in het Midden-Oosten heeft tot meer prijsschommelingen geleid op de energiemarkten. In het centraal economisch plan 2026 stelt het Centraal Planbureau vast dat door de gespannen internationale situatie de onzekerheid rondom het economisch beeld zeer groot is. Zo zal een aanhoudende oorlog in het Midden-Oosten de Nederlandse inflatie opstuwen door hogere olie- en gasprijzen en ook het vertrouwen raken.

   In het weerstandsvermogen is een bedrag van € 600.000 meegenomen.

2. Huisvesting, opvang en begeleiding vluchtelingen (incidenteel/structureel)
Aan de Schansdijk in Zevenbergen vangt de gemeente sinds maart 2022 Oekraïense ontheemden op en sinds 1 juli 2025 exploiteert het COA een asielopvanglocatie op deze locatie.
Met betrekking tot de opvang van Oekraïense ontheemden is de gemeente eigenaar van de gronden, verhuurt de gemeente deze aan Kafra, die er opstallen op heeft geplaatst en huurt de gemeente de units van Kafra om opvangplekken aan de ontheemden te bieden. De afgelopen jaren was de rijksbijdrage ruimschoots toereikend om de kosten te dekken. Het overgebleven budget is voor een gedeelte toegevoegd aan de reserve nieuwkomers. De rijksbijdrage is inmiddels verlaagd, om beter in overeenstemming te zijn met de reële kosten. De middelen blijven echter toereikend om de kosten te dekken. Bovendien kan bij hogere reële kosten dan de rijksbijdrage dekt alsnog aanvullende vergoeding worden aangevraagd om de kosten te dekken. Hoewel de behoefte aan opvangplekken voor Oekraïense ontheemden hoog blijft en er voorlopig geen zicht is op een daling, bestaat de kans dat in de toekomst opvangplekken onbezet blijven, en er voor deze leegstaande opvangplekken dus ook geen rijksbijdrage meer is. Er zullen dan afspraken moeten worden gemaakt met Kafra als eigenaar van de units om andere doelgroepen in te huisvesten.

Op 19 september 2024 is de omgevingsvergunning voor de asielopvanglocatie aan de Schansdijk verleend. De gemeenteraad had eerder (juli 2023) ingestemd met de kaders hiervoor. Ook de bestuurlijke afspraken zijn in december 2023 gemaakt. De asielopvanglocatie is gerealiseerd door en onder verantwoordelijkheid van het COA en wordt vanaf 1 juli 2025 door het COA geëxploiteerd. Op de locatie is nader onderzoek uitgevoerd naar mogelijke bodemvervuiling. Om die reden zijn voor de start van de bouw van het AZC maatregelen getroffen om eventuele effecten van vervuiling te beheersen. Voor ingebruikname van het AZC zijn in de bouwblokken binnenluchtmetingen uitgevoerd om in beeld te brengen of de beheersmaatregelen voldoende zijn geweest. Op basis van de metingen bleken de beheersmaatregelen voldoende om op 1 juli 2025 de locatie te openen. Wel heeft de OMWB aangegeven dat er (jaarlijkse) vervolgmetingen nodig zijn. Op basis daarvan kunnen er in een latere fase, na opening van de locatie, toch maatregelen nodig blijken, waarvoor dan extra kosten moeten worden gemaakt. Het risico hierop lijkt echter gering.
Voor beide doelgroepen is de gemeente verantwoordelijk voor het bieden van (de mogelijkheid) tot onderwijs en jeugdhulp. Bij eventuele aanvullende onderwijshuisvestingskosten kan overigens zonodig een beroep worden gedaan op de Regeling Onderwijshuisvestingsbudgetten asielzoekers (OHBA). Binnen de programma-aanpak nieuwkomers werkt de gemeente aan een integrale aanpak om nieuwkomers te ondersteunen en toe te leiden naar zelfredzaamheid. Deze aanpak wordt voor het aandeel wat niet de Oekraïense doelgroep betreft, na instemming van de gemeenteraad, gefinancierd vanuit de reserve nieuwkomers.

In het weerstandsvermogen is een bedrag van € 600.000 meegenomen.

3. Kapitaalgoederen (incidenteel/structureel)
De gemeente Moerdijk heeft diverse kapitaalgoederen, waaronder een groot areaal aan wegen, openbare verlichting, openbaar groen, rioleringen, civiele objecten en verschillende soorten vastgoedobjecten. De aanleg, het beheer en het onderhoud van deze kapitaalgoederen maken een groot onderdeel uit van onze gemeentebegroting. De wettelijke verplichtingen die uit onze rol als beheerder voortkomen zijn aanzienlijk. (Letsel)schade en kapitaalvernietiging, veroorzaakt door achterstallig onderhoud moeten altijd voorkomen worden. Voor de kapitaalintensieve en/of risicovolle onderdelen van de kapitaalgoederen worden daarom meerjarige beheerplannen opgesteld. Deze zijn financieel vertaald naar de meerjarenbegroting. We houden terugkerende inspecties om de onderhoudsstaat te controleren en passen zo nodig de meerjarenplannen en de meerjarenbegroting daarop aan.

Met de vaststelling het Programma Fysieke Leefomgeving in 2025 en die van de beheerplannen rioleringen (2026), wegen (2021 en bijgesteld in 2023), civiele kunstwerken onderdeel bruggen (2020 en bijgesteld in 2024), openbare verlichting en het beheerplan civiele kunstwerken, waterbouwkundige objecten (2023) hebben we de risico's in de openbare ruimte voor een groot deel beheerst, in ieder geval voor hetgeen waar we zelf invloed op hebben.

De afgelopen jaren hebben we een nieuw fenomeen waargenomen, namelijk dat door de droogte verschillende kleidijken in die mate zijn ingeklonken, dat we veel zwaardere en duurdere maatregelen moeten treffen om deze veilig te houden. Dit effect van klimaatverandering is, voor zover we dit in konden schatten, opgenomen in de begroting en daarmee is het risico vooralsnog ondervangen, maar er is nog te weinig ervaring met deze extreme droogte of andere klimatologische omstandigheden, om een goede inschatting te kunnen maken van kosten.

Nutspartijen kampen met grote opgaven. Enerzijds op het gebied van grootschalige renovaties van netwerken die aan het einde van de levensduur zijn en anderzijds is er een grote opgave op het gebied van de energietransitie, dat een verzwaring van het huidige elektriciteitsnet met zich meebrengt in heel Nederland en dus ook in onze gemeente. De schaarste van het personeel dat de nutspartijen kunnen inzetten zal mogelijk in grote mate bepalend worden voor onze uitvoeringsplanning. Uitstel van ons werk kan bijvoorbeeld tot gevolg hebben dat onze beheerkosten voor (klein) onderhoud oplopen vanwege uitstel van renovaties. Ook zal het toezicht op kabels en leidingen geïntensiveerd moeten worden, omdat er grootschaliger gewerkt gaat worden, in combinatie met een hoge tijdsdruk en met schaarse menskracht en middelen. Vanaf 2025 is structureel rekening gehouden met extra toezicht in de begroting, maar dat betekent niet direct dat deze specialistische toezichthouders ook beschikbaar zijn op de arbeidsmarkt.

Verder is er in de openbare ruimte altijd een risico aanwezig op onvoorziene zaken zoals o.a. bodemverontreiniging, archeologie, niet gesprongen explosieven, niet ontplofte oorlogsresten, onbekende objecten, onbekende kabels en leidingen, calamiteiten et cetera.

Naast de openbare ruimte heeft de gemeente veel verschillende soorten vastgoed in bezit om zowel haar strategische positie te behouden of te verstevigen als om beleidsdoelen te realiseren. Binnen het gemeentelijk vastgoed worden diverse risico’s onderkend, zoals hogere exploitatiekosten of hoge onderhouds- en vervangingskosten van bijvoorbeeld vestingwerken.

In 2023 is het beheerplan gemeentelijk vastgoed inclusief de bijbehorende onderhoudsplannen vastgesteld. Het risico wordt verder verkleind door het uitvoeren van driejaarlijkse inspecties van al onze panden. Daarnaast wordt jaarlijks een indexatie toegepast om o.a. de stijging van de bouwkosten en personeelskosten op te vangen.

Vervolgens vormt de wijze van het realiseren van beleidsdoelen door middel van het beschikbaar stellen van vastgoed een potentieel financieel risico. Het bezit en onderhoud van vastgoed betekent dat moet worden voldaan aan toenemende wettelijke eisen, zoals brandveiligheid, asbestverwijdering en het duurzaam maken en houden van het vastgoed. Door middel van het project verduurzaming is dit risico deels ondervangen. Om het risico verder te verkleinen is de afgelopen periode het deel van het gemeentelijk vastgoed waar personen verblijven geïnspecteerd op brandveiligheid en de oudere gebouwen ook op de aanwezigheid van asbest. Naar aanleiding van deze inspecties zijn er bouwkundige aanpassingen gedaan en voldoen al deze gebouwen nu aan de brandveiligheidseisen. Ook is er op diverse plaatsen asbest gesaneerd zodat ook dat risico kleiner is geworden.
Er bevinden zich in de strategische portefeuille nog een aantal gebouwen met asbest daken maar deze zijn bij het cluster Vastgoed in beeld. Er wordt nu bekeken of deze daken al dan niet moeten worden gesaneerd.
Een bijzondere categorie panden en objecten binnen het gemeentelijk vastgoed betreft de gemeentelijke monumenten, zoals het Mauritshuis, het stadhuis Klundert en de vestingwerken in Willemstad en Klundert. Dit zijn kwetsbare gebouwen/objecten die hoge onderhoudslasten met zich meebrengen.

Het zelf beheren van vastgoed ten behoeve van beleidsdoelen vraagt extra ambtelijke capaciteit (die weer schaars aan het worden is). Het op andere wijze realiseren van beleidsdoelen door het beschikbaar stellen van subsidies aan maatschappelijke instanties in plaats van het beschikbaar stellen van vastgoed kunnen de (financiële) risico’s worden gereduceerd en de politieke sturingskracht van de gemeentelijke organisatie worden bevorderd. Om dit te bereiken is een herstructurering van de vastgoedportefeuille noodzakelijk. Vanwege de beperkte financiële

middelen in de begroting is in eerste instantie gefocust op de twee groepen waarbij we het meeste financiële risico lopen, namelijk de zwembaden en multifunctionele accommodaties.
De gemeente Moerdijk heeft een groot scala aan maatschappelijke accommodaties waar zij middelen aan besteden. De afgelopen jaren hebben diverse ontwikkelingen plaatsgevonden die impact hebben (gehad) op deze accommodaties, zoals o.a. verduurzamingseisen. Hierdoor is de behoefte toegenomen naar visie en kaders hoe Moerdijk in de toekomst wil omgaan met deze accommodaties. Deze visie en kaders worden vastgelegd in het maatschappelijk accommodatiebeleid. Als er nieuwe ontwikkelingen plaatsvinden, zoals een vraag vanuit de samenleving of nieuwbouw van een accommodatie, kan dit in de toekomst getoetst worden aan de visie en kaders beschreven in het maatschappelijk accommodatiebeleid dat in 2025 is vastgesteld door de gemeenteraad.
In 2024 is het grootste deel van de vastgoedportefeuille getaxeerd voor de opstalverzekering. Hierbij is de herbouwwaarde van de gebouwen -en waar van toepassing de waarde van de inventaris- vastgesteld. Op deze manier is het eventuele risico van onderverzekering ondervangen.

Ten aanzien van het in stand houden van de diverse kapitaalgoederen worden de schaarste aan grondstoffen, energie en personeel en daarmee sterk stijgende kosten in de markt een steeds groter risico. Nieuwe aanbestedingen, die periodiek plaatsvinden, leiden zeer waarschijnlijk tot hogere kosten. De sterk fluctuerende energieprijzen hebben met name impact op openbare verlichting, vastgoed en mechanische riolering.

In het weerstandsvermogen is een bedrag van € 300.000 meegenomen (risico kostenstijging is meegenomen bij onderdeel 1).

4. <u>Ruimtelijke projecten / grondexploitaties (incidenteel)</u>

Algemeen
In de woningbouwsector valt op dat voornamelijk de personeelskosten blijven stijgen waar de materiaalprijzen zelf stabiliseren. Dit is het resultaat van aanhoudende arbeidsmarktkrapte in deze sector. Ondanks dit wordt wel verwacht dat de woningbouwsector als geheel zal groeien wat in ieder geval positieve verwachtingen geeft voor de problematiek rond bouwcapaciteit.

Wat betreft de woningprijzen is een blijvende stijging te zien en dan vooral in de randstad. Daarnaast valt ook op dat grondgebonden woningen relatief sneller stijgen in prijs t.o.v. appartementen. Dit heeft voornamelijk te maken met de discrepantie tussen de vraag en het aanbod naar appartementen. Dit effect is dus ook terug te zien in de relatieve stijging van grondwaarden onder grondgebonden woningen waar de grondwaarde onder appartementen stabiel blijft. De gemiddelde stijging in grondwaardes is het gevolg van harder stijgende woningprijzen t.o.v. bouwkosten.

Hierdoor lijkt het afzetrisico op grondverkopen bij lopende actieve projecten zich gunstig te ontwikkelen in de nabije toekomst. Zeker gezien er beleidsmatig niet vooruit wordt gelopen op grondprijsstijgingen maar deze moeten blijken uit geactualiseerde taxaties. De vraag is hoelang deze trend tussen woningprijzen en bouwkosten aanhoudt. Voor ontwikkelingen die pas op langere termijn gerealiseerd gaan worden is het de vraag of ontwikkelaars door deze ontwikkelingen gestimuleerd worden om snel te acteren of juist bewust af te wachten om daarmee te speculeren op verdere stijging in de woningprijzen.

Gronden voormalig Caldic-terrein
In het kader van het project Logistiek Park Moerdijk (LPM) zijn in 2009 afspraken gemaakt omtrent de verplaatsing van Caldic Chemie Zevenbergen. De totale grondoppervlakte bedraagt ruim 60.000m2. De totale grondwaarde bedroeg per 1 september 2009 € 6.000.000. In het weerstandsvermogen was een bedrag van € 5 miljoen gereserveerd in verband met het risico van afwaardering van deze locatie als gevolg van wijziging van de bestemmingsmogelijkheden.

In 2024 is een significant deel van deze grond tegen marktconforme prijs verkocht. Als gevolg daarvan is het in het weerstandsvermogen gereserveerde bedrag (in verband met het risico van afwaardering) verder verlaagd van € 5,0 naar € 4,5 miljoen.

Haven Zevenbergen
De werkzaamheden aan de haven in Zevenbergen zijn fysiek gereed en het water stroomt vanaf eind 2020 door de haven. Er waren nog een aantal issues met de Bouwcombinatie. De Raad van Arbitrage heeft hierover in 2025 een uitspraak gedaan. Inmiddels is ook de administratieve afronding gereed en de accountant heeft de controleverklaring afgegeven voor het financieel verslag. Hiermee wordt de raad geïnformeerd en de subsidies bij de SOK-partners verantwoord. Het resultaat levert een negatief saldo op dat gedeeld wordt tussen de gemeente en de Provincie Noord-Brabant. Het project is hiermee ook financieel administratief afgerond.

Diverse projecten
Ten behoeve van een aantal projecten is er bewust voor gekozen om als gemeente zelf actief de grondexploitatie uit te voeren. Hier zitten ook de grootste risico's aan verbonden. Projecten waar de gemeente primair aan de lat staat zijn bijvoorbeeld de centrumontwikkeling in Fijnaart, de bedrijventerrein ontwikkeling in Zevenbergen Noord en de Westschans in Klundert. In deze projecten is er sprake van allerhande soorten risico's die lopende de verschillende fases van een project voor tegenvallers kunnen zorgen. Risicofactoren waaraan kan worden gedacht zijn in het bijzonder de (strategische) verwervingsrisico's, bodemrisico's en afzetrisico's. Herkennen en beheersen hiervan is cruciaal.

Zevenbergen Oost
Het betreft hier een omvangrijke gebiedsontwikkeling met een voor Moerdijkse begrippen zeer grootschalige woningbouwopgave (minimaal 1.000 woningen) alsmede een forse infrastructurele opgave waaronder een gebiedsontsluitingsweg een stationsopgave en 2 spoortunnels. De ontwikkeling zal geschieden in meerdere fases en de gemeente acteert hier vanuit verschillende rollen zowel faciliterend als actief. De 1e fase (ca. 450 woningen, vanaf 2025) Hier is sprake van een faciliterende rol voor de realisatie van 350 woningen, waarbij de gemeente aan de lat staat voor de planologie en de ontwikkelaar zowel de grondexploitatie voert als de verdere ontwikkel- en afzetrisico's op zich neemt.

Gemeentelijke grondexploitaties Markvelden midden en zuid
Voor Markvelden Midden (ca. 100 woningen) is een grondexploitatie vastgesteld en zal de gemeente aan de lat staan voor Bouw- en woonrijpmaken en de vermarkting van de percelen. Een deel van dit gebied wordt verkocht aan Woonkwartier, een deel zal verkocht worden als kavel t.b.v. particuliere zelfbouw en een deel is op de markt gezet door middel van een Tender. Een significant deel van de marktrisico's van deze grondexploitatie wordt derhalve elders ondergebracht.

Voor Markvelden Zuid (ca. 350 woningen) is een grondexploitatie opgesteld en deze is in Q1 van 2026 vastgesteld. Ook hier zal de gemeente bouw- en woonrijpmaken en bouwrijpe percelen uitgeven. De ontwikkeling van dit gebied ligt iets verder in de tijd en is qua omvang en aantal woningen een stuk groter dan Markvelden Midden. Het risicoprofiel van deze ontwikkeling is dan ook groter. Daarentegen zal een groot deel van de strategische grondportefeuille in deze grondexploitatie ingebracht worden, waardoor het risico voor dat onderdeel weer zal afnemen.

Afdrachten kostenverhaal ten behoeve van verlengde Zuidrand en Zuidrandtunnel
De gecontracteerde, maar toekomstig geraamde afdrachten (inkomsten/dekking voor de gemeente) van de nu nog niet concrete vervolgfases (Zwaneveld en/of De Hil) zijn een risico. Immers daar zit de grootste marktonzekerheid. Het gaat hierbij dan in totaal om 200 woningen met een gedachte afdracht per te realiseren wooneenheid over de jaren vanaf 2030. Daar tegenover staat dat het projectgebied ruimte biedt voor de ontwikkeling van meer dan 1.000 woningen waar vooralsnog geen rekening mee is gehouden.

Tunnels en Stationshart:
De projecten Zuidrandtunnel en de verlengde Zuidrand verlopen volgens op planning. Voor de Zuidrandtunnel is na aanbesteding geconstateerd dat er een risico is op overschrijding, omdat de post onvoorzien relatief laag is ten aanzien van het resterende risicoprofiel. Dit vergt goede monitoring. Voor de verlengde Zuidrand is (voorlopig) geconcludeerd dat er voldoende budget is.

Voor het Stationshart ontbreekt tot op heden de rijksbijdrage. De komende periode zal de gemeente in overleg treden met provincie en Rijk voor cofinanciering. Voorbereidingen (planologie, ontwerp, etc) zijn inmiddels opgestart en het instrument strategische grondverwerving is actief ingezet. De reeds eerder toegekende subsidies, zoals de WBI (5e tranche), voorzien in forse bijdragen. Deze zijn echter toegekend op basis van de huidige plannen en inzichten. Projectontwikkeling is dynamisch en dat kan betekenen dat plannen wijzigen. Dit heeft dan mogelijk ook gevolgen voor de toegekende subsidies.

In het weerstandsvermogen is een bedrag van € 10.700.000 meegenomen (risico kostenstijging is meegenomen bij onderdeel 1).

5. <u>Powerport (incidenteel)</u>
De Powerport Regio Moerdijk is een strategisch knooppunt voor energie en industrie. Het Rijk, de provincie Noord-Brabant, het waterschap Brabantse Delta en de gemeenten Geertruidenberg, Drimmelen en Moerdijk hebben in het Bestuurlijk Overleg Leefomgeving van 11 juni 2025 afspraken gemaakt over de opgave Powerport regio Moerdijk. Vanwege de energietransitie en economische groei is ongeveer 700 ha ruimte nodig. In Moerdijk gaat het dan om uitbreiding van het haven- en industrieterrein met circa 400-500 hectare in oostelijke richting (ten noorden van de Rijksweg A17) of in zuidoostelijke richting (ten zuiden van de Rijksweg A17). Afgesproken was dat Rijk, provincie en gemeente Moerdijk in december 2025 een besluit zouden nemen over de zoekrichting voor uitbreiding. De gemeenteraad heeft haar inzet voor dit besluit bepaald. Rijk en provincie bleken meer tijd nodig te hebben. Besluitvorming is uitgesteld tot juni 2026, na installering van het nieuwe kabinet. De inzet vanuit de gemeenteraad van Moerdijk is dat onder voorbehoud van een uitgebreid randvoorwaardenpakket het college mandaat heeft om samen met Rijk en Provincie afspraken te maken over de uitwerking van Zoekrichting oost. Dit besluit heeft tot veel zorgen geleid in dorp Moerdijk en tot commotie in de publieke opinie. Het risico bestaat dat de gemeente juridische claims krijgt of schikkingen moet treffen om gedupeerden van dit besluit tegemoet te komen.

Om grip te houden en grondspeculatie/versnippering tegen te gaan is op de zoekrichtingen oost en zuidoost een voorkeursrecht gelegd. Het voorkeursrecht is een passief instrument in die zin dat het niet verplicht tot aankoop waarmee elke aanbieding op waarde en kosten kan worden afgewogen. Het risico is daarmee vooralsnog overzienbaar, maar zal naarmate meer zicht komt op de ontwikkeling en de definitieve ontwikkelrichting gaan toenemen. Met Rijk en Provincie worden daarom (werk)afspraken gemaakt over rollen, financiering en risicoverdeling als het gaat om verwerving nu en op termijn.

Moerdijkregeling
Als ondersteunende maatregel om de leefbaarheid in de kern Moerdijk te verbeteren is er een waarborgregeling tot stand gebracht met als doel een deel van de (financiële) onzekerheid over de consequenties van de havenstrategie bij inwoners met een eigen woning weg te nemen. In totaal gaat het hierbij om circa 300 woningen. Volgens het toenmalige afsprakenkader tussen gemeente, provincie en Havenbedrijf dekte het Havenbedrijf het financiële resultaat van de Moerdijkregeling af, zodat er voor de gemeente geen direct financieel risico aan de regeling was verbonden.

Er zijn bij de start van de regeling 3 scenario's in beeld gebracht, te weten een best case, base case en worst case, waarvan de prognoses uiteenliepen van € 1 miljoen negatief tot € 19 miljoen negatief in 2030. De resultaten voor 2025 te weten tot 11 juni 2025 (BOL-besluit Powerport) zijn in kaart gebracht. De voorspelde eindwaarde komt

daarmee op circa -€ 6,4 miljoen, prijspeil 11 juni 2025. De beleidsregel De Moerdijkregeling is sindsdien vervangen voor een tijdelijke regeling onder Powerport.

Aanpassing: Moerdijkregeling 2025
In juni is afgesproken dat de indexering van de Moerdijkregeling terug wordt ingevoerd. Hiermee wordt de aankoopwaarde van de woning weer gerelateerd aan de gemiddelde ontwikkeling in Brabant per woningtype. Hier is de Moerdijkregeling in oktober 2025 op aangepast. De kosten van de herinvoering van de indexatie zijn voor rekening voor het Rijk, de provincie en de gemeente volgens de verdeelsleutel 5/9-3/9-1/9. Bij de provincie is subsidie aangevraagd voor de voorfinanciering. De gemeenteraad heeft op 23 oktober 2025 ingestemd met het Moerdijkse aandeel in de kosten voor de komende 2 jaar: € 525.000.

Aanpassing Moerdijkregeling 2026
In het Bestuurlijk Overleg Powerport hebben Rijk, provincie en gemeente Moerdijk afgesproken dat de garantiewaarde van de Moerdijkregeling opgehoogd wordt van 95% naar 100%. Dit gebeurt per 1 juni 2026, maar de verhoogde garantiewaarde geldt met terugwerkende kracht ook voor de mensen die zich per 1 december 2025 hebben aangemeld voor de Moerdijkregeling. Over de verdeling van de kosten en de voorfinanciering zijn nog geen afspraken gemaakt. Inzet is om deze kosten te beleggen bij het Rijk. Over de kosten en voorfinanciering zullen op korte termijn nadere afspraken worden gemaakt.

In het weerstandsvermogen is een bedrag van € 700.000 meegenomen.

6. <u>Externe veiligheid (incidenteel)</u>
De branden bij Chemie-Pack en de asbestbrand aan de Huizersdijk hebben laten zien dat het risico van grootschalige incidenten en rampen voor de gemeente Moerdijk niet denkbeeldig is en de financiële gevolgen hoog kunnen zijn. De financiële impact van het risico wordt ingeschat op € 5 miljoen. De kans op een incident met een dergelijke impact wordt ingeschat op eens in de 10 jaar.

In het weerstandsvermogen is een bedrag van € 500.000 meegenomen.

7. <u>Sociaal domein (incidenteel/structureel)</u>
De financiële druk binnen het sociaal domein blijft hoog. Met name binnen de jeugdzorg en de Wmo is sprake van oplopende kosten en ontwikkelingen die voor gemeenten slechts ten dele beïnvloedbaar zijn.

Jeugdzorg
De ontwikkeling van een Stevig Lokaal Team, passend bij onder meer de Hervormingsagenda Jeugd en het Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming, biedt kansen om het relatief grote aandeel intensieve en hoogcomplexe jeugdzorg terug te dringen. Ook de komende jaren blijft hier de focus op liggen, om meer grip te krijgen op de inzet van zorg en de uitgaven beheersbaar te houden.
Tegelijkertijd staat de inzet op lichte hulp onder druk door verzwaring van de casuïstiek en vertraagde doorstroom als gevolg van wachtlijsten bij de toegang, zorgaanbieders en de jeugdbeschermingsketen. Ook neemt de inzet van hoogcomplexe zorg en duurdere maatwerkvoorzieningen, waaronder woonzorg, weer toe. Dit leidt tot hogere gemeentelijke kosten en brengt daarnaast risico's mee voor de bestaanszekerheid van gecontracteerde zorgaanbieders. Via de regionale aanpak Grip op Verandering worden interventies ingezet om deze trend te keren. Verwijzingen via huisarts, kinderarts, medisch specialisten en gecertificeerde instellingen zijn binnen de Jeugdwet een wettelijk recht. De gemeente is verantwoordelijk voor de bekostiging van deze hulp, terwijl de invloed op deze instroom beperkt is. Versteviging van afspraken en samenwerking met huisartsen en specialisten blijft daarom nodig om meer regie te krijgen op de inzet van specialistische zorg.

In 2024 is gestart met een pilot koppeling aan ZorgDomein, een voorzieningenwijzer op het terrein van armoede en schuldhulpverlening en welzijn op recept. Daarnaast zijn er per huisarts en per school vaste contactpersonen

vanuit het CJG. Deze interventies dragen bij aan normaliseren, het versterken van eigen kracht en de inzet van voorliggende voorzieningen en kunnen daarmee ook de druk op huisartsen en specialistische zorg verminderen.

Wmo
De inzet van niet vrij toegankelijke ondersteuning vanuit de Wmo, zoals maatwerkvoorzieningen en pgb's, is de afgelopen jaren gegroeid. Zowel bij huishoudelijke ondersteuning als bij begeleiding is sprake van verdere stijging in aantallen. Inmiddels is dit het tweede jaar waarin deze ontwikkeling zichtbaar is, waardoor nog niet met zekerheid kan worden vastgesteld of sprake is van een tijdelijke of structurele ontwikkeling. Wel neemt de complexiteit van cliënten die begeleiding ontvangen toe, waardoor vaker zwaardere en duurdere ondersteuning nodig is.
De verstrekking van voorzieningen op grond van de Wmo is een open-einde-regeling. Een belangrijk risico is dat de vraag naar individuele voorzieningen verder toeneemt als gevolg van vergrijzing, het landelijke afbouwbeleid van intramurale zorg en de doordecentralisatie van beschermd wonen. Hierdoor blijven inwoners langer thuis wonen of keren zij terug naar de wijk.

Daarnaast hebben gemeenten richting aanbieders te maken met de AMvB reële kostprijs Wmo, die verplicht om cao-ontwikkelingen te volgen. Deze ontwikkelingen zijn op dit moment grillig en leiden geregeld tot forse indexaties. Tegelijk blijft het een opgave om ondersteuning beschikbaar te houden voor inwoners die deze het hardst nodig hebben, in een tijd van aanhoudende arbeidsmarktkrapte. Dit vraagt om extra inzet op preventie en investeringen in vrij toegankelijke voorzieningen, zodat de druk op maatwerkvoorzieningen waar mogelijk wordt beperkt.

Participatie/Werk en Inkomen
In de macro-economische verkenningen geeft het CPB in de vooruitblik naar 2025 aan dat het bijstandsvolume zal stijgen. In de laatste actualisatie van het CEP van februari 2025 is het landelijke bijstandsbestand voor 2024 geraamd op 355.000 uitkeringen, een stijging van bijna 0,6%. Voor 2025 wordt uitgegaan van 360.000 uitkeringen, een stijging van 1,4%. De stijging van het bijstandsvolume in de gemeente Moerdijk wijkt in 2024 ongunstig af van deze landelijke ontwikkeling. Dat is geen geruststellend signaal voor de komende jaren.
Voor 2026 is de prognose een gelijkblijvend aantal uitkeringen ten opzichte van 2025. Vanaf 2027 gaat het CPB uit van een daling naar 355.000 uitkeringen, het niveau van 2024. De risico's voor de gemeente hangen vooral samen met de grilligheid van de economische ontwikkeling, de omvang van het uitkeringsbestand en de ontwikkeling van het BUIG-budget. Bij negatieve ontwikkelingen kan de vangnetuitkering gemeenten financiële compensatie bieden, maar hieraan zijn voorwaarden verbonden.

In het weerstandsvermogen is een bedrag van € 600.000 meegenomen ten aanzien van het sociaal domein.

8. <u>Algemene uitkering Gemeentefonds (incidenteel/structureel)</u>
Gemeenten zijn in hoge mate afhankelijk van inkomsten vanuit het Rijk. De belangrijkste bron hiervan is de algemene uitkering uit het gemeentefonds. Voor gemeente Moerdijk betreft dit in 2025 een bedrag van ruim € 82 miljoen. De algemene uitkering kan een grillig verloop kennen met soms forse bijstellingen achteraf. Een relatief kleine procentuele afwijking kan daarbij substantiële effecten hebben. Ter indicatie: wanneer de algemene uitkering uit het gemeentefonds 1% lager/hoger wordt, resulteert dit in circa € 0,8 miljoen lagere/hogere baten.

Het Rijk heeft gedurende 2025 extra middelen beschikbaar gesteld als compensatie voor het verwachte tekort in 2026 (het zogeheten 'ravijnjaar') en daarnaast is er tot en met 2027 deels voorzien in een oplossing voor de landelijke tekorten in de Jeugdzorg. Dit is mede gedaan naar aanleiding van het rapport Groeipijn van de Commissie Van Ark. Het Rijk heeft toegezegd 50% van de geconstateerde jeugdzorgtekorten voor haar rekening te nemen.
Over de ontwikkelingen binnen het gemeentefonds is de gemeenteraad geïnformeerd via informatiebrieven over de Meicirculaire (d.d.24 juni 2025) en Septembercirculaire (d.d. 7 oktober 2025). De uitkomsten hiervan zijn verwerkt in de 2e bestuursrapportage 2025 (raadsvergadering 4 december 2025). Ondanks bovenstaande ontwikkelingen, bestaat er vooral vanaf 2028 nog onduidelijkheid.

Vanaf 2028 heerst er nog steeds onduidelijkheid en blijven de extra middelen beperkt. Het Rijk verwacht dan namelijk dat de maatregelen uit de Hervormingsagenda Jeugd gerealiseerd gaan worden. Doordat de maatregelen in 2028 pas tot verwachte besparingen leiden, gaat het Rijk uit van een groter besparingspotentieel, aangezien zowel de volumes als het prijspeil ten opzichte van de inschattingen ten tijde van de Hervormingsagenda Jeugd zijn toegenomen. Daarnaast wil het Rijk aanvullende maatregelen invoeren. Dit betreft de invoering van een eigen bijdrage voor Jeugdzorg vanaf 1 januari 2028 en nadere afspraken over hoe beter gestuurd kan worden op de trajectduur binnen de Jeugdzorg, wat vanaf 2028 tot lagere lasten moet leiden.

In de meicirculaire is dus een gedeeltelijke oplossing gekomen tot en met 2027. In haar vervroegde tweede advies zal de commissie Van Ark begin 2027 een zwaarwegend maatgevend advies uitbrengen over de uitvoering van de afspraken tussen Rijk en VNG mede vanwege het incidentele karakter van toevoegingen aan het gemeentefonds tot en met 2027. Daarbij wordt zowel vooruit gekeken (2028 e.v.) als teruggekeken (2025 t/m 2027) naar de uitgavenontwikkelingen en hoe om te gaan met de afwijkingen. Daarnaast betrekt de commissie bij haar oordeel ook voorstellen hoe te komen tot een houdbaar stelsel. De aanhoudende stijging van de jeugdzorguitgaven, zoals die de afgelopen jaren landelijk is gezien, is immers niet wenselijk noch houdbaar voor de toekomst.

Naast de omvang van het gemeentefonds, worden momenteel ook onderzoeken uitgevoerd naar de wijze waarop het gemeentefonds onder gemeenten verdeeld wordt. In 2021 is landelijk besloten tot de invoering van een nieuw verdeelmodel voor het gemeentefonds per 1 januari 2023. Daarbij is destijds een ingroeipad afgesproken (het pad waarmee gemeenten naar de nieuwe verdeling ingroeien). In het Advies van ROB over herverdeling gemeentefonds (d.d. 19 oktober 2021) is geadviseerd om een onderzoeksagenda in te stellen. In februari 2026 heeft de minister van BZK een adviesaanvraag (d.d. 3 februari 2026) ingediend bij de Raad van het Openbaar Bestuur. Dit ter advisering aan de methodologie achter het voorstel voor de herziening van de verdeling van de algemene uitkering van het gemeentefonds per 1 januari 2027.

Verder spelen er ook ontwikkelingen m.b.t. de uitkeringen die gemeenten voor specifieke onderwerpen ontvangen via specifieke uitkeringen (SPUKs). In het Regeerprogramma was door het Rijk als maatregel benoemd om nagenoeg alle specifieke uitkeringen over te hevelen naar het gemeentefonds. Hierbij zou deze overheveling gepaard gaan met een korting van 10% vanwege de veronderstelde vermindering van administratieve lasten en het verruimen van de bestedingsvrijheid door gemeenten. Inmiddels is voor een groot gedeelte van de SPUKs gebleken dat het niet mogelijk is om deze per 2026 over te hevelen. Daarnaast blijft het uitgangspunt dat een eventuele korting niet wordt afgewenteld op gemeenten.

Tot slot bestaat er een risico m.b.t. de afrekening van het zogenoemde Btw compensatiefonds. Gemeenten kunnen (een groot deel van) de btw die ze moeten betalen declareren bij het Rijk. Dit fonds kent echter een plafond. Als de gezamenlijke btw-declaraties van gemeenten onder het plafond blijven wordt het verschil in het gemeentefonds gestort. Bij overschrijding van het plafond volgt een uitname. Jaarlijks wordt in de meicirculaire de afrekening over het voorgaande jaar bekend gemaakt. Op basis daarvan mogen gemeenten in hun begroting rekening houden met een verwachte afrekening in toekomstige jaren. Dit betekent wel dat als de (landelijke) afrekening in een bepaald jaar lager uitvalt er eerder sprake zal zijn van een benodigde neerwaartse bijstelling.

Al met al heerst er momenteel vooral vanaf 2028 veel onzekerheid over de middelen die gemeenten vanuit het Rijk ontvangen. We blijven de ontwikkelingen nauwgezet volgen en zullen daarover rapporteren in de toekomstige P&C documenten (kadernota, begroting, bestuursrapportages).

Vanwege de grilligheid van de ontwikkeling van de algemene uitkering uit het Gemeentefonds, zoals positieve of negatieve bijstellingen achteraf, is in het weerstandsvermogen een bedrag meegenomen van € 1.500.000.

9. Bedrijfsvoeringsrisico's (incidenteel/structureel)
Binnen de gemeentelijke bedrijfsvoering wordt een aantal risico's onderkend op het gebied van ICT, personeel, financiën, inkoop en aanbesteding, huisvesting, fiscaliteit, het betalingsverkeer en rentekosten. Voor zover deze risico's niet zijn te vermijden, te mitigeren of te verzekeren zijn ze meegenomen in de berekening van het weerstandsvermogen.

Krapte arbeidsmarkt
Een belangrijk risico dat zich de afgelopen jaren steeds sterker is gaan manifesteren is de krapte op de arbeidsmarkt. Dit heeft een stevige impact op de gemeentelijke organisatie en het tijdig en binnen de kostenramingen kunnen realiseren van de gemeentelijke doelen. Het is daarbij niet alleen een kwestie van geld. De krapte op de arbeidsmarkt heeft ook gevolgen voor de mogelijkheden om tijdelijk personeel in te kunnen huren. Het vacaturerisico stijgt naarmate er taken en ambities bijkomen.

Digitale veiligheid & weerbaarheid
Digitalisering is cruciaal voor de samenleving en wordt steeds meer ondersteund door ICT, slimme applicaties, slimme apparaten en artificiële intelligentie (AI). Dit brengt echter risico's met zich mee voor de beschikbaarheid, integriteit en vertrouwelijkheid van informatie(systemen). Gemeenten erkennen hun verantwoordelijkheid in de digitale samenleving en streven naar een verhoogde digitale weerbaarheid. Dit betekent dat permanent aandacht besteed wordt aan digitale veiligheid bij bestuur, gemeenteraadsleden, management en ambtenaren, zoals online-trainingen en het nemen van eigenaarschap van informatieveiligheid binnen de eigen processen.

Ondanks alle inspanningen kunnen we nog steeds getroffen worden door incidenten, aangezien 100% veiligheid niet bestaat. De gevolgen kunnen variëren van een volledige stilstand van de organisatie tot het niet kunnen werken van een individuele medewerker. De bedrijfsrisico's zijn moeilijk te kwantificeren en kunnen leiden tot extra kosten, waaronder eigen uren, lagere productie, slechtere dienstverlening, externe expertise voor forensisch onderzoek, herstel- en vervangingskosten en imagoschade.

Gegevensbescherming
De gemeente moet zorgvuldig omgaan met persoonsgegevens en (vertrouwelijke) informatie. De gemeente verwerkt bij de uitoefening van haar taken veel informatie, zoals persoonlijke informatie van eigen inwoners en van andere burgers, medewerkers, externen en zakenrelaties.
Onze inwoners moeten en mogen ervanuit gaan dat hun gegevens bij ons veilig en vertrouwd worden verwerkt. Daarom zetten we in op informatieveiligheid op onze systemen en leren we onze medewerkers om bewust, veilig en zorgvuldig met (persoons)-gegevens om te gaan. Hierdoor wordt de kans op een inbreuk op gegevens- en informatieverwerkingen verkleind, toch blijft de kans op een inbreuk, zoals een datalek, aanwezig. De impact van een inbreuk kan zowel voor de personen die het betreft als voor de gemeente heel hoog zijn, omdat wij als gemeente veel van de meest gevoelige gegevens van personen verwerken, zoals financiële gegevens, BSN, gezondheidsgegevens en andere bijzondere en/of gevoelige persoonsgegevens.
Daarnaast kan het niet naleven van de voorgeschreven wettelijke kaders resulteren in juridische sancties, zoals boetes en financieel verantwoordelijk zijn voor de kosten en mogelijke compensatie aan getroffen personen.

In het weerstandsvermogen is voor de diverse bedrijfsvoeringsrisico's een bedrag meegenomen van € 2.000.000.

10. Juridische claims (incidenteel)
Het maximaal verzekerde bedrag inzake juridische claims bedraagt € 2,5 miljoen. Eventuele juridische kosten vallen niet onder de verzekering. Er is een risico van (plan)schadeclaims met betrekking tot projecten en wijziging van bestemmingsplannen.

In het weerstandsvermogen is voor bovenstaande juridische risico's een bedrag meegenomen van € 700.000.

Overige risico's (incidenteel/structureel)

Samenwerkingsverbanden

Gemeenten bevinden zich in een voortdurend veranderende omgeving. Daarom wordt steeds gezocht naar een meer efficiënte en effectievere uitvoering van taken en activiteiten. Daar waar mogelijk wordt hierbij ingezet op samenwerking met andere gemeenten en private partijen. In de praktijk blijkt de kaderstelling en de controle ten aanzien van verbonden partijen en in het verlengde hiervan risicobeheersing complex te zijn. Met het oog op het versterken van de grip op verbonden partijen is in regionaal verband een zestal richtlijnen vastgesteld ten aanzien van onder andere de kaderstelling door de raden en de wijze van verantwoording door de verbonden partijen. Naast het toezien op het toepassen van deze richtlijnen wordt daarbij ingezet op het maken van duidelijke prestatieafspraken (bijvoorbeeld door middel van dienstverlenings-overeenkomsten) en het goed monitoren van de uitvoering hiervan. Tot slot is in de regio een quickscan ontwikkeld gericht op een zevental risicovolle regelingen (o.a. BWB, OMWB, Veiligheidsregio, RWB en GGD). Op basis van deze scan kan besloten worden om een diepgaandere evaluatie uit te voeren.

Een aantal gemeenschappelijke regelingen houdt op basis van besluiten van het algemeen bestuur zelf geen of een beperkt weerstandsvermogen aan. Dat betekent dat de samenwerkende gemeenten het resterende risico dragen. In die gevallen zullen de deelnemende gemeenten zelf dienen zorg te dragen voor voldoende weerstandsvermogen.

Afvalverwerking

Het schrappen van de plastictaks voor bedrijven heeft mogelijk als gevolg dat deze kosten aan het einde van de keten worden doorgevoerd. Dat betekent een stijging op de kosten van restafval. Op dit moment is hier nog geen bedrag aan te koppelen.

In het weerstandsvermogen is een bedrag van € 650.000 meegenomen voor overige risico's.

Kengetallen weerstandsvermogen en risicobeheersing

In het Besluit Begroting en Verantwoording gemeente en provincies (BBV) is bepaald dat in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing vijf kengetallen worden opgenomen.

Deze kengetallen drukken de verhouding uit tussen bepaalde onderdelen van de begroting of de balans en kunnen helpen bij de beoordeling van de financiële positie.

De kengetallen hebben geen functie als normeringsinstrument, maar zijn juist bedoeld om de gemeentelijke financiële positie voor raadsleden inzichtelijker te maken en de onderlinge vergelijkbaarheid tussen gemeenten te vergroten.

Signaleringswaarde

Er zijn geen wettelijke normen vastgelegd voor de kengetallen. Wel zijn er een aantal signaleringswaarden geformuleerd die kunnen helpen bij de beoordeling van de kengetallen.

In de tabel hieronder is te zien welke waarden bij welke categorie (A, B of C) behoren. Categorie A is het minst risicovol en categorie C het meest risicovol.

	Kengetal		Categorie A	Categorie B	Categorie C
1.	Netto schuldquote	a. zonder correctie doorgeleende gelden	< 90%	90 - 130 %	> 130 %
		b. met correctie doorgeleende gelden	< 90%	90 - 130 %	> 130 %
2.	Solvabiliteitsratio		> 50%	20 - 50 %	< 20 %
3.	Grondexploitatie		< 20 %	20 - 35 %	> 35 %
4.	Structurele exploitatieruimte		Begroting > 0%	Begroting 0%	Begroting < 0%
5.	Belastingcapaciteit		< 95%	95 - 105 %	> 105 %

Kengetallen 2025

De volgende tabel laat de kengetallen zien voor het jaar 2025 (inclusief het verloop ten opzichte van de jaarrekening 2024 en de begroting 2025).

	Kengetal		Rekening 2024	Begroting 2025	Rekening 2025
1.	Netto schuldquote	a. zonder correctie doorgeleende gelden	24%	41%	31%
		b. met correctie doorgeleende gelden	13%	31%	22%
2.	Solvabiliteitsratio		48%	44%	43%
3.	Grondexploitatie		2%	3%	5%
4.	Structurele exploitatieruimte		1%	2%	3%
5.	Belastingcapaciteit		87%	92%	96%

Toelichting per kengetal

Netto schuldquote en netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. Hoe lager het percentage, hoe kleiner de schulden. De netto schuldquote bedraagt in 2025 31%, de netto schuldquote met correctie doorgeleende gelden bedraagt 22%. Hoewel vanuit de wetgeving geen externe normen zijn vastgelegd, wordt in de praktijk de netto schuldquote als "goed" gezien als deze onder de 90% uitkomt. Het kengetal van de gemeente Moerdijk valt daar dus ruimschoots binnen.

Solvabiliteitsratio

Het kengetal solvabiliteitsrisico geeft zicht in het aandeel van het eigen vermogen in het totale vermogen van de gemeente. Het eigen vermogen van de gemeente bestaat uit de reserves (zowel de algemene reserves als de bestemmingsreserves). In de praktijk wordt het solvabiliteitsratio als "slecht" gezien als deze onder de 20% ligt. De solvabiliteitsratio van de gemeente Moerdijk bedraagt in 2025 43% en zit dus ruim boven die grens, wat betekent dat de gemeente over relatief veel eigen vermogen beschikt.

Grondexploitatie

Het kengetal grondexploitaties geeft een indicatie van het financiële risico dat de gemeente loopt in verband met zijn grondportefeuille. Het kengetal wordt berekend door de boekwaarde van de grondexploitaties af te zetten tegen de totale baten van de gemeente (excl. onttrekkingen aan reserves). In de praktijk wordt dit kengetal als risicovol aangemerkt als deze boven de 35% ligt. Het kengetal grondexploitatie bedraagt in 2025 5%. Dit lage percentage geeft een indicatie dat er relatief weinig risico wordt gelopen.

Structurele exploitatieruimte

Dit kengetal geeft informatie over de mate waarin de structurele lasten worden afgedekt met structurele baten. Vanuit het BBV is de norm, dat de structurele exploitatieruimte in evenwicht dan wel positief is. Dit kengetal is voornamelijk van belang in de meerjarenbegroting. Die moet structureel en reëel in evenwicht zijn, waarbij meerjarig wordt beoordeeld in hoeverre de structurele lasten gedekt kunnen worden uit structurele opbrengsten. De structurele exploitatieruimte bedraagt in 2025 3%. In het document "jaarrekening" is in het overzicht "incidentele baten en lasten" nader inzicht gegeven in de incidentele baten en lasten over de jaren.

Belastingcapaciteit
De belastingcapaciteit geeft weer hoe de lokale lastendruk in de gemeente Moerdijk zich verhoudt tot het landelijk gemiddelde. Het geeft hiermee een indicatie van de ruimte om extra inkomsten uit belastingen te genereren. De belastingcapaciteit wordt berekend door de totale woonlasten van een meerpersoonshuishouden van de gemeente in enig jaar te vergelijken met het landelijk gemiddelde.

In de praktijk wordt dit kengetal als slecht gezien als deze boven de 105% ligt, aangezien er dan relatief weinig ruimte is om de belastingen indien nodig te verhogen. Het kengetal belastingcapaciteit bedraagt in 2025 96%, waarmee dit ruimschoots onder de signaleringswaarde van 105% ligt.

Beoordeling onderlinge verhouding kengetallen i.r.t. financiële positie
Op basis van een individueel kengetal kunnen geen conclusies worden getrokken over de beoordeling van de financiële positie van de gemeente. De kengetallen moeten altijd in samenhang worden bezien, omdat ze alleen gezamenlijk en in hun onderlinge verhouding een goede indicatie geven van de financiële positie.

Over het algemeen kan geconcludeerd worden dat de kengetallen 2025 van de gemeente Moerdijk als "goed" zijn aan te merken. De gemeente heeft weinig schulden en relatief veel eigen vermogen (reserves). De gemeente Moerdijk is dan ook financieel gezond.

Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding

De openbare ruimte van de gemeente Moerdijk is de woon- werk- en leefomgeving van onze inwoners, ondernemers en bezoekers. Het is daarom van belang dat door middel van de juiste inrichting en beheer de leefomgeving aantrekkelijk, schoon, heel en veilig gehouden wordt. Ten aanzien van het beheer van de leefomgeving en de kapitaalgoederen staat de gemeente Moerdijk voor urgente en steeds meer zichtbaar wordende uitdagingen. De energietransitie, klimaatverandering, verlies aan biodiversiteit en wateroverlast laten zich ook binnen onze gemeente steeds nadrukkelijker voelen. Daar komt bij dat veel van onze bestaande infrastructuur verouderd is, net als die van onze partners (Brabant Water, Enexis, glasvezel leveranciers) die parallel ook hun opgave en rol hebben in ‘onze’ openbare ruimte. Dit vraagt om een nieuwe manier van werken: van traditioneel beheer naar ontwikkelend beheer.

De omschakeling van sectoraal beheer naar ontwikkelend beheer van onze assets in onze fysieke leefomgeving doen we aan de hand van het programma Fysieke leefomgeving wat uw raad afgelopen jaar is aangeboden.

De eerste stap die we gaan zetten in de omschakeling naar volledig integraal beheer is het herzien van alle uitvoerings- en beleidsplannen. Parallel hieraan maken we de stap naar ontwikkelend beheer door het actualiseren van de beleidsplannen en de (door)vertaling naar een programma onder het omgevingsplan. Dit is een meerjarige opgave die per asset verschillend en/of uitdagender is.

De paragraaf kapitaalgoederen is vervolgens hét instrument om overzicht te geven in hoe we meer in detail omgaan met onze assets (kapitaalgoederen). Per asset staan we stil bij het onderliggende beleid, de geplande investeringen en de financiële vertaling daarvan. Bij de jaarrekening verantwoorden we de eventuele achterstanden en geven we aan hoe we met deze eventuele achterstanden omgaan.

Overzicht beheerplannen

	Looptijd
Wegen	2021-2025
Groen	2017-2026
Openbare verlichting	2023-2027
Riolering en water	2024-2027
Civiele kunstwerken, (onderdeel stalen, betonnen en houten bruggen)	2020-2025
Civiele kunstwerken, (onderdeel steigers, duikers damwanden en kademuren)	2023-2027
Gemeentelijk Vastgoed	2024-2028

Overzicht kengetallen

Kengetallen	
km gem. wegen	1.024
ha asfalt	167
ha klinkers en tegels	177
km vrijverval en mechanische riolering	317
aantal rioolgemalen inclusief randvoorzieningen	75
aantal minigemalen (drukriool/installaties)	419
aantal kolken	16.236
ha beplanting	117
ha gazon	76
ha bermen	234
aantal bomen	25.689
aantal panden	96
aantal locaties speelvoorzieningen	112
aantal bruggen	96
aantal lichtpunten openbare verlichting	8.980

Wegen

Beleid, beheer en kwaliteit

Het beleid is vastgelegd in het 'Beleidskader beeldkwaliteit, effect gestuurd beheer' (2017); de zorgplicht gemeenten uit de Wegenwet 1930, Woningwet 1991 en het Burgerlijk Wetboek deel 6 en de BBV (Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten).

In 2021 is de notitie "Wegbeheer Moerdijk 2021-2025" vastgesteld. Door middel van functioneel beheer en risico gestuurd onderhoud wordt de onderhoudsachterstand gefaseerd ingelopen. In 2021 werd een start gemaakt met het inlopen van de achterstanden, waarbij de prioriteit ligt op de risico locaties (voetpaden, fietspaden en gebiedsontsluitingswegen) en daarnaast op het voorkomen van kapitaalvernietiging op asfaltwegen.

Met betrekking tot het kwaliteitsniveau binnen de bebouwde kom op de elementenverhardingen blijkt dat het huidige kwaliteitsniveau niet verbeterd is ten opzichte van de situatie in 2021, met name door het uitstel van een aantal grote integrale projecten. In 2026 zal het wegenbeheerplan geactualiseerd worden, waarbij ingegaan wordt op de huidige stand van zaken en hoe het huidige kwaliteitsniveau verbeterd kan worden.

Uitgevoerde werkzaamheden

In 2025 zijn meerdere projecten uitgevoerd volgens het vastgestelde beheerplan.
De belangrijkste werken zijn:

- Neerhofstraat Zevenbergen
- Postbaan Heijningen
- Oude Appelaarsedijk Fijnaart
- Vlietweg Klundert

Daarnaast zijn er projecten welke momenteel in uitvoering zijn en in 2026 afgerond worden.

- Zuidrand Kristallaan Zevenbergen (in uitvoering)
- Kreekdijk, Weeldijk, Oudendijk Standdaarbuiten
- Predikherenstraat, Vijverstraat e.o. Standdaarbuiten
- De Wieken Standdaarbuiten
- Vrouwe Jacobstraat e.o.

Doorgeschoven werkzaamheden

Een aantal projecten zijn doorgeschoven. De belangrijkste werken zijn:

- Zeestraat, Willem Alexanderlaan Zevenbergen
  Het lukt diverse nutspartijen niet hun vervangingen in te plannen. De vervangingsopgave van kabels en leidingen, samen met onze rioleringsopgave, maakt dat we niet afzonderlijk van elkaar aan de slag kunnen.
  Daarnaast wordt momenteel het ontwerp aangepast naar aanleiding van de participatiebijeenkomst.
- Sint Jozefstraat, Weeldijk, Buitendijk Noordhoek
  Ook hier willen nutspartijen de kans benutten hun vervangingsopgave te combineren met onze onderhoudsopgave. Dit zorgt voor vertraging omdat zij slechts beperkte capaciteit in kunnen zetten.
- Steenweg derde fase Moerdijk
  De start van dit project was afhankelijk van de woningbouwontwikkeling, die in 2025 is afgerond.
- Grintweg Moerdijk
  Door scopewijziging op basis van nieuwe inspectie gegevens heeft de aanbesteding vertraging opgelopen waardoor dit project vertraagd is.
- Oude Heijningsedijk Fijnaart
  Enexis heeft hier een vervangingsopgave welke eerst uitgevoerd moet zijn voor de reconstructie kan plaatsvinden.
- Barlaaksedijk Standdaarbuiten
  Door vertraging in het project Kreekdijk, Weeldijk, Oudendijk is dit project doorgeschoven. Ook het waterschap heeft het vervangen van een duiker om deze reden uitgesteld. Het project zal in 2027 starten.

Achterstallig onderhoud

De gemeente Moerdijk had een flinke achterstand opgelopen ten aanzien van het wegbeheer. In het Wegenbeheerplan (2021) is door de raad een plan vastgesteld om binnen vijf jaar op een minimaal niveau te komen om vanuit die situatie toe te groeien naar de vastgestelde beeldkwaliteit.
Hiervoor zijn middelen beschikbaar gesteld. Om het achterstallig onderhoud te kunnen wegwerken is een voorziening gevormd van € 6.900.000. Deze voorziening is met de 1e berap 2023 opgehoogd met € 516.000 ter compensatie van de extreme prijsstijgingen in de GWW-sector. Inmiddels is een groot deel van de geplande werkzaamheden hiervan uitgevoerd ultimo 2025. Het restant staat voor 2026 gepland.

Achterstallig onderhoud op asfaltwegen op basis van het Wegenbeheerplan (2021) is ingelopen van 17% in 2020 naar 11% eind 2023 en 7% in 2025. Waarmee het risico op kapitaalvernietiging van asfaltwegen aanzienlijk is verminderd.

Financiële consequenties

Totale uitgaven per kapitaalgoed

beheerproduct	soort kosten	uitgaven 2025
Wegen	onderhoudsuitgaven	€ 1.552.000
	voorziening groot onderhoud	€ 3.108.000
	vervangingsinvesteringen	€ 5.204.000

Riolering

Beleid, beheer en kwaliteit

Met het vaststellen van het nieuw Focusdocument GWP Moerdijk 2024-2027 is extra focus en duiding gegeven aan de opgave in de lokale waterketen als gevolg van de in 2021 vastgestelde Klimaatstrategie Moerdijk. Hierin benoemen we concrete basismaatregelen en uitwerkingsprincipes om onze doelstelling op het gebied van water en klimaat te bereiken.
Wij stoppen met het aanpassen van de bodem- en watersituatie bij nieuwe ontwikkelingen: water en bodem worden sturend. Eeuwenlang hebben we geprobeerd de bodem en watersituatie naar onze hand te zetten, met wisselend succes. Het klimaat is de uitdaging met ons aangegaan. Stevigere maatregelen en duidelijkere keuzes zijn nodig om klimaatverandering en de gevolgen daarvan een goede plek te geven. Water zal steeds zichtbaarder worden in onze openbare en particuliere ruimte en de definities van waterhinder en wateroverlast worden bepalend voor welke maatregelen we wel en niet (meer) nemen.
De focus voor de verwerking van hemelwater ligt op:

1. Hergebruik
2. Bergen en infiltreren
3. Afvoeren op sloten of wegen met afwaterfunctie
4. Hemelwaterriolering (bovengronds en daarna pas ondergronds)
5. Nooduitlaat
6. Verwerking via vuilwater (bestaand gemengd stelsel)

Begin 2026 is met betrekking tot het beheer en onderhoud van de riolering een nieuw kostendekkingsplan opgesteld. Dit plan heeft als doel om de kosten en inkomsten in balans te brengen, zodat toekomstige vervangingen van het rioleringssysteem en benodigde klimaatmaatregelen gefinancierd kunnen worden. Daarnaast wordt er extra budget beschikbaar gesteld voor het vervangen van huis- en kolkaansluitingen, wanneer onderhoud aan wegen plaatsvindt. Deze extra investeringen dragen bij aan het waarborgen van een veilige en aantrekkelijke openbare ruimte en zorgen ervoor dat onverwachte kostenstijgingen voor inwoners worden voorkomen.

Uitgevoerde werkzaamheden

In 2025 zijn meerdere projecten uitgevoerd volgens het vastgestelde beheerplan. De belangrijkste zijn:

- Neerhofstraat Zevenbergen
- Standdaarbuiten: Dr. Poelstraat, Predikherenstraat, Markiezenlaan en Vijverstraat in uitvoering
- Standdaarbuiten: De Wieken in uitvoering
- Fijnaart: Vrouwe Jacobstraat in uitvoering
- Willemstad: Vesting Willemstad kabels en leidingen in uitvoering (meerjaren planning)

Doorgeschoven werkzaamheden

- Zevenbergen: Dr. Arienslaan/Zeestraat/Willem Alexanderlaan
  De start hiervan is uitgesteld in verband met de levering van putten en besluit omtrent invoeren 30 km zone
- Moerdijk: Steenweg.
  De start van dit project was afhankelijk van de woningbouwontwikkeling, die in 2025 is afgerond.
- Moerdijk: Grintweg.
  Door scopewijziging op basis van nieuwe inspectie gegevens heeft de aanbesteding vertraging opgelopen waardoor dit project vertraagd is.

Financiële consequenties

Totale uitgaven per kapitaalgoed

beheerproduct	soort kosten	uitgaven 2025
Riolering	onderhoudsuitgaven	€ 1.257.000
	vervangingsinvesteringen	€ 4.704.000

Water

Beleid, beheer en kwaliteit

Onder het beleidskader water vallen de thema's bruggen, steigers en baggerwerken.
Deze zijn vastgelegd in het 'Beleidskader Beeldkwaliteit, Effect gestuurd beheer' (2017); de Zorgplicht gemeenten uit de Wegenwet 1930, Woningwet 1991 en het Burgerlijk Wetboek deel 6; het BBV (Besluit Begroting van Verantwoording provincies en gemeenten) en de Waterwet: wetgeving rondom de ontvangstplicht baggerspecie is geregeld in de Waterwet (art. 5.23).

Civiele kunstwerken

Het beheerplan Civiele Kunstwerken is eind 2023 aangevuld met een beheerplan voor duikers, damwanden en steigers. Ook is er een aanvulling van diverse objecten, zoals trappen, leuningen, fietsenrekken in beeld gebracht. Objecten met een cultuurhistorische waarde worden vanuit het beheerplan vastgoed beheerd.

Uitgevoerde werkzaamheden

In 2025 zijn de volgende grote werkzaamheden uitgevoerd:
- Brugstraatbrug Klundert
- Blauwe Sluisdijkbrug Klundert
- Aanvaarvoorziening Markbrug Standdaarbuiten
- Vervanging duikers Zevenbergseweg Klundert en Molenweg Langeweg
- Groot onderhoud Jachthaven Willemstad

Doorgeschoven werkzaamheden

De volgende werkzaamheden zijn doorgeschoven:
- Grintwegbrug Moerdijk; deze wordt gelijktijdig met de riool- en verhardingsopgave opgepakt

Baggerwerken

Op basis van het meerjarenprogramma baggeren 2019-2026 is in december 2018 door de raad een budget van in totaal € 2.716.000 beschikbaar gesteld voor het bekostigen van de ontvangstplicht en het afvoeren en/of verwerken van de vrijgekomen baggerspecie. Het meerjarenprogramma baggeren gaat uitsluitend over groot onderhoud uitgevoerd door het waterschap en de hieraan gekoppelde ontvangstplicht voor de gemeente.

Eind 2025 is het werk voor de baggerwerkzaamheden in de kern Klundert aanbesteed, Meerdere watergangen binnen de kern waaronder de vestinggracht aan de zuidzijde van Klundert worden gebaggerd. Uitvoering is gepland in 2026 na gereedkomen werkzaamheden centrum Klundert.

Financiële consequenties

Totale uitgaven per kapitaalgoed

beheerproduct	soort kosten	uitgaven 2025
Civiele Kunstwerken	onderhoudsuitgaven	€ 373.000
	vervangingsinvesteringen	€ 730.000
	voorziening groot onderhoud	€ 398.000
Baggerwerken	onderhoudsuitgaven	€ 103.000

Groen

Beleid, beheer en kwaliteit

In de afgelopen jaren zijn grote stappen gezet in het vormgeven van het groen in onze leefomgeving. In 2023 is gestart met het opstellen van vergroeningsplannen voortkomend uit onze Klimaatstrategie. Deze plannen zijn de basis waarop we ons groenbeleid en groenstructuurplan gaan actualiseren. Dit proces loopt van 2023 tot 2026.

Voor het beheer en onderhoud van het groen gelden nu nog de volgende beleidsstukken
- Beleidskader beeldkwaliteit, effect gestuurd beheer (2017)
- Groenstructuurplan
- Boombeheerplan
- Groenbeheerplan

In 2025 is het programma Fysieke leefomgeving vastgesteld waar de asset Groen en Bomen onderdeel van uitmaken. In lijn daarvan zijn de beheerbudgetten van het groen op orde gebracht in 2025. Het huidige groenbeheerplan is verouderd, deze zal in lijn met het programma Fysieke leefomgeving worden geactualiseerd, mede op basis van de vergroeningsplannen welke ook invloed hebben op de wijze van beheer.

Het huidige kwaliteitsniveau is voor de centrumgebieden en de entrees vastgesteld op A en voor het overige stedelijke gebied op kwaliteitsniveau B. Voor de industriegebieden en het buitengebied is het kwaliteitsniveau C.

De implementatie van de wet Natuurbescherming is (in lijn met de Klimaatstrategie) verder vormgegeven. Vaststelling van het Soortenmanagementplan (SMP) heeft plaats gevonden in 2024 en in 2025 is de volgende stap gezet door het opstellen van de werkprotocollen.

Uitgevoerde werkzaamheden

In 2025 zijn meerdere projecten uitgevoerd of is er gestart met de uitvoering;
- Neerhofstraat, Zevenbergen
- Zuidrand Kristallaan Zevenbergen (in uitvoering)
- Kreekdijk, Weeldijk, Oudendijk Standdaarbuiten (in uitvoering)
- Predikherenstraat, Vijverstraat e.o. Standdaarbuiten (in uitvoering)
- De Wieken Standdaarbuiten (in uitvoering)
- Vrouwe Jacobstraat e.o. (in uitvoering)
- Omvormingen groen diverse vakken over alle kernen (in uitvoering)

Doorgeschoven werkzaamheden

Een aantal projecten zijn doorgeschoven, de belangrijkste werken zijn:
- Zeestraat, Willem Alexanderlaan Zevenbergen
- Sint Jozefstraat, Weeldijk, Buitendijk Noordhoek
- Steenweg derde fase Moerdijk
- Grintweg Moerdijk

Financiële consequenties

Totale uitgaven per kapitaalgoed

beheerproduct	soort kosten	uitgaven 2025
Groen	onderhoudsuitgaven	€ 4.562.000
	vervangingsinvesteringen	€ 613.000

Gemeentelijk vastgoed

Beleid, beheer en kwaliteit

Eind 2023 is het nieuwe beheerplan vastgoed 2024-2028 voor gemeentelijk vastgoed vastgesteld waarin als beleidskader is vastgesteld dat het gemeentelijk vastgoed onderhouden wordt op niveau 3 (redelijk) volgens NEN 2767.

Het vastgoed areaal is heel divers, zowel qua functie als materialisatie. Daarnaast is er ook een onderscheid te maken in gebouwen en objecten. De totale omvang is 143 gebouwen en objecten waarbij een aantal (kleinere) objecten zijn ondergebracht in zo genaamde “complexen”.
Bijvoorbeeld, Fort Sabina is één complex met 21 monumentale objecten. Ook de vestingwerken in Willemstad zijn een voorbeeld.

Rekening houdende met bovenstaande zijn er 96 gebouwen en complexen in beheer bij het cluster Vastgoed.

Categorie	Aantal gebouwen
Kernportefeuille	36
Bijzonder bezit	27
Dispositie/afstoot	14
Strategisch bezit	19
TOTAAL	**96**

Wij hanteren conditiescore 3 volgens NEN 2767 als minimale kwaliteitsnorm voor onze gebouwen. Een conditiescore 3 staat voor een redelijke staat met enkele aandachtspunten, waarbij de functie en kwaliteit van het pand voldoende zijn gewaarborgd.
Onderhoud wordt uitgevoerd om dit kwaliteitsniveau te behouden en verslechtering richting conditiescore 4 te voorkomen.
De inspecties worden uitgevoerd volgens de NEN-2767-methodiek en richten zich uitsluitend op visueel waarneembare en fysiek bereikbare onderdelen, waarbij geen destructief onderzoek wordt uitgevoerd.

Voor het gemeentehuis in Zevenbergen, het Mauritshuis in Willemstad en het voormalige stadhuis in Klundert hanteren wij eveneens conditiescore 3, maar voeren wij intensiever onderhoud uit om dit niveau structureel te borgen. Voor Rijksmonumenten worden daarbij specifieke en erfgoedgerichte inspectie en onderhoudsmethodes toegepast.
Het onderhoud wordt uitgevoerd conform de geldende wet- en regelgeving, waaronder:

- de Arbowet, die eisen stelt aan veilig en gezond werken;
- het Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl), als opvolger van het Bouwbesluit, dat technische eisen stelt aan gebouwen;
- de Woningwet, voor zover het onze woongebouwen in eigendom en verhuur betreft (ook bij leegstandbeheer), omdat deze wet het wettelijke kader vormt voor verhuur en volkshuisvesting.

Elk jaar wordt 1/3 van het gemeentelijk vastgoed geïnspecteerd. Deze inspecties vormen de basis voor een meerjarenonderhoudsplan (MJOP) voor 10 jaar. Onderhoudswerkzaamheden worden geclusterd in meerjarige raamcontracten om efficiënt te werken. Het onderhoud vindt plaats op basis van de conditie van het pand. De planning kan verschuiven als blijkt dat de conditie nog goed is.
Momenteel is er binnen het regulier vastgoed geen noemenswaardig achterstallig onderhoud.

Het huidige onderhoudsplan (MJOP) van de rijksmonumenten is gebaseerd op een globale inspectie uit 2020. In 2024 en 2025 zijn er door de Monumentenwacht inspecties uitgevoerd deze inspecties zijn eind 2025 verwerkt in het onderhoudsplan. Daarnaast zullen de rijkmonumenten die voorzien zijn van technische installaties in 2026 & 2027 volgens de NEN-2767 methodiek geïnspecteerd worden. Daarmee wordt het onderhoudsplan voor de monumenten weer actueel gemaakt en kan het uitgestelde onderhoud aan een aantal monumenten ingelopen worden.

SIM subsidie

Onderhoud aan rijksmonumenten is wettelijk verplicht. In oktober 2025 is door de Rijksdienst Cultureel Erfgoed (RCE) bekend gemaakt dat van de 67 aangevraagde SIM subsidies er 64 zijn gehonoreerd. Vanwege deze SIM aanvraag zijn de subsidiabele werkzaamheden doorgeschoven naar 2026. Reeds uitgevoerde werkzaamheden waren niet subsidiabel. In verband met de SIM looptijd van 6 jaar zal in 2026 gestart worden met de verdere instandhouding van een aantal rijksmonumenten en is hier rekening mee gehouden qua planning voor de daaropvolgende jaren. Op basis van de geactualiseerde doorrekening van het MJOP blijkt dat de onderhoudslasten tot en met 2031 aanzienlijk hoger uitvallen dan de huidige stand van de voorziening kan opvangen. De belangrijkste oorzaak hiervan is dat bewust onderhoudswerkzaamheden naar voren zijn gehaald om maximaal gebruik te kunnen maken van de SIM-subsidie. Deze subsidie vergoedt maximaal 50% van de subsidiabele kosten.
Door het naar voren halen van een groot deel van de werkzaamheden, ontstaat een geconcentreerde piek in de onderhoudslasten. Deze piek legt tot en met 2031 een zwaardere druk op de onderhoudsvoorziening dan oorspronkelijk voorzien.
Uit de doorrekening blijkt dat de voorziening zonder aanvullende middelen negatief zou worden. Om dit op te vangen is een extra storting van € 250.000 ultimo 2025 noodzakelijk geweest.

Nieuwbouw de Niervaert en verduurzaming overige zwembaden

In 2025 is de voorbereiding van de vervangende nieuwbouw van Sportcentrum De Niervaert aan de Molenvliet 7 in Klundert verder opgepakt. In december 2023 heeft de gemeenteraad hiertoe een raadsvoorstel vastgesteld. In maart 2025 is de definitieve configuratie vastgesteld, waarbij tevens het beschikbare voorbereidingskrediet via collegebesluit is verhoogd. De realisatie is voorzien in de periode 2027-2028. Tot het moment van sloop blijft het huidige gebouw in exploitatie. In het meerjarenonderhoudsplan (MJOP) is uitsluitend nog het minimaal noodzakelijke onderhoud opgenomen voor de resterende exploitatieperiode van het huidige gebouw (schoon, heel en veilig).

Gekoppeld aan dit traject heeft de gemeenteraad in 2023 besloten dat ook voor de drie overige zwembaden in de gemeente, Zwembad De Bosselaar in Zevenbergen, Zwembad Het Buitendiep (Ons Bad) in Willemstad en Zwembad De Oester in Fijnaart een duurzaam toekomstperspectief moet worden uitgewerkt. Zwembad De Bosselaar is volledig gemeentelijk eigendom. Voor de overige twee bezit de gemeente de grond, maar niet het gebouw. Per raadsinformatiebrief in juli 2025 is de gemeenteraad geïnformeerd over de voortgang en het te doorlopen proces. In Q1 2026 is een integraal voorstel aan de gemeenteraad voorgelegd. De raad heeft ingestemd met de voorgestelde toekomstvisie voor de private zwembaden. Besloten is dat er in de tweede helft van 2026 een Startdocument over de Bosselaar aan de raad wordt voorgelegd waarin de voorgestelde configuratie, de verduurzaming en toekomstbestendigheid worden voorgesteld.

Nieuwbouw sporthal gelegen aan de Vaandelweg te Zevenbergen

Na de eerste voorbereidende werkzaamheden eind 2024, is in 2025 het gehele jaar gewerkt aan de bouw van de nieuwe sporthal en inrichting van het buitenterrein. Oplevering en ingebruikname zijn voorzien in mei 2026.

Verduurzaming overige panden

Er is besloten om de verduurzaming van 4 panden, brandweer Fijnaart, brandweer haven Moerdijk, gemeenteloods en de Sportzaal Bloemendaal Zevenbergschen hoek, conform het eerdere collegebesluit (2025) uit te besteden aan een adviesbureau in het jaar 2026. Zij zullen in 2026 zorgdragen dat de maatregelen die benodigd zijn om te verduurzamen zullen worden uitgevoerd in samenwerking met een aangewezen aannemer/ installateur.

Uitgevoerde werkzaamheden:

In 2025 de zijn werkzaamheden zoals opgenomen in het MJOP gebouwen grotendeels uitgevoerd.

- Brandweerkazernes, werkzaamheden t.b.v. Arbo aanpassingen;
- Binnensport locaties, werkzaamheden t.b.v. aanbrengen akoestisch panelen;
- Zwembad de Bosselaar werkzaamheden t.b.v. vervangen coating ondiepe baden;

- Muziekkiosk Zevenbergen werkzaamheden t.b.v. groot onderhoud;
- Vuurtoren willenstad, werkzaamheden t.b.v. groot onderhoud;
- De Parel, werkzaamheden t.b.v. nieuw MJOB, schade herstel spekranden en lift onderhoud;
- Carillon Fijnaard, werkzaamhedent.b.v. herstel en onderhoud;
- Algemeen preventief onderhoud.

Doorgeschoven werkzaamheden:

- Sanitair ponton jachthaven, werkzaamheden t.b.v. herstel/onderhoud dak, installaties en buitenwandopeningen;
- Gymzaal Bloemendaal, werkzaamheden t.b.v. groot onderhoud incl. Verduurzaming;
- Gymzaal margrietstraat, werkzaamheden t.b.v. groot onderhoud;
- Gymzaal droge mark, werkzaamheden t.b.v. onderhoud vloer, verlichting en kozijnen;
- Gymzaal klundert werkzaamheden t.b.v. groot onderhoud;
- Theater de schuur, werkzaamheden t.b.v. warmte en ventilatie;
- Gemeenschapshuis de zevensprong, werkzaamheden t.b.v. groot onderhoud;
- Gemeente loods, werkzaamheden t.b.v. verduurzaming en vloer vervanging;
- Brandweerkazerne fijnaart, werkzaamheden t.b.v. vervangen dak, warmte en pv panelen;
- Brandweer moerdijk, werkzaamheden t.b.v. onderhoud dak;
- Brandweerkazerne Moerdijk haven, werkzaamheden t.b.v. verduurzaming, installatie, isolatie en algemeen onderhoud.

Daarnaast is de implementatie van het gemeentelijk sleutelsysteem goed afgerond en is een deel van de akoestische voorzieningen al bij een aantal gymzalen aangebracht, deze werkzaamheden lopen door tot aan de zomervakantie in 2026.

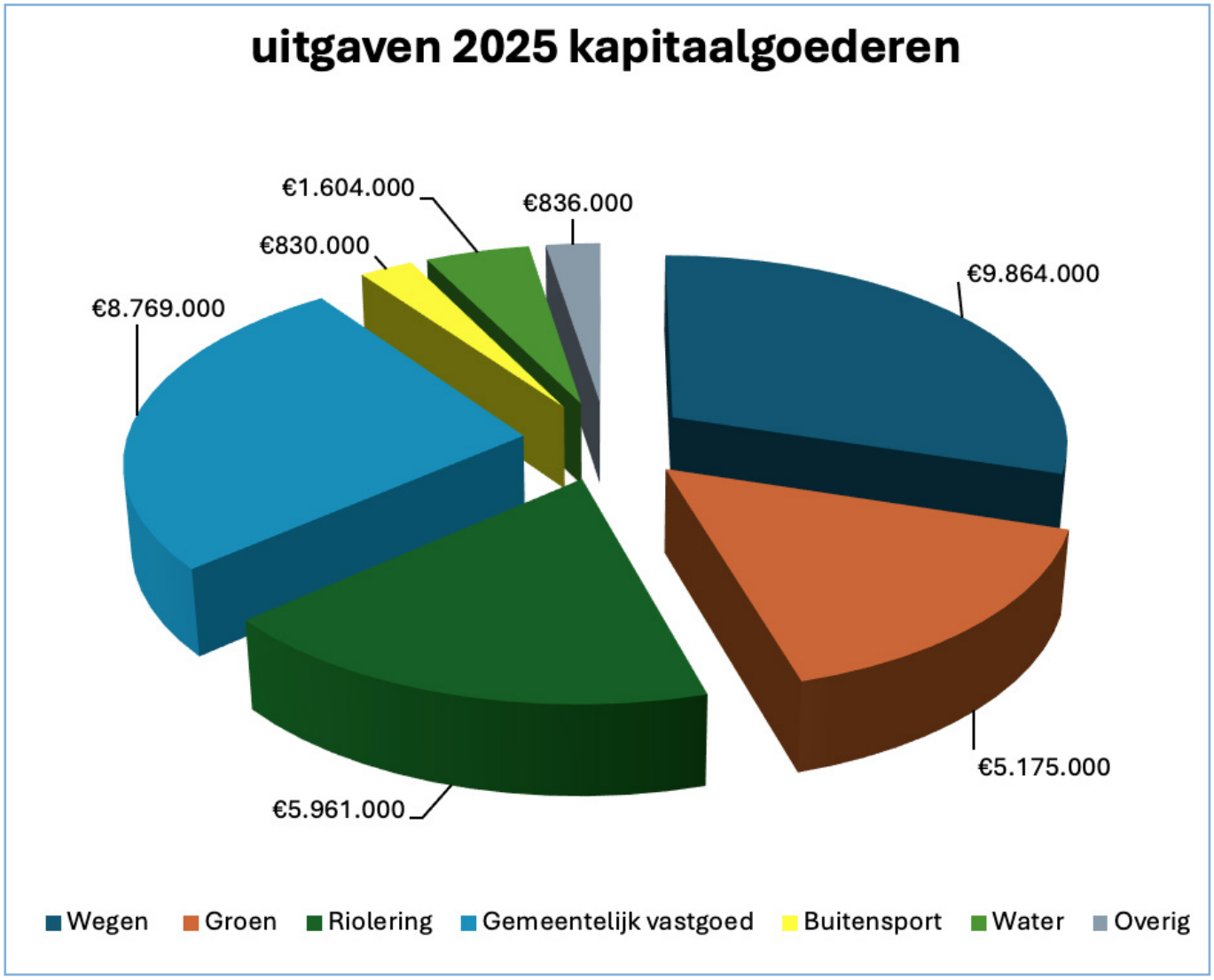
Financiële consequenties

Totale kosten per kapitaalgoed

beheerproduct	soort kosten	Uitgaven 2025
Vastgoed	onderhoudsuitgaven	€ 773.000
	vervangingsinvesteringen	€ 6.977.000
	voorziening groot onderhoud	€ 1.019.000

Totaal financieel overzicht

In onderstaande diagram staat de verdeling van de totale onderhoudsuitgaven (€ 33,0 miljoen) aan de kapitaalgoederen per beheerproduct. Onder de categorie overig vallen de kosten voor de openbare verlichting, begraafplaatsen, speeltuinen en diverse andere objecten.

Paragraaf Grondbeleid

In deze paragraaf wordt teruggekeken op de uitwerking van het grondbeleid over het jaar 2025, maar daarnaast zal ook de visie op het toekomstig gemeentelijk grondbeleid worden weergeven. Verder wordt er ook een toelichting gegeven op de financiële voortgang, verwachtingen en risico's van de actieve grondexploitaties.

Grondbeleid algemeen

Het grondbeleid is dienstbaar aan het realiseren van ruimtelijke opgaven en ambities. Hierdoor is er sprake van een sterke samenhang en wederkerige afhankelijkheid met andere gemeentelijke beleidsvelden. Daarnaast heeft het grondbeleid ook een significante impact op de financiële gesteldheid van de gemeente Moerdijk door de potentiële kosten, baten en risico's die verbonden zijn aan ruimtelijke projecten. In de gemeente Moerdijk wordt duidelijk ingezet op actieve/sturende en risicodragende rolneming in gebiedsontwikkelingen om haar doelstellingen en ambities op dat gebied waar te maken. Deze richting is ingeslagen met de Nota Grondbeleid die eind 2022 is vastgesteld. Dit vanuit de gedachte dat eigendom van grond meer sturing geeft op de te realiseren vastgestelde ambities op gebied van woningbouw, mobiliteit en vitale centra. Actief grondbeleid vraagt echter wel meer capaciteit van de ambtelijke organisatie, meer financiële daadkracht wat betreft grote investeringen en brengt daarnaast ook hogere financiële risico's met zich mee. Om deze risico's zoveel mogelijk te mitigeren is in 2024 een traject opgestart voor het creëren van een externe spiegel op gebied van risico's en de gebiedsontwikkelingen. Sindsdien wordt periodiek integraal gekeken naar deze risico's.

Eind 2023 is door de gemeenteraad van Moerdijk een nieuwe Omgevingsvisie vastgesteld. Hierin zijn de ruimtelijke doelen en ambities vastgelegd voor de periode tot 2040. De gemeente wenst te groeien in inwonertal en wil de woningvoorraad stevig uitbreiden om dat mogelijk te maken. Daarnaast liggen er ook grote opgaven in het oplossen van infrastructurele verkeers- en energieknelpunten en op het gebied van groen-, natuur- en waterontwikkelingen. Om deze opgave deels te bekostigen is in 2024 de herziene Nota Kostenverhaal aan de gemeenteraad aangeboden. De Nota Kostenverhaal is het logische gevolg van de Omgevingsvisie 2040 en de herziene Nota Grondbeleid. Daarnaast is het kostenverhaalsbeleid ook geoptimaliseerd binnen de kaders van de Omgevingswet die 1 januari 2024 in werking is getreden.

Tenslotte het onderwerp Vennootschapsbelasting (Vpb) voor de grondexploitatie. Dit betreft de belastingplicht over eventuele fiscale winsten uit de exploitatie van gronden. Uit de door onze belastingadviseur BDO uitgevoerde QuickScan over het boekjaar 2024 blijkt dat er in de afgelopen jaren geen sprake is van een belastingplicht voor de Vpb. Verder lijkt op basis van de voorlopige toekomstverwachting (wat betreft het vaststellen en afsluiten van grondexploitaties) ook in de aankomende jaren weinig risico te ontstaan op dit gebied. Dit houdt in dat er voorlopig vanuit kan worden gegaan dat de Gemeente Moerdijk geen vennootschapsbelasting hoeft af te dragen. Dit kan echter snel veranderen mochten er significante onverwachte mutaties ontstaan in de grondexploitatieportefeuille. Bij het vaststellen van nieuwe grondexploitaties wordt daarom het eventuele effect op de QuickScan in beeld gebracht en waar nodig meegenomen in de besluitvorming.

Marktontwikkelingen

Wederom was in 2025 een blijvende stijging van de woningprijzen te zien, al lijkt het wel de verwachting dat het tempo van de stijging in de toekomst zal afnemen. Deze stijging is voornamelijk nog het gevolg van stabiele loonstijgingen, lage werkloosheid en relatief lage hypotheekrentes, uiteraard tezamen met de aanhoudende krapte op de woningmarkt.

Dat grootste oorzaak van de extreme krapte qua woningaanbod is het nog niet kunnen realiseren van het gewenste nieuwbouw tempo. Dat lijkt op zijn beurt weer voornamelijk te liggen bij een stapeling van beleidsambities bij nieuwbouwprojecten, zowel op rijks- en provinciaal niveau qua eisen als lokaal bij de gemeenten. Daarnaast speelt ook de politieke onzekerheid wat betreft zaken zoals stikstof en netcapaciteit een significante beperkende factor.

Wat betreft de kostencomponent die de voorgaande jaren een groot aandeel had in de beperkte bouwrealisatie leek in 2025 een stuk meer stabiliteit te komen. Materiaalprijzen stabiliseerden waarbij wel geconstateerd werd dat personeelskosten bleven stijgen door de arbeidsmarktkrapte. Voorlopig is het de verwachting dat de woningbouwsector in 2026 als geheel wel zal blijven groeien, maar vormen de huidige geopolitieke spanningen daarbij een aanzienlijk risico.

Om de woningnood op te lossen blijft het dus belangrijk dat overheden een actieve rol bekleden in het op gang brengen van nieuwe ontwikkelingen. Door (geo)politieke omstandigheden lijken private partijen namelijk nog enigszins terughoudend risicovolle investeringen. De gemeente kan een deel van dat risico overnemen om daarmee de woningbouw te faciliteren door het verwerven van gronden en het actief investeren d.m.v. het in exploitatie brengen van gronden.

Projectenvoortgang 2025

In 2025 is er wederom significante voortgang geboekt door de (strategische) verwerving van grondposities in de sleutelprojecten. In het gebied Zevenbergen Oost zijn namelijk de laatste gronden verworven om de eerste 800 woningen mogelijk te maken. Met het vaststellen van de grondexploitatie Markvelden Midden in 2025 en Markvelden Zuid begin 2026 worden deze investeringen ook direct verzilverd. Daarnaast is met de aankoop van de Molenstraat 5/5a in Fijnaart ook een significante slag geslagen voor het realiseren van het centrumplan met de verplaatsing van de Jumbo.

Naast het vaststellen van de grondexploitatie voor Markvelden Midden zijn er ook drie grondexploitaties vastgesteld welke onderdeel zijn van het programma woningbouw kleine kernen. Hiermee is een concrete stap gezet in de realisatie van woningen in de kleinere kernen. Verder hebben in de lopende grondexploitaties voornamelijk voorbereidende werkzaamheden of beginnende civiele werkzaamheden plaatsgevonden. Tenslotte is in 2025 het grootste deel van de laatste werkzaamheden in de Waterwijk Fijnaart afgerond, en kon deze grondexploitatie daarmee in dat jaar worden afgesloten als meest winstgevende project in de recente geschiedenis van de gemeente met een winst van bijna € 5 miljoen.

Instrumentarium

Voor het realiseren van ruimtelijke doelen heeft de gemeente een grondinstrumentarium beschikbaar. Deze kan verdeeld worden in publiekrechtelijke instrumenten en privaatrechtelijke instrumenten. Hieronder een samenvatting van in hoeverre hiervan gebruik is gemaakt in het jaar 2025.

Publiekrechtelijk instrumentarium

Bij het verwerven van gronden in projectgebieden wordt zoveel mogelijk rekening gehouden met de mogelijke inzet van het grondbeleidsinstrumentarium. Dit vergt dan telkens een separaat besluit van de gemeenteraad. In 2025 zijn 3 gemeentelijke voorkeursrechten gevestigd, namelijk De Hil, Molenstraat 9-11 Fijnaart en Powerport. Verder is er nog één voorkeursrecht actief dat in eerdere jaren is vastgesteld, namelijk Zevenbergen Noord 2 (op een deel van de percelen die onderdeel hiervan zijn is het voorkeurrecht echter wel vervallen of ingetrokken). In 2025 zijn de volgende voorkeursrechten volledig vervallen dan wel ingetrokken; Zevenbergen Noord 1, Molenstraat 5/5a Fijnaart, Westschans Klundert, Zevenbergen Oost 1 en Zevenbergen Oost 2. In 2026 zullen geen voorkeursrechten vervallen van rechtswege. Het is wel mogelijk dat voorkeursrechten worden ingetrokken als blijkt dat deze niet meer nodig zijn of de gronden reeds zijn verworven.

Privaatrechtelijk instrumentarium

In 2025 hebben drie strategische verwervingen plaatsgevonden, namelijk de Molenstraat 5/5a in Fijnaart, Oostdijk 24/26 te Willemstad en percelen N57/N58 in Zevenbergen Oost. Deze aankopen hebben plaatsgevonden in het kader van een voorkeursrecht of i.v.m. het verkrijgen van een strategische grondpositie voor toekomstige ontwikkelingen/ herstructureringen.

Complexen in exploitatie

Bedragen x € 1.000,-

Nr.	Complexen in exploitatie	Boekwaarde 1-1-2025	Mutaties 2025	Boekwaarde 31-12-2025	Mutaties vanaf 2026	(Verwacht) resultaat bij afsluiting
80	Waterfront Moerdijk	-5.609	-239	-5.848	476	-5.372
110	Dorpshart Moerdijk	-2.308	-150	-2.458	-69	-2.526
153	Stoofstraat Zevenbergen	186	1	187	-152	1.066*
163	Sporenbergstraat Zev. Hoek	-640	-78	-718	995	277
172	Bedrijventerrein Zvb. Noord	-2.901	-178	-3.080	2.428	-652
176	Waterwijk Fijnaart	3.719	-3.719	0	0	4.962*
185	Westschans Klundert	-5.002	-163	-5.165	2.268	-2.897
190	Wethouder Trompersstraat	-153	-95	-248	87	-162
206	Markvelden Midden	0	-2.655	-2.655	2.570	-84
215	Mariaschool Langeweg	0	-50	-50	-56	-106
216	Cocon Klundert	0	-39	-39	24	-16
217	Noordhoek	0	0	0	224	224
	TOTAAL	**-12.710**	**-7.365**	**-20.075**	**8.796**	**-5.287***

*Reeds genomen winstnemingen hebben een negatief effect op de boekwaarden, het afsluitingsresultaat is hiervoor gecompenseerd. Verder worden toekomstige winstnemingen niet begroot in de toekomstige mutaties.

Bovenstaande tabel gaat voornamelijk in op de boekwaarden (saldo van reeds gerealiseerde baten en lasten) van de grondexploitaties. Gezien de aard van gebiedsontwikkelingen waarbij eerst investeringen gedaan dienen te worden die in een later stadium opbrengsten genereren zijn deze waarden gedurende de looptijd doorgaans significant negatiever dan het uiteindelijke eindresultaat. Daarnaast worden ook winstnemingen als lasten meegenomen in de boekwaarde aangezien deze onttrokken worden uit de kas van het project. Hierdoor geven deze boekwaarden enkel beperkt inzicht in het daadwerkelijke netto-resultaat dat het project creëert. In de laatste kolom worden daarom de verwachte eindresultaten weergeven. Bij het door de raad vaststellen van een grondexploitatie met een negatief resultaat wordt dit verlies in feite direct genomen d.m.v. het treffen van een verliesvoorziening. Bij het maken van het raadsbesluit wordt dus afgewogen of de gemeenteraad de voorgestelde ontwikkeling het verwachte eindresultaat op dat moment waard vindt, inclusief alle daarbij behorende (financiële) risico's. Voor de actieve grondexploitaties die hierboven zijn weergeven heeft dit dus al plaatsgevonden. Het einsresultaat van grondexploitaties fluctueert tijdens de looptijd regelmatig door nieuwe schattingen/ramingen van kosten en baten en mee- of tegenvallers bij aanbestedingen. Bij significante verwachte wijzigingen in de projectbegroting als gevolg van een scopewijziging zal de gemeenteraad om een nieuw besluit worden gevraagd. Voor meer informatie over de verwachte eindresultaten van de individuele grondexploitaties en een toelichting over de ontwikkelingen daarin wordt verwezen naar de "toelichting complexen in exploitatie 2025" verderop in de paragraaf.

Per 31-12-2025 zitten er in totaal 11 actieve grondexploitaties in de projectportefeuille. In 2025 is één grondexploitatie afgesloten en zijn er verder 4 nieuwe grondexploitaties vastgesteld. Hieronder de mutaties in de portefeuille aan grondexploitaties:

Afgesloten grondexploitaties per 2025

- Waterwijk Fijnaart

In exploitatie genomen bouwgronden in 2025

- Markvelden Midden
- Mariaschool Langeweg
- Cocon Klundert
- Noordhoek

Parameters grondexploitaties

De begrotingen van de resultaten in de grondexploitaties worden beïnvloed door een set van parameters. De uitgangspunten wat betreft deze parameters worden (ten minste) jaarlijks bij de 2de BERAP herzien. Hieronder een korte toelichting wat betreft de bepaalde percentages. Overigens wordt in de grondexploitaties enkel gerekend met reële bedragen, aangezien deze relevanter zijn voor de gemeentelijke begroting dan de netto contante waarde. Er wordt dus geen verdisconteringsvoet toegepast.

Rentepercentage BIE

- 2,5% (herrekend bij de begroting 2026)

Opbrengstenstijging

- 0,0% (prijsstijgingen moeten blijken uit geactualiseerde taxatierapportages)

Kostenstijging

- Op aanbeveling van de accountant bij de vorige jaarrekening wordt per 2026 gebruik gemaakt van de Outlook Grondexploitaties van Metafoor voor de kostenstijgingsparameters. Het aansluiten bij deze methodiek heeft als voordeel dat door het wijdse gebruik hiervan bij grondexploitaties een brede acceptatie bestaat voor het gebruik van deze indices bij o.a. verantwoordingen of de verwerving van externe financiering. Hieronder de indexeringen o.b.v de Outlook Grondexploitaties 2026 die in de Grondexploitaties zijn toegepast. Gezien deze cijfers niet significant afwijken van de vorige methodiek zijn de nominale effecten in de Grondexploitaties relatief marginaal.

KOSTENSTIJGINGSINDICES	2026	2027-2028	2029 en verder
GWW-kosten	3,5%	3,0%	2,0%
Plankosten	4,5%	3,0%	2,0%

Grondverkopen

In alle actieve grondexploitaties is in 2025 in totaal voor € 129.000 aan grondverkopen gerealiseerd. Dit betreft enkel de overdracht van de gronden in het Dorpshart Moerdijk aan Woonkwartier t.b.v. de realisatie van 7 levensloopbestendige sociale huurwoningen. De relatief beperkte grondopbrengsten in 2025 komen voornamelijk doordat de meeste actieve grondexploitaties danwel in de beginfase of juist in de afrondingsfase zitten. In 2026 en 2027 worden aanzienlijk meer en substantiëlere grondverkopen verwacht.

Resultaat Grondexploitatie

Het totaalresultaat van de grondexploitatie in een bepaald jaar is opgebouwd uit de (tussentijdse) winstnemingen genomen in dat jaar minus de toevoegingen aan de voorzieningen verlies, gecorrigeerd voor negatieve projectafsluitingen (aangezien deze bij afsluiting uit de voorliesvoorziening zijn gehaald). Doorgaans geeft dit geen accuraat beeld van de winstgevendheid van de totale grondexploitatie, aangezien vooral nieuw in exploitatie genomen projecten en afgesloten projecten in deze cijfers zijn weergeven. Verliesvoorzieningen worden namelijk direct getroffen voor het volledig verwachte negatieve resultaat bij vaststelling/actualisatie van grondexploitaties.

Winstnemingen en positieve afsluitingen

Op grond van de BBV-regels is het verplicht om winstnemingen te doen in grondexploitaties waarbij een postief eindresultaat wordt verwacht. De hoogte van de (tussentijdse)winstneming in een jaar wordt bepaald m.b.v. de POC-methodiek (percentage-of-completion). Ook moet er voldoende zekerheid zijn dat de winst gerealiseerd gaat worden, dit wordt voornamelijk geborgd met het criterium dat er opbrengsten binnen moeten zijn om een winstneming te doen.

Voor het jaar 2025 wordt verwacht dat er geen winstnemingen genomen dienen te worden. Wederom is dit het gevolg van het feit dat de meeste (verwacht winstgevende) projecten zich in de beginfase ofwel de afrondingsfase bevinden, en er conform de methodiek voor winstneming eerst grondverkopen gerealiseerd zullen moeten worden alvorens een

winstneming genomen dient te worden. Wel is per 31-12-2025 de grondexploitatie Waterwijk Fijnaart afgesloten met een nog resterende positieve boekwaarde van € 2.063.000 welke dus feitelijk als laatste winst is gerealiseerd. Het totale positieve resultaat van dit project is daarmee definitief geëindigd op € 4.962.000.

Verliesvoorziening

De omvang van deze post bedraagt per 31-12-2025 € 11.816.000, wat € 2.451.000 hoger is dan een jaar eerder. Dit verschil komt voornamelijk tot stand door significant hogere verwachte civiele kosten in de grondexploitaties Westschans. Voor meer informatie hierover wordt verwezen naar de toelichting bij de complexen in exploitatie.

Met de hierbovengenoemde (tussentijdse) winstnemingen (€ 2.063.000) en de netto toevoeging aan de verliesvoorziening (€ 2.451.000), komt het totaalresultaat van de grondexploitatie voor 2025 uit op ca. € 388.000 negatief.

Toelichting complexen in exploitatie 2025

P080 Waterfront Moerdijk

In 2025 is gestart met de werkzaamheden wat betreft de kades en herinrichting van de haven. Dit is geen onderdeel van de grondexploitatie, maar wel essentieel aangezien de woningbouwontwikkeling aan de westzijde pas aan kan vangen als deze werkzaamheden afgerond zijn. Wel is in 2025 reeds de dijkaanpak afgerond. Dit onderdeel is ook nog goedkoper uitgevallen dan verwacht wat een positief effect heeft op het geprognotiseerde eindresultaat. De totale planning van het project is wel wat opgerekt en daarnaast zal een eventueel Powerport besluit in juni 2026 ongetwijfeld impact hebben op dit project.

Prognose 2024	€ 5.538.000	negatief
Prognose 2025	€ 5.372.000	negatief

P110 Dorpshart Moerdijk

De zeven levensloopbestendige sociale huurwoningen aan de Steenweg 43 zijn in 2025 opgeleverd door Woonkwartier. Enkel het woonrijp maken grenzend aan dit perceel resteert dus nog als werkzaamheid. Daarnaast is ook duidelijk geworden dat de beoogde initiatiefnemer voor het pand aan de Steenweg 45 deze definitief zal overnemen. Voor dit onderdeel zal nog een besluit moeten worden genomen voor een scope-wijziging, aangezien niet verwacht wordt dat een andere initiatiefnemer de beoogde functie zou willen realiseren. De financiële impact daarvan hangt af van het alternatieve plan, maar er zal in ieder geval de mogelijkheid zijn om de grondexploitatie af te sluiten en het pand intern te leveren naar de balans met een kostenneutraal resultaat. Het licht negatiever geworden eindresultaat wordt veroorzaakt door iets hoger uitgevallen kosten voor het bouwrijp maken.

Prognose 2024	€ 2.449.000	negatief
Prognose 2025	€ 2.526.000	negatief

P153a Stoofstraat Zevenbergen

Een groot deel van de bouw van de appartementen heeft in 2025 reeds plaatsgevonden en daarom zijn er dus ook vrijwel geen gemeentelijke kosten gemaakt. Begin 2026 zal die bouw worden afgerond en aansluitend zal gelijk de relatief beperkte woonrijp werkzaamheden uitgevoerd worden die voor het eind van het jaar gereed zullen zijn waarmee dit project dan ook afgesloten kan worden.

Prognose 2024	€ 1.063.000	positief
Prognose 2025	€ 1.065.000	positief

P163 Sporenbergstraat Zevenbergschen Hoek

In 2025 hebben vooral veel onderzoeken plaatsgevonden, waaruit o.a. bleek dat er nog een bodemsanering moet plaatsvinden. Deze aanvullende kosten zorgen voor een daling van het verwachte resultaat. Verder is de aanbesteding van het bouwrijp maken voltooid en kunnen die werkzaamheden in 2026 worden opgestart en ook in dat jaar worden afgerond waarna de gronden gepasseerd kunnen worden aan de corporatie en de ontwikkelaar die middels de tenderprocedure is geselecteerd in 2025.

Prognose 2024	€ 486.000	positief
Prognose 2025	€ 277.000	positief

P172 Bedrijventerrein Zevenbergen Noord

De laatste benodigde gronden voor deze ontwikkeling zijn eind 2025 aangekocht waarmee de ontwikkeling op dat gebied verzekerd is. Wel moet nog gewacht worden op een uitspraak van de Raad van State inzake de wijziging omgevingsplan en daarnaast zijn we ook afhankelijk van de aanleg van de Noordelijke Randweg welke een halfjaar is uitgesteld. Door dat laatste kunnen de fysieke werkzaamheden in het gebied pas in 2027 aanvangen. Het verwachte resultaat van dit project is echter wel sterk gestegen door het invoeren van de nieuwe kostenstijgingsparameters en lagere verwachte rentekosten. Deze nieuwe parameters wijken niet veel af maar door de nog lange resterende looptijd waardoor de kosten relatief ver in de toekomst liggen heeft dat in dit project een substantieel positief effect.

Prognose 2024	€ 1.012.000	negatief
Prognose 2025	€ 652.000	negatief

P176 Waterwijk Fijnaart-West

Het afbouwen van de openbare ruimte is vrijwel volledig afgerond. Aangezien er nog enkel beperkte werkzaamheden resteren wordt de grondexploitatie afgesloten en zullen deze laatste werkzaamheden betaald worden vanuit een voorziening die gedekt is uit de grondexploitatie. Hiermee zal het project definitief sluiten met een resultaat van bijna € 5 miljoen positief.

Prognose 2024	€ 4.783.000	positief
Afsluiting 2025	€ 4.962.000	positief

P185 Westschans Klundert

Waar het verwachte resultaat bij de vorige jaarrekening nog significant steeg door een hoger uitgekomen opbrengstentaxatie, daalt deze nu weer significant. Dit is het resultaat van een nieuwe raming voor de civiele kosten (bouw- en woonrijp maken) o.b.v. het meest actuele stedenbouwkundige plan. De oorzaak van de hogere kosten lijkt hierbij voornamelijk te liggen in het feit dat voor de realisatie van de geplande grondwal aan de rand van het gebied damwandconstructies en beschoeiingen aangelegd dienen te worden i.v.m. de watergangen die daarnaast lopen. Dit zijn vrij significante kosten die eerder niet voorzien waren. De stijging van de verwachte opbrengsten van vorig jaar is echter nog steeds significant hoger dan de stijging van de kosten op dit moment, waardoor t.o.v. het verwacht eindresultaat voordat beide correcties zijn doorgevoerd nog steeds een positief effect zichtbaar is. Wel zijn er uit civieltechnische onderzoeken nog aandachtspunten voor wat betreft water naar boven gekomen en speelt ook nog het risico op het genomen uitgangspunt wat betreft de spuitzonering. Aan de andere kant zijn er ook eventuele mogelijkheden voor kostenbesparingen d.m.v. het aanpassen van het plan op gebied van de grondwal. In 2026 zal hiervoor een totale oplossing gevonden dienen te worden. De verwachte effecten hiervan zullen daarvoor inzichtelijk worden gemaakt en aan de raad worden voorgelegd ter besluitvorming. Dit heeft als het goed is minimale invloed op de planning gezien de start van de werkzaamheden pas voor eind 2026 gepland stond.

Prognose 2024	€ 234.000	negatief
Prognose 2025	€ 2.897.000	negatief

P190 Wethouder Trompersstraat Langeweg

Het bouwrijp maken heeft grotendeel plaatsgevonden in 2025, waardoor ook de gronden voor de projectmatige woningen begin 2026 gepasseerd kunnen worden. Naar verwachting zal eind 2026 gestart kunnen worden met het woonrijp maken wat naar verwachting in 2027 gereed zal zijn.

Prognose 2024	€ 132.000	negatief
Prognose 2025	€ 162.000	negatief

P206 Markvelden Midden

Op 16 april 2025 is de grondexploitatie voor Markvelden Midden vastgesteld, het eerste actieve gemeentelijke plandeel van de gebiedsontwikkeling Zevenbergen Oost. Dit betreft de realisatie van ca. 100 woningen waarbij de gemeente ook zelf vrije woningbouwkavels uitgeeft. De planologie en de verwerving van de gronden waren al voor de vaststelling rond en vandaar kon in 2025 gelijk gestart worden met het voorbelasten in het gebied. Het resultaat is licht gedaald doordat er meer voorbereidingskosten moesten worden ingebracht in de grondexploitatie en de nieuwe indexering een licht negatief effect heeft, maar gezien de totale kosten en opbrengsten van beide ruim € 8,5 miljoen valt deze daling in het eindresultaat relatief mee.

Vaststelling raad	€ 41.000	positief
Prognose 2025	€ 84.000	negatief

P215 Mariaschool Langeweg

Deze grondexploitatie is in december vastgesteld in een gezamenlijk voorstel met de grondexploitaties Cocon Klundert en Noordhoek, allen onderdeel van het programma woningbouw kleine kernen. Zoals de naam aangeeft zal deze ontwikkeling plaatsvinden op de locatie van de leegstaande Mariaschool. Er zullen in totaal 12 woningen worden gerealiseerd gebouwd door Woonkwartier, waarvan de helft sociale huur zal zijn en de andere helft goedkope koopwoningen met een koopgarant constructie.

Vaststelling raad	€ 106.000	negatief
Prognose 2025	€ 108.000	negatief

P216 Cocon Klundert

Zoals hierboven al benoemd is, is dit project ook onderdeel van het programma woningbouw kleine kernen en is deze grondexploitatie in december 2025 vastgesteld. Deze ontwikkeling betreft de realisatie van 23 sociale huurappartementen op de locatie van de leegstaande school de Cocon.

Vaststelling raad	€ 17.000	negatief
Prognose 2025	€ 16.000	negatief

P217 Noordhoek

De laatste van de drie projecten die als grondexploitatie zijn vastgesteld als onderdeel van het woningbouwprogramma kleine kernen. In tegenstelling tot de andere twee projecten zullen hier woningen gerealiseerd worden middels een tenderprocedure. Het betreffen acht betaalbare grondgebonden dijkwoningen met starters als doelgroep en vier gelijkvloerse seniorenwoningen.

Vaststelling raad	€ 224.000	positief
Prognose 2025	€ 224.000	positief

Complexen niet in exploitatie

Dit betreffen complexen waarvoor nog geen raadsbesluit is genomen inzake (her)ontwikkeling, geen projectexploitatie is vastgesteld en/of geen locatie ontwikkelingsovereenkomst is ondertekend. Het betreft hier voornamelijk strategisch verworven objecten. Om zicht en grip te houden op de waardeontwikkeling wordt, afhankelijk van het soort object, (met een gemiddelde frequentie van ca. 1x per 2 jaar) de taxatie geactualiseerd dan wel getoetst aan de WOZ-waarde.

Per 31-12-2025 bedraagt de totale waarde aan niet in exploitatie genomen grond € 32.757.000, wat netto € 2.950.000 hoger is dan een jaar eerder. In 2025 zijn er € 8.035.000 aan toevoegingen gedaan aan de (nog) niet in exploitatie genomen gronden i.v.m. strategische grondaankopen (zie inzet privaatrechtelijk instrumentarium/reserve strategische verwerving). Daarnaast hebben de volgende onttrekkingen plaatsgevonden; € 2.143.000 i.v.m. het in exploitatie brengen van de gronden in de grondexploitatie Markvelden Midden, € 706.000 i.v.m. de desinvestering van agrarische gronden in Willemstad die betrokken zijn in een ruildeal en tenslotte de afwaarderingen van de Molenstraat 5/5a in Fijnaart (€ 733.000, zie toelichting bij “reserve strategische verwerving”), de gronden van Bouwmeester in Zevenbergen Oost (€ 51.000) en de Oostdijk Willemstad (€ 70.000).

Risico’s

In lijn met het beoogde actieve/sturende grondbeleid heeft de gemeente in 2025 geïnvesteerd in het innemen van grondposities op strategische locaties. Dit valt tevens te zien in de grondaankopen die in dit boekjaar gedaan zijn, waarmee de gemeente bewust een risicodragende rol heeft ingenomen. Het grootste risico hierin ligt in het feit dat nog geen zekerheid is over de ontwikkeling van deze gronden, waarbij de courantheid daar wel op gebaseerd is. Op dit moment bestaat echter niet de verwachting dat de aangekochte gronden niet in exploitatie kunnen worden gebracht of verkocht aan een ontwikkelende partij. Daarnaast zijn te voorziene risico’s afgedekt binnen het weerstandsvermogen. In 2026 worden echter wel significante aankopen verwacht die mogelijk een groter risico met zich meebrengen.

Reserve strategische verwerving

De stand van de reserve is per 31-12-2025 € 5.826.000 positief. In 2025 is er voor een bedrag van in totaal € 974.000 onttrokken aan de reserve strategische verwerving. Dit is voornamelijk het gevolg van een afwaardering van de Molenstraat 5/5a van € 855.000 t.o.v. de aankoopprijs. Deze afwaardering heeft plaatsgevonden omdat de gronden gezamenlijk geactiveerd zijn onder de waarde uitgaande van de toekomstige bestemming en de aankoop gedeeltelijk is gedaan onder huidige waarde. Daarnaast zijn ook de sloopkosten van de Molenstraat 5a (€ 77.000) en beheerskosten voor het strategisch verworven onroerend goed (€ 42.000) ten laste gekomen van de reserve strategische verwerving.

Reserve grondexploitatie

De stand van de reserve is per 31-12-2025 € 1.600.000 positief. In 2025 hebben geen toevoegingen plaatsgevonden. Wel zijn er onttrekkingen gedaan i.v.m. de bijdrage bovenwijks en ruimtelijke ontwikkeling vanuit de grondexploitaties Dorpshart Moerdijk, Wethouder Trompersstraat en Stoofstraat van gezamenlijk in totaal € 252.000.

Kostenverhaal

Medio 2024 is door de gemeenteraad een nieuwe Nota Kostenverhaal vastgesteld. Dit was voornamelijk het gevolg van de nieuwe Omgevingswet en de gewijzigde basis voor de bijdrage ruimtelijke ontwikkeling met de Omgevingsvisie 2040. Ondanks de actualisatie van dit beleid blijft de algemene reservestructuur met een reserve bovenwijkse voorzieningen en een reserve ruimtelijke ontwikkeling hetzelfde. De methodiek voor het bepalen van de bijdragen (en daarmee het vullen van de reserves) is echter wel veranderd, hierover hieronder meer. De reserves bovenwijkse voorzieningen en ruimtelijke ontwikkeling worden vervolgens benut voor wijk en kern overstijgende voorzieningen van openbaar nut. Voorbeelden hiervan zijn de aanleg van een hoofdontsluiting, rondwegen en grootschalige parkeervoorzieningen, maar ook investeringen in het buitengebied, het uitplaatsen van milieuhinderlijke bedrijven uit kernen, de toekomstige opgave in herstructurering en de revitalisering van zowel woningbouw als bedrijfslocaties.

Bovenwijkse voorzieningen

Voor de bovenwijkse voorzieningen is in het nieuwe beleid zo strak mogelijk aangesloten bij de wetgeving, voornamelijk wat betreft de PPT-criteria (profijt, proportionaliteit en toerekenbaarheid). Dit heeft tot gevolg dat we voor het bepalen van de bijdrage bovenwijkse voorzieningen maatwerk leveren. In de Nota Kostenverhaal staat uitgebreid beschreven welke stappen genomen worden om te komen tot een bijdrage Bovenwijkse voorzieningen voor een kostenverhaalsplichtige activiteit.

Ruimtelijke ontwikkelingen

Voor de bijdrage Ruimtelijke Ontwikkelingen (juridisch de “financiële bijdrage”) wordt in grote lijnen wel de eerdere methodiek voortgezet waarbij deze bijdrage een vast bedrag per woonequivalent is. Deze bijdrage is berekend d.m.v. een investeringsprogramma dat gebaseerd is op de ambities uit de Omgevingsvisie 2040. Dit zijn dus veelal ook investeringen waarvoor nog geen direct raadsbesluit is genomen omdat deze qua planning op een relatief lange termijn liggen. Er wordt dus feitelijk van tevoren gespaard voor deze investeringen, waardoor een deel van de kosten gedekt zal kunnen worden uit de reserve ruimtelijke ontwikkelingen. Dit is echter wel een gedeeltelijke dekking, gezien alleen het relatieve deel van de “nieuwe stad” t.o.v. de “bestaande stad” op die nieuwe activiteiten verhaald kan worden.

Dit investeringsprogramma, en daarmee de bijdrage, wordt jaarlijks geactualiseerd. Het geactualiseerde investeringsprogramma wordt door het college vastgesteld en veranderingen hierin worden in de paragraaf grondbeleid gerapporteerd. O.b.v. het vigerende investeringsprogramma ruimtelijke ontwikkelingen (vastgesteld door het college op 16-12-2025) is de bijdrage ruimtelijke ontwikkeling bepaald op € 2.374 per woonequivalent (WEQ). Hierbij staat een sociale huurwoning/goedkope koopwoning gelijk aan 0,7 WEQ, een middeldure woning aan 1 WEQ, een dure woning aan 1,3 WEQ en 100 m2 bvo overige functies aan 1 WEQ. Hieronder het vigerende investeringsprogramma ruimtelijke ontwikkelingen waarop deze bijdrage gebaseerd is:

Mobiliteit en bereikbaarheid

- Ca. € 81.000.000

Recreatie, groen, landschap en natuur

- Ca. € 13.000.000

Overige specifieke ruimtelijke ontwikkelingen

- n.v.t. (nog geen concrete specifieke investeringen die niet binnen bovengenoemde categorie vallen of op een andere manier toegerekend moeten worden)

Reserves bovenwijkse voorzieningen en ruimtelijke ontwikkelingen

De inkomsten uit het kostenverhaal zijn hoofdzakelijk afkomstig uit projecten waarin de gemeente niet of in mindere mate risicodragend participeert, en dus vaak enkel een faciliterende rol hebben. Bij actieve grondexploitaties worden bijdragen aan de reserves doorgaans verdisconteerd uit grondverkopen, mits er geen sprake is van macro-aftopping. Dit conform de systematiek zoals beschreven in de Nota Kostenverhaal. De stand van de reserves per 31-12-2025 is als volgt:

Reserve Bovenwijkse Voorzieningen

- € 2.857.000 (+ ca. € 1.131.000 in 2025)

Reserve Ruimtelijke Ontwikkelingen

- € 4.319.000 (+ ca. € 200.000 in 2025)

In 2025 is netto € 1.131.000 toegevoegd aan de reserve Bovenwijkse Voorzieningen en € 200.000 aan de reserve Ruimtelijke Ontwikkelingen. Deze bijdragen vloeien voort uit contractafspraken in facilitaire projecten, bijdragen vanuit kleinschalige initiatieven en bijdragen vanuit grondexploitaties. Vanuit de contractafspraken zijn bijdragen ontvangen voor de ontwikkelingen Bolwerk Klundert, Kop Roode Vaart, Oevers Roode Vaart en Bosselaar Zuid. Verder zijn er ook bijdragen vanuit kleinschalige projecten binnengekomen voor Rijk Zwaan Zaadteelt, Enexis en de Molenstraat 19. Tenslotte zijn er vanuit de grondexploitaties bijdragen gedaan voor de Wethouder Trompersstraat, Dorpshart Moerdijk, Stoofstraat en Waterwijk conform de raadsbesluiten voor vaststelling van deze grondexploitaties. Aangezien conform de BBV-regelgeving niet direct vanuit de grondexploitatie een interne bijdrage aan een reserve mag worden gedaan zijn deze gedekt vanuit de reserve grondexploitatie waarin de winstnemingen van de grondexploitaties landen.

Paragraaf Bedrijfsvoering

In aanvulling op de toelichting van onderdelen van de bedrijfsvoering in programma 5 wordt in deze paragraaf een aantal andere relevante ontwikkelingen op het gebied van de bedrijfsvoering geschetst.

Personeel en organisatie

Formatie en bezetting

Binnen de gemeentelijke bedrijfsvoering is de toegestane formatieruimte het vertrekpunt voor de personeelsbegroting. De loonkosten die samenhangen met deze volledige formatie vormen het maximale financiële kader voor uitgaven aan regulier personeel. In de praktijk ontstaan gedurende het jaar regelmatig vacatures, bijvoorbeeld doordat functies nog niet of pas later worden ingevuld. De daardoor tijdelijk beschikbare financiële ruimte kan worden benut voor externe inhuur. In de sturing ligt de nadruk dan ook vooral op de ontwikkeling van de totale loonsom en minder op het aantal ingevulde fte's.

Voor meer inzicht in de ontwikkeling van de personele formatie en bezetting wordt tevens verwezen naar de verplichte beleidsindicatoren die gemeenten opnemen. Deze indicatoren (verderop in dit jaarverslag) geven nadere informatie over onder andere formatie, bezetting, apparaatskosten, externe inhuur en overhead.

Cao-ontwikkelingen

De arbeidsvoorwaarden voor gemeentelijke medewerkers zijn vastgelegd in de Cao Gemeenten. De huidige cao heeft een looptijd van 1 april 2025 tot en met 31 maart 2027. In deze cao is een gefaseerde loonsverhoging afgesproken die in totaal neerkomt op circa 6,7%. De salarissen zijn per 1 april 2025 verhoogd met 2% en per 1 oktober 2025 met 1,85%. Daarnaast zijn per 1 januari 2026 de salarisschalen nominaal verhoogd met € 35. Voor de daaropvolgende periode zijn aanvullende loonstijgingen afgesproken van 1,25% per 1 juli 2026 en 1,6% per 1 januari 2027.

Realisatie ten opzichte van de begroting

P-budget

In de tweede bestuursrapportage 2025 is de verwachting uitgesproken dat de totale loonkosten over 2025, inclusief inhuur ter vervanging van vacatures, binnen het beschikbare personeelsbudget zouden blijven. Bij het opstellen van de jaarrekening blijkt dit inderdaad het geval te zijn. Op totaalniveau is een overschot gerealiseerd van € 0,1 miljoen. Gezien de omvang van het totale personeelsbudget van ruim € 28 miljoen betreft dit een zeer beperkte afwijking.

Inhuur bij ziekte

Op basis van de prognose in de tweede bestuursrapportage 2025 is het budget t.b.v. inhuur bij ziekte tussentijds verhoogd met € 340.000. Uiteindelijk bleek dit budget gelukkig niet volledig nodig. Er resteert een overschot van € 137.000. De totale uitgaven voor inhuur bij ziekte zijn in 2025 uitgekomen op € 750.000. Dit komt neer op minder dan 3% van het totale personeelsbudget.

Organisatieontwikkeling

De afgelopen jaren zijn de opgaven waarmee we als organisatie te maken hebben complexer geworden. Dat vraagt steeds meer van ons als organisatie. Om adequate dienstverlening te kunnen blijven verlenen, is het nodig dat de organisatie meegroeit met de toename van inwoners en maatschappelijke taken. De organisatie is in de afgelopen jaren gegroeid in medewerkers, ondersteuning en management zijn daarbij achtergebleven. Het aantal teammanagers is zelfs verminderd. We merken dat dit is gaan knellen.
Daarom zijn we in 2025 gestart met het programma Organisatieontwikkeling. Het organisatieontwikkeltraject heeft als doel de gemeentelijke organisatie zo in te richten dat er effectief gestuurd kan worden op maatschappelijke opgaven. Medewerkers krijgen daarbij de ruimte krijgen om hun vakmanschap in te zetten en zich daarin te ontwikkelen. Dit draagt bij aan een wendbare, slagvaardige en toekomstbestendige organisatie.

Om dit te bereiken, kiezen we voor de volgende oplossingsrichtingen, die in 2026 en 2027 hun uitwerking krijgen:
1. Een logische herstructurering van teams en de toevoeging van drie teammanagers, waarvoor in de Meerjarenbegroting 2026-2029 middelen ter beschikking zijn gesteld.
2. Heldere rollen en hiërarchische lijnen.
3. Doorontwikkeling van een sturingsmodel gebaseerd op opgavegericht organiseren en sturen.
4. Gerichte investering in samenwerking, integraliteit, cultuur en gedrag, zowel binnen de ambtelijke organisatie als in het samenspel tussen bestuur en organisatie.

Rechtmatigheidsverantwoording door college

Op grond van art. 212/213 van de Gemeentewet dient het college van B&W aan de raad verantwoording af te leggen over het rechtmatig handelen van de organisatie. De verantwoording richt zich hierbij vooral op de naleving van geldende wet- en regelgeving bij de totstandkoming van de baten en lasten en balansmutaties in de jaarrekening. In de rechtmatigheidsverantwoording rapporteert het college aan de raad over afwijkingen boven de verantwoordingsgrens. Deze grens bedraagt voor de gemeente Moerdijk 2% van het totaal van de lasten exclusief toevoegingen aan de reserves en bedraagt € 3,3 miljoen.
Basis voor de rechtmatigheidsverantwoording van het college zijn onder meer de resultaten van de uitgevoerde controles volgens het vastgestelde IC-plan 2025. Op basis van deze controles wordt hieronder specifiek voor de volgende rechtmatigheidscriteria de voornaamste bevinden weergegeven:

Rechtmatigheidscriteria

1. Het begrotingscriterium: Wordt er binnen financiële kaders van de raad gehandeld?
2. Het voorwaardencriterium: Wordt wet- en regelgeving nageleefd?
3. Het M&O criterium: Hoe wordt misbruik en oneigenlijk gebruik van gemeentelijke diensten en voorzieningen voorkomen?

Ad 1. Begrotingscriterium

In de jaarrekening wordt in het onderdeel ‘programmarekening’ nader inzicht gegeven in de lasten en baten binnen de diverse programma’s. In het onderdeel ‘investeringsoverzicht’ is een specificatie te vinden van de diverse investeringen. Voor de diverse programma’s zijn de werkelijke lasten en baten afgezet tegen de begrote lasten en baten 2025. Voor de investeringskredieten is nagegaan in hoeverre de uitgaven tot en met 31 december 2025 passen binnen de beschikbaar gestelde investeringskredieten.

(Bedragen x € 1.000)

Programma	Begrote lasten	Werkelijke lasten	Overschrijding	Invloed op oordeel
1	18.390	17.823	0	Niet van toepassing
2	42.322	42.346	244	Ja, maar acceptabel volgens de financiële verordening
3	18.827	16.235	0	Niet van toepassing
4	65.368	66.369	1.001	Ja, maar acceptabel volgens financiële verordening
5	25.083	26.362	1.278	Ja, maar acceptabel volgens financiële verordening

De verrichte analyses leveren het volgende beeld op t.a.v. de begrotingsrechtmatigheid:
a. Het totaal van de overschrijdingen binnen de programma’s bedraagt € 2,5 miljoen;
   - Bij programma 2 zit een overschrijding van de lasten veroorzaakt door uitvoeringskosten voor de uitvoering van de regeling specifieke uitkering startbouwimpuls. Dit veroorzaakt een onrechtmatigheid. Voor de uitvoering van de regeling heeft de gemeente een specifieke uitkering vanuit het Rijk ontvangen. Er is derhalve sprake van een overschrijding waarbij direct gerelateerde inkomsten de overschrijding compenseren. De overschrijding wordt hierdoor als acceptabel aangemerkt.
   - Binnen de programma’s 4 en 5 is sprake van een overschrijding op de lasten en derhalve een onrechtmatigheid. Bij de onrechtmatigheid binnen programma 4 is grotendeels sprake van een overschrijding op een open-einde regeling, waardoor deze volgens artikel 12 lid 5c van de Financiële verordening, als acceptabel kan worden

aangemerkt. De overschrijding op de lasten binnen programma 5 is toe te schrijven aan een dotatie aan de voorziening dubieuze debiteuren en een dotatie aan de voorziening pensioenverplichtingen (ex)wethouders. Beide dotaties worden conform de richtlijnen van de commissie BBV als acceptabel aangemerkt.

Hieronder worden de overschrijdingen binnen de programma's nader toegelicht.

Programma 2

Binnen dit programma is sprake van een lastenoverschrijding van € 244.000. Deze overschrijding wordt grotendeels veroorzaakt door de uitvoeringskosten van de regeling Specifieke Uitkering Startbouwimpuls ter hoogte van € 220.000. Deze lasten waren niet opgenomen in de begroting en leiden daardoor tot een begrotingsonrechtmatigheid. Tegenover deze extra lasten staat echter een specifieke uitkering die de gemeente voor de uitvoering van deze regeling heeft ontvangen vanuit het Rijk. Deze uitkering is eveneens verwerkt in de jaarrekening 2025 en resulteert in hogere baten. Er is daarmee sprake van een lastenoverschrijding die volledig wordt gecompenseerd door direct gerelateerde inkomsten. Omdat de overschrijding wordt gecompenseerd door hiervoor ontvangen middelen, wordt deze conform de financiële verordening als acceptabel aangemerkt.

Programma 4

Binnen dit programma is sprake van een lastenoverschrijding van € 1.001.000. Deze overschrijding is volledig toe te schrijven aan hogere lasten op Jeugdzorg t.w.v. € 1,1 miljoen. Bij deze onrechtmatigheid is sprake van een overschrijding op een open-einde regeling, waardoor deze volgens artikel 12 lid 5c van de Financiële verordening, als acceptabel kan worden aangemerkt. Ten opzichte van 2024 zijn de kosten in 2025 met ca. 5% gestegen. Deze stijging is grotendeels te verklaren door reguliere kostenontwikkelingen, zoals de jaarlijkse indexering van tarieven als gevolg van stijgende loonkosten bij zorgaanbieders. Daarnaast is een groeiende inzet van intensieve maatwerktrajecten waar te nemen. Ook bij de niet vrij toegankelijke zorg is sprake van extra kosten als gevolg van de inzet van intensievere trajecten. Tot slot zorgt de afbouw van gesloten jeugdhulp voor een stijging van de uitgaven bij intensieve jeugdhulp met verblijf. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar de informatiebrief die hierover op 5 maart 2026 aan de gemeenteraad is verstuurd.

Programma 5

Binnen programma 5 is sprake van een overschrijding van € 1,3 miljoen. Deze overschrijding is grotendeels toe te schrijven aan een storting in de voorziening pensioenverplichtingen (ex)wethouders van € 1,0 miljoen en een storting in de voorziening dubieuze debiteuren van € 0,2 miljoen. De storting in de voorziening pensioenverplichtingen (ex)wethouders is het gevolg van hogere regelgeving. Het pensioen voor wethouders is geregeld in de Algemene pensioenwet politieke ambtsdragers (Appa). Vanaf 1 januari 2028 gaan de pensioenen van politieke ambtsdragers over naar het nieuwe pensioenstelsel en wordt het overgedragen aan het ABP. Recent is een gezamenlijk onderzoek van het ministerie van BZK, IPO, VNG en Unie van Waterschappen uitgevoerd waarbij het resultaat van het onderzoek is dat voor gemeenten de benodigde overdrachtswaarde hoger is dan de beschikbare voorzieningen. Uitgaande van het uitgevoerde onderzoek moet de voorziening worden verhoogd om deze per 31 december 2025 op het juiste niveau te krijgen. De benodigde storting leidt in 2025 tot een acceptabele begrotingsoverschrijding.

Voor de mogelijke oninbaarheid van debiteuren is een voorziening gevormd. Het grootste gedeelte daarvan betreffen de belastingdebiteuren (BWB). Op basis van een advies van de BWB is een bedrag ad. € 0,2 miljoen toegevoegd aan de voorziening om deze op peil te brengen. De benodigde storting leidt in 2025 conform de richtlijnen van de commissie BBV tot een acceptabele begrotingsoverschrijding.

Afwijkingen op baten en onderschrijdingen op lasten

Volgens de financiële verordening artikel 12 lid 3 zijn de overschrijdingen en onderschrijdingen op de baten en onderschrijdingen op de lasten rechtmatig, op voorwaarde dat deze tijdig zijn gemeld aan de gemeenteraad. Het melden en toelichten van deze overschrijding en/of onderschrijding in de jaarrekening wordt als tijdig gezien.
De afwijkingen op de baten en de onderschrijdingen op de lasten worden toegelicht in de jaarrekening bij de desbetreffende programma's en zijn conform de financiële verordening tijdig gemeld en derhalve rechtmatig.

Ad 2. Voorwaardencriterium:

De uitvoering van het door het college van B&W vastgestelde IC-plan 2025 leidt tot de volgende bevindingen/ conclusies:

a. De uitvoering van de (getoetste) gemeentelijke taken en levering van gemeentelijke diensten en producten hebben volgens de geldende wet- en regelgeving plaatsgevonden. Van de in 2025 intern gecontroleerde primaire en financiële processen is vastgesteld dat:
   - Sprake is van een actuele procesbeschrijving, inclusief benoeming van (rechtmatigheids)risico's en hierop toegespitste beheersmaatregelen;
   - De beschreven beheersmaatregelen afdoende zijn om de vooraf onderkende risico's af te dekken;
   - De beschreven beheersmaatregelen zichtbaar worden toegepast.

b. Single information Single audit (SiSa)
   De gemeente ontvangt extra geld om specifiek beleid van de Rijksoverheid uit te voeren. Dit zijn specifieke uitkeringen. De verantwoording over de besteding van dit geld verloopt dia de SiSa-systematiek. De verantwoordinginformatie van de SiSa-regelingen is onderdeel van de jaarrekening. Voor de beoordeling van de SiSa-verantwoording 2025 is aangesloten bij de systematiek van de accountant. De interne controles die in dit kader hebben plaatsgevonden hebben geen noemenswaardige tekortkomingen opgeleverd.

c. Spendanalyse
   De spendanalyse is verricht, hierbij zijn geen onrechtmatigheden aan het licht gekomen.

ad 3. M&O-criterium:

Met het uitvoering geven aan de overkoepelende nota Voorkomen Misbruik en Oneigenlijk gebruik (aandacht voor M&O risico's in processen en bij het opstellen van beleid) is sprake van een sluitende aanpak. Mede op basis van de verrichte interne controles is vastgesteld dat:

- er binnen de organisatie voldoende aandacht is voor M&O-risico's;
- en de ingezette beheersmaatregelen om deze risico's beheersen zichtbaar worden toegepast en effectief zijn.

Voorkomen van fraude en corruptie

De Moerdijkse fraudeaanpak is gebaseerd op toepassing van de fraudedriehoek. Dit is een model dat gebruikt wordt om te begrijpen waarom mensen fraude plegen. Door aandacht te besteden aan de elementen van deze driehoek (druk, gelegenheid, rationalisatie) kunnen effectieve maatregelen genomen worden om fraude te voorkomen. In de voor 2025 geactualiseerde rapportage "Voorkomen van fraude en corruptie" (=frauderisicoanalyse) wordt verslag gedaan van de in Moerdijk ingezette strategieën.

1. Het beschikken over actuele procedures en beleid, gericht op:
   a. Het binnen de organisatie bevorderen van een sterke ethische cultuur door verplichte deelname aan trainingen, bewustwordingsprogramma's en teamdialogen.
   b. Het creëren van een omgeving waarin medewerkers zich veilig voelen om zorgen te uiten over ethische kwesties zonder angst voor represailles;
2. Het continue verbeteren van controles specifiek gericht op het voorkomen van fraude;
3. Het borgen van informatieveiligheid. De beantwoording van de vragen "wie krijgt toegang tot welke informatie en hoe wordt hierop toezicht gehouden" staan hierbij centraal.

De resultaten van deze aanpak voor 2025 levert het volgende beeld op:
Ad 1. In 2022 is het integraal beleidsplan “bestuurlijke en ambtelijke integriteit” vastgesteld. In dit plan zijn de Moerdijkse normen en waarden én de visie op integriteit uiteengezet. Om een integere organisatie te zijn die betrouwbaar en veilig is voor iedereen, is ingezet op een op elkaar afgestemde uitvoering van het integriteitsbeleid voor raad, college en ambtelijke organisatie. Dit, in samenhang met de zogenaamde Brabantse norm weerbare overheid, leidt tot een jaarlijks uit te voeren actieplan. Het doel van dit actieplan is om continue aandacht te hebben voor integriteit. De hierin opgenomen acties richten zich op het realiseren en borgen van de hard controls, zoals regelingen, richtlijnen, registers en gedragscodes, maar in het bijzonder ook op het realiseren van een cultuur waarbinnen integer handelen wordt bevorderd. Op basis van het geldende beleidsplan integriteit zijn in 2025 de volgende controls ingezet om fraude zo veel mogelijk te voorkomen:

1. Eed- en beloftesessies: In 2025 hebben vier sessies plaatsgevonden, waaraan 53 medewerkers hebben deelgenomen;
2. Verplichte Verklaring Omtrent het Gedrag (VOG/VOG-P): Alle nieuwe medewerkers hebben deze aangeleverd;
3. Bewustwording sessies: Naast de verplichte ARDA-cursus voor de organisatie en het college hebben er teamdialogen binnen alle geledingen plaatsgevonden. Het thema voor deze dialogen was in 2025 “AI en ethiek”’;
4. Vermoeden integriteitsschending: In 2025 zijn twee meldingen(1 ambtelijk en 1 bestuurlijk) ontvangen. De behandeling van deze meldingen heeft uiteindelijk geleid tot een schriftelijke waarschuwing voor een medewerker.

Ad 2. Om een goed beeld te krijgen van de risico’s, waaronder die van fraude, in onze dienstverlenings- en bedrijfsvoeringprocessen wordt het instrument van de beschrijving van de Administratieve Organisatie en Interne Beheersing (AO/IB) ingezet. Dit omvat onder meer een inventarisatie van frauderisico’s en hieraan te koppelen beheersmaatregelen. Uit de verrichte interne controles blijkt dat in de beschreven processen één of meerdere maatregelen zijn ingebouwd die mogelijke fraude moeten voorkomen. Vaak gaat het hierom de toepassing van het 4-ogenprincipe. Vastgesteld is dat op fraude gerichte maatregelen daadwerkelijk worden toegepast.

Ad 3. Frauderisico’s vormen een aanzienlijk risico op het gebied van informatiebeveiliging. Het voornaamste risico is ongeautoriseerde toegang tot informatie of informatiesystemen met (privacy)gevoelige informatie. Daarnaast kunnen medewerkers misbruik maken van hun toegangsrechten en toegang krijgen tot informatie die niet relevant is voor hun functie. Dit kan leiden tot datalekken, waarbij vertrouwelijke informatie buiten de gemeentelijke organisatie wordt gebracht, met potentieel financiële verliezen en reputatieschade. Bovendien kunnen interne fraudeurs gegevens manipuleren voor persoonlijk gewin, variërend van het wijzigen van financiële gegevens tot het wijzigen van gegevens van inwoners.

Beheersmaatregelen zoals logisch toegangsbeheer, audits en monitoring zijn cruciaal om frauderisico’s te mitigeren. Logisch toegangsbeheer zorgt ervoor dat alleen geautoriseerde personen toegang hebben tot specifieke informatie. Audits dragen bij aan de identificatie van eventuele onregelmatigheden of verdachte activiteiten, terwijl monitoring zorgt voor continu controle van de systemen om eventuele beveiligingsproblemen vroegtijdig te detecteren. In 2025 is ingezet op het versterken en aantoonbaar maken van beheersmaatregelen voor logisch toegangsbeheer, audits en monitoring. Voor iBurgerzaken en het Zaaksysteem zijn de maatregelen voor logisch toegangsbeheer aantoonbaar ingericht en getoetst in het kader van de ENSIA zelfevaluatie. In 2026 wordt het aantoonbaar logisch toegangsbeheer gefaseerd uitgebreid naar overige systemen en applicaties binnen de primaire processen. Hiermee wordt gewerkt aan een meer uniforme en organisatiebrede borging van toegangsbeheer en beheersing van frauderisico’s.

Op basis van het voorgaande concludeert het college dat de organisatie zich goed bewust is van frauderisico’s en op basis hiervan de nodige maatregelen neemt om deze risico’s tot een minimum te beperken.

Informatiebeveiliging en gegevensbescherming

In 2025 bleef informatiebeveiliging onverminderd van belang voor de continuïteit van de bedrijfsvoering van de gemeente Moerdijk. Verdere digitalisering zorgde voor een groeiende afhankelijkheid van informatie en IT bij ons dagelijks werk, waardoor we sterk afhankelijk bleven van de beschikbaarheid, integriteit en vertrouwelijkheid van

bestendige informatie. Deze afhankelijkheid nam alleen maar toe. Gegevensbescherming en informatieveiligheid zijn geen eenmalige inspanningen, maar een continu proces. De digitale omgeving verandert snel en brengt nieuwe risico's en dreigingen met zich mee. Gegevens vormen een waardevol doelwit voor kwaadwillenden, waardoor zorgvuldige verwerking en sterke informatiebeveiliging belangrijker zijn dan ooit.

- De raad krijgt één keer per jaar informatie over de actuele stand van zaken rond informatiebeveiliging en gegevensbescherming. Dat is tevens het moment om prioriteiten scherper te stellen, als dat nodig is. De raad krijgt rapportages over: De risico's (analyse van dreigingen en incidenten);
- Voortdurend herzien en actualiseren van de verschillende informatiebeveiligings- en privacy beleidsdocumenten;
- De (her)inrichting van processen en procedures voor informatiebeveiliging (BIO baseline informatiebeveiliging overheid /ENSIA Eenduidige Normatiek Single Information Audit);
- De (her)inrichting van processen en procedures met betrekking tot privacy (AVG Algemene Verordening Gegevensbescherming/ Wpg Wet politiegegevens).

In 2025 hebben we ons gericht op het blijven voldoen aan de basistaken: het signaleren en oplossen van incidenten, datalekken, inzageverzoeken en verplichte onderzoeken op grond van wet- en regelgeving. Daarnaast lag er in 2025 extra nadruk op de realisatie van de volgende onderwerpen:
- Implementatie van geselecteerde beheersmaatregelen om te voldoen aan de norm (BIO) en geactualiseerd beleid;
- Is het verwerkingsregister per domein volledig geactualiseerd;
- Er is een vaste jaarlijkse cyclus ingericht waarbij ieder domein het eigen deel van het verwerkingsregister controleert en bijwerkt;
- Is verder ingezet op het versterken van bewust omgaan met privacy- en informatieveiligheid binnen de organisatie;
- Adviseren over uit te voeren DPIA's, verwerkers- of gegevensovereenkomsten.

Digitale toegankelijkheid

Gemeente Moerdijk wil dat iedereen gebruik kan maken van online informatie en digitale dienstverlening. Wij besteden daarom aandacht aan toegankelijkheid, gebruiksgemak en vindbaarheid van de informatie op onze websites. Wij doen dit in overeenstemming met het Besluit Digitale Toegankelijkheid Overheid.

Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer

Op 1 januari 2026 is de Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer (Wmebv) ingegaan. Deze wet geeft inwoners, bedrijven en overige organisaties het recht om formele berichten elektronisch (digitaal) naar de gemeente te sturen. Het college, de burgemeester en de gemeenteraad hebben eind 2025 in een aanwijzingsbesluit vastgelegd via welke digitale kanalen de berichten kunnen worden ingediend.

Daarnaast moeten we ervoor (gaan) zorgen dat de digitale kanalen gebruiksvriendelijk zijn en voldoen aan de Wmebv-eisen. Deze eisen zijn erop gericht om de indiener van berichten meer rechtsbescherming te bieden. Aangezien deze opgave ook mogelijkheden en kansen biedt om de (digitale) dienstverlening te verbeteren, worden de benodigde acties de komende jaren binnen het programma Dienstverlening opgepakt.

De Wmebv bevat tevens een zorgplicht voor ondersteuning bij alle communicatie met de overheid. In dit kader faciliteren we al een aantal voorzieningen om inwoners meer (digitaal) vaardig te maken en/of hen hierbij te ondersteunen, bijvoorbeeld het Digi-Taalhuis en het Informatiepunt Digitale Overheid (IDO).

Openbaarheidsparagraaf Woo

Inleiding

In artikel 3.5 (Openbaarheidsparagraaf) van de Wet Open overheid (Woo) wordt voorgeschreven dat bestuursorganen in de jaarlijkse begroting aandacht besteden aan de beleidsvoornemens inzake de uitvoering van deze wet en in de jaarlijkse verantwoording (jaarrekening) verslag doen van de uitvoering ervan. Dit betreft de invulling van deze verplichting in de jaarrekening 2025.
Het kabinet stelt via het Gemeentefonds incidentele en structurele middelen beschikbaar voor de implementatie van de Woo.

Actieve openbaarmaking

De Woo verplicht overheidsorganisaties om zo veel mogelijk informatie actief openbaar te maken (naast het openbaar maken op verzoek). Daartoe is in de wet een lijst van 11 informatiecategorieën opgenomen. De wettelijke verplichting voor het actief openbaar maken wordt gefaseerd per informatiecategorie ingevoerd. De eerste fase is op 1 november 2024 ingegaan. Voor gemeenten gaat het om de categorieën wet- en regelgeving, informatie over de organisatie en de werkwijze en bereikbaarheid van de gemeente en haar organisatieonderdelen. Onze gemeente voldoet aan deze verplichting. Het merendeel van de informatie uit deze categorieën maken we openbaar via onze website en (via een link) op de Woo-index Gemeente Moerdijk | Overheid.nl, het landelijk publicatieplatform.

Voor het actief openbaar maken van de overige informatiecategorieën geldt momenteel nog een inspanningsverplichting. We geven hier invulling aan door – vooruitlopend op de wettelijke verplichting - nu al stapsgewijs en waar mogelijk reeds informatie uit de overige categorieën actief openbaar te (gaan) maken. Zo publiceren we op Woo | Gemeente Moerdijk | Home zowel de Woo-verzoeken/-besluiten als alle verstrekte documenten en sinds november 2025 ook een jaaroverzicht met de formele klachtoordelen. Daarnaast maken we – naast de besluitenlijsten – ook de agenda's van de collegevergaderingen openbaar. Deze worden gepubliceerd op onze website.
In 2026 en volgende jaren gaan we verder met de implementatie van de actieve openbaarmaking van de overige informatiecategorieën, waarbij we qua volgorde aansluiten op de wettelijke fasering.

Passieve openbaarmaking / Woo-verzoeken

In 2025 zijn in totaal 46 verzoeken ingediend, waarvan:

- 21 verzoeken: in behandeling genomen en documenten verstrekt;
- 5 verzoeken: informeel afgedaan of als informatieverzoek;
- 6 verzoeken: afgewezen/buiten behandeling gesteld bijv. omdat de Woo niet van toepassing was of dat niet voldaan was aan preciseringsverzoek;
- 12 verzoeken: ingetrokken door verzoeker en
- 2 verzoeken, nog in behandeling (afgestemd met verzoeker).

Het aantal Woo-verzoeken 2025 betreft een flinke toename na enkele jaren van stabiliteit (22 respectievelijk 31 verzoeken in 2023 en 2024). Hierbij is met name de stijging van het aantal complexe en omvangrijke Woo-verzoeken een aandachtspunt. Dit is overigens een landelijke tendens. Waarschijnlijk zijn inwoners en instanties inmiddels meer bekend met de mogelijkheid om informatie op te vragen via een Woo-verzoek.

Ervaring heeft uitgewezen dat een onderwerp dat gevoelig ligt in de maatschappij, kritische vragen en Woo-verzoeken oplevert. We spelen hierop in door bij de onderwerpen en situaties die onze inwoners raken direct meer aandacht te besteden aan transparantie. Door uit eigen beweging (meer) informatie openbaar te maken houden we inwoners actief op de hoogte van de ontwikkelingen, waardoor de vragen die er leven al beantwoord worden zonder dat hiervoor een Woo-verzoek nodig is.

Woo-contactpersoon

De functie van Woo-contactpersoon wordt sinds de invoering van de Woo regelmatig geëvalueerd, zowel wat betreft benodigde capaciteit als taakinhoud.

In 2026 houden we opnieuw een evaluatie, gericht op het behoud van dan wel het verbeteren van een efficiënte en kwalitatief goede afhandeling van Woo-verzoeken. Hierbij betrekken we ook de (verwachte) tendens van de stijging van het aantal Woo-verzoeken. Ondanks dat we uit eigen beweging steeds (meer) informatie openbaar maken, kunnen we ervan uitgaan dat ontwikkelingen zoals Powerport en Zevenbergen-Oost de komende jaren van invloed zullen zijn op het aantal (complexe en omvangrijke) Woo-verzoeken.

Informatiehuishouding op orde

In de Woo is de verplichting opgenomen om de informatiehuishouding op orde te brengen en te zorgen voor het duurzaam toegankelijk maken én houden van informatie. Dit, met het oog op het bevorderen en vergemakkelijken van de actieve openbaarmaking. Moerdijk zet actief in op het item informatiehuishouding op orde aan de hand van een meerjarig informatieverbeterplan. Daarnaast zijn we aangesloten bij diverse (regionale en landelijke) projecten voor de verbetering van de kwaliteit van informatiebeheer. Ook in 2026 blijven we inzetten op de kwaliteitsverbetering van onze informatiehuishouding.

Richtlijn App met beleid, niet over beleid

In 2023 heeft het college ten behoeve van een uniforme werkwijze binnen Moerdijk een richtlijn opgesteld voor het omgaan met chatberichten. Deze richtlijn is gericht op het verantwoord en bewust omgaan met chatberichten: App met beleid, niet over beleid. Hier kan een beroep op worden gedaan ingeval werkgerelateerde berichten op zakelijke en privételefoons worden opgevraagd in een Woo-verzoek. Tevens laten we met deze richtlijn zien dat we transparantie belangrijk vinden en dat we risico’s op het gebied van privacy en informatieveiligheid zoveel als mogelijk willen voorkomen.

In 2026 wordt de richtlijn geëvalueerd. Aan de hand van de resultaten zullen we bezien of de richtlijnen en/of de uitvoering in de praktijk aanpassing behoeft.

Meenemen organisatie

Ook in 2025 hebben we weer trainingen georganiseerd om de organisatie stap voor stap mee te nemen in de doorontwikkeling van de Woo: wat betekent de Woo voor ons werk en hoe zorgen we ervoor dat onze huishouding op orde is. Daarnaast is een introductie over de Woo opgenomen in het onboardingsprogramma in de Moerdijkacademie.

Paragraaf Verbonden partijen

Inleiding

De gemeente Moerdijk heeft bestuurlijke en financiële belangen in verbonden partijen. Deze verbonden partijen voeren beleid uit voor de gemeente. Uiteraard met inachtneming van de eigen beleidsmatige en financiële verantwoordelijkheden ten aanzien van deze partijen.

Wijziging Wet Gemeenschappelijke Regelingen (WGR)

De Wet Gemeenschappelijke Regelingen is aangepast per 1 juli 2022. Door deze wijziging zijn er voor o.a. de gemeenteraden meer en betere mogelijkheden om invloed uit te oefenen op de besluitvorming in gemeenschappelijke regelingen en om hun controlerende taken uit te voeren. Het beoogde doel van deze wijziging is dat de lokale democratie hiermee meer grip krijgt op regionale samenwerking en zo wordt versterkt. Voorbeelden zijn het recht een zienswijze in te dienen (onder meer bij het treffen van een regeling en bij besluiten), het instellen van een gemeenschappelijke adviescommissie voor raadsleden en afspraken hoe om te gaan met burgerparticipatie. Ook hebben volksvertegenwoordigers de mogelijkheid gekregen meer invloed op het functioneren van een regeling, bijvoorbeeld via verplichte afspraken over evaluatie van de regeling en de verplichting om afspraken te maken over (financiële) gevolgen van uittreding voor de uittredende deelnemers. Op deze manier bestaat vooraf al duidelijkheid bij alle deelnemers over de (financiële) gevolgen die een eventuele uittreding met zich meebrengt. Daarnaast zijn er extra controlebevoegdheden gekomen, zoals de mogelijkheid om een gezamenlijke enquête uit te voeren naar het functioneren van de gemeenschappelijke regeling als geheel. Hiervoor geldt dat alle betrokken raden in meerderheid met deze enquête moeten instemmen. Ook de termijnen voor vaststelling van begroting en jaarrekening van een GR zijn iets aangepast.

Inmiddels zijn alle gemeenschappelijke regelingen na een zienswijzeprocedure in 2024 aangepast en zijn de nieuwe wettelijke mogelijkheden in meer of mindere mate concreet in de gemeenschappelijke regelingen verwerkt.

Regionale nota Verbonden Partijen

Op 30 mei 2024 heeft de gemeenteraad de Nota verbonden partijen en overige samenwerkingsverbanden West-Brabant vastgesteld. Deze nota is een actualisering van de eerdere spelregels, waarbij ook rekening is gehouden met de wijzigingen in de WGR.

In deze nota zijn de volgende spelregels voor verbonden partijen opgenomen:

- Afspraak 1.1. Elke vorm van samenwerking begint bij duidelijke afspraken over bevoegdheden, verantwoordelijkheden, kaders en verantwoording.
- Afspraak 2.1. Risicoprofiel als kader voor actieve informatieplicht, informatievoorziening en vorm van raadssamenwerking.
- Afspraak 2.2. Gemeenten zorgen voor gezamenlijke integrale aansturing en afstemming.
- Afspraak 2.3. Gezamenlijke kaderstelling met financiële en beleidsmatige richtlijnen voor de begroting.
- Afspraak 2.4. Termijnen voor behandeling van conceptbegroting en jaarrekening (1 april en 1 juli).
- Afspraak 2.5. Evaluatie wordt 4-jaarlijks overwogen.
- Afspraak 3.1. Borgen van zeggenschap via statuten en beïnvloeding hiervan door wensen en bedenkingen.
- Afspraak 3.2. Actief beheer, informatie uitwisselen en rapporteren op maatschappelijke effecten.
- Afspraak 3.3. Evenwichtig samengestelde raden van bestuur, directies en raden van toezicht/commissarissen (benoemen, verlengen, schorsen en ontslaan).
- Afspraak 3.4. Geen bestuurders of ambtenaren van gemeenten in Raden van Commissarissen of Raden van Bestuur/ directies.

- Afspraak 3.5. Beloningsbeleid zoveel mogelijk conform WNT.
- Afspraak 3.6. Invloed op strategiebepaling door college en gemeenteraad.
- Afspraak 3.7. Vermogenspositie en dividendbeleid bij deelnemingen periodiek herijken.
- Afspraak 3.8. Tijdig deponeren van jaarstukken, beoordeling en transparant publiceren daarvan.

Overzicht verbonden partijen

De verbonden partijen waarin de gemeente deelneemt en/of een belang heeft zijn als volgt in te delen:

- Gemeenschappelijke regelingen;
- Vennootschappen;
- Stichtingen en verenigingen;
- Overige verbonden partijen.

Verbonden partijen (bedragen x € 1.000)	Bijdrage 2025
Gemeenschappelijke regelingen	
1. Regionale Ambulancevoorziening Brabant Midden-West-Noord	-
2. Havenschap Moerdijk	-
3. Regio West-Brabant (RWB)	874
4. Nazorg gesloten stortplaatsen Bavel-Dorst en Zevenbergen	53
5. GGD West-Brabant	1.038
6. Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant (OMWB)	2.204
7. West-Brabants Archief (WBA)	381
8. Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant	2.661
9. Regionaal Bureau Leren (RBL) West-Brabant	235
10. Werkvoorzieningschap West Noord-Brabant (WVS-groep)	3.054
11. Belastingsamenwerking West-Brabant (BWB)	1.044
12. Werkplein Hart van West-Brabant	15.911
13. ICT-samenwerking West-Brabant West	2.032
Vennootschappen	
14. BNG Bank NV	-
15. Brabant Water NV	-
16. NV Rewin West-Brabant	144
17. NV Havenbedrijf Moerdijk	-
Stichtingen en verenigingen:	
18. Stichting Openbaar Basisonderwijs West-Brabant	-
19. Karel.	262
Totaal	**29.893**

Toelichting per verbonden partij

Verdere gegevens per verbonden partij zijn als volgt:

1. Regionale Ambulancevoorziening Brabant Midden-West-Noord						
Vestigingsplaats	Tilburg					
Website	https://www.ravbrabantmwn.nl					
Visie / doelstelling	Het leveren van kwalitatief hoogwaardige ambulancezorg, die tijdig ter plaatse is en binnen de budgettaire kaders wordt gerealiseerd.					
Reden participatie c.q. openbaar belang	- dat het voor een goede ambulancezorg van belang is samen te werken; - dat deze samenwerking gericht is op een niveau van ambulancezorg waarbij de patiënt centraal staat; - dat de ambulancezorg een belangrijke pijler is onder de geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen, waardoor het wenselijk is om het werkgebied samen te laten vallen met dat van de politieregio's Midden- en West-Brabant en Brabant-Noord.					
Bestuurlijk belang gemeente	DB: geen bestuurlijk belang AB: wethouder P. Joosten-Wesselius/ plv.wethouder D. Dingemans					
Financieel belang gemeente	Sinds de oprichting van de GR RAV Brabant MWN in 2005 wordt gewerkt met een begroting die volledig is gedekt door het aan de RAV toegekende budget vanuit de zorgverzekeraars en heeft de RAV geen financiële bijdrage van de deelnemende gemeenten nodig gehad. Ook in 2025 wordt geen gemeentelijke bijdrage gevraagd.					
Financiële gegevens	Eigen vermogen		Vreemd vermogen		Resultaat 2025	Bijdrage 2025
	1-1-2025	€ 15.980.000	1-1-2025	€ 26.188.000	€ 1.092.579	€ 0
	31-12-2025	€ 17.073.000	31-12-2025	€ 20.841.000		
Belangrijke ontwikkelingen	De toekomstvisie van de RAV, zoals vastgelegd in het Meerjarenplan 2022-2025, sluit nog steeds aan bij de huidige landelijke ontwikkelingen rondom o.a. zorgdifferentiatie en zorgcoördinatie. Met ingang van 2026 geldt het nieuwe Meerjarenbeleidsplan, dat focus aanbrengt in de grote lijnen die in het voorgaande beleid zijn uitgezet. De komende jaren komen de volgende veranderingen op ons af: Preventieve zorg De komende jaren zal de nadruk te komen liggen op ook het bieden van preventieve zorg. Dit komt uiteindelijk de patiënt, de netwerkpartners en de maatschappij in brede zin ten goede. De ambulancedienst heeft hier een beperkte rol bij. Acute zorgverlening ter plaatse Naast preventieve zorg, zal de acute zorgverlening ter plaatse een van de kerntaken blijven. De invulling van deze taak zal evenwel ook veranderen door bijvoorbeeld een veranderende patiëntenpopulatie en technologische ontwikkeling bij de rijdienst en de meldkamers. Geavanceerde technologie De RAV zal blijven inzetten op innovatie en ontwikkeling, steeds op basis van gedegen, evidence based onderzoek. Door toenemende technologische ontwikkelingen, worden we steeds beter in staat om ons personeel te laten ondersteunen. Ook kan er meer werk verricht worden met dezelfde collega's. Opleiding en training Een veranderende manier van werken, betekent dat opleiding en training voor alle medewerkers, ongeacht hun expertise, steeds belangrijker wordt in het kielzog van al deze ontwikkelingen. Samenwerking Aanbieders van acute zorg kunnen niet langer volstaan met het enkel vervullen van de eigen rol op ieders plek in de keten. De meeste aanbieders willen dat ook niet meer. Door samen te werken in een zorgnetwerk, waarin de patiënt centraal staat, neemt de kwaliteit van de zorg toe en wordt deze effectiever. En vanuit 2025 worden de volgende beleidsontwikkelingen meegenomen: Elektrificatie van het wagenpark RAV heeft de eerste stappen gezet in de elektrificatie van het wagenpark. Bij meerdere posten zijn laadpalen geïnstalleerd, en bijvoorbeeld piketvoertuigen, facilitaire voertuigen en bakwagens zijn vervangen door elektrische exemplaren. Deze trend zal worden voortgezet.					
Risico's	Er zijn geen financiële risico's.					

2. GR Havenschap Moerdijk						
Vestigingsplaats	Moerdijk					
Website	Geen					
Visie/ doelstelling	Het bedrijfsmatig (doen) verrichten van werkzaamheden m.b.t. het aandeelhouderschap van het Havenbedrijf Moerdijk NV en het optreden als financier van dit bedrijf.					
Reden participatie c.q. openbaar belang	Via het houden van de aandelen van het Havenbedrijf Moerdijk NV kan mede sturing gegeven worden aan deze NV. Verder kan via de GR de NV worden voorzien van de benodigde financiële middelen. Hierdoor is de NV niet aangewezen op financiering vanuit de markt.					
Bestuurlijk belang gemeente	De gemeente Moerdijk wordt in het bestuur vertegenwoordigd door wethouder D. Dingemans (economie) en de wethouder Financiën.					
Financieel belang gemeente	Gemeente Moerdijk is voor 50% eigenaar. De GR Havenschap Moerdijk is een zgn. 'bedrijfsvoeringsorganisatie' (BVO). De gemeente staat voor 50% garant voor de aan te trekken financieringsmiddelen ten behoeve van Havenbedrijf Moerdijk NV. De begroting van de GR is sluitend, zonder dat een bijdrage van de deelnemers gevraagd wordt. In de begroting 2025 is rekening gehouden met het verstrekken van een garantiepremie aan de deelnemers van € 160.000 per deelnemer. De uitvoeringskosten van de GR komen voor rekening van de NV.					
Financiële gegevens	Eigen vermogen		Vreemd vermogen		Resultaat 2025	Bijdrage 2025
	1-1-2025	€ 97,3 mln	1-1-2025	€ 216 mln	€ 0	€ 0
	31-12-2025	€ 97,3 mln	31-12-2025	€ 214 mln		
Belangrijke ontwikkelingen	De financieringsbehoefte in 2025 bedroeg gemiddeld € 217,6 miljoen en maximaal €246,4 miljoen in 2025 bij een limiet van € 265,3 miljoen.					
Risico's	De GR trekt de financiering aan voor de activiteiten binnen de NV. Als de NV de betalingsverplichtingen niet kan nakomen, komen deze ten laste van de deelnemers van de GR. Bij de verzelfstandiging per 30-12-2016 heeft een risico-inventarisatie plaatsgevonden. De bezittingen van de NV (de Gr heeft het 1e recht van hypotheek en pandrecht) en het eigen vermogen van de GR zijn voldoende om de risico's te dekken. Jaarlijks bij de controle van de jaarrekening toetst de accountant of risico's nog steeds volledig zijn afgedekt.					

3. Regio West-Brabant (RWB)						
Vestigingsplaats	Etten-Leur					
Website	https://www.west-brabant.eu					
Visie / doelstelling	De Regio West-Brabant heeft een eigenstandige verantwoordelijkheid als overheid. In deze gemeenschappelijke regeling maken 16 samenwerkende West-Brabantse gemeenten regionale afwegingen die bij het primaat van overheden horen. De werkzaamheden binnen de RWB zijn op te delen in twee onderdelen te weten: 1. Strategische agenda Het namens de deelnemende gemeenten uitvoeren van de overheidsopgave uit de Economische Agenda die is vastgesteld door de Economic Board West Brabant / EBWB (overheden, ondernemers en onderwijs); Hiervoor stellen de colleges iedere vier jaar een actieprogramma vast, waarin de strategische opgave voor de komende jaren wordt uitgewerkt. In 2024 is de Strategische agenda en het actieprogramma 2024-2028 vastgesteld. Hiermee richt de RWB zich op “West-Brabant in transitie naar een nieuwe economie” door inzet op de programma’s: Plantaardige Regio, Circulaire Regio en Innovatieve Regio. De RWB vervult hierin de diverse rollen voor de deelnemende gemeenten zoals: coördineren, faciliteren, aanjagen, reflecteren en adviseren. 2. Uitvoerende taken RWB biedt servicearrangementen aan voor activiteiten waarop gemeenten samenwerking zoeken maar die niet direct de Strategische Agenda betreffen. Dit zijn de uitvoerende taken of shared services zoals het Kleinschalig Collectief Vervoer, Regioarcheologie en het Mobiliteitscentrum. Aanvullend daarop voert de RWB, tijdelijk tot overdracht naar stedelijke regio’s mogelijk en gewenst is, via servicearrangementen de taken uit zoals belegd onder de voorgaande strategische agenda zoals op het gebied van regionale mobiliteit.					
Reden participatie c.q. openbaar belang	- De transitie naar een nieuwe Plantaardige, Circulaire en Innovatieve Economie kun je niet als individuele gemeente oppakken. - Samenwerking leidt tot focus, meer slagkracht en efficiëntie.					
Bestuurlijk belang gemeente	AB: burgemeester A.J. Moerkerke, plv. Wethouder A.M.J. Dingemans Strategisch beraad: wethouder A.M.J. Dingemans vanuit zijn rol als voorzitter van de stuurgroep Logistiek. Vertegenwoordiging in de bestuurscommissie KCV: weth. P. Joosten-Wesselius					
Financieel belang gemeente	Gemeente is financier van de RWB. De gemeente kan ook subsidie aanvragen bij beschikbare regionale regelingen. Gemeente is afnemer van diverse shared services.					
Financiële gegevens	Eigen vermogen		Vreemd vermogen		Resultaat 2025	Bijdrage 2025
	1-1-2025	€ 1.782.000	1-1-2025	€ 6.403.000	€ 0	€ 874.016
	31-12-2025	€ 1.643.000	31-12-2025	€ 9.270.000		
Belangrijke ontwikkelingen	2025 stond voor de RWB in het teken van de overdrachtstransitie van haar taken op het gebied van ruimte, wonen en mobiliteit aan de stedelijke regio’s Baronie en SRWB. Het doel is dat per 1 januari 2027 de herschikking van de regionale governance voltooid is en er geen overlap in taken meer is. In het in 2024 vastgestelde Strategische agenda en het actieprogramma 2024-2028 richt de RWB zich op “West-Brabant in transitie naar een nieuwe economie” door inzet op de programma’s: Plantaardige Regio, Circulaire Regio en Innovatieve Regio. Hiermee richt de RWB zich op het overheidsdeel van de agenda van de Economic Board**.**De economische taken en bijbehorende budgetten moeten worden overgedragen aan de Economic Board West-Brabant (strategie), REWIN (uitvoering) en de overheidspartners Baronie en SRWB (overheidstaken). De aandelen in REWIN worden naar rato overgedragen aan de 16 deelnemende gemeenten. Het in 2025 in de RWB-begroting opgenomen transitiebudget van € 200.000 om de start van de stedelijke regio’s en overdacht te faciliteren blijft van kracht. Dit budget blijft in de begroting opgenomen, echter wordt er per jaar over besloten of het voor dit doel of voor lastenverlichting van deelnemers ingezet wordt. Voor de samenwerking op economische taken wordt gewerkt naar een ingangsdatum van 1 januari 2027; voor de dienstverlenende taken wordt een latere datum (1 januari 2028) voorzien, zodat deze verder kunnen worden uitgewerkt.					
Risico’s	- De nieuwe ambitie van de regio met de nieuwe strategische agenda van de RWB zorgt ervoor dat de eerder toegekende middelen volledig worden ingezet. De nieuwe ambities van de RWB zorgen daarnaast voor een extra druk op de capaciteit van de gemeenten. De benodigde inzet is nog niet inzichtelijk en enkel noodzakelijk voor de activiteiten waaraan de gemeente wenst deel te nemen. - Doordat de RWB met het nieuwe programma de volledige budgetten claimt zijn de budgetten en capaciteit benodigd voor de ontwikkeling van stedelijke regio’s volledig nieuw boven op de eerdere budgetten en zorgen voor extra druk op capaciteit en middelen van de deelnemende gemeenten. Dit kan de kwaliteit en resultaten van de stedelijke regio’s onderdrukken. - Gezien de dubbele oriëntatie van Moerdijk op zowel de Stedelijke Regio Breda-Tilburg als de Stedelijke Regio West-Brabant West en als onderdeel van de RWB leiden deze ontwikkelingen tot extra druk op capaciteit en middelen voor Moerdijk ten opzichte van andere gemeenten.					

4. Nazorg gesloten stortplaatsen Bavel-Dorst en Zevenbergen						
Vestigingsplaats	Breda					
Website	N.v.t.					
Visie / doelstelling	Regionale samenwerking op het gebied van de nazorg voor de gesloten stortplaatsen Bavel-Dorst en Zevenbergen.					
Reden participatie c.q. openbaar belang	- Gezamenlijke verplichting voor de eeuwigdurende nazorg van de gesloten stortplaats Bavel-Dorst en voor de nazorg van de gesloten stortplaats Zevenbergen tot overdracht aan de provincie.					
Bestuurlijk belang gemeente	DB en AB: wethouder Eef Schoneveld					
Financieel belang gemeente	Gemeente Moerdijk dient samen met gemeenten (en provincie) uit de regio zorg te dragen voor een dekkend fonds voor de eeuwig durende nazorg voor de 2 stortplaatsen.					
Financiële gegevens	Eigen vermogen		Vreemd vermogen		Resultaat 2025	Bijdrage 2025
	1-1-2025	€ 1.528.509	1-1-2025	€ 24.905.124	€ 0	€ 53.168
	31-12-2025	€ 1.264.046	31-12-2025	€ 24.839.516		
Belangrijke ontwikkelingen	Het tussentijdse nazorgplan voor stortplaats Zevenbergen is halverwege januari 2026 ingediend bij de Provincie Noord Brabant (PNB). Op basis van het vastgestelde tussentijdse nazorgplan wordt vervolgens een berekening van het doelvermogen gemaakt, waarop de heffing gebaseerd zal zijn. Het ingediende tussentijdse nazorgplan is echter afgekeurd door PNB. Zij accepteren de overdrachtsdatum van 1-1-2034 niet, maar houden vast aan 1-1-2030, wat betekent dat er meer doelvermogen aanwezig moet zijn en dus de naheffing hoger zal uitvallen. Het streven van GR NGS is om de aanstaande heffing zoveel mogelijk binnen de GR op te vangen, maar zolang de hoogte hiervan niet duidelijk is, kan ook niet worden aangegeven of de naheffing volledig het huidige vermogen van de GR kan worden opgevangen. In de kadernotitie 2027 is daarom vanuit GR NGS nogmaals geadviseerd om, evenals in de voorgaande jaren, melding te maken van de aanstaande heffing in de risicoparagraaf.					
Risico's	Zie hierboven.					

5. GGD West-Brabant						
Vestigingsplaats	Breda					
Website	https://www.ggdwestbrabant.nl					
Visie / doelstelling	Inhoud geven aan de voor de deelnemende gemeenten noodzakelijke en de door de deelnemende gemeenten gewenste samenwerking op het terrein van openbare gezondheidszorg en de preventieve gezondheidszorg. Het bevorderen, bewaken en beschermen van de publieke gezondheid: de GGD heeft als doel dat de mensen in West-Brabant zich goed, veilig, gezond en gelukkig (blijven) voelen.					
Reden participatie c.q. openbaar belang	- Artikel 14 lid 1 Wet publieke gezondheid: Ter uitvoering van bij of krachtens deze wet opgedragen taken draagt het college van burgemeester en wethouders zorg voor de instelling en instandhouding van een gemeentelijke gezondheidsdienst. - Hechte samenwerking in regionaal verband m.b.t. de openbare gezondheidszorg is gewenst en noodzakelijk.					
Bestuurlijk belang gemeente	DB: geen bestuurlijk belang AB: wethouder P. Joosten-Wesselius; plv. wethouder B. Blom					
Financieel belang gemeente	De 16 deelnemende gemeenten zullen er steeds voor zorgen dat de GGD altijd over voldoende middelen beschikt om aan al zijn verplichtingen jegens derden te kunnen voldoen. De algemene deelnemersbijdrage aan de GGD is gebaseerd op het aantal inwoners (groepen totaal, 0 t/m 3 jaar en 4 t/m 18 jaar) per 1 januari van het jaar vóór het kalenderjaar (begrotingsjaar) conform de cijfers van het Centraal Bureau voor de Statistiek. De kosten voor de uitvoering van de plustaken worden op basis van individuele afspraken aan de betreffende gemeente toegerekend.					
Financiële gegevens	Eigen vermogen		Vreemd vermogen		Resultaat 2025	Bijdrage 2025
	1-1-2025	€ 7.176.000	1-1-2025	€ 20.860.000	€ 1.070.711	€ 1.037.843 Incl. plustaken en toezicht wet kinderopvang
	31-12-2025	€ 8.995.000	31-12-2025	€ 14.561.000		
Belangrijke ontwikkelingen	De doelen in de beleidsbegroting 2026 zijn gebaseerd op thema's van de nieuwe toekomstvisie 2023-2033 en het beleidsplan 2023 -2026 'Wij maken samen gezond gewoon'. Deze doelen dragen bij aan de verwezenlijking van de volgende ambities voor de komende jaren: 1. Voorkomen als het kan, beschermen waar het moet GGD bouwt, samen met partners, voor inwoners een fundament voor een gerichte regionale en lokale aanpak op het gebied van preventie en gezondheid. 2. Iedereen verschillend, allemaal gelijk We zien de groei in gezonde levensjaren bij iedereen in West-Brabant toenemen, waarbij de GGD focust op de groep die dit het hardst nodig heeft. 3. Overal om ons heen, binnen en buiten Gezondheid, (sociale) veiligheid en duurzaamheid zijn prioriteit in de inrichting van de leefomgeving en wijkontwikkeling. 4. Zelf, maar niet alleen De kennis en informatie om zelf regie te kunnen nemen en houden is laagdrempelig beschikbaar in West-Brabant. De doelen wil de GGD o.a. bereiken door het 'Gezonde Geluid' te laten horen. Het gezonde geluid is eerlijk, gedurfd en vernieuwend. Eerlijk door de boodschap te ondersteunen met betrouwbare feiten en gedegen onderzoek. Gedurfd door het onafhankelijke verhaal te vertellen, ook als dat niet het leukste verhaal is. En vernieuwend door te kiezen voor nieuwe mogelijkheden en technologieën om mensen beter te bereiken en te helpen bij het maken van gezonde keuzes. Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) & Integraal Zorgakkoord (IZA). Het Rijk heeft met het GALA en IZA ambities uitgesproken op het gebied van gezondheid en preventie. Gemeenten, regio's en zorgpartners worden gemotiveerd om de omslag van curatief naar preventief in gang te zetten. De reden hiervoor is dat de huidige zorg nog maar moeilijk houdbaar is op de lange termijn, en inzet op preventie zorggebruik op termijn kan drukken. In de uitwerking van het GALA en IZA is regionale samenwerking tussen gemeenten, de zorgverzekeraar en zorg/welzijnsorganisaties vereist. Met name in de kennis- en coördinatiefunctie ligt hierin ook een belangrijke rol voor de GGD. Het jaar 2024 betrof het eerste uitvoeringsjaar voor zowel GALA als IZA. In 2026 wordt deze uitvoering voortgezet.					
Risico's	Ook voor 2026 blijven mogelijke crises als COVID, personeelstekort in specifieke zorgberoepen maar ook de opvang van vluchtelingen, asielzoekers en statushouders een onzekere factor.					

6. Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant (OMWB)						
Vestigingsplaats	Tilburg					
Website	https://www.omwb.nl					
Visie / doelstelling	- Uitvoeren van (wettelijke) VTH-taken (vergunningverlening, toezicht en handhaving) en verzoektaken milieu. - Verbeteren kwaliteit leefomgeving, veiligheid en volksgezondheid; - Eenduidige en gelijke behandeling bedrijven en burgers: level playing field. - Professioneel, kwalitatief en kostenbewust.					
Reden participatie c.q. openbaar belang	- De gemeente is wettelijk verplicht een aantal basistaken op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving milieu (VTH-taken milieu) over te dragen aan de OMWB; - Daarnaast is uit oogpunt van continuïteit, kwaliteit, effectiviteit en efficiency besloten de uitvoering van de niet-verplichte VTH-taken milieu en verzoektaken bij de OMWB onder te brengen.					
Bestuurlijk belang gemeente	- Lid AB en DB: burgemeester A.J. Moerkerke - Plv. lid AB: wethouder G.J.M. Blom					
Financieel belang gemeente	Gemeente is mede-eigenaar en loopt risico voor eventuele financiële tekorten.					
Financiële gegevens	Eigen vermogen		Vreemd vermogen		Resultaat 2025	Bijdrage 2025
	1-1-2025	€ 6.086.000	1-1-2025	€ 7.641.000	€ 4.519.000	€ 2.204.027
	31-12-2025	€8.652.000	31-12-2025	€6.361.000		
Behaalde resultaten in 2025	In het VTH-jaarslag 2025 leggen wij verantwoording af over de door de omgevingsdienst gerealiseerde resultaten. Voor meer informatie verwijzen wij naar pag. 16 e.v. van het jaarverslag. In bijlage 2 van het VTH-jaarverslag is de T3-jaar rapportage van de omgevingsdienst opgenomen.					
Risico's	In de jaarrekening 2025 van de OMWB zijn de risico's toegelicht. De weerstandsratio is eind 2025 ruim voldoende.					

7. West - Brabants Archief (WBA)						
Vestigingsplaats	West-Brabants Archief Bergen op Zoom					
Website	https://westbrabantsarchief.nl					
Visie / doelstelling	Uit 'WBA Visie en Strategie, mei 2022'. De visie van het WBA is 'Het verleden snel gevonden', waaruit het vier belangrijke opgaven voor de toekomst haalt: - Dienstverlening; - Basis op Orde; - Erfgoed; - Organisatie. Per opgave is de visie als volgt uitgewerkt: Dienstverlening: Wat je ook zoekt in ons archief, je vindt het online. Onze website brengt niet alleen informatie logisch en overzichtelijk samen, maar legt ook verbanden met aanvullende gegevens uit andere bronnen. Je vindt makkelijke wat je zoekt op onze website. Dat komt door een makkelijke opbouw en indien nodig een extra woordje uitleg. Wie een vraag heeft, krijgt snel een deskundig antwoord van onze medewerkers. Basis op Orde: We bewaren en beheren fysieke en digitale informatie die op orde is. Zowel voor onszelf als voor onze partners hanteren we daarbij professionele standaarden en voldoen we aan de wet- en regelgeving. We houden toezicht voor partners en adviseren hen op maat. Het West-Brabants Archief is een betrouwbaar kenniscentrum dat zijn partners begeleidt in kwalitatief hoogwaardig informatiestructuur. Erfgoed: We maken de geschiedenis van West-Brabant toegankelijk en zichtbaar. We verbinden erfgoedspelers in de regio. Dat doen we graag samen met historische, culturele, educatieve en creatieve organisaties. West-Brabants erfgoed krijgt een plek op onze website en activiteiten zetten we online in de kijker. Voor een representatiever beeld van ons verleden, verrijken we doelgericht onze collecties. Organisatie: Het West-Brabants Archief kent de mogelijkheden van de digitale samenleving. Daarom spelen we in op ontwikkelingen en innovaties die een meerwaarde blijken voor het behalen van onze doelen. We blijven onze partners, bezoekers en erfgoedcollega's ondersteunen, inspireren en verbinden, zodat ook in de toekomst ons verleden snel is gevonden.					
Reden participatie c.q. openbaar belang	- Regionale aanpak/ uitvoering van wettelijke verplichting; - Het realiseren van efficiencywinst; - Beheren van archiefbewaarplaatsen en een e-depot; - Het stimuleren van de lokale en regionale geschiedbeoefening en het daartoe aanleggen, beheren en bewaren van een zo compleet mogelijke collectie bronnenmateriaal op het gebied van de lokale en regionale geschiedenis.					
Bestuurlijk belang gemeente	DB: burgemeester A.J. Moerkerke AB: burgemeester A.J. Moerkerke					
Financieel belang gemeente	De bijdrage van Moerdijk voor 2025 is: € 380.650					
Financiële gegevens	Eigen vermogen		Vreemd vermogen		Resultaat 2025	Bijdrage 2025
	1-1-2025	€ 631.356	1-1-2025	€ 390.283	€ 93.545	€ 380.650
	31-12-2025	€ 439.371	31-12-2025	€ 468.060		
Behaalde resultaten in 2025	In 2025 heeft het West-Brabants Archief zich ingezet voor het behoud, beheer en de digitale ontsluiting van archieven en collecties. Er is gestart met werkateliers rond e-depot, inspectie en opleiden, gericht op kennisdeling en afstemming met deelnemers. Daarnaast is geïnvesteerd in de versterking van de (interne) communicatie, onder meer via het relatieoverleg, wat de samenwerking met deelnemers heeft bevorderd. Ook op strategisch niveau is de samenwerking uitgebreid door overleg tussen directeuren van Noord-Brabantse en Zeeuwse archiefinstellingen, met aandacht voor onder andere de nieuwe Archiefwet, inzet van AI, strategiscge personeelsplanning en ICT-samenwerking. De financiële resultaten over 2025 zijn positief, met een saldo van € 93.545.					
Risico's	Het positieve saldo in 2025 wordt grotendeels verklaard door lagere personeelslasten en het niet benutten van de post onvoorzien. Het WBA heeft te maken met imagorisico, veiligheidsrisico en bedrijfsvoeringsrisico. Om al deze vormen van risico tot een minimum te beperken heeft het WBA maatregelen genomen.					

8. Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant (VMWB)						
Vestigingsplaats	Breda					
Website	https://www.vrmwb.nl					
Visie / doelstelling	- Het vergroten van de slagkracht van en de samenwerking tussen de hulpverlenings-diensten; - Het realiseren van de noodzakelijke kwaliteitsverbetering op het gebied van de (voorbereiding van de) rampenbestrijding.					
Reden participatie c.q. openbaar belang	- Realiseren van efficiencywinst; - Realiseren van kwaliteitsbevordering; - Invullen wettelijke plicht op grond van artikel 3 van de Brandweerwet 1985 (wettelijk verplichte gemeenschappelijke regeling); - Bewerkstelliging doelmatig georganiseerde en gecoördineerde uitvoering van brandweer- en rampbestrijdingstaken; - Bevordering goede hulpverlening bij een ongeval of ramp					
Bestuurlijk belang gemeente	Burgemeester A.J. Moerkerke is lid van het algemeen bestuur; plv.Wethouder A.M.J. Dingemans					
Financieel belang gemeente	De 24 deelnemende gemeenten dragen er zorg voor dat de VMWB over voldoende middelen beschikt om aan zijn verplichtingen te kunnen voldoen, waarmee de exploitatie en het afdekken van financiële risico's is gewaarborgd.					
Financiële gegevens	Eigen vermogen		Vreemd vermogen		Resultaat 2025	Bijdrage 2025
	1-1-2025	€ 6.696.000	1-1-2025	€ 57.282.000	€ -1.045.000	€ 2.661.347
	31-12-2025	€6.419.000	31-12-2025	€54.659.000		
Behaalde resultaten in 2025	In de beleidsbegroting 2025 waren 17 doelstellingen geformuleerd. Daarvan zijn er 12 gereed/behaald of volgens planning verlopen. Resultaten 2025: Bijdragen aan een veilige leefomgeving: Impact op een veilige leefomgeving (Behaald met afwijkingen) Producten en diensten Risicobeheersing (Behaald) Ketensamenwerking (Niet behaald) Aandacht voor kwetsbaarheden in de fysieke omgeving (GGO) (Behaald) Bovenregionale kennisdeling en samenwerking (Behaald met afwijkingen) Leveren van hulpvaardige en slagvaardige inzet: Paraatheid en beschikbaarheid (Behaald met afwijkingen) Toekomstbestendige brandweerzorg (Behaald) Informatiegestuurd werken vanuit de meldkamer (Behaald) Versterking Crisisbeheersing (Behaald) Wendbare en duurzame organisatie: Onze mensen (Behaald) Fysieke en mentale gezondheid (Behaald) Duurzaamheid (Behaald met afwijkingen) Bedrijfscontinuïteit van onze veiligheidsregio (Behaald) Financiële uitdagingen (Behaald) Stimuleren redzame samenleving: Veerkracht en weerbaarheid van de samenleving (Behaald) Burgerhulpverlening (Behaald) (Brand)veilig leven (Behaald)					
Risico's	Bij een te laag algemene reserve kunnen tegenvallers en risico's niet voldoende worden opgevangen waardoor een beroep gedaan moet worden op de deelnemende gemeenten.					

9. Regionaal Bureau Leren (RBL) West-Brabant						
Vestigingsplaats	Breda					
Website	https://rblwest-brabant.nl					
Visie / doelstelling	In de Doorstroompunt (DSP)-regio West-Brabant via samenwerking het schoolverzuim en het voortijdig schoolverlaten verder terugdringen.					
Reden participatie c.q. openbaar belang	- Kwaliteitsverbetering; - Efficiencywinst.					
Bestuurlijk belang gemeente	Lid gemeenschappelijk orgaan: Wethouder P. Joosten-Wesselius; plv.: wethouder B. Blom					
Financieel belang gemeente	Zowel de personeelskosten als de uitvoeringskosten die verbonden zijn aan de uitvoering van de taken van schoolverzuim en voortijdig schoolverlaten worden omgeslagen over de deelnemende gemeenten. Verdeling vindt plaats naar rato van het aantal inwoners van 5 tot 23 jaar (per 1 januari van het voorgaande begrotingsjaar). De kosten voor de uitvoering van de plustaken worden op basis van individuele afspraken aan de betreffende gemeente toegerekend.					
Financiële gegevens	Eigen vermogen		Vreemd vermogen		Resultaat 2025	Bijdrage 2025
	1-1-2025	€ 0	1-1-2025	€ 2.089.240	€ 192.258 waarvan aandeel Moerdijk € 20.569	€ 235.056
	31-12-2025	€ 0	31-12-2025	€ 1.559.689		
Belangrijke ontwikkelingen	Gekozen is om vanaf 1 augustus 2024 de basis van de taken en de formatie op orde te brengen conform de nieuwe Ingrado-normen van het RBL West-Brabant, zodat de jongeren uit de deelnemende gemeenten in beeld blijven op hun weg naar een startkwalificatie (diploma op minimaal mbo-2 niveau) en/of de arbeidsmarkt. Voor 2025 is voortgebouwd op deze keuze om de basis van de wettelijke taken voor het RBL op orde te brengen. Eind 2025 werd bevestigd dat de Wet van School naar Duurzaam Werk per 1 januari 2026 in werking treedt. Deze wet brengt een verbreding van de doelgroep van 18 – 23 jaar naar 18 – 27 jaar en een nauwer regionale samenwerking tussen scholen, doorstroomcoaches en gemeenten met zich mee. In 2025 is gewerkt aan de voorbereiding op deze nieuwe wettelijke kaders en taken, zodat de regio vanaf 2026 goed kan anticiperen op de veranderingen die dit vraagt. In 2025 vonden enkele belangrijke wijzigingen plaat in de samenstelling van de gemeenschappelijke regeling. De gemeenten Alphen-Chaam en Baarle-Nassau zijn uitgetreden o.a. vanwege de onder de nieuwe voormelde wet voor deze twee gemeenten vereiste nauwe samenwerking met de arbeidsmarktregio Tilburg. In 2025 is voorbereid de regionale aanvraag door Curio en de contactgemeente Breda bij het Ministerie van OCW voor het nieuwe regionale programma VSV 2026-2029, waarvoor nieuwe aanvragen kunnen worden ingediend. Voor de governance van de Gemeenschappelijke regeling schoolverzuim en voortijdig schoolverlaten regio West-Brabant (het RBL) is een ontwerpwijziging voorgesteld aan de deelnemende gemeenten. De raden van de deelnemende gemeenten hebben geen zienswijzen ingediend in 2025. De definitieve vaststelling van de gewijzigde GR zal naar verwachting plaatsvinden in 2026.					
Risico's	Bij de gemeenschappelijke regeling staan de deelnemende gemeenten financieel garant. Er wordt geen weerstandsvermogen opgebouwd.					

10. Werkvoorzieningschap West Noord-Brabant (WVS-groep)						
Vestigingsplaats	Roosendaal					
Website	https://www.wvs.nl					
Visie / doelstelling	WVS-groep biedt op grond van de Wet Sociale Werkvoorziening (Wsw) mensen met een (grote) achterstand op de arbeidsmarkt kansen zichzelf door middel van arbeid te ontwikkelen. Doel is het vinden van regulier werk of in een (meer) beschutte omgeving. WVS-groep voert haar missie uit in aansluiting op het gemeentelijk beleid van de aan de gemeenschappelijke regeling deelnemende gemeenten. Met de inwerkingtreding van de Participatiewet per 1 januari 2015 vindt er geen instroom meer plaats van mensen in een Wsw-dienstverband. WVS-groep wordt omgevormd tot een leerwerkbedrijf waar mensen, uit de doelgroep Participatiewet, kansen worden geboden om zich te ontwikkelen om zo meer perspectief te krijgen op deelname aan de reguliere arbeidsmarkt. De leerwerktrajecten vindt plaats onder regie van het Werkplein Hart van West-Brabant. Naast het aanbieden van leerwerktrajecten zal ook het instrument beschut werken via WVS-Groep uitgevoerd worden. De WVS onderscheidt nu twee takken: de WVS-academie en de WVS-diensten, waarmee in de bedrijfsvoering de nieuwe taken omtrent het ontwikkelen van inwoners verder worden uitgedragen.					
Reden participatie c.q. openbaar belang	- Regionale samenwerking in de uitvoering van de wettelijke verplichting (Wsw); - Het voorkomen van structurele uitsluiting van mensen met een afstand tot de reguliere arbeidsmarkt; - Het realiseren van efficiencywinst door regionale samenwerking.					
Bestuurlijk belang gemeente	DB: geen bestuurlijk belang AB: wethouder B. Blom, plv. wethouder P. Joosten-Wesselius					
Financieel belang gemeente	De deelnemende gemeenten zijn gezamenlijk financieel verantwoordelijk voor de gemeenschappelijke regeling WVS. WVS heeft een financiële buffer in de vorm van de algemene reserve. Mochten de winst en de algemene reserve van WVS echter niet volstaan, zullen de gemeenten zelf extra moeten bijdragen. De gemeentelijke bijdrage in het exploitatietekort wordt berekend naar rato van het aantal Wsw-werknemers, het aantal medewerkers beschut werk en het aantal participanten dat uit iedere gemeente afkomstig is en die op 1 januari van het jaar t–1 bij WVS in dienst en / of werkzaam zijn. Daarnaast wordt 100% van de rijksbijdrage WSW aan WVS overgemaakt.					
Financiële gegevens	Eigen vermogen		Vreemd vermogen		Resultaat 2025	Bijdrage 2025
	1-1-2025	€ 9.518.000	1-1-2025	€ 20.278.000	€ 830.000	€ 3.054.000
	31-12-2025	€ 8.176.000	31-12-2025	€ 19.306.000		

Belangrijke ontwikkelingen	De huidige economische situatie gaat gepaard met veel onzekerheid voor de WVS. Zo heeft de WVS investeringen gedaan, maar komen de daadwerkelijke kosten die daarvoor zijn meegenomen in de begroting niet altijd in dat jaar vanwege lange levertijden. WVS is ook bezig met een verduurzamingsslag, waar mogelijk, maar ook dit neemt tijd in beslag. Er is over 2025 een controleverklaring met een beperking afgegeven door de controlerend accountant. De beperking ziet toe op de Wet Normering Topinkomens (WNT), omdat de algemeen directeur van WVS voor het grootste deel van 2025 formeel niet in dienst was van WVS maar van Flexkompaan BV. Flexkompaan BV is 100 % eigendom van Propeople Holding BV die op haar beurt weer 100 % eigendom is van WVS. De algemeen directeur kwalificeert bij WVS (de WNT-instelling) waar hij naartoe is gedetacheerd als topfunctionaris zonder dienstbetrekking. Er is dan sprake van een zogenaamde intra-groep detachering. Door onduidelijkheid in de (landelijke) regelgeving (normenkader) is de accountant niet in staat om een accountantsverklaring hieromtrent af te geven. Dit is een landelijk probleem waar WVS niets aan kan doen. Er is dus géén sprake van een te hoge salariëring van de algemeen directeur. Per 1 december 2025 is de algemeen directeur direct in dienst getreden bij WVS, waarmee het probleem richting de toekomst is opgelost. Er is in 2025 een hogere rijksbijdrage Wsw ontvangen; 3% begroot, werkelijk 5,4%. WVS ontving in 2025 een hogere begeleidingsvergoeding voor beschut werk en een extra bijdrage aan loonkostensubsidie, vooruitlopend op de te verwachten wetswijziging waarbij de loonkostensubsidie voor beschut werk forfaitair wordt vastgesteld op 68%. Dit wordt in 2026 nader geformaliseerd. Omdat Flexkompaan BV dit jaar moet worden aangemerkt als een middelgrote onderneming, gaan er andere (boekhoudkundige) regels gelden. Eén van de nieuwe regels is dat een reservering moet worden opgenomen voor de uitstaande verlofdagen en het vakantiegeld van de Flexkompaan-werknemers. Dit gaat om een bedrag van € 1,4 miljoen. Binnen Flexkompaan wordt dan een schuld opgenomen voor dit bedrag aan het personeel en een vordering aan WVS voor hetzelfde bedrag. Hierdoor is ten laste van het resultaat van 2025 door WVS een bedrag voorzien van € 1,4 miljoen. Sedert enkele jaren kent de Cao SW een zogenaamde RVU-regeling. Dit betekent dat een SW-medewerker ervoor kan kiezen om vanaf 2 jaar vóór de pensioendatum te stoppen met werken. De medewerker blijft dan in dienst bij WVS en ontvangt dan tot aan de pensioendatum een RVU-uitkering. In de RVU-uitkeringsperiode ontvangt WVS nog de rijksbijdrage voor deze medewerker, zodat de regeling voor WVS financieel neutraal verloopt. Nu heeft de Commissie BBV bepaald dat vanaf dit jaar een voorziening moet worden opgenomen voor de RVU-regeling. Dit is een verplichting. In verband hiermee is ten laste van het resultaat 2025 een RVU-voorziening opgenomen van € 2,2 miljoen.
Risico's	Gelet op de (grote) commerciële risico's die WVS loopt en de groeiende behoefte aan liquiditeit zou een ruimer weerstandsvermogen zeer wenselijk zijn. Deloitte heeft in 2024 opnieuw onderzoek gedaan naar het meest passende niveau van het weerstandsvermogen. Deloitte heeft becijferd dat een algemene reserve benodigd is van € 7 miljoen. WVS blijft hiermee binnen de marge van de Nota Verbonden Partijen (max. 8 % van de lasten). In 2025 is (na resultaatbestemming 2025_) de 7 miljoen algemene reserve bereikt, derhalve wordt het restant van het resultaat teruggestort naar de deelnemende gemeenten.

11. Belastingsamenwerking West-Brabant (BWB)						
Vestigingsplaats	Etten-Leur					
Website	https://www.bwbrabant.nl					
Visie / doelstelling	De taken op het gebied van heffing en invordering van belastingen, de Wet Waardering Onroerende Zaken en de BAG voor de deelnemers uit te voeren.					
Reden participatie c.q. openbaar belang	- Terugdringen kwetsbaarheid; - Het realiseren van efficiencywinst.					
Bestuurlijk belang gemeente	AB: E. Schoneveld Plv. AB-lid: wethouder D. Dingemans.					
Financieel belang gemeente	De bijdrage van Moerdijk voor 2025 is: € 1.044.000					
Financiële gegevens	Eigen vermogen		Vreemd vermogen		Resultaat 2025	Bijdrage 2025
	1-1-2025	€ 1.321.000	1-1-2025	€ 10.506.000	€ 613.000	€ 1.044.000
	31-12-2025	€ 813.000	31-12-2025	€ 9.537.000		
Belangrijke ontwikkelingen	De BWB staat sinds haar oprichting borg voor de uitvoering van de aan haar opgedragen taken op het gebied van waarderen, heffen en innen van lokale belastingen. Door deze taken gezamenlijk uit te voeren treden voor de deelnemers voordelen op. Het verminderen van kwetsbaarheden in specialistische functies en het verbeteren van de kwaliteit zijn hiervan goede voorbeelden. Veranderende wet- en regelgeving en behoeftes bij onze deelnemers leiden ertoe dat de eisen die gesteld worden aan de BWB omhooggaan. Dit is onder andere het geval bij informatiebeveiliging en privacy, de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording maar ook op het gebied van informatievoorziening en de wens meer in control te komen. De begroting 2025 is met de grootst mogelijke zorg opgesteld, maar er zijn posten die inherent onzekerheden bevatten. De belangrijkste ontwikkeling is de wettelijke wijziging met betrekking tot de hoogte van de proceskostenvergoedingen. Deze worden lager vastgesteld, wat heeft geleid tot een aanzienlijk voordeel voor de gemeenten.					
Risico's	Momenteel lopen er (op landelijke niveau) juridische procedures, waarbij het risico aanwezig is dat de proceskosten terug naar het oude niveau moeten worden bijgesteld. De uitkomst daarvan is nog ongewis.					

12. Werkplein Hart van West-Brabant (HvWB)						
Vestigingsplaats	Etten-Leur					
Website	https://werkpleinhartvanwest-brabant.nl					
Visie / doelstelling	Het Werkplein streeft ernaar zoveel mogelijk potentiële werknemers van de deelnemende gemeenten naar vermogen te laten participeren op de reguliere arbeidsmarkt of, indien dit niet haalbaar is, in de maatschappij. Efficiënte en effectieve uitvoering van de Participatie-wet en aanverwante inkomensondersteunende regelingen Ioaw, Ioaz en BBZ, de Wet inburgering 2021 alsmede het minimabeleid.					
Reden participatie c.q. openbaar belang	- Terugdringen kwetsbaarheid; - Het realiseren van efficiencywinst.					
Bestuurlijk belang gemeente	DB: geen bestuurlijk belang AB: wethouder B. Blom; plv. wethouder P. Joosten-Wesselius					
Financieel belang gemeente	De 6 deelnemende gemeenten dragen er zorg voor dat het Werkplein over voldoende middelen beschikt om aan zijn verplichtingen te kunnen voldoen, waarmee de exploitatie en het afdekken van financiële risico's is gewaarborgd. De directe produktkosten, met uitzondering van de kosten van de re-integratie en activering van cliënten, worden rechtstreeks toegerekend aan de gemeente waarvoor de kosten zijn gemaakt. De kosten van re-integratie en activering worden aan de afzonderlijke deelnemers toegerekend op basis van de participatiebudgetten die de deelnemende gemeenten van het Rijk ontvangen. De uitvoerings- en organisatiekosten worden onderscheiden naar kosten basistakenpakket en plustaken. De kosten voor de uitvoering van het basistakenpakket worden aan elke deelnemende gemeente toegerekend op basis van een vastgestelde verdeelsleutel zijnde het gewogen gemiddelde van het aantal periodiek uitkeringsgerechtigden en inwoneraantal. De kosten voor extra dienstverlening worden op basis van individuele afspraken aan de betreffende gemeente toegerekend.					
Financiële gegevens	Eigen vermogen		Vreemd vermogen		Resultaat 2025	Bijdrage 2025
	1-1-2025	€ 1.004.500	1-1-2025	€ 23.876.033	€ 1.178.040	€ 15.910.787
	31-12-2025	€ 1.178.040	31-12-2025	€ 22.587.531		
Belangrijke ontwikkelingen	In 2025 is het wetsvoorstel Participatiewet in Balans aangenomen. Dit wetsvoorstel betreft ruim 20 maatregelen die tot aanpassingen in de Participatiewet leiden. De maatregelen uit fase 1 zijn per 1 januari 2026 in werking getreden. De wijzigingen uit fase 2 en 3 treden per 1 januari 2027 in werking. Eind 2025 zijn de eerste wijzigingen bij het Werkplein geïmplementeerd. Als gevolg hiervan zijn werkinstructies, brieven en beschikkingen aangepast. Daarnaast is een trainingsprogramma voor medewerkers ontwikkeld met workshops en e-learning. In 2025 werkten ISD Brabantse Wal, het Werkplein en WVS samen aan een onderzoek binnen de ketensamenwerking. Het onderzoek ging over de toekomst van de Participatiewet in onze regio West-Brabant West. We willen onze samenwerking zo organiseren dat deze ook in de toekomst goed blijft werken én beter gaat werken. Vanaf 4 maart 2027 loopt de Richtlijn Tijdelijke Bescherming voor Oekraïense ontheemden af. Dit heeft naar verwachting substantiële gevolgen voor de inkomensvoorzieningen van deze groep. Het recht op leefgeld, dat direct gekoppeld is aan de tijdelijke beschermingsstatus, vervalt op dat moment. Ontheemden die aansluitend beschikken over een andere vorm van rechtmatig verblijf kunnen mogelijk een beroep doen op de Participatiewet, waarbij een reguliere individuele beoordeling plaatsvindt. Deze overgang vraagt van gemeenten en Werkplein een aanzienlijke inspanning, omdat zij moeten schakelen van een uniform leefgeldsysteem naar maatwerk binnen het reguliere sociale zekerheidsstelsel, met bijbehorende uitvoerings- en maatschappelijke impact. De exacte invulling van de wijziging per 2027 wordt gedurende 2026 bekend. Dan wordt ook de impact op gemeenten en GR Werkplein bekend.					
Risico's	De lokale uitgaven voor de regelingen die het Werkplein uitvoert, kunnen behoorlijk afwijken van de prognoses als gevolg van economische en landelijke politieke ontwikkelingen c.q. besluiten. Het Werkplein beschikt niet over een algemene reserve, wel over een post onvoorziene uitgaven van € 50.000. Het Werkplein is een gemeenschappelijke regeling waarvoor de gemeenten garant staan. Het aanhouden van een eigen vermogen om risico's te kunnen opvangen is derhalve niet strikt noodzakelijk.					

13. ICT-samenwerking West-Brabant West						
Vestigingsplaats	Zevenbergen					
Website	https://www.ictwbw.nl					
Visie / doelstelling	Het verzorgen van een kwalitatief hoogwaardige en doelmatige uitvoering van de ICT-taken voor de deelnemers.					
Reden participatie c.q. openbaar belang	- het verlagen van de kwetsbaarheid; - het realiseren van kostenreductie door schaalvergroting; - het verhogen van de kwaliteit van de dienstverlening; - het verhogen van de professionaliteit van de medewerkers; - het verhogen van de arbeidsproductiviteit; - het delen van kennis en het creëren van specialisatie.					
Bestuurlijk belang gemeente	Bestuurslid: wethouder B. Blom. Plv. de wethouder Financiën					
Financieel belang gemeente	De bijdrage van Moerdijk voor 2025 is: € 2.031.893					
Financiële gegevens	Eigen vermogen		Vreemd vermogen		Resultaat 2025	Bijdrage 2025
	1-1-2025	€ 0	1-1-2025	€ 3.885.180	€ - 241.762	€ 2.031.893
	31-12-2025	€ 0	31-12-2025	€ 2.410.467		
Behaalde resultaten in 2025	In 2025 heeft ICT WBW de aanbesteding van de ICT-diensten afgerond en is een nieuwe leverancier geselecteerd. Daarmee is een belangrijke stap gezet in de vernieuwing van de ICT-dienstverlening. De transitie naar deze leverancier is in 2026 gestart. Daarnaast stond 2025 in het teken van de voorbereiding op de doorontwikkeling van ICT WBW naar een regieorganisatie. De verdere uitwerking en besluitvorming hierover, in afstemming met de deelnemende gemeenten en leverancier(s), vindt plaats in 2026.					
Risico's	ICT WBW beschikt niet over een eigen vermogen en heeft daardoor geen mogelijkheden om zelf eventuele tegenvallers op te vangen. De deelnemende gemeenten staan volledig garant voor de eventuele (financiële) tegenvallers. Daarnaast heeft ICT-WBW te maken met veiligheidsrisico's en om deze risico's tot een minimum te beperken zijn er diverse maatregelen genomen.					

14. BNG Bank NV						
Vestigingsplaats	Den Haag					
Website	https://www.bngbank.nl/Home					
Visie / doelstelling	De BNG is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. Met gespecialiseerde dienstverlening draagt de BNG bij aan zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. De BNG biedt financiële diensten op maat, zoals kredietverlening, betalingsverkeer, advisering en elektronisch bankieren.					
Reden participatie c.q. openbaar belang	Het eigenaarschap van gemeenten, provincies en de Staat, alsmede het door de statuten beperkte werkterrein van de bank, bieden financiers het vertrouwen dat het risico van kredietverlening aan dit instituut zeer beperkt is. BNG Bank bundelt de uiteenlopende vraag van klanten tot een beroep op de financiële markten dat aansluit op de behoefte van beleggers wat betreft volume, liquiditeit en looptijd. Door de combinatie van beide elementen heeft de bank een uitstekende toegang tot financieringsmiddelen tegen zeer scherpe prijzen, die weer worden doorgegeven aan decentrale overheden en aan instellingen voor het maatschappelijk belang. Dat leidt voor de burger uiteindelijk tot lagere kosten voor tal van voorzieningen.					
Bestuurlijk belang gemeente	Gemeente is aandeelhouder. De wethouder Financiën is afgevaardigde.					
Financieel belang gemeente	Gemeente is aandeelhouder. De gemeente bezit 27.027 aandelen à € 2,50 = € 67.567,50 (belang van 0,05%).					
Financiële gegevens	Eigen vermogen		Vreemd vermogen		Resultaat 2025	Bijdrage 2025
	1-1-2025	€ 4.777 mln	1-1-2025	€ 123.164 mln	€ 172 mln	n.v.t
	31-12-2025	€ 4.863 mln	31-12-2025	€ 110.701 mln		
Behaalde resultaten in 2024	€ 172 miljoen nettowinst. Dividenduitkering bedraagt € 2,51 per aandeel. De gemeente Moerdijk heeft in 2025 een dividend van € 67.838 over 2024 ontvangen.					
Risico's	De BNG wordt als een zeer solide bank aangemerkt. BNG Bank is na de Staat een van de grootste emittenten van Nederland. Ratingsbureau's Fitch, Moody's en Standard & Poor's waarderen BNG Bank op het hoogste ratingniveau.					

15. Brabant Water NV						
Vestigingsplaats	Den Bosch (hoofdvestiging); Breda (nevenvestiging).					
Website	https://www.brabantwater.nl					
Visie / doelstelling	De levering van drinkwater van hoge kwaliteit, water op maat en watergerelateerde producten en diensten.					
Reden participatie c.q. openbaar belang	Het behartigen van de streekbelangen (volksgezondheid, milieu en economische ontwikkeling).					
Bestuurlijk belang gemeente	Gemeente is aandeelhouder. De wethouder Financiën is afgevaardigde.					
Financieel belang gemeente	Gemeente is aandeelhouder; 53.002 aandelen (1,9% van het totaal).					
Financiële gegevens	Eigen vermogen		Vreemd vermogen		Resultaat 2025	Bijdrage 2025
	1-1-2025	€ 716 mln	1-1-2025	€ 689 mln	Onbekend	n.v.t.
	31-12-2025	Onbekend	31-12-2025	Onbekend		
Belangrijke ontwikkelingen	Het jaarverslag 2025 is nog niet gepubliceerd.					
Risico's	De aanwezige reserves worden voldoende geacht om de risico's af te dekken.					

<table>
<tr><td colspan="6">16. NV Rewin West-Brabant</td><td rowspan="3"></td></tr>
<tr><td>Vestigingsplaats</td><td colspan="5">Breda</td></tr>
<tr><td>Website</td><td colspan="5">https://www.rewin.nl</td></tr>
<tr><td>Visie / doelstelling</td><td colspan="6">De regionale ontwikkelingsmaatschappij NV REWIN West-Brabant is een uitvoeringsorganisatie van 18 gemeenten en heeft als doel het versterken van de regionale economische ontwikkeling van West-Brabant.
Dit doet zij door uitvoering te geven aan de Economische Agenda van de Economic Board (Overheden, onderwijs en ondernemers). Hiertoe is in 2019 een meerjarig uitvoeringsprogramma vastgesteld. Inzet is gericht op realisatie van de sectorprogramma’s voor maintenance, logistiek en agrofood/biobased economy en op het bevorderen van start-ups en innovatief MKB.</td></tr>
<tr><td>Reden participatie c.q. openbaar belang</td><td colspan="6">De economische agenda van de board en het uitvoeringsprogramma Rewin versterken het lokale vestigingsklimaat en dragen bij aan realisatie van onze lokale economische opgave.

Daarnaast sluit de inzet van Rewin goed aan bij de inzet die in het kader van de Havenstrategie noodzakelijk is.</td></tr>
<tr><td>Bestuurlijk belang gemeente</td><td colspan="6">Gemeente is aandeelhouder.
Wethouder A.M.J. Dingemans is afgevaardigde voor de Aandeelhoudersvergadering (AVA).</td></tr>
<tr><td>Financieel belang gemeente</td><td colspan="6">Gemeente is houder van 17 aandelen met een totale waarde van € 7.714. Er wordt alleen dividend uitgekeerd als de algemene vergadering daartoe besluit.</td></tr>
<tr><td rowspan="3">Financiële gegevens</td><td colspan="2">Eigen vermogen</td><td colspan="2">Vreemd vermogen</td><td>Resultaat 2025</td><td>Bijdrage 2025</td></tr>
<tr><td>1-1-2025</td><td>Nog niet bekend</td><td>1-1-2025</td><td>Nog niet bekend</td><td rowspan="2">Nog niet bekend</td><td rowspan="2">€ 144.466</td></tr>
<tr><td>31-12-2025</td><td>Nog niet bekend</td><td>31-12-2025</td><td>Nog niet bekend</td></tr>
<tr><td>Belangrijke ontwikkelingen</td><td colspan="6">In het kader van de verbonden partijen werken wij als gemeente Moerdijk structureel samen met B.V. REWIN West-Brabant. Deze economische ontwikkelmaatschappij ondersteunt de uitvoering van de regionale Economische Agenda. In 2025 hebben we, samen met de andere aandeelhoudende gemeenten, toegewerkt naar een stevigere regionale samenwerking op het gebied van ruimtelijke economie. Het Algemeen Bestuur van de Regio West-Brabant heeft zich uitgesproken voor het overdragen van de economische taken aan REWIN. De voorbereidingen voor deze overdracht zijn in 2025 gestart. De verdere vormgeving van de samenwerking op dienstverlenende taken, zoals het Kenniscentrum Veiligheid en Regioarcheologie, wordt op een later moment uitgewerkt.</td></tr>
<tr><td>Risico’s</td><td colspan="6">Financiële tekorten komen niet voor rekening van de aandeelhouders. Bij een eventueel faillissement van de NV vervallen de aandelen.</td></tr>
</table>

17. NV Havenbedrijf Moerdijk						
Vestigingsplaats	Moerdijk					
Website	https://www.portofmoerdijk.nl					
Visie/ doelstelling	Het Havenbedrijf Moerdijk beheert, exploiteert en ontwikkelt het Zeehaven- en Industrieterrein Moerdijk.					
Reden participatie c.q. openbaar belang	In de Havenstrategie Moerdijk 2030 en de daaraan gekoppelde dynamische Uitvoeringsagenda zijn de doelen op basis van de 3P's People, Planet en Profit geformuleerd. Naast de activiteiten die direct gerelateerd zijn aan het beheer, de exploitatie en de ontwikkeling van het Zeehaven- en Industrieterrein Moerdijk levert het Havenbedrijf een belangrijke bijdrage aan de People en Planet doelen.					
Bestuurlijk belang gemeente	Gemeente is aandeelhouder via de GR Havenschap Moerdijk. De gemeente wordt daarin vertegenwoordigd door wethouder A.M.J. Dingemans (economie) en de wethouder Financiën. Wethouder A.M.J. Dingemans is afgevaardigde voor de Aandeelhoudersvergadering.					
Financieel belang gemeente	Gemeente is via de GR Havenschap Moerdijk materieel houder van 50% van de aandelen. Er wordt alleen dividend uitgekeerd als de algemene vergadering daartoe besluit en indien dit past binnen de regels van het dividendbeleid.					
Financiële gegevens	Eigen vermogen		Vreemd vermogen		Resultaat 2025	Bijdrage 2025
	1-1-2025	160 miljoen	1-1-2025	300 miljoen	Nog niet bekend	n.v.t.
	31-12-2025	Nog niet bekend	31-12-2025	Nog niet bekend		
Belangrijke ontwikkelingen	In de Havenstrategie Moerdijk 2030 is de gezamenlijke ambitie van gemeente, provincie en het Havenbedrijf Moerdijk omschreven: het Haven- en Industrieterrein Moerdijk is hét knooppunt in de Vlaams-Nederlandse Delta op gebied van duurzame logistiek en procesindustrie, waarbij people, planet en profit met elkaar in balans zijn. De huidige havenstrategie geeft onvoldoende houvast bij de nieuwe opgaven op gebied van de verzwaring van het elektriciteitsnet, de transitie naar een circulaire economie en de ontwikkelingen op de arbeidsmarkt. Herijking komt aan de orde in verlengde van de Ontwerptafel Powerport en de actualisering van de bedrijfsstrategie van het Havenbedrijf. Totdat er andere afspraken zijn gemaakt blijft de Havenstrategie 2030 leidend, in combinatie met de doelstellingen uit de Omgevingsvisie.					
Risico's	De GR zorgt nog voor de financiering van het Havenbedrijf. Het weerstandsvermogen is ruim toereikend om eventuele risico's hiervan af te dekken. Hiernaast beschikt de GR over onderpanden op gronden en erfpachtinkomsten, zodat risico's uiterst gering zijn. Stikstofproblematiek. Dit vertraagt werkzaamheden voor gevestigde bedrijven en nieuwvestigers en de gronduitgifte door het havenbedrijf, wat kan gaan doorwerken in het financieel resultaat van het havenbedrijf. In het gebied op en om het haven- en industriegebied wordt ruimte gezocht voor energie-infrastructuur. Indien de energie-infrastructuur plaats krijgt op het industrieterrein dan komt er hiermee minder ruimte beschikbaar voor de economische functie. Dit kan ook gaan leiden tot inkomstenderving (gronduitgifte/ havengelden). Spoedige realisatie van de energie-infrastructuur is voor zittende bedrijven noodzakelijk om te kunnen verduurzamen. Zonder extra netcapaciteit is elektrificatie van de industrie niet mogelijk, terwijl bedrijven klaar staan om hierin te investeren. Het langdurig stagneren van nieuwe ontwikkelingen, kan impact krijgen op de financiële positie van het havenbedrijf. Momenteel is dat niet het geval.					

18. Stichting Openbaar Onderwijs West-Brabant						
Vestigingsplaats	Roosendaal					
Website	https://obo-wbr.nl					
Visie / doelstelling	Het voorzien in een kwalitatief en kwantitatief aanbod van onderwijs voor leerlingen van 4 tot 12 jaar.					
Reden participatie c.q. openbaar belang	- Regionale coördinatie/ aanpak van wettelijke verplichting; - Het realiseren van efficiencywinst.					
Bestuurlijk belang gemeente	Regiegroep: wethouder P. Joosten-Wesselius Plv.: wethouder B. Blom					
Financieel belang gemeente	Geen direct financieel belang. De gemeente Moerdijk blijft te allen tijde verantwoordelijk voor het bieden van toegankelijk openbaar onderwijs (risico).					
Financiële gegevens	Eigen vermogen		Vreemd vermogen		Resultaat 2025	Bijdrage 2025
	1-1-2025	€ 2.344.533	1-1-2025	€ 6.770.604	Niet bekend	€ 0
	31-12-2025	Niet bekend	31-12-2025	Niet bekend		
Belangrijke ontwikkelingen	N.a.v. de vastgestelde aangescherpte Koers 2020-2024 'Kwaliteit zit in mensen', werd ingezet en geïnvesteerd in onderwijsinhoudelijke programma's, in de mensen, in HR en ondersteuning en service aan de scholen. Het in 2020 door de inspectie geconstateerde te hoge eigen vermogen is hiervoor ingezet, waardoor der verwachting was dat tot 2028 sprake zou zijn van negatieve resultaten. Uit de balans en kengetallen blijkt dat OBO met de begrote resultaten uit de meerjarenbegroting 2025-2029 blijft voldoen aan de normen van de inspectie. In de begroting 2025-2029 is opgenomen dat de eerste jaren de incidentele middelen de tekorten opvangen die voortkomen uit structurele uitgaven uit het verleden. In 2025 en 2026 is nog een (dalend) verlies begroot. Bijsturing ligt vooral op het personele vlak, aangezien de afschrijvingen en huisvestingslasten minder beïnvloedbaar zijn. Dit wordt omgebogen naar een op lange termijn stabiele basis voor de structurele uitgaven, waarbij OBO toekomstgericht wil koersen op minimaal een sluitende meerjarenbegroting. Vanaf 2027 is een positief resultaat begroot.					
Risico's	Door de te verwachten negatieve resultaten zal het weerstandsvermogen van OBO dalen naar 7% in 2025 en 2026 en 8% in 2028. Dit is onder door OBO gestelde ondergrens van 10%. Daarna zal het weerstandvermogen stijgen boven de gestelde ondergrens van 10%. Het betreft het eigen vermogen – materiële activa/rijksbijdrage OCW.					

19. Karel.						
Vestigingsplaats	Etten-Leur					
Website	https://www.wijzijnkarel.nl					
Visie / doelstelling	Het uitvoeren van en adviseren in een gezamenlijk inkoop- en aanbestedingsbeleid ter professionalisering evenals voor het behalen van voordelen op zowel financieel, kwalitatief als procesmatig gebied voor de zelfstandige gemeenten.					
Reden participatie c.q. openbaar belang	- Het behalen van voordelen op financieel, kwalitatief en procesmatig gebied; - Voldoen aan rechtmatigheid van de aanbestedingsregels en -processen.					
Bestuurlijk belang gemeente	Algemeen Bestuur: Wethouder E. Schoneveld					
Financieel belang gemeente	Iedere deelnemende gemeente is een éénmalig entreegeld verschuldigd afhankelijk van het aantal inwoners per gemeente. Dit bedrag wordt terugontvangen na liquidatie (art. 7.3 en 7.4). Verder is de gemeente een bedrag verschuldigd per dagdeel dat afgenomen wordt. In 2025 is voor 15 dagdelen per week een bedrag betaald van € 262.020.					
Financiële gegevens	Eigen vermogen		Vreemd vermogen		Resultaat 2025	Bijdrage 2025
	1-1-2025	€ 746.003	1-1-2025	€ 435.089	Onbekend	€ 262.020
	31-12-2025	Onbekend	31-12-2025	Onbekend		
Belangrijke ontwikkelingen	N.v.t.					
Risico's	Het verdienmodel van het Inkoopbureau is kwetsbaar door de variabele bekostiging, waarbij een groot deel van de inkomsten jaarlijks wordt gecontracteerd, maar extra benodigde dagdelen pas later in het jaar worden aangevraagd. Dit creëert risico's door de afhankelijkheid van niet-structurele afname en het ontbreken van meerjarige contracten. De onzekerheid in opbrengsten, gecombineerd met een krappe arbeidsmarkt, kan financiële risico's opleveren, waardoor voldoende weerstandsvermogen essentieel is om eventuele tegenvallers op te vangen.					

Paragraaf Subsidies

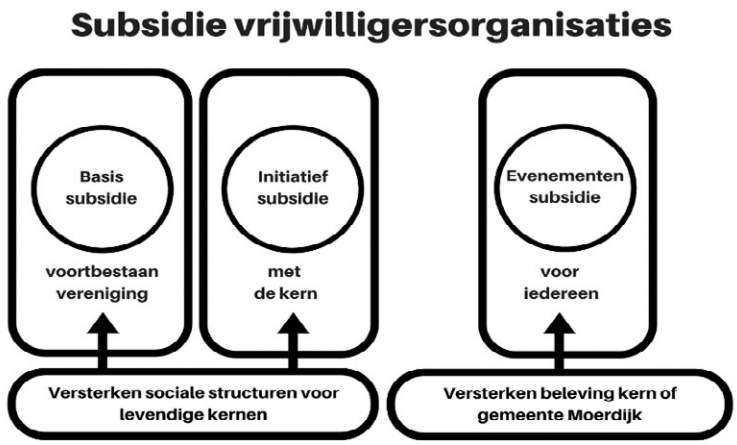
Inleiding

In deze paragraaf worden de diverse categorieën subsidies toegelicht en is de doelstelling vermeld. Hierbij wordt via een link verwezen naar de betreffende regeling. Tevens is per regeling aangegeven hoeveel subsidieverleningen in 2025 hebben plaatsgevonden.

1. Subsidie voor vrijwilligersorganisaties

Vrijwilligersorganisaties

In 2017 heeft het college een subsidiekader voor vrijwilligersorganisaties vastgesteld. Met dit kader is duidelijk wat voor categorieën subsidies voor vrijwilligersorganisaties wij hebben, wat het algemene uitgangspunt is en waar de subsidie in hoofdzaak voor bedoeld is.

Binnen elke categorie is het mogelijk om verschillende soorten subsidies een plek te geven die specifieke beleidsdoelen nastreven. Dit geeft ons de mogelijkheid om per onderwerp goed te monitoren of een subsidie effectief is. Wat legitimeert om een regeling aan te houden, aan te passen of te laten vervallen. Zo sturen we op resultaat en beperken we de regeldruk.

Basissubsidie

Dit is een structurele subsidie waarmee activiteiten worden gewaardeerd, die bijdragen aan de sociale structuren binnen de kernen van onze gemeente, zonder deze naar aard en inhoud te beïnvloeden. Jaarlijks dienen vrijwilligersorganisaties een aanvraag in voorzien van een activiteitenplan en begroting.
Alle voorwaarden zijn vastgelegd in de **Nadere regels Basissubsidie Vrijwilligersorganisaties**.

In 2025 is er aan 168 verenigingen en stichtingen een basissubsidie verleend.

Initiatiefsubsidie

Dit is een bijdrage in de kosten van losse activiteiten die voor en door inwoners en/of organisaties in een kern worden opgepakt. De initiatiefsubsidie is onderverdeeld in verschillende regelingen. Allemaal met een specifiek beleidsdoel. Voor nu zijn de volgende regelingen van toepassing:

1. **Initiatiefsubsidies Vrijwilligersorganisaties**
   doel:
   Het samenbrengen van inwoners in een kern in de gemeente Moerdijk waarbij het versterken van de sociale structuren binnen deze kern centraal staat.

   In 2025 zijn er 8 aanvragen geweest, waarvan er 4 zijn toegekend.

2. **Vitale en Cultuurrijke samenleving**
   doel:
   1. Een klimaat waarin inwoners hun talenten op het gebied van sport en cultuur kunnen ontwikkelen;
   2. Het bevorderen van een gezonde leefstijl;
   3. Het bevorderen van een vitale samenleving;
   4. Borging en voortzetting van sportieve en cultuurrijke activiteiten.

   In 2025 zijn er geen aanvragen geweest.

3. **Startsteun**
   Ondersteuning in de opstart van duurzame kansrijke maatschappelijke initiatieven die bijdragen aan een betere woon- of leefomgeving voor inwoners van de gemeente Moerdijk.

   In 2025 zijn er 3 aanvragen geweest, waarvan er 3 zijn toegekend.

Evenementensubsidie
Inzet van deze regeling is evenementen te ondersteunen die de beleving van een kern of de gemeente Moerdijk in zijn geheel versterken. In de regeling zijn specifieke evenement gerelateerde kosten opgenomen die worden gesubsidieerd. De helft van deze kosten worden op basis van offertes gesubsidieerd tot een maximum van € 10.000. **Nadere regels evenementensubsidie**.

In 2025 zijn er 43 aanvragen geweest, waarvan er 39 zijn toegekend.

Startsubsidie
Dit is een eenmalige subsidie die wordt verleend aan vrijwilligersorganisaties om een formele rechtspersoon te vestigen. Een vereniging of stichting.
Het gaat hierbij om een vast bedrag van € 300 ter vergoeding van kosten voor inschrijving bij de Kamer van Koophandel en notariskosten.
Op grond van overlegging van nota's van Kamer van Koophandel en notaris wordt het vaste bedrag aan de betreffende organisatie beschikbaar gesteld. Een startsubsidie wordt alleen aan vrijwilligersorganisaties verleend die ook in aanmerking komen voor een basissubsidie.
De startsubsidie is onderdeel van de **Nadere regels Initiatiefsubsidies Vrijwilligersorganisaties.**

In 2025 zijn er geen startsubsidies verleend.

2. Subsidie voor uitvoeringsorganisaties

Deze subsidie wordt ook wel budgetsubsidie genoemd. Dit is een subsidie, waarbij de instelling of organisatie een gemaximeerd taakstellend bedrag krijgt om een tevoren overeengekomen activiteitenaanbod uit te voeren. Deze budgetsubsidies worden gehanteerd bij professionele instellingen, zoals bijvoorbeeld Surplus Welzijn en vrijwilligersorganisaties zoals bijvoorbeeld Stichting Cultuur Moerdijk.

De subsidieverlening vindt deels op basis van wettelijke taken en deels op basis van autonome taken plaats. Zo dient de gemeente op grond van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning het algemeen maatschappelijk werk in stand te houden. Daarentegen is het in stand houden van Buurthuis Irene een autonome taak.

Met een budgetgesubsidieerde instelling of organisatie worden jaarlijks prestatieafspraken gemaakt. De instelling of organisatie dient jaarlijks een jaarrekening en een inhoudelijk verslag te overleggen. Bij een subsidie vanaf € 50.000 dient tevens een accountantsverklaring te worden overlegd. We verlenen jaarlijks tussen de € 2,5 en € 3 miljoen aan 12 tot 20 organisaties. Afhankelijk van de beleidsdoelstellingen in dat jaar.

In 2025 is aan 15 organisaties een budgetsubsidie verleend.

3. Subsidies waarvoor geen afzonderlijke subsidieregeling is vastgesteld

Op grond van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) mag de gemeente Moerdijk slechts subsidie verstrekken op grond van een wettelijk voorschrift dat regelt voor welke activiteiten subsidie kan worden verstrekt. Het gaat hier om de Algemene Subsidie Verordening en de nadere regels die daaruit volgen.

Indien er activiteiten zijn die niet vallen binnen een wettelijk voorschrift regelt de Awb dat subsidieverstrekking ook is toegestaan als in de gemeentebegroting de subsidieontvanger en het bedrag worden vermeld waarop de subsidie maximaal kan worden vastgesteld.

Het vaststellen door de gemeenteraad van de begroting betekent niet dat deze subsidieontvangers recht hebben op deze subsidiebedragen zonder verdere voorwaarden. De gemeenteraad reserveert de bedragen slechts voor deze subsidieontvangers. Het college kan bij subsidieverlening altijd voorwaarden opnemen.

4. Subsidies waarvoor een subsidieplafond is vastgesteld

Om invulling te geven aan de gestelde doelen in de nota Onderwijsachterstandenbeleid 2024-2028 heeft het college de Nadere regels Subsidie Onderwijsachterstanden gemeente Moerdijk vastgesteld.

Voor het uitvoeren van het gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid ontvangt de gemeente Moerdijk een geoormerkt rijksbudget. In de begroting 2025 is dit budget € 1.035.000.

Deze middelen worden grotendeels ingezet voor voorschoolse- en vroegschoolse educatie (VVE), met andere woorden voor kinderen op de peuteropvang en de kinderopvang.
Hiervoor worden met de aanbieders van VVE inkoopcontracten afgesloten.
70% van het budget, ofwel € 725.000, wil het college in 2025 bestemmen voor de aanbieders van VVE.

De resterende 30%, ofwel € 310.000, wil het college bestemmen voor te verstrekken subsidies op basis van de Nadere regels Subsidie Onderwijsachterstanden gemeente Moerdijk. Het college wil het bedrag van € 310.000 als subsidieplafond laten vaststellen. De bevoegdheid tot het vaststellen van subsidieplafonds ligt bij de gemeenteraad (artikel 5, lid 1, Algemene subsidieverordening gemeente Moerdijk).

Het subsidieplafond voor de Nadere regels Subsidie Onderwijsachterstanden gemeente Moerdijk bedraagt in 2025 € 310.000.

Beleidsindicatoren

Jaarverslag 2025

MOERDIJK

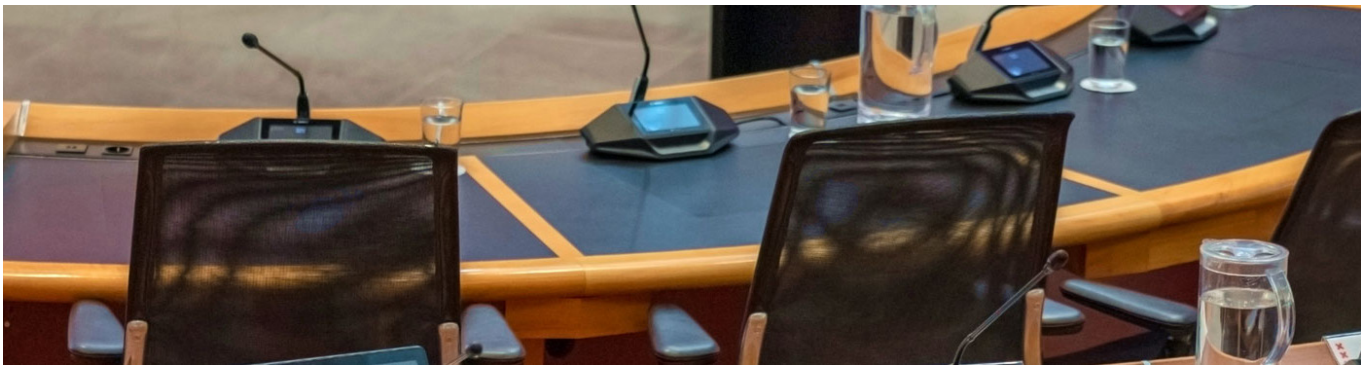
Beleidsindicatoren

Voor de gemeenten is door de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) en Kwaliteitsinstituut Nederlandse Gemeenten (KING) een lijst van indicatoren ontwikkeld en samengesteld. Daarbij golden een aantal belangrijke uitgangspunten:

- de indicatoren leveren een bijdrage aan de versterking van het horizontaal toezicht;
- de raadsleden worden daarmee in staat gesteld om op maatschappelijke effecten te kunnen sturen;
- de indicatoren zijn van toepassing op alle gemeenten;
- de indicatoren zijn gebaseerd op landelijke bronnen waardoor er geen extra informatie uitvraag hoeft te worden gedaan en zodat gemeenten automatisch deelnemen;
- er worden bestaande bronnen gebruikt;
- de indicatoren worden regelmatig door de bronnen gepubliceerd;
- voor de indicatoren met betrekking tot het ‘sociaal domein’ is aangesloten bij de reeds bestaande ‘Gemeentelijke monitor sociaal domein’.

Deze indicatoren dragen bij om de begroting en jaarverslagen beleidsmatiger te maken, zodat raadsleden op de belangrijke momenten in de planning & control cyclus zich een beeld kunnen vormen over behaalde en te behalen beleidsresultaten. Omdat het wenselijk is de resultaten van gemeenten te kunnen vergelijken moeten deze indicatoren vanaf de begroting 2017 worden opgenomen.

Op de website www.waarstaatjegemeente.nl vindt u op het dashboard het onderdeel Besluit Begroting en Verantwoording. De hieronder vermelde indicatoren vindt u daar terug. De onderstaande gegevens zijn van 8 april 2026. De website plaatst doorlopend aangepaste indicatoren o.b.v. nieuwe gegevens uit de onderliggende bronnen. Voor de meest actuele indicatoren kan de bovenstaande link worden geraadpleegd.

Besluit Begroting en Verantwoording (BBV)

Gemeenten nemen een uniforme basisset beleidsindicatoren op in hun begroting en jaarverslag. De set behandelt een breed spectrum van onderwerpen, van misdrijven en afval tot bijstandsuitkeringen en nieuwbouwwoningen. Zo kunt u zich een helder beeld vormen van de beleidsresultaten van de gemeente.

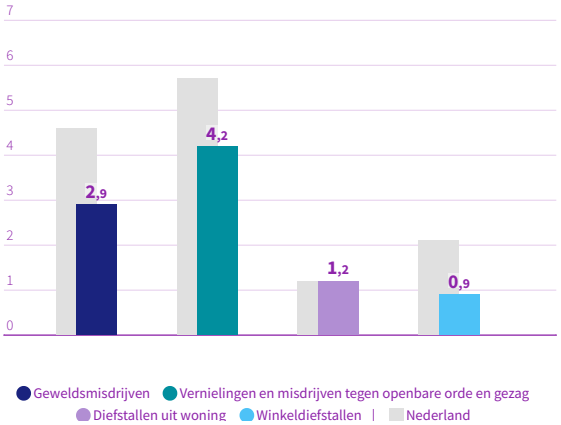
Veiligheid

Verwijzingen Halt
per 1.000 jongeren

Halt | **2021 - 2025**

Misdrijven
Moerdijk, per 1.000 inwoners

CBS | **2025**

Economie

Functiemenging

57,4%
Moerdijk

54,5%
Nederland

Meerdere bronnen | **2024**

Vestigingen (van bedrijven)
per 1.000 inw.15 t/m 64jr

186,5
Moerdijk

191,4
Nederland

LISA | **2024**

Onderwijs

Absoluut verzuim
per 1.000 leerlingen

6,0
Moerdijk

6,7
Nederland

DUO/Ingrado | **2024**

Relatief verzuim
per 1.000 leerlingen

24
Moerdijk

28
Nederland

DUO/Ingrado | **2024**

Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)

1,7% Moerdijk

2,3% Nederland

DUO/Ingrado | **2024**

Sport, cultuur en recreatie

Niet-sporters

48,6% Moerdijk

42,5% Nederland

Gezondheidsmonitor | **2024**

Volksgezondheid en Milieu

Omvang huishoudelijk restafval
kg per inwoner

CBS | **2024**

Percentage bekende hernieuwbare elektriciteit

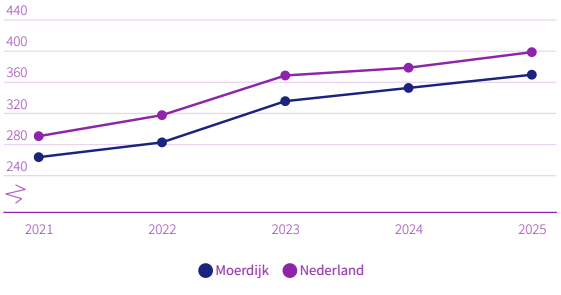
52,8% Moerdijk

32,5% Nederland

berekening | **2022**

Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

Gemiddelde WOZ-waarde
x €1.000

CBS | **2021 - 2025**

Sociaal domein

Banen
per 1.000 inwoners van 15-64 jaar

960,7 Moerdijk

850,2 Nederland

Meerdere bronnen | **2024**

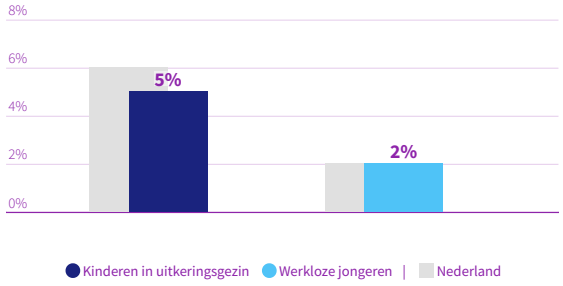
Jongeren met een delict voor de rechter

1% Moerdijk

1% Nederland

CBS | **2023**

Achterstand onder jeugd
Moerdijk

CBS | **2024**

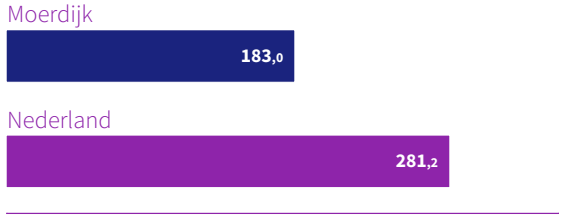
Netto arbeidsparticipatie

74,2% Moerdijk

73,2% Nederland

CBS | **2025**

Personen met een bijstandsuitkering
per 10.000 inwoners

CBS | **2025**

Nieuw gebouwde woningen
per 1.000 woningen

6,4 Moerdijk

8,4 Nederland

BAG/ABF | **2024**

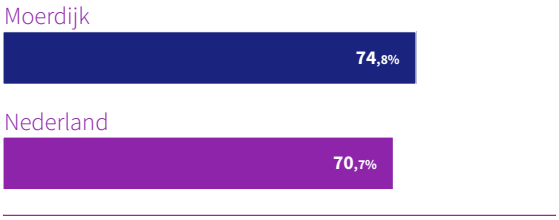
Lopende re-integratievoorzieningen
per 10.000 inwoners van 15-64 jaar

163,5 Moerdijk

203,1 Nederland

CBS | **2024**

Demografische druk

CBS - ABF | **2025**

Jongeren met jeugdhulp
% van alle jongeren tot 18 jaar

CBS | **2024**

Gemeentelijke woonlasten éénpersoonshuishouden

€ 840 Moerdijk

€ 957 Nederland

COELO | **2025**

Jongeren met jeugdbescherming

1,2% Moerdijk

1,0% Nederland

CBS | **2024**

Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden

€ 1.016 Moerdijk

€ 1.050 Nederland

COELO | **2025**

Jongeren met jeugdreclassering

0,2% Moerdijk

0,4% Nederland

CBS | **2024**

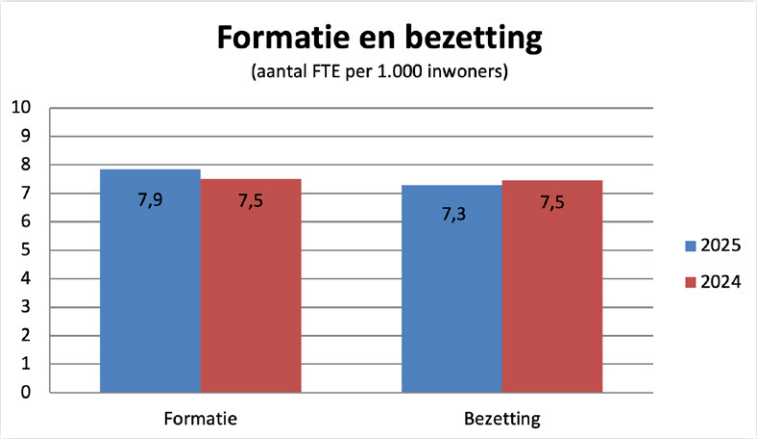
Cliënten met een maatwerkvoorziening Wmo
per 10.000 inwoners

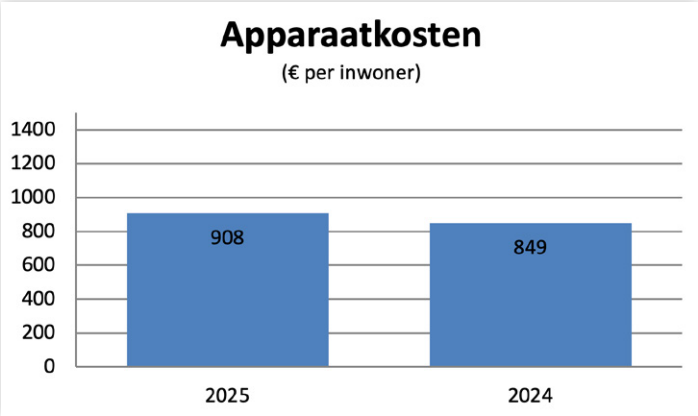
650 Moerdijk

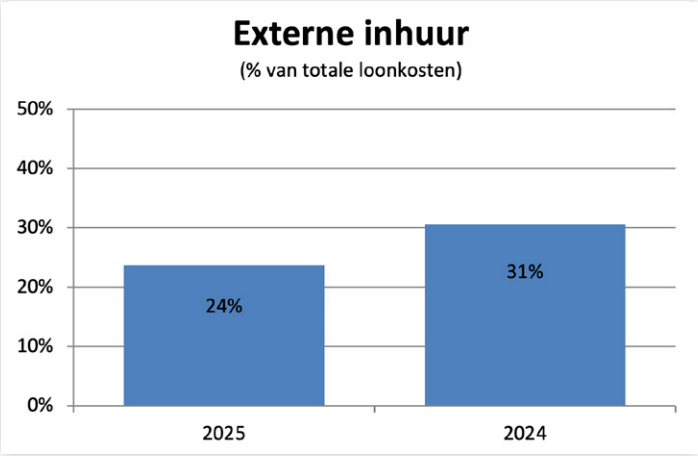
660 Nederland

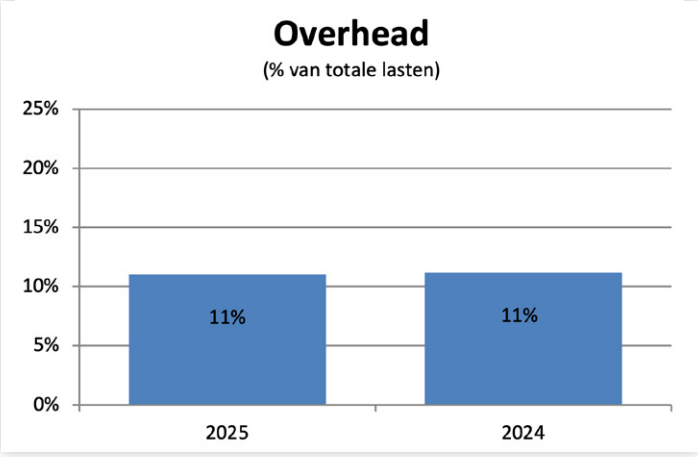
CBS GMSD Wmo | **2025**

Overige verplichte indicatoren

Indicator	Eenheid	Periode	Regio	Waarde	Bron	Omschrijving
Formatie fte	per 1.000 inwoners	2025	Moerdijk	7,85	Eigen gegevens	Aantal fte per 1.000 inwoners
Formatie fte	per 1.000 inwoners	2024	Moerdijk	7,51	Eigen gegevens	Aantal fte per 1.000 inwoners
Bezetting fte	per 1.000 inwoners	2025	Moerdijk	7,29	Eigen gegevens	Bezetting aantal fte per 31-12 van het jaar, fte per 1.000 inwoners
Bezetting fte	per 1.000 inwoners	2024	Moerdijk	7,46	Eigen gegevens	Bezetting aantal fte per 31-12 van het jaar, fte per 1.000 inwoners
Apparaatskosten	euro per inwoner	2025	Moerdijk	908,10	Eigen gegevens	Bedrag per inwoner
Apparaatskosten	euro per inwoner	2024	Moerdijk	849,11	Eigen gegevens	Bedrag per inwoner
Externe inhuur	%	2025	Moerdijk	23,67	Eigen gegevens	Kosten inhuur externen als % van totale loomsom + kosten inhuur externen
Externe inhuur	%	2024	Moerdijk	30,54	Eigen gegevens	Kosten inhuur externen als % van totale loomsom + kosten inhuur externen
Overhead	%	2025	Moerdijk	11,03	Eigen gegevens	Kosten overhead als % van de totale lasten
Overhead	%	2024	Moerdijk	11,17	Eigen gegevens	Kosten overhead als % van de totale lasten